BİLİMKURGU KLASİKLERİ

ALEKSANDR BELYAEV

SU ADAMI

ithaki

"Aleksandr Belyaev esprili bir dile, teknolojik bir hayal gücüne ve yüksek sosyal zekâya sahip bir yazar."

–Büyük Sovyet Ansiklopedisi

"Belyaev, Sovyetler Birliği'nin ilk büyük bilimkurgu yazarı."

–Richard Stites

"SUYA ATLADIM ÇÜNKÜ AÇIK HAVADA NEFES ALMAK ÇOK GÜÇTÜ BENİM İÇİN."

Aleksandr Belyaev, Sovyet döneminin en saygı duyulan bilimkurgu yazarlarından. Sovyetler'in Jules Verne'i olarak da anılan Belyaev, erken dönem eserlerinden *Su Adamı*'nda okuru okyanusların o vakitler henüz keşfedilmemiş büyülü derinliklerinde naif bir yolculuğa çıkarıyor.

Deniz şeytanı, Buenos Aires'teki balıkçıların korkulu rüyası haline gelmiştir. Gece vakti denizden gelen tuhaf sesler ve yaşanan bazı olaylar, efsane mi gerçek mi bilinmeyen Deniz şeytanının sırrını ortaya çıkarmayı elzem kılar. *Denizanası* adlı teknenin sahibi, inci avcısı Pedro Zurita işte tam burada devreye girer: Deniz şeytanını yakalayacak, onun yeteneklerinden faydalanıp inci avı için kullanacak ve zengin olacaktır.

Bilimin incelikli bir yaratımı, ne insan ne de balık olan saf İhtiandr ise hem daha önce hissetmediği, insana ait duygularla tanışmak hem de insanın zalimliğinden kendini korumak zorundadır.

Bilimin sınırları, etik tartışmaları, inanç ve insan doğası üzerine yazılmış en güçlü metinlerden biri olan roman, okura derinliklik bir hikâye sunuyor.

Su Adamı, yaratıcısını kabullenen bir Frankenstein anlatısı.

Yeremey Parnov'un sonsözüyle

Bilimkurgu Klasikleri – 21
Çeviren: Hazal Yalın
Kapak İllüstrasyonu: Andrey Prokopenko

ithaki
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari

20 TL

www.ithaki.com.tr
İnternet satış:
www.ilknokta.com

Aleksandr Belyaev

1884'te Smolensk'te dünyaya geldi. İlahiyat okulundan mezun olduktan sonra hukuk fakültesine girdi. 1914'te felç geçirdi ve altı yıl yatağa bağımlı yaşadı. Bilimkurgu eserler yazmaya bu dönemde başladı. 1922'de *Profesör Dowell'in Başı*) yayımlandı ve yazar olarak büyük bir üne kavuştu. 1930'lu yıllarda Sovyetler Birliği'nin Jules Verne'i diye anılacak kadar ünlü bir bilimkurgu yazarı haline gelen Belyaev, 1934 yılında Sovyetler Birliği'ni ziyaret eden H.G. Wells ile tanıştı. Yaşamının son yıllarını Leningrad'da geçiren yazar 1942'deki Alman saldırısı başlayınca şehri terk etmeyi reddetti. Aynı yıl Leningrad yakınlarındaki ünlü Puşkin köyünde (şimdiki Tsarskoe Tselo) açlıktan yaşamını yitirdi.

Su Adamı
Aleksandr Belyaev

Özgün Adı
Человек-Амфибия, *Chelovek-Amfibiya*

İthaki Yayınları - 1218

Bilimkurgu Klasikleri - 21

Yayın Koordinatörü: Tuğçe Nida Sevin
Dizi Editörü: Alican Saygı Ortanca
Yayına Hazırlayan: Lütfiye Pehlivan
Düzelti: Ömer Ezer
Kapak İllüstrasyonu: Andrey Prokopenko
Kapak Tasarımı: Şükrü Karakoç
Grafik Uygulama: B. Elif Balkın
1. Baskı, Mayıs 2017, İstanbul
ISBN: 978-605-375-673-6
Sertifika No: 11407

Türkçe Çeviri © Hazal Yalın, 2017
Türkçe Telif Hakkı © İthaki, 2017

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin yan kuruluşudur.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy - İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 - Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Gümüşsuyu Cad. Topkapı Center, Odin İş Merkezi No: 403/2 Topkapı-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 - Faks: (0212) 613 51 97
Sertifika No: 29652

BİLİMKURGU KLASİKLERİ

ALEKSANDR BELYAEV
SU ADAMI

Rusçadan çeviren
Hazal Yalın

İllüstrasyonlar
Anatoliy Fyodoroviç Şpir

Sonsöz
Yeremey Parnov

ithaki

BİRİNCİ KISIM

1
Deniz Şeytanı

Ocak ayı; Arjantin'de boğucu bir yaz gecesi... Siyah gökyüzü yıldızlarla örtülüydü. *Denizanası* demir atmış, sakince duruyordu. Gecenin sessizliği ne dalgaların çırpıntısıyla ne de motorun uğultusuyla bozuluyordu. Sanki okyanus derin bir uykudaydı.

Teknenin güvertesinde yarı çıplak inci avcıları yatıyordu. İşten yorulmuş, güneşte yanmış avcılar ağır uykularında yuvarlanıyor, iç çekiyor, bağırıyordu. Elleri ve ayakları seğiriyordu. Belki de düşlerinde düşmanlarını, köpekbalıklarını görüyorlardı. Bu yakıcı, rüzgârsız günlerde öyle yoruluyorlardı ki, avlarını bitirdikten sonra teknenin güvertesine bile çıkamıyorlardı. Öte yandan, bu gerekmiyordu da; havanın değişeceğini gösteren hiçbir işaret yoktu. Ve demirlerine bağlı tekneler geceleyin de suda kalıyordu. Güverteler düz değildi, halatlar kötü serilmişti, dağınık yelken rüzgârın zayıf nefesleriyle hafifçe kıpırdıyordu. Küpeşteyle kıç arasındaki her yerde istiridye kabuğu öbekleri, mercan kayası parçaları, avcıların bağlanarak dibe indiği halatlar, içine buldukları istiridyeleri koydukları yelken bezinden çuvallar, fıçılar seriliydi.

Mizana direğinin yanında tatsız suyla dolu, üzerinde

zincire bağlı demir bir kepçe olan büyük bir fıçı vardı. Fıçının çevresinde damlayan suyun bıraktığı koyu lekeler görülüyordu.

Önce bir avcı, sonra da bir diğeri tavşan uykularından sendeleyerek kalkıyor ve uyuklayarak, elleri ve ayakları üzerinde emekleyip su fıçısına doğru gidiyorlardı. Gözlerini açmadan kepçeyle su içiyorlar ve sanki su değil de saf alkol içmişler gibi oracığa düşüveriyorlardı. Susuzluk avcıların pestilini çıkarıyordu. Sabahları işten önce yemek yemek çok tehlikeliydi. Sudaki biri, güçlü bir basıncın etkisi altında kalıyordu, bu nedenle bütün gün, su kararana kadar boş mideyle çalışıyorlardı ve ancak uyumadan önce yiyebiliyorlardı, yedikleri de tuzlu etten ibaretti.

Geceleri Baltasar nöbet tutuyordu. Baltasar, *Denizanası* teknesinin sahibi kaptan Pedro Zurita'nın sağ koluydu.

Gençliğinde ünlü bir inci avcısıydı. Suyun altında doksan, hatta yüz saniye bile kalabiliyordu; yani ortalama bir avcının su altında kalma süresinin iki katı kadar.

"Neden? Çünkü zamanımızda çocukluktan itibaren öğrenebiliyorduk ve bizi de öyle eğitmeye başlamışlardı," diye anlatıyordu Baltasar, genç inci avcılarına.

"Babam beni Jose'nin takasında çıraklığa verdiğinde daha on yaşında çocuktum. Jose'nin ben dahil on iki talebesi vardı. Bize şöyle öğretiyordu: Suya beyaz bir taş ya da deniz kabuğu atıyor ve 'Dalıp yakala!' diye buyuruyordu. Ve her defasında daha derine atıyordu. Yakalayamazsan kayış ya da kırbaçla dövüyordu ve köpek yavrusu gibi suya atıyordu. 'Tekrar dal!' Bu işe yarıyordu. Sonra bizim suyun altında daha uzun süre kalmaya alışmamızı öğretmeye koyuldu. Yaşlı, deneyimli avcılar derine iniyor ve çapanın demirine ya da zincirine bağlanıyorlardı. Sonra biz de dalıyorduk ve suyun altında bağları çözüyorduk. Çözene kadar yüzeye çıkamıyorduk. Dönersen de kamçıyı yiyordun.

"Bize karşı merhametsizdi. Bir kısmı dayanamadı. Ama ben buralardaki en iyi avcı oldum. İyi de kazandım."

Baltasar yaşlanınca bu tehlikeli istiridye avcılığı işini bırakmıştı. Sol bacağı bir köpekbalığının dişleriyle parçalanmış, yan tarafı çapanın zinciriyle yırtılmıştı. Buenos Aires'te küçük bir tezgâhı vardı; inci, mercan, deniz kabuğu ve az bulunur deniz ürünleri ticareti yapıyordu. Ama sahilde sıkılıyordu ve bu yüzden sık sık inci avına çıkıyordu.

Ondan memnundular. Kimse La Plata körfezini ve istiridyelerin olduğu yerleri Baltasar'dan daha iyi bilmiyordu. Avcılar ona saygı duyuyordu. Herkesin, hem avcıların hem de patronların takdirini toplayabiliyordu. Genç avcılara işin bütün sırlarını öğretiyordu: Nefeslerini nasıl tutacaklarını, köpekbalığının saldırısını nasıl savuşturacaklarını ve de nadir bulunan bir inciyi patrondan nasıl gizleyeceklerini...

Teknelerin sahibi olan sanayiciler de onu tanıyorlar ve incilerin değerini tek bir bakışla hatasız bir şekilde tahmin ettiği ve patronun en çok yararına olanı hızla seçtiği için ona değer veriyorlardı. Bu yüzden sanayiciler de onu bir yardımcı ve danışman olarak yanlarına almakta istekliydi.

Baltasar bir fıçının üzerinde oturuyor ve kalın purosunu ağır ağır içiyordu. Direğe iliştirilmiş olan fenerden gelen ışık yüzüne düşüyordu. Uzun, dikdörtgen bir yüzü vardı, kemikli değildi, burnu düzgündü ve güzel, iri gözleri vardı; bir Mapuçe yüzü.* Baltasar'ın gözkapakları ağırlaşıp düşüyor ve zorlukla kalkıyordu. Uyukluyordu. Ama gözleri uyusa da kulakları uyumuyordu. Kulakları uyanıktı ve en derin uykudayken bile, tehlikeyi duyup uyarıyorlardı. Ama Baltasar şimdi sadece uyuyanların nefeslerini ve homurtularını duyuyordu. Kıyıdan çürümüş istiridyelerin kokusu geliyordu; incileri istiridyelerin içinden daha kolay çıkarmak için bunları çürümeye bırakmışlardı. Canlı istiridyelerin kabukları

* Şili ve Arjantin'in kızılderili yerlileri -*çn*

kolay açılmıyordu. Bu koku alışkın olmayan birine iğrenç gelebilirdi ama Baltasar onu biraz da zevkle soluyordu. Onun gibi bir inci avcısı için bu koku, özgür bir hayatın mutluluklarını ve denizin heyecan verici tehlikelerini anımsatıyordu.

İnciler çıkarıldıktan sonra en iri kabuklar *Denizanası*'na taşındı. Zurita hesaplıydı. Kabukları, bunlardan düğme yapılan fabrikaya satıyordu.

Baltasar uyuyordu. Purosu güçsüz parmaklarından düştü ve çenesi göğsüne dayandı.

Ama okyanusun uzaklarından garip bir ses geldi. Ses daha yakından yinelendi. Baltasar gözlerini açtı. Sanki birisi boynuzdan yapılma bir boruyu üflüyor ve sonra da neşeli, genç bir insan sesi bağırıyordu: "A!" ve sonra daha yüksek oktavdan bir "A-a!..." daha.

Borudan çıkan melodik ses buharlı teknenin keskin siren sesine benzemiyordu, neşeli haykırış ise hiç de boğulan birinin yardım çığlığını hatırlatmıyordu. Bu yeni, bilinmedik bir şeydi. Baltasar kalktı, uykusu açılmıştı. Küpeşteye yanaştı ve keskin gözleriyle okyanusun yüzeyini taradı. Issızlık. Sessizlik. Baltasar ayağıyla güvertede yatan bir yerliyi dürtükledi ve o kalkınca da sessizce şöyle dedi:

"Bağırıyor. Herhalde o."

Huron yerlisi, ellerinin üzerinde doğrulup sessizliğe kulak verirken, "Ben duymuyorum," diye aynı şekilde sessizce cevapladı. Aniden gene bir boru sesi ve çığlık sessizliği böldü:

"A-a!"

Bu sesi duyan Huronlu, kırbaç darbesi yemiş gibi irkildi.

"Evet, gerçekten, o," dedi Huronlu, dişleri korkuyla titreyerek. Diğer avcılar da uyanmaya başladı. Fenerin aydınlattığı yere doğru kayıyorlardı, sanki yağ lambasının ışığında karanlıktan korunmaya çalışıyorlarmış gibi. Hepsi, duyduklarından dolayı yay gibi gergin bir halde, birbirlerine yaklaşarak oturdular. Boru ve insan sesi uzaklardan son bir kez daha geldi ve tekrar duyulmadı.

"Bu o... Deniz şeytanı," diye fısıldadı balıkçılar.

"Burada daha fazla kalamayız!"

"Köpekbalığından da korkutucu!"

"Patronu buraya çağırmalı!"

Çıplak ayakların patırtıları duyuldu. Patron Pedro Zurita, esneyerek ve kıllı göğsünü gererek güverteye çıktı. Gömleksizdi, üzerinde bir tek çadır bezinden pantolon vardı; geniş deri kemerinde bir tabanca kılıfı asılıydı. Zurita topluluğa yanaştı. Fener, uykulu, güneşte bronzlaşmış yüzünü, bir parçası alnına düşmüş kalın kıvırcık saçlarını, kara kaşlarını, yukarı doğru kırpık bıyıklarını ve kır teller olan küçük sakalını aydınlatıyordu.

"Ne oldu?"

Kaba, sakin sesi ve kendinden emin hareketleri yerlileri sakinleştirmişti.

Hepsi birden aynı anda konuşmaya başladı. Baltasar elini kaldırdı ve susmalarını işaret ederek konuşmaya başladı:

"Onun sesini duyduk... Deniz şeytanının."

"Hayal görmüşsünüz!" diye cevapladı Pedro uykulu bir şekilde ve başını göğsüne eğdi.

"Hayır, hayal görmedik. Hepimiz de bu 'A-a!' sesini ve boruyu duyduk!" diye bağırdı balıkçılar.

Baltasar elinin aynı hareketiyle onları susturdu ve devam etti:

"Ben kendim duydum. Bu sesi ancak şeytan çıkarabilir. Denizde hiç kimse böyle bağırmaz, böyle boru üflemez. Hızla buradan gitmeliyiz."

"Masal bunlar," diye miskince cevap verdi Pedro Zurita. Daha çürümemiş, kokan istiridyeleri kıyıdan tekneye toplamak ve demir almak işine gelmiyordu ama yerlileri ikna etmeyi başaramadı. Heyecanlanmışlardı, ellerini sallıyor, demir almaması halinde onu ertesi gün kıyıya çıkıp Buenos Aires'e yaya gitmekle tehdit ederek bağırıyorlardı.

"Bu deniz şeytanıyla beraber sizin topunuzu da şeytan alsın! Peki. Şafakla birlikte demir alıyoruz." Ve kaptan homurdanmaya devam ederek kamarasına çekildi.

Uykusu kaçmıştı. Lambayı yaktı, bir puro tüttürdü ve bu küçük kamarada bir köşeden diğerine volta atmaya başladı. Bir süredir balıkçıları ve kıyıya yakın yaşayanları ürküterek bu sularda görülen şu anlaşılmaz şeyi düşünüyordu.

Henüz kimse bu hayaleti görmemişti ama o, varlığını birçok kez duyurmuştu. Hakkında efsaneler de doğmuştu. Denizciler, bu hayaletin kendilerini işitmemesi için bir tehlike altındaymış gibi tedirginlikle çevrelerine bakınıp fısıldayarak konuşuyorlardı.

Bu şey birine zarar vermiş, bir diğerine de beklenmedik şekilde yardım etmişti. "Bu deniz tanrısı," diye konuşuyordu yaşlı yerliler, "bin yılda bir, yeryüzüne adalet getirmek için denizin derinlerinden çıkıyor."

Katolik din adamları batıl inançlı İspanyolları, bunun "deniz şeytanı" olduğuna temin ediyorlardı. Ahali, kutsal Katolik kilisesini unuttuğu için şimdi Şeytan insanlara görünüyordu.

Ağızdan ağza yayılan bütün bu söylentiler Buenos Aires'e de ulaşmıştı. "Deniz şeytanı" birkaç haftada bulvar gazetelerinin habercilerinin ve köşe yazarlarının gözde teması olmuştu. Motorlu tekneler, balıkçı takaları bilinmeyen nedenlerle batarsa, balıkçı ağları yırtılırsa ya da yakalanan balıklar kaybolursa, bundan "deniz şeytanı" sorumlu tutuluyordu. Ama bazıları da "şeytan"ın bazen balıkçı kayıklarına büyük

balıklar fırlattığını ve hatta bir keresinde de boğulan birini kurtardığını anlatıyordu.

Boğulmaktan kurtulan kişi, suya battığında birinin onu arkadan, sırtından yakaladığına ve öyle tutarak kıyıya kadar yüzdüğüne, kurtulup kumlara ayak bastığı anda da yükselen dalgalarda gizlendiğine yemin ediyordu.

En şaşırtıcı olanı, bu "şeytan"ı kimsenin görmemiş olmasıydı. Kimse bu gizemli varlığın nasıl bir şey olduğunu tasvir edemiyordu. Elbette tanıklar da bulunuyordu; bunlar "şeytan"ı boynuzlu bir baş, keçisakalı, aslanpençeleri ve balık yüzgeçleriyle tasvir ediyor ya da onu, insan ayakları olan dev boynuzlu bir kurbağa suretinde anlatıyorlardı.

Buenos Aires'teki hükümet memurları ilkin bu hikâyelere ve gazete haberlerine dikkat etmediler, bunları boş vakitlerde üretilmiş dedikodular saydılar. Ama huzursuzluk, balıkçılar arasındaki bu başlıca mesele giderek güçleniyordu. Birçok denizci denize çıkmamaya karar verdi. Avlar azaldı ve insanlar daha az balıkla yetinmek zorunda kaldılar. O zaman yerel otoriteler bu hikâyeyi incelemeye karar verdi. Birkaç buharlı tekne ve sahil güvenliğin motorlu botları, "kıyıya yakın ahali arasına huzursuzluk tohumları ve panik eken bilinmeyen kişiyi ele geçirmeleri" talimatıyla devriyeye gönderildi. Polis La Plata körfezini ve sahili iki hafta aradı ve bu sahte söylentileri yayan, huzursuzluğa neden olan habis kişiler olarak birkaç yerliyi de yakaladı, ama "şeytan" ele geçirilememişti.

Polis şefi, "şeytan" diye birinin var olmadığına, bütün bunların sadece, şimdi yakalanmış bulunan ve layık oldukları cezayı alan cahil insanların masalları olduğuna dair resmi bir bildiri yayınladı ve balıkçıları, söylentilere inanmamaları ve balığa çıkmaları için ikna etti.

Zaman da ona yardım etti. Ama "şeytan"la ilgili şakalar bitmedi.

Bir defasında geceleyin, sahilden epeyce uzakta bulunan

balıkçılar, teknelerinde bir mucize gibi beliren çocuk sesiyle uyanmışlardı. Diğer balıkçılar ise paramparça edilmiş ağları tekneye çekmişlerdi.

"Şeytan"ın tekrar görünmesiyle neşelenmiş olan gazeteciler şimdi biliminsanlarının bu meseleyi aydınlatmalarını bekliyordu. Biliminsanları kendilerini uzun süre bekletmedi.

Bir kısmı okyanusta, bilimin tanımadığı, yalnızca insanlara has bir özellik olan rol yapma yetisine sahip bir deniz canavarının var olamayacağını düşünüyordu. "Diğer bir mesele de," diye yazıyordu biliminsanları, "böylesi bir varlığın okyanusun az incelenmiş derinliklerinde bulunup bulunmadığıdır." Ama bütün biliminsanları da, böyle bir varlığın akıllı hareketler sergileyebileceğini reddediyorlardı. Bilim insanları deniz polisinin şefiyle birlikte, bütün bunların kötü niyetli birinin yalanları olduğunu düşünüyorlardı.

Ama bütün bilim insanları böyle düşünüyor değildi. Bazıları, denizkızı, deniz şeytanı, deniz keşişi ve deniz papazını

tasvir etmiş olan ünlü doğa araştırmacısı Konrad Gesner'e başvurdular.

"Yeni bilim Antik çağ ve ortaçağ bilim insanlarını kabul etmiyor olsa da, bu eski bilim insanlarının hakkında yazdığı canlılardan birçoğunun, gerçeklikleri ortaya çıkmıştır. Tanrısal yaratıcılık son derece engindir ve biz bilim insanlarının vardığımız sonuçlarda başka herhangi birinden daha mutedil ve dikkatli olmamızı gerektirir," diye yazıyordu bazı yaşlı bilim insanları.

Öte yandan, bu bilim insanlarını mutedil ve dikkatli insanlar arasında saymak da güçtü. Bunlar, bilime inandıklarından çok mucizelere inanıyorlardı ve verdikleri dersler de vaazlara benziyordu. Nihayet, tartışmayı bir sonuca bağlamak için bilimsel bir heyet yola çıktı. Heyetin üyeleri "şeytan"la karşılaşma mutluluğuna erişemediler. Ama "bilinmeyen tür"ün davranışları hakkında birçok yeni şey öğrenmişlerdi (yaşlı bilim insanları, "tür" kelimesinin "varlık" kelimesi yerine konulmasında ısrar ediyorlardı).

Gazetelerde yayınlanan konferans raporunda heyetin üyeleri şöyle yazıyordu:

"1. Tarafımızdan, kumsallardaki bazı yerlerde insanlara ait ayak izleri tespit edildi. İzler denizden geliyordu ve geri, denize dönüyordu. Ancak bu tür izleri teknesinden karaya çıkmış olan biri bırakmış olabilirdi.

"2. Tarafımızdan gözlemlenen ağlar parçalanmıştı, buna da kesici aletlerin neden olması, ağların su altındaki keskin kayalara ya da batık teknelerdeki demir parçalarına takılmış ve yırtılmış olması mümkündür.

"3. Görgü tanıklarının anlatılarına göre, kıyıyı döven fırtınayla sudan önemli uzaklıktaki mesafeye sürüklenmiş olan bir yunus balığını geceleyin biri suya çekmişti; kumda bulunan ayak izlerinden ve uzun pençelere benzeyen başka izlerden anlaşılmaktadır ki, büyük ihtimalle iyi yürekli bir balıkçı yunus balığını denize sürüklemiştir.

"Balık avlayan yunus balıklarının, balığı sığ yerlere sürerek balıkçılara yardımcı oldukları bilinmektedir. Balıkçılar yunus balıkları tarafından sık sık tehlikelerden kurtarılmaktadırlar. Bir insan, parmaklarıyla bu pençe izlerine neden olmuş olabilir. Hayal gücü bu izlere pençe görünümü vermiştir.

"4. Çocuk, tekneyle getirilmiş ve şakacı biri tarafından denize atılmış olabilir."

Bilim insanları "şeytan"ın bıraktığı izlerin kökenlerini açıklamak üzere başka birçok neden de buldu. Böylece, hiçbir deniz canavarının böyle karmaşık eylemlerde bulunamayacağı sonucuna ulaştılar.

Ama bütün bu açıklamalar herkesi memnun etmiş değildi. Bilim insanlarının arasında bile bu açıklamaları kuşkulu bulanlar vardı. En akıllı ve inatçı bir şakacının bile böyle uzun süre nasıl rol yapabileceği de insanların gözünden kaçmadı. Ama bilim insanlarının konferansta sessizlikle geçiştirdiği en önemli şey, "şeytan"ın eylemlerini epeyce kısa bir sürede ve birbirinden uzak, farklı yerlerde gerçekleştirmiş olmasıydı. Ya bu "şeytan" görülmemiş bir hızda yüzebiliyordu ya özel bir ekipmana sahipti ya da son olarak, tek bir "şeytan" değil, birkaç tane vardı. O zaman da bütün bu acayiplikler daha da anlaşılmaz ve ürkütücü hale geliyordu.

Pedro Zurita kamarasında volta atmaya devam ederken bu bilmecelerle dolu hikâyeyi anımsamıştı. Şafağın ışıdığını ve lombarlardan kızıl güneş ışınlarının sızdığını fark etmemişti. Pedro lambayı söndürdü ve yıkanmaya başladı. Yüzüne sıcak suyu çarparken güverteden gelen korkutucu haykırışları duydu. Böylece Zurita yıkanmayı bitirmeden hızla merdivenlerden çıktı.

Kalçalarını örten çadır bezine sarılı çıplak avcılar ellerini sallayarak teknenin yanlarında duruyor ve karmakarışık şekilde bağrışıyorlardı. Pedro aşağı baktı ve geceleyin suda du-

ran kayıkların çözülmüş olduklarını gördü. Geceleyin rüzgâr bunları açık okyanusta epeyce uzağa sürüklemişti. Şimdi ise sabah meltemiyle ağır ağır kıyıya gidiyorlardı. Teknelerin suya dağılmış olan kürekleri körfezde yüzüyordu.

Zurita, avcılara kayıkları toplamalarını buyurdu. Ama kimse güverteden inmedi. Zurita buyruğunu tekrarladı.

"Git de kendin takıl şeytanın pençesine," dedi biri.

Zurita tabancasının kabzasına sarıldı. Avcı kalabalığı geri çekildi ve direğin çevresinde toplandılar. Zurita'ya düşmanca bakıyorlardı. Çatışma kaçınılmaz görünüyordu. Ama o anda Baltasar müdahale etti.

"Mapuçeler hiçbir şeyden korkmazlar," dedi, "köpekbalığı yiyerek bitiremedi beni, şeytan varsa da yaşlı kemiklerimin arasında ezilecek." Kollarını başının üzerinde toplayarak güverteden suya atladı, en yakın kayığa yüzdü.

O sırada avcılar küpeşteye yaklaştılar ve Baltasar'ı korkuyla izlediler. Baltasar, yaşlılığına ve ağrıyan bacaklarına rağmen çok iyi yüzüyordu. Yerli birkaç kulaçta kayığa ulaştı, kaygısızca yüzen kürekleri yakaladı ve kayığa tırmandı.

"İp bıçakla kesilmiş," diye bağırdı, "ve iyi de kesilmiş! Bıçak ustura gibi keskinmiş."

Baltasar'ın başına korkunç bir şey gelmediğini gören birkaç avcı da onu izledi.

2
Bir Yunusun Üzerinde

Güneş henüz yeni doğmuştu, ama şimdiden merhametsizce yakıyordu. Gümüşsü-mavi gökyüzü bulutsuz, okyanus hareketsizdi. *Denizanası* Buenos Aires'ten yirmi kilometre açıktaydı. Baltasar'ın önerisiyle küçük bir körfezde, kayalık bir kıyının açığında demir atmışlardı; burada sudan iki sıra kaya yükseliyordu.

Kayıklar körfeze yayılmıştı. Her kayıkta her zamanki gibi iki avcı vardı; biri dalgıç, diğeri de dalgıcı yukarı çeken kişiydi. Sonra da rolleri değişiyorlardı.

Kayıklardan biri kıyıya epeyce yanaşmıştı. Dalgıcın ayaklarına, bir halatın ucuna bağlı olan büyük bir mercan kayası parçası asılıydı ve hızla dibe dalıyordu.

Su çok sıcak ve berraktı; dipteki her taş, belirgin bir şekilde görülüyordu. Kıyı yakınlarındaki dipten mercanlar yükseliyordu; bunlar su altındaki bahçenin donmuş çalılıklarıydı. Altın ve gümüş ışınlar saçan küçük balıklar bu çalıların arasında bir oraya bir buraya seğirtip duruyorlardı.

Dalgıç dibe daldı ve eğilip, hızla istiridyeleri toplamaya ve yan tarafında bulunan kemere iliştirilmiş bir keseye koymaya başladı. Çalışma arkadaşı olan Huron yerlisi de halatın ucunu elinde tutuyor ve kayığın kenarından eğilerek suya bakıyordu.

Aniden dalgıcın ayakları üzerinde bütün gücüyle sıçradığını gördü; ellerini sallıyordu, halatı tutuyor ve onu öyle güçlü çekiyordu ki, neredeyse yukarıdaki Huron'u da suya çekecekti. Kayık sallanıyordu. Kayıktaki Huron, aceleyle arkadaşını yakaladı ve onun kayığa tırmanmasına yardım etti. Ağzını genişçe açmış olan dalgıç zorlukla nefes alıyordu, gözleri irileşmişti, bronzlaşmış esmer yüzü küle dönmüştü.

"Köpekbalığı mı?"

Ama dalgıç cevap veremedi; kayığın ortasına düştü.

Denizin dibinde böyle korkutucu ne olabilirdi? Huron eğildi ve suyu incelemeye başladı. Evet, orada tuhaf bir şeyler vardı. Küçük balıklar, uçurtma görmüş kuşlar gibi, sualtı ormanlarının kesif çalılıkları arasında gizlenmek için hızla yüzüyorlardı.

Huron yerlisi aniden, su altındaki kayaların konuşma kürsüsüne benzeyen bir köşesinden kırmızı dumana benzeyen bir şey çıktığını gördü. Duman, suyu pembeleştirerek ağır ağır her yöne dağılıyordu. Aynı yerde karanlık bir şey de görülüyordu. Bu bir köpekbalığının gövdesiydi. Gövde ağır ağır döndü ve kayalık çıkıntılarının arkasında kayboldu. Sualtındaki kırmızı duman okyanusun dibinde dökülen kan olabilirdi. Orada ne olmuştu? Huron arkadaşına baktı, ama o, hareketsiz bir halde sırtüstü yatıyor, alabildiğine açık ağzıyla soluk almaya çalışıyor ve hiçbir şey düşünmeksizin gök-

yüzüne bakıyordu. Yerli, küreğe sarıldı ve aniden hastalanmış olan arkadaşını hızla *Denizanası*'nın yanına götürdü.

Dalgıç sonunda kendine geldi ama konuşma yetisini kaybetmiş gibiydi; yalnızca kendi kendine mırıldanıyor, başını sallıyor ve dudaklarını şişirerek pufluyordu.

Tekneye daha önceden çıkan avcılar, sabırsızlıkla ondan gelecek açıklamayı bekleyerek dalgıcın çevresini sardılar.

"Konuş!" diye bağırdı sonunda genç bir yerli, dalgıcı sarsarak. "Eğer korkak ruhunun bedeninden uçup gitmesini istemiyorsan konuş!"

Dalgıç başını eğdi ve boğuk bir sesle şöyle dedi:

"Deniz canavarını... gördüm."

"Onu mu?"

"Hadi, konuşsana be!" diye sabırsızlıkla bağırıyordu avcılar.

"Bakıyorum... Köpekbalığı. Köpekbalığı doğruca bana yüzüyor. Sonum geldi! Büyük, kara, ağzı açık, şimdi beni yiyecek. Bakıyorum... Başkası da yüzüyor..."

"Başka bir köpekbalığı mı?"

"Şeytan!"

"Nasıl bir şey? Başı var mı?"

"Başı mı? Evet, sanırım var. Gözleri... Camdan."

"Eğer gözleri varsa başı da olmalı," dedi genç yerli kendinden emin bir şekilde. "Gözler boşlukta durmaz sonuçta. Ayakları da var mı?"

"Ayakları kurbağanınki gibi. Parmakları uzun, yeşil, pençeli ve perdeli. Parlıyor, balık gibi pullu. Köpekbalığına doğru yüzdü, pençesini vurdu! Köpekbalığının karnından akan kan..."

"Bacakları nasıl?" diye sordu avcılardan biri.

"Bacakları mı?" Dalgıç anımsamaya çalışıyordu. "Bacakları yok. Büyük bir kuyruğu var. Kuyruğunun ucunda da iki yılan..."

"Seni hangisi daha fazla korkuttu; köpekbalığı mı, canavar mı?"

"Canavar," diye hiç tereddütsüz cevapladı. "Hayatımı kurtarmış olsa bile, canavar. Oydu..."

"Evet, oydu."

"Deniz şeytanı," dedi yerli.

"Yoksullara yardıma gelen deniz tanrısı," diye düzeltti yaşlı yerli.

Haber körfezde yüzen teknelere hızla yayıldı. Avcılar aceleyle tekneye döndüler ve güverteye çıktılar.

Hepsi de "deniz şeytanı"nın kurtardığı avcının çevresini sarmıştı. O ise canavarın burun deliklerinden kızıl alevler saçıldığını ve dişlerinin de keskin ve bir parmak boyundan daha uzun olduğunu tekrarlıyordu. Kulakları hareket ediyordu, yan taraflarında yüzgeçler vardı, arkasında ise kürek gibi bir kuyruk.

Kısa, beyaz şortunu tutan kemerden yukarısı çıplak, çorapsız ayaklarında terlikler ve başında da yüksek, geniş siperlikli saman sapından şapka olan Pedro Zurita terliklerini sürüyerek güvertede dolanıyor, konuşmalara kulak veriyordu.

Anlatıcı ne kadar heyecanlı olursa, Pedro da bütün bunları, yaklaşan köpekbalığından korkan avcının uydurduğuna o kadar inanıyordu.

"Ama belki de hepsini kendisi kurmamıştır. Biri köpekbalığının karnını yardı; körfezde su pembeleşti. Yerli yalan söylüyor, ama bütün bunlarda gerçeğin bir parçası da var. Tuhaf bir hikâye, kahretsin!"

Zurita'nın düşünceleri, kayalıklardan aniden yükselen bir boru sesiyle bölündü.

Bu ses, *Denizanası*'nın mürettebatını bir gök gürültüsü gibi sarstı. Bütün konuşmalar bir anda kesildi, yüzler bembeyaz oldu. Avcılar, korkuyla boru sesinin geldiği kayalığa bakıyorlardı.

Kayalıklara yakın bir yerde, okyanus yüzeyinde bir yunus balığı sürüsü oynuyordu. Yunuslardan biri sürüden ayrıldı, sanki borunun çağrısına cevap verir gibi gürültüyle su fışkırttı, hızla kayalıklara yüzdü ve kayalıkların arkasına gizlendi. Bir anlık gergin bir bekleyiş oldu. Avcılar ansızın yunusun kayalığın arkasından çıktığını gördüler. Üzerinde de, ata binmiş gibi oturan tuhaf bir varlık vardı; bu az önce dalgıcın anlatmakta olduğu "şeytan"dı. Canavarın bir insan gövdesi vardı, yüzünde ise kocaman, eski moda bir köstekli saate benzeyen, parlak güneşin altındaki otomobil farları gibi ışıldayan gözleri vardı; derisi açık, gümüşsü mavi bir renkte parlıyordu, parmakları da kurbağanınkine benziyordu: koyu yeşil, araları perdeli uzun parmakları vardı. Bacaklarının dizlerinin altında kalan kısmı sudaydı. Bunların bir kuyrukla mı bittiği yoksa normal insan bacakları mı olduğu belirsizdi. Tuhaf varlık eline uzun, spiral şeklinde bir deniz kabuğu almıştı. Bu kabuğu bir kez daha üfledi, neşeli bir insan kahkahasıyla güldü ve ansızın temiz bir İspanyolcayla bağırdı:

"Hadi, Leading, ileri!" Kurbağanınkine benzeyen ellerini yunusun parlak sırtına vurdu ve mahmuzladı. Yunus ise iyi bir at gibi hızlandı.

Avcılar istemeden çığlıklar atıyorlardı.

Bu garip atlı geri döndü. Kalabalığı görünce kertenkele hızıyla yunustan kaydı, onun gövdesinin arkasına gizlendi. Yunusun sırtının arkasından hayvanın sırtına vuran yeşil bir el görülüyordu. İtaatkâr yunus canavarla birlikte suya daldı.

Tuhaf ikili suyun altında yarım daire çizdi ve sualtı kayalarının arkasında gözden kayboldu.

Bütün bunlar bir dakikadan daha az bir zamanda oldu, ama izleyiciler uzun süre şaşkınlıktan kendilerine gelemediler.

Avcılar bağırıyorlardı, başlarını tutarak güvertede koşturuyorlardı. Yerliler diz çökmüş, deniz tanrısından kendilerini

esirgemesini diliyorlardı. Genç bir Meksikalı korkudan direğe tırmanmış ve bağırıyordu. Zenciler sürünerek köşelerde toplanıyordu.

Avı kimse düşünmüyordu. Pedro ve Baltasar zorlukla düzeni sağladılar. *Denizanası* demir aldı ve kuzeye doğru yöneldi.

3
Zurita'nın Talihsizliği

Denizanası'nın kaptanı, olup biteni düşünmek için kendini kamarasına attı.

"Neredeyse aklımı kaybedeceğim!" diyordu Zurita, başına maşrapayla sıcak su çarparken. "Deniz canavarı temiz bir Kastilya ağzıyla konuşuyor! Neydi o öyle? Şeytanlık mı? Delilik mi? Ama delilik de her şeyi bir anda kontrolüne alamaz. İki kişi aynı rüyayı göremez. Oysa hepimiz deniz şeytanını gördük. Bu su götürmez. Demek ki inanılmaz da olsa böyle bir şey var."

Zurita bir kez daha başına su çarptı ve temiz hava almak için lombardan dışarı baktı.

"Belli ki," diye düşünmeye devam etti biraz sakinleşince, "bu canavar, insan aklına sahip ve mantıklı davranışlarda bulunabiliyor. Belli ki kendini suda da su üzerinde de aynı şekilde rahat hissediyor. Ve İspanyolca konuşabiliyor; demek ki kendini ifade edebilir. Eğer... Eğer canavarı yakalayabilirsek, evcilleştirip inci avlamaya zorlayabilirsek... Suda yaşayabilen tek bir ucube bütün avcı mürettebatına bedel. Ve nasıl da kârlı olur! Her inci avcısına avın bir çeyreğini vermemiz gerekiyor. Ama bu ucubenin hiçbir maliyeti olmaz! Her şey bir yana, bu şekilde çok kısa bir sürede yüz binlerce, milyonlarca pezo kazanmak da mümkün olabilir!"

Zurita hayallere dalmıştı. Şimdiye kadar hep zengin olmayı hayal etmiş, daha önce kimsenin erişemediği yerlerde inciler aramıştı. İran körfezi, Seylan'ın batı sahili, Kızıl Deniz, Avustralya suları; bütün bu inci yatakları uzaklardaydı ve insanlar uzun zamandır oralarda inci arıyorlardı. Zurita, daha iyi Amerikan incisinin bulunduğu Venezuela sahillerine, Meksika ve California körfezlerine gidemezdi. Teknesi bunun için fazlasıyla eskiydi ve avcıları da yoktu; demek oluyor ki, meseleyi daha geniş kapsamlı düşünmek gerekiyordu. Zaten Zurita'nın parası da yetmezdi. Böylece Arjantin sahillerinde kaldı. Ama şimdi! Şimdi, eğer şu "deniz şeytanı"nı yakalayabilirse bir yıl içinde zengin olabilirdi.

Arjantin'in ve hatta belki de Amerika kıtasının en zengin insanı olacak. Para, önüne iktidarın yollarını serecek. Pedro Zurita adı herkesin dilinde olacak. Ama çok dikkatli olmak gerek. Her şeyden önce de bu sırrı korumak lazım.

Zurita güverteye çıktı ve bütün mürettebatı mutfağa topladıktan sonra konuşmaya başladı:

"Deniz şeytanı hakkında söylentiler yayanları nasıl bir akıbetin beklediğini bilmiyor musunuz? Polis onları tutukluyor ve hapse atıyor. Sizi uyarıyorum. Eğer deniz şeytanını gördüğünüze dair ağzınızdan tek bir kelime kaçırırsanız her birinizin sonu aynı olur. Sizi hapse tıkarlar. Anlıyorsunuz değil mi? Bu yüzden, eğer hayatınızın kıymeti varsa kimseye şeytanla ilgili tek kelime etmeyin."

Kendi kendine, "Zaten gene de inanmayacaklardır. Bütün bunlar bir masala benziyor," diye düşündü Zurita Ve Baltasar'ı kamarasına çağırarak planını bir tek ona açıkladı.

Baltasar patronunu dikkatlice dinledi ve kısa bir sessizlikten sonra sordu:

"Evet, bu iyi. Deniz şeytanı yüz tane avcıya bedel. Şeytanı hizmetinize almak sizin için iyi. Ama nasıl yakalanacak?"

"Ağ ile," diye cevapladı Zurita.

"Köpekbalığının karnını yardığı gibi ağları da kesecektir."

"Metal ağ sipariş edebiliriz."

"Peki onu kim yakalayacak? Dalgıçlarımıza sadece 'şeytan' de, hemencecik dizlerinin üzerine çöküyorlar. Bunun için altın kesesini bile kabul etmezler."

"Ya sen, Baltasar?"

Yerli omzunu silkti:

"Ben henüz deniz şeytanı yakalamış değilim. Onu pusuda beklemek bile kolay olmaz, öldürmek ise, eğer etten ve kemikten yapılmışsa güç değildir. Ama şeytan size canlı gerek."

"Ondan korkmuyor musun, Baltasar? Deniz şeytanı hakkında ne düşünüyorsun?"

"Denizin üzerinde uçan jaguar ve ağaçların arasında sürünen köpekbalığı hakkında ne düşünebilirim? Bilinmeyen canavarlar korkunçtur. Ama korkunç canavarları avlamayı seviyorum."

"Seni cömertçe ödüllendiririm." Zurita, Baltasar'ın ellerini sıktı ve onun önünde planını geliştirmeye devam etti:

"Bu meselede ne kadar az kişi bulunursa o kadar iyi. Sen kendi adamlarınla konuş. Onlar cesur ve ağızları sıkı adamlar. Beş kişi seç, daha fazla değil. Bizimkiler kabul etmezlerse başkalarını bul. Şeytan sahile yakın yaşıyor. Her şeyden önce inini bulmak gerek. O zaman ağla kolaylıkla yakalayabiliriz."

Zurita ve Baltasar hızla işe koyuldular. Zurita'nın siparişiyle, alt tarafı açılan büyük bir fıçıyı anımsatan, telden bir saçma hazırlandı. Zurita saçmanın içine, şeytanın dolanması için kenevirden bir ağ geçirdi. Avcıları saydılar. Baltasar, *Denizanası*'nın mürettebatından yalnızca iki yerliyi (La Araucana kabilesinden iki kişiyi) "şeytan" avına katılmaya ikna edebildi. Diğer üçünü de Buenos Aires'ten buldu.

"Şeytan"ın izini sürmeye, *Denizanası* mürettebatının şeytanı ilk kez gördüğü körfezde başlamaya karar verdiler. "Şeytan"ı kuşkulandırmamak için tekne bu küçük körfezden

birkaç kilometre ileride demir attı. Zurita ve adamları, sanki yolculuğun tek amacı buymuş gibi, arada sırada balık avıyla uğraşıyorlardı. Bu sırada aralarından üç kişi sırayla kıyıdaki kayalıkların arkasında gizleniyor ve keskin gözlerle körfezin suyunda olup bitenleri izliyorlardı.

İki hafta geçmiş, ama "şeytan" hâlâ görünmemişti.

Baltasar yakınlarda yaşayan çiftçi kızılderililerle tanışıklık kurmaya başlamıştı, onlara ucuza balık satıyordu ve farklı şeyler hakkında konuşurken sohbeti fark ettirmeksizin "deniz şeytanı"na getiriyordu. Yaşlı kızılderili bu sohbetlerden avlanma yerini doğru seçtiklerini öğrendi. Körfeze yakın yaşayan birçok yerli boru sesini duymuş ve kumdaki ayak izlerini görmüşlerdi. "Şeytan"ın insan ayaklarına sahip olduğuna emindiler, ama parmakları epey uzuncaydı. Yerliler bazen kumda sırt izlerine de rastlıyorlardı; şeytan kuma yatıyordu.

"Şeytan" yakında yaşayanlara zarar vermemişti, onlar da "şeytan"ın varlığını anımsatarak zaman zaman bıraktığı izlere dikkat etmeyi bırakmışlardı. Ama onun kendisini kimse görmüş değildi.

Denizanası körfezde, görünürde balık avıyla uğraşarak iki hafta kaldı. İki hafta boyunca Zurita, Baltasar ve paraları ödenen yerliler gözlerini kırpmadan okyanus yüzeyini izlediler, ama "deniz şeytanı" görünmedi. Zurita huzursuzlaşmıştı. Sabırsızlanmış ve kabalaşmıştı. Her geçen gün para demekti ve bu "şeytan" kendisini bekletiyordu. Pedro kuşkulanmaya da başlamıştı. Eğer bu "şeytan" doğaüstü bir şey idiyse, hiç kimse onu ağlarla yakalayamazdı. Böyle bir iblisle ilişkiye girmek de tehlikeliydi. Zurita'nın batıl inançları vardı. Tedbir olsun diye *Denizanası*'na elinde haçı ve kutsal yetenekleri olan bir rahip mi çağırmalıydı? Yeni masraflar. Ama belki de "deniz şeytanı" hiç de şeytan değildi; insanları korkutmak için şeytan gibi giyinen şakacı biri, iyi bir yüzücüydü? Yunus balığı? Ama her hayvan gibi onu da eğitmek

ve ehlileştirmek mümkündü. Bütün bunlardan vaz mı geçmek gerekecekti?

Zurita, "şeytan"ı ilk görecek olana ödül vaat etti ve birkaç gün daha beklemeye karar verdi.

Ancak şans onun yanındaydı; üçüncü haftanın başında "şeytan" nihayet görünmeye başladı.

Günlük avdan sonra Baltasar balıklarla dolu kayığı kıyıya bırakmıştı. Sabah erkenden balıklar alıcılarına götürülmeliydi.

Baltasar tanıdığı bir yerliyi görmek için çiftliğe gitmişti; kıyıya döndüğünde kayık boştu. O da hemen bunu "şeytan"ın yapmış olduğuna karar verdi.

"Hakikaten bu kadar balığı zıkkımlanmış mı?" diye şaşkınlıkla düşündü Baltasar.

Aynı gece nöbetçi kızılderililerden üçü körfezin güneyinden gelen boru sesini duydular. İki gün sonra, sabah erkenden genç bir La Aracuana'lı nihayet "şeytan"ın izini sürmeyi başardığını bildirdi. Bir yunus balığıyla yüzüyordu, ama bu kez onun üzerine oturmamış, eliyle "gemini" tuttuğu yunusun yanında yüzmüştü. Bu gem, geniş, deri bir tasmaydı. "Şeytan" körfezde yunusun gemini çözmüş, hayvana bir şaplak vurmuş ve körfezin derinlerinde, çıplak bir kayalığın

dibinde gizlenmişti. Yunus da yüzerek uzaklaşmış ve gözden kaybolmuştu.

Yerliyi dinleyen Zurita teşekkür etti, ödül vaat ederek şöyle dedi:

"Bugün öğlen, şeytan gizlendiği yerden hiç çıkmadı herhalde. Bu yüzden körfezin dibini incelemeliyiz. Kim bunu yapacak?"

Ama kimse okyanusun dibine inmek istemiyordu, herkes bu bilinmeyen canavarla karşı karşıya kalmaktan çekiniyordu.

Baltasar öne çıktı.

"Ben!" dedi kısaca.

Baltasar sözünün eriydi. *Denizanası* hâlâ demirliydi. Gözcülerden başka herkes kıyıya çıktı ve körfezdeki keskin kayalıklara yollandılar. Baltasar, eğer yaralanırsa kendisini çekebilsinler diye halatlarla bağlandı, bir bıçak aldı, ayaklarının arasına bir taş sıkıştırdı ve dibe daldı.

La Araucana'lılar körfezin kayalarıyla gölgelenen mavimsi bir sis içindeki göz kırpan lekelere bakarak sabırsızlıkla onun dönmesini bekliyorlardı. Kırk saniye geçti, elli saniye, bir dakika; ama Baltasar dönmemişti. Sonunda halatı çekiştirip onu yüzeye çektiler. Nefeslendikten sonra Baltasar şöyle dedi:

"Bir yeraltı mağarasına doğru dar bir geçit var. Köpekbalığının karnı gibi karanlık. Deniz şeytanı ancak bu mağaraya gizleniyor olabilir. Mağaranın çevresi düz bir duvar."

"Harika!" diye bağırdı Zurita. "Ne kadar karanlık, o kadar iyi! Ağımızı gerelim, balık yakalansın."

Az sonra güneş battı; yerliler sağlam bir halatla bağlı telden ağları, mağaranın ağzının yanındaki suya indirdiler. Halatın ucu kıyıya bağlanmıştı. Baltasar halata ve ağa en küçük bir temasta çalacak çanlar iliştirdi.

Zurita, Baltasar ve beş La Araucana'lı kıyıya oturdular ve sessizce beklemeye koyuldular.

Teknede kimse kalmamıştı.

Karanlık hızla çöktü. Bir dolunay çıktı, ışığı okyanus yüzeyinde parlıyordu. Her yer sessizdi. Herkesi sıradışı bir heyecan sarmıştı. Belki de şimdi, inci avcılarını ve balıkçıları böylesine korkutan tuhaf varlığı göreceklerdi.

Gece ağır ağır çöktü. Kıyıdakiler uyuklamaya başladılar.

Ansızın çanlar çaldı. Sıçradılar, halatlara koştular, ağı çekmeye başladılar. Ağ ağırlaşmıştı. Halatlar titriyordu. Biri ağda çırpınıyordu.

Ağ okyanusun üzerinde göründü, içinde ise, ayın beyaz ışığı altında yarı insan, yarı hayvan bir beden debeleniyordu. Ay ışığında, dev gözler ve gümüşsü pullar parlıyordu. "Şeytan" ağa dolaşmış elini kurtarmak için inanılmaz çaba sarf ediyordu. Başardı da. İnce bir kemerle kalçasının üzerine asılı bir bıçak çıkardı ve ağı kesmeye başladı.

"Kesemeyeceksin, seni haylaz!" dedi Baltasar sessizce, coşkun bir hoşnutlukla.

Ama bıçak, telden engelin üstesinden gelince çok şaşırdı. "Şeytan" becerikli hareketlerle deliği genişletti; avcılar ise ağı bir an önce kıyıya çekmek için acele ediyorlardı.

"Daha kuvvetli! Hop-hop!" diye bağırıyordu Baltasar.

Ama avlarını tam yakaladıklarını düşündükleri o anda "şeytan" yardığı delikten kaydı, suya düştü ve parlayan bir su tepeciğinin üzerinde yükselip derinlerde kayboldu.

Avcılar ağı umutsuzlukla bıraktılar.

"İyi bıçakmış! Teli kesti!" dedi Baltasar, hayranlıkla. "Su altındaki demirciler bizimkilerden daha iyiymiş."

Zurita ise başını eğmiş, sanki bütün zenginliği orada dibe batmış gibi suya bakıyordu.

Sonra başını kaldırdı, pos bıyıklarını çekiştirdi ve ayağını yere vurdu.

"Ama hayır, hayır!" diye bağırdı. "Ben buradan ayrılmadan sen de su altındaki mağaranda öleceksin. Paraya acımayacağım, dalgıçlar tutacağım, bütün körfeze ağlar ve tuzaklar sereceğim ve sen ellerimden kaçamayacaksın!"

Cesur, ısrarcı ve inatçıydı. Boşuna değildi: Pedro Zurita'nın damarlarında İspanyol fatihlerinin kanı akıyordu. Ve mücadele etmesi de bundandı.

"Deniz şeytanı"nın doğaüstü, kudreti her şeye yeten bir varlık olmadığı anlaşılmıştı. Belli ki, Baltasar'ın dediği gibi kemikten ve etten yapılmaydı. Demek ki o da avlanabilir, zincire vurulabilir ve Zurita için okyanusun dibinden zenginlikler çıkarmaya zorlanabilirdi. Deniz tanrısı Neptün çatal zıpkınıyla "deniz şeytanı"nı korusa bile Baltasar onu ortaya çıkaracaktı.

4
Doktor Salvator

Zurita tehdidini hayata geçirmeye girişti. Körfezin dibine bir sürü tel bariyer indirdi, her yöne ağlar gerdi, kapanlar kurdu. Ama kurbanı, şimdilik sadece balıklardı; "deniz şeytanı" yer yarılmış da içine girmiş gibiydi. Artık kendini göstermiyordu ve onu anımsatan hiçbir şey de yoktu. Terbiye edilmiş bir yunus, her gün körfezde, sanki bu sıradışı arkadaşı bir gezintiye çıkmak için kendisini davet etmiş gibi boş yere ortaya çıkıyor, dalıyor, su fışkırtıyordu. Ama arkadaşı ortada yoktu ve yunus son kez öfkeyle su fışkırttıktan sonra açık denizlere doğru yüzüp gitti.

Hava bozmuştu. Doğu rüzgârı okyanusun yüzeyini titretiyordu; körfezin suyu dipten kalkan kumla gölgelenmişti. Köpüklü yüksek dalgalar, okyanusun dibini gizliyordu. Suyun altında ne olup bittiğini kimse göremiyordu.

Zurita dalgaları izleyerek saatlerce kıyıda durabilirdi. Dev dalgaların biri diğerini izliyor, kıyıyı dövüyorlardı, onların arkasından gelen su ise hışırdayarak ıslak kumun üzerinde kayıyor, çakılları ve deniz kabuklarını yuvarlayarak Zurita'nın ayaklarına geliyordu.

"Hayır, bu işe yaramıyor," diyordu Zurita. "Başka bir şeyler düşünmek gerek. Şeytan, denizin dibinde yaşıyor ve

mağarasından çıkmak istemiyor. Demek ki onu avlamak için ona gitmek, dibe inmek gerek. Bu gayet açık!"

Yeni karmaşık kapanların ustası olan Baltasar'la görüştükten sonra Zurita ona şöyle dedi:

"Gecikmeden Buenos Aires'e git ve oradan oksijen tüpleriyle iki dalgıç kıyafeti getir. Hava almak için hortumu olan sıradan dalgıç kıyafetleri işe yaramıyor. Şeytan hortumu kesebilir. Ayrıca belki küçük bir sualtı gezisi yapmamız da gerekebilir. Yanında el feneri getirmeyi de unutma."

"Şeytana misafirliğe mi niyetlisiniz?" diye sordu Baltasar.

"Tabii ki seninle birlikte, ihtiyar."

Baltasar başını salladı ve yola koyuldu. Yalnızca dalgıç kıyafetleri ve fenerleri değil, bir çift uzun, kıvrımlı sustalı bıçak da getirdi.

"Şimdilerde böylesi yok," dedi. "Bu eski bıçaklar La Araucana işi; benim atalarım bir zamanlar bunlarla sizin beyaz atalarınızın karnını deşmişti. Bunu hakaret olsun diye söylemiyorum."

Zurita tarihe yapılan bu atıftan hoşlanmamıştı, ama bıçakları kabul etti.

"Çok tedbirlisin, Baltasar."

Ertesi gün güçlü dalgalara rağmen Zurita ve Baltasar şafakla birlikte dalgıç kıyafetlerini giydiler ve denizin dibine daldılar.

Zorlanmaksızın su altındaki mağaranın girişinde bulunan ağı topladılar ve dar girişten içeri süzüldüler. Kopkoyu bir karanlık çevrelerini sardı. Ayakları üzerine durup bıçaklarını çektikten sonra dalgıçlar fenerlerini yaktılar. Işıktan korkan küçük balıklar etrafa dağıldılar ve sonra da bir böcek sürüsü gibi onun mavi ışınlarına kapılıp fenere doğru yüzdüler.

Zurita onları elleriyle dağıttı: balıkların parlak pulları ışıldıyordu. Epeyce geniş bir mağaraydı bu, yüksekliği dört

metreden az değildi ve genişliği de beş-altı metre vardı. Dalgıçlar köşeleri incelediler. Mağara boştu ve içinde kimse yoktu. Sadece küçük balık yavruları, belli ki denizin dalgalarından ve avcılarından uzakta, burada gizleniyorlardı.

Zurita ve Baltasar dikkatli adımlarla ilerliyorlardı. Mağara giderek daralıyordu. Zurita aniden şaşkınlıkla durdu. Fenerin ışığı yolu kapatan kalın, demir bir ızgarayı aydınlatıyordu.

Zurita gözlerine inanamıyordu. Eliyle demir parmaklıkları tuttu ve demir bariyeri açmaya çalışarak onu çekmeye başladı. Ama ızgara yerinden oynamıyordu. Onu fenerle aydınlatan Zurita, bu ızgaranın meyilli duvarlarına iyice sabitlendiğini anladı; ızgaranın menteşeleri ve içinde de kilitleri vardı.

Bu da yeni bir bilmeceydi.

"Deniz şeytanı" sadece akıllı bir canlı değildi; üstelik de son derece yetenekli bir varlıktı.

Yunusu evcilleştirmişti, metal işçiliğini de biliyordu. Nihayet, denizin dibinde evini koruyan sağlam, demir bir ızgara yapmıştı. Ama bu inanılmazdı! Su altında demiri lehim yapamazdı. Demek ki suda yaşamıyordu; ya da en azından uzun aralıklarla sudan karaya çıkıyordu.

Zurita'nın dalgıç başlığında oksijen kalmamış gibi şakakları zonkluyordu; oysa suda hepsi hepsi birkaç dakika kalmıştı.

Zurita, Baltasar'a işaret etti ve bu sualtı mağarasından çıktılar; burada yapacakları başka bir şey yoktu. Yüzeye çıktılar.

Onları sabırsızlıkla bekleyen La Araucana'lılar dalgıçları güvende gördüklerine çok sevinmişlerdi.

Başlığını çıkarıp nefeslenen Zurita sordu:

"Buna ne diyeceksin, Baltasar?"

La Araucana'lı kollarını iki yana açtı.

"Burada kuluçkaya yatmamız gerekeceğini söyleyeceğim. Şeytan belli ki balıkla besleniyor ve burada da yeterince balık

var. Onu aç bırakarak mağaradan dışarı çekemeyiz. Izgarayı dinamitle patlatmak; işte yapmamız gereken bu."

"Peki ama, Baltasar, mağaranın iki girişi olabileceğini düşünmüyor musun? Biri körfezden, diğeri ise karadan?"

Baltasar bunu düşünmemişti.

"Düşünmek gerek. Etrafı kolaçan etmek daha önce nasıl aklımıza gelmedi?" dedi Zurita.

Böylece kıyıyı keşfetmeye koyuldular.

Zurita kıyıda, beyaz taştan örülmüş, on hektardan az olmayan geniş bir toprak parçasını örten yüksek bir duvarla karşılaştı. Bu duvarın çevresini dolandı. Bütün duvarda, yalnızca kalın demir levhalardan yapılmış geçitler buldu. Geçitlerde içeriden menteşelenmiş küçük demir kapılar vardı.

"Gerçek bir hapishane, ya da kale!" diye düşündü. Zurita. "Tuhaf! Çiftçiler böyle kalın ve yüksek duvarlar yapmazlar. Duvarda bunlar yüzünden içeri girilebilecek ne bir hava deliği ne bir çatlak var."

Burada her yer ıssız, üzerlerinde sivri uçlu çalılar ve kaktüsler büyümüş çıplak gri kayalarla kaplı vahşi arazi vardı. Aşağısı ise körfezdi.

Zurita birkaç gün daha duvarın çevresinde dolandı; uzun süre demir kapıları izledi. Ama kapılar açılmadı, kimse bu kapılardan içeri girip dışarı çıkmadı; duvarın arkasından tek bir ses duyulmadı.

Akşam *Denizanası*'nın güvertesine dönen Zurita, Baltasar'ı çağırdı ve sordu:

"Körfezin üstündeki kalede kim yaşıyor, biliyor musun?"

"Biliyorum; çiftliklerde çalışan yerlilere bunu sormuştum. Orada Salvator yaşıyor."

"Bu Salvator da kim?"

"Tanrı," diye cevapladı Baltasar.

Zurita şaşkınlıkla kara, kalın kaşlarını kaldırdı.

"Şaka mı yapıyorsun, Baltasar?"

Yerli, belli belirsiz gülümsedi.

"Duyduğumu söylüyorum. Pek çok kızılderili Salvator'u tanrı diye, kurtarıcı diye çağırıyor."

"Onları neyden kurtarıyormuş?"

"Ölümden. Diyorlar ki, her şeye kudreti yetiyormuş. Mucizeler yaratabiliyormuş. Ölümü ve yaşamı parmaklarının ucunda tutuyormuş. Topallar için yeni, canlı bacaklar yapıyormuş, körlere kartal gibi keskin gözler veriyormuş, hatta ölüleri bile canlandırabiliyormuş."

"Lanet olsun!" diye homurdandı Zurita, parmaklarıyla pos bıyıklarını yukarı aşağı sıvazlarken. "Körfezde deniz şeytanı, körfezin üzerinde de tanrı. Baltasar, sen de bu şeytanın ve tanrının birbirlerine yardım ediyor olabileceklerini düşünmüyor musun?"

"Beyinlerimiz bütün bu mucizeler yüzünden bozulmuş süt gibi erimeden buradan bir an önce toparlanıp gitmemiz gerektiğini düşünüyorum."

"Bu şifacı Salvator'un eserlerinden sen kendin de gördün mü?"

"Evet, gördüm. Bacağı kırılmış birini göstermişlerdi. Salvator'un yanından geldikten sonra bu adam bir mustang gibi koşuyordu. Salvator'un dirilttiği bir yerliyi de gördüm. Bütün köy, bu yerlinin Salvator'a götürüldüğünde cesedinin soğumuş olduğunu anlatır; kafatası delinmiş, beyni dışarıdaymış. Ama Salvator'un yanından canlı ve neşeli olarak çıkmış. Ölümden sonra evlenmiş. İyi bir kız almış hem de. Ayrıca yerlilerin çocuklarını da gördüm..."

"Yani Salvator yabancıları kabul ediyor muymuş?"

"Yalnızca kızılderilileri. Onlar da her yerden onun yanına gidiyorlar; Tierre del Fuego'dan, Amazon'dan, Atakama çöllerinden ve Asuncion'dan."

Zurita, Baltasar'dan bu bilgileri aldıktan sonra Buenos Aires'e gidip gelmeye karar verdi.

Orada, Salvator'un kızılderililerı tedavi ettiğini ve onlar arasında ün kazanan mucizeler kullandığını öğrendi. Doktor olmasına gelince, yetenekli ve hatta dahi bir cerrahtı; ama insan olarak, birçok sıradışı insanda olduğu gibi tuhaflıkları vardı. Salvator'un adı eski ve yenidünyadaki bilimsel çevrelerde yaygın bir şekilde biliniyordu. Amerika'da cesur cerrahi operasyonlarıyla ünlüydü. Hastaların durumu umutsuz sayıldığında ve doktorlar da ameliyat etmeyi reddettiklerinde Salvator'u çağırıyorlardı. Salvator asla reddetmiyordu. Cesaretinin ve ataklığının sınırı yoktu. Emperyalist savaş sırasında Fransa cephesindeydi; burada neredeyse sıradışı kafatası ameliyatları yapmıştı. Binlerce insan kendilerini kurtardığı için ona minnettardı. Barışın imzalanmasından sonra memleketine, Arjantin'e dönmüştü. Doktorluk pratiği ve başarılı toprak spekülasyonları Salvator'a devasa bir zenginlik kazandırmıştı. Buenos Aires'ten uzak olmayan bir yerde büyük bir toprak parçası satın almış, onu devasa bir duvarla çevirmişti (bu da onun tuhaflıklarından biriydi) ve oraya yerleşip her türlü pratik faaliyeti bırakmıştı. Yalnızca laboratuvarında yürüttüğü bilimsel çalışmalarla meşgul oluyordu. Şimdi, onu yeryüzüne inmiş tanrı diye çağıran yerlileri muayene ve tedavi ediyordu.

Zurita, Salvator'un hayatıyla ilgili bir başka ayrıntıyı daha öğrenmeyi başarmıştı. Şu an Salvator'un geniş mülklerinin bulunduğu yerde, savaşa kadar, böyle taş duvarlarla çevrili, bahçeli, küçük bir ev vardı. Salvator'un cephede bulunduğu bütün bu zaman boyunca bu eve bir zenci ve dev gibi birkaç köpek bekçilik etmişti. Tek bir kişi bile bu rüşvet almaz bekçileri aşıp da kapıdan geçebilmiş değildi.

Salvator son zamanlarda kendini daha da büyük bir sır perdesiyle kuşatmıştı. Üniversiteden eski arkadaşlarını bile kabul etmiyordu.

Bütün bunları öğrenen Zurita karar verdi:

"Eğer Salvator doktorsa, hastaları kabul etmeyi reddet-

meye hakkı yok. Ben niye hasta olmayayım? Hasta numarasıyla Salvator'un evine girerim, sonra da her şey anlaşılır."

Zurita, Salvator'un mülkünü koruyan demir kapıya gitti ve kapıyı çalmaya başladı. Uzun süre ve ısrarla çaldı, ama kimse açmadı. Öfkelenen Zurita büyük bir taş aldı ve kapıyı onunla dövmeye başladı, öyle bir ses yükseliyordu ki ölüleri bile uyandırabilirdi.

Kapıdan uzakta köpekler havlamaya başladılar ve nihayet kapının mazgalı açıldı.

"Ne var?" diye sordu biri, kırık bir İspanyolcayla.

"Hastayım, çabuk açın," diye cevapladı Zurita.

"Hastalar kapıyı böyle çalmaz," diye sakince itiraz etti aynı ses ve mazgalda bir göz belirdi. "Doktor kimseyi kabul etmiyor."

Zurita heyecanla, "Hastaların yardım çağrısını reddedemez," dedi.

Mazgal kapandı, adımlar uzaklaştı. Yalnızca köpekler umutsuzca havlamaya devam ediyorlardı.

Zurita küfürler ederek tekneye döndü. Salvator'u Buenos Aires'te şikâyet mi etseydi? Ama bu hiçbir işe yaramazdı. Zurita öfkeyle titriyordu. Kara, pos bıyıkları ciddi bir tehdit altındaydı, çünkü heyecan içinde, her dakika onları çekiştiriyordu ve bunlar da barometrenin düşük basıncı gösteren yelkovanı gibi sarkmışlardı.

Yavaş yavaş sakinleşti ve bir sonraki hamlesini etraflıca düşünmeye başladı.

O düşünürken güneş yanığı kahverengi parmakları da dağınık bıyıklarını yukarı doğru daha sık çekiştiriyorlardı.

Sonunda güverteye çıktı ve kimsenin beklemediği bir anda demir alma talimatı verdi.

Denizanası, Buenos Aires'e doğru yola çıktı.

"Peki," dedi Baltasar. "Boş yere ne çok zaman harcadık! Şu iblisi de tanrısıyla birlikte şeytan alıp götürsün."

5
Hasta Torun

Güneş merhametsizce yakıyordu.

Bereketli buğday, darı ve yulaf tarlalarının arasından geçen tozlu yolda yaşlı, bitkin bir kızılderili yürüyordu. Giysileri yırtık pırtıktı. Ellerinde, güneş ışınlarından korusun diye eski bir battaniyeyle örtülmüş hasta bir çocuk taşıyordu. Çocuğun gözleri açık yarı kapalıydı. Boynunda dev bir şişlik görünüyordu. Arada sırada, ihtiyar tökezlediğinde çocuk da acıyla inliyor ve göz kapaklarını aralıyordu. İhtiyar adam durdu, ferahlatmak için çocuğun yüzüne endişeyle üfledi.

"Canlı yetiştirebilsem!" diye mırıldandı yaşlı adam, adımlarını hızlandırırken.

Demir kapıya yaklaşan yerli, çocuğu sol koluna yatırdı ve sağ eliyle de demir kapıya dört kez vurdu. Mazgal kapağı açıldı, delikte bir göz belirdi, kol demirleri indirildi, kapı açıldı.

Kızılderili eşikten içeri temkinli bir adım attı. Önünde beyaz bir önlük giyinmiş, kıvırcık saçları tamamen beyazlamış yaşlı bir zenci duruyordu.

"Doktora gidelim, çocuk çok hasta," dedi yerli.

Zenci sessizce başını salladı, kapıyı kilitledi ve başıyla kendisini izlemesini işaret etti.

Yerli, çevreye bakındı. Geniş kaldırım taşları döşenmiş

küçük bir avludaydılar. Avlu, bir taraftan yüksek dış duvarlarla çevriliydi, diğer taraftan ise çiftliğin iç taraflarından daha alçak çitlerle ayrılmıştı. Ne bir ot ne bir parça yeşillik vardı; tam bir hapishane avlusuydu. Avlunun bir köşesinde, ikinci duvarın girişi yanında büyük, geniş pencereli beyaz bir ev vardı. Evin yakınlarında kızılderili kadın ve erkekler dağınık halde duruyordu. Bunların birçoğu çocukluydu.

Neredeyse bütün çocuklar son derece sağlıklı görünüyorlardı. Bunlardan birisi deniz kabuklarıyla "çift mi tek mi" oynuyordu, diğerleri ise sessizce kavga ediyorlardı; beyaz saçlı yaşlı zenci çocukların gürültü yapmaması için dikkatle onları izliyordu.

Yaşlı yerli, ağır ağır evin gölgesinin vurduğu yere ilerledi ve çocuğun hareketsiz, morarmış yüzüne üflemeye başladı. Yerlinin yakınında, bacağı şiş bir kızılderili kadın oturuyordu. Kadın, yerlinin dizlerinde yatan çocuğa baktı ve sordu:

"Kızın mı?"

"Torunum," diye cevapladı yerli.

Başını sallayan yaşlı kadın şöyle dedi:

"Torununa bataklığın ruhu sirayet etmiş. Bu, kötü ruhların en güçlülerindendir. Hastanın ruhunu terk edince torunun iyi olur."

Yerli, söylenenleri onaylayarak başını salladı.

Beyaz önlüklü zenci, hastaların çevresinden döndü, yerlinin getirdiği çocuğa baktı ve evin kapısını işaret etti.

Yerli, parke taş döşeli büyük bir odaya girdi. Odanın ortasında, beyaz bir örtüyle örtülü, dar, uzun bir masa vardı. Mat camlı ikinci bir kapı açıldı ve beyaz önlüğüyle, uzun boylu, geniş omuzlu, esmer Doktor Salvator odaya girdi. Salvator'un başında karakaşlarından ve kirpiklerinden başka tek bir kıl bile yoktu. Belli ki başını sürekli kazıtıyordu, çünkü başının derisi de yüzü kadar yanmıştı. Çıkıntılı, epeyce büyük bir burun, oldukça sıradışı sivri bir sakal ve kalın, sıkı

dudaklar, yüze zalim ve hatta yırtıcı bir izlenim veriyordu. Kahverengi gözleri soğuk bakıyordu. Bu bakışlar altında yerli, bir süre toparlanamadı.

Yerli eğildi ve kollarını açarak çocuğu doktora sundu. Salvator hızlı, kendinden emin ve aynı zamanda dikkatli hareketlerle hasta torunu yerlinin elinden aldı, çocuğun sarılmış olduğu bezi açtı ve bunu odanın bir köşesine fırlattı, oradaki bir kutunun içine beceriyle isabet ettirdi. Yerli, paçavrayı oradan almak için kutuya doğru koşturdu, ama Salvator onu sertçe durdurdu:

"Bırak, dokunma!"

Sonra kızı masaya yatırdı ve üzerine doğru eğildi. Yerliye yan dönmüştü. Ansızın yerliye öyle geldi ki, sanki bu bir doktor değil de küçük bir kuşun üzerine inen bir akbabaydı. Salvator parmaklarıyla çocuğun boğazındaki şişi yokladı. Bu parmaklar da yerliyi şaşırtmıştı. Bunlar uzun, tuhaf bir şekilde hareket eden parmaklardı. Sanki eklem yerlerinden sadece aşağı doğru değil yanlara ve hatta yukarı da kıvrılıyorlardı. Ürkeklikten uzak yerli, bu anlaşılmaz adamın kendisine hissettirdiği korkuya yenilmemeye çalıştı.

"Harika. Muhteşem," diyordu Salvator, parmaklarıyla şişi hissederken onu takdir ediyormuş gibi.

Muayene bitince Salvator yüzünü yerliye döndü ve konuştu:

"Şimdi yeniay zamanı. Bir ay sonra, bir sonraki yeniayda tekrar gel, kızını sağlıklı olarak al."

Çocuğu camlı kapının arkasına, banyonun, ameliyat odasının ve koğuşların olduğu yere götürdü. Zenci de kabul odasına yeni bir hasta getirmişti: bu, bacağı ağrıyan yaşlı bir kadındı.

Yerli, Salvator'un kapattığı cam kapıya doğru saygıyla eğildi ve çıktı.

Tam yirmi sekiz gün sonra aynı cam kapı tekrar açıldı.

Pembe yüzlü sağlıklı kız, üzerinde yeni elbisesiyle kapıda duruyordu. Dedesine korkuyla baktı. Yerli ona doğru koştu, kızı kollarıyla sardı, öpücüklere boğdu, boğazını inceledi. Şişten hiç eser kalmamıştı. Yalnızca küçük, belli belirsiz kırmızı bir yara izi ameliyatı anımsatıyordu.

Kız, elleriyle dedesini itti ve dede kendisini öperken çoktandır tıraşsız sakalları kızın yüzüne batınca çığlık bile attı. Yaşlı adamın onu kollarından yere indirmesi gerekti. Kızı izleyen Salvator içeri girdi. Ardından doktor da gülümsedi ve kızın başını okşayarak şöyle dedi:

"Peki, kızını al. Onu tam zamanında getirmişsin. Birkaç saat daha gecikseydin ben bile onu hayata döndürecek gücü bulamazdım."

Yaşlı kızılderilinin yüzü kırışıklıklarla örtüldü, dudakları titremeye başladı, gözlerinden yaşlar yuvarlandı. Kızı tekrar kaldırdı, bağrına bastı, Salvator'un önünde dizlerinin üzerine çöktü ve gözyaşlarına boğulan bir sesle konuştu:

"Torunumun hayatını kurtardınız. Zavallı bir kızılderili size kendi hayatı dışında ne hediye sunabilir ki?"

"Niye bana hayatını verecekmişsin?" dedi şaşkınlıkla Salvator.

"Yaşlıyım, ama daha gücüm yerinde," diye devam etti yerli, yerden kalkmaksızın. "Torunumu annesine, kızıma götüreceğim ve size tekrar geleceğim. Bana yaptığınız iyiliğe karşılık, kalan bütün hayatımı size vermek istiyorum. Köpek gibi hizmet edeceğim size. Yalvarırım, bu merhameti benden esirgemeyin."

Salvator düşüncelere daldı.

Yapılacak çok iş olsa bile, yeni hizmetçilerini hiç istemeden ve çok dikkatle alırdı. Şimdi de az iş yoktu. Jim bahçeyi idare edemiyordu. Gerçi doktor zencileri tercih ediyordu, ama bu yerli de uygun birine benziyordu.

"Sen bana bir hayat hediye ediyorsun ve hediyeni kabul

etmemi istiyorsun, üstelik de buna merhamet diyorsun. Peki, dilediğin gibi olsun. Ne zaman gelebilirsin?"

"İlk dördün bitmeden buradayım," dedi yerli, Salvator'un önlüğünün eteklerini öperken.

"Adın ne?"

"Benim adım? Cristo... Cristóbal."

"Şimdi git, Cristo. Seni bekleyeceğim."

Cristo kıza dönüp, "Gidelim, toruncuk!" dedi ve onu tekrar kollarına aldı.

Kız ağlıyordu. Cristo aceleyle çıktı.

6
Harikalar Bahçesi

Cristo bir hafta sonra tekrar göründüğünde, Doktor Salvator dikkatle onun gözlerine baktı ve yerliyle konuşmaya başladı:

"İyi dinle, Cristo. Seni hizmetime alıyorum. Her öğün ye-

meğin hazır olacak ve iyi bir ücret alacaksın."

Cristo ellerini salladı:

"Benim size hizmet etmekten başka bir şeye ihtiyacım yok."

"Sus ve dinle," diye devam etti Salvator. "Her şeyin olacak. Ama senden tek bir şey isteyeceğim: burada gördüğün hiçbir şeyi, hiç kimseye söylemeyeceksin."

"Tek kelime etmektense dilimi kesip köpeklere atarım."

"Başına böyle bir talihsizlik gelmemesi için dikkatli ol," diye uyardı Salvator. Beyaz önlüklü zenciyi çağırdı ve ona emir verdi: "Bunu bahçeye götürüp Jim'in eline teslim et."

Zenci sessizce eğildi, yerliyi beyaz evden aldı, Cristo'nun artık öğrenmiş olduğu kapıdan geçirdi ve ikinci duvardaki demir bir kapıyı çaldı.

Duvarın ardından bir köpek havlaması duyuldu, kapı gıcırdadı ve ağır ağır açıldı.

Zenci, Cristo'yu kapıdan bahçeye doğru itti, gırtlaktan

gelen bir sesle kapının arkasında duran başka bir zenciye bağırdı ve çıktı.

Cristo korku içinde duvara yaslandı: kükremeye benzeyen bir sesle havlayan kızıl-sarı renkli, koyu benekli canavarlar ona doğru bilinçsizce koşuyorlardı. Eğer Cristo onlarla pampalarda* karşılaşmış olsaydı, derhal bunlara jaguar derdi. Ama ona doğru koşan canavarlar köpek gibi havlıyorlardı ve o anda kendisine saldıran hayvanların ne olduğunun Cristo için bir önemi yoktu. Hemen yanındaki ağaca koştu ve alışılmadık bir hızla dallarına tırmanmaya başladı. Zenci, öfkeli bir kobranın tıslaması gibi köpeklere ıslık çaldı. Bu, hayvanları hemen sakinleştirdi. Havlamayı kestiler, yere yattılar ve göz ucuyla zenciye bakarken kafalarını da, iyice açtıkları pençelerinin üzerine koydular.

Zenci tekrar ıslık çaldı, ama bu defa ağaca oturmuş olan Cristo'ya dönmüştü ve yerliye aşağı inmesini işaret ederek ellerini sallıyordu.

"Yılan gibi ne tıslıyorsun?" dedi Cristo, sığındığı yeri terk etmeden. "Dilini mi yuttun?"

Zenci öfkeyle susuyordu.

"Herhalde dilsiz," diye düşündü Cristo ve Salvator'un uyarısını anımsadı. Gerçekten de Salvator sırrını ele veren uşakların dilini kesiyor muydu? Belki de bu zencinin de dili kesilmişti... Ve Cristo aniden öyle bir korkuya kapıldı ki, neredeyse ağaçtan düşüyordu. Buradan hemen, mümkün olduğu kadar uzaklara kaçmak istiyordu. Üzerine oturduğu ağaçtan uzağa, duvara sıçramayı düşündü; hayır, sıçrayamazdı... Ama zenci ağaca yaklaştı ve yerliyi bacaklarından tutup sabırsızlıkla aşağı çekti. Boyun eğmesi gerekti. Cristo ağaçtan atladı, mümkün olduğunca sevimlilikle gülümsedi, elini uzattı ve dostça sordu:

"Jim?"

---

* Güney Amerika'nın güneyindeki geniş otlaklar. *-çn*

Zenci başını salladı.

Cristo zencinin elini sıkıca sıktı. "Cehenneme düştüysem zebanilerle iyi geçinmem gerek," diye düşündü ve yüksek sesle devam etti:

"Dilsiz misin?"

Zenci cevap vermedi.

"Dilin yok mu?"

Zenci gene sessizdi.

"Ağzına nasıl bakacağım?" diye düşündü Cristo. Üstelik Jim de belli ki mimikleriyle bir söyleşiye girmeye bile niyetli değildi. Cristo'nun elini tuttu, kızıla çalan canavarlara eğildi ve onlara bir şeyler tısladı. Hayvanlar kalktılar, Cristo'ya yanaştılar, onu kokladılar ve sessizce dağıldılar. Cristo'nun yüreği biraz hafiflemişti.

Elini sallayan Jim, Cristo'yu bahçeyi gezmeye çağırdı.

Taş döşeli kasvetli avludan sonra bahçe, yeşilliklerin ve çiçeklerin zenginliğiyle insanı sarsıyordu. Deniz kıyısına doğru gittikçe daralarak, doğuya doğru yayılıyordu. Kırılmış kızıl deniz kabukları saçılı patikalar farklı yönlere açılıyordu. Patikaların yanlarında fantastik kaktüsler ve bir sürü sarı-yeşil tomurcuklarla çiçeklenmiş mavimsi-yeşil sulu agavlar* büyümüştü. Şeftali ve zeytin ağaçlarının bütün gövdeleri, benekli, parlak renkli gölgesi olan, sık otlarla kaplıydı. Yeşil otların arasında çevreleri beyaz taşlarla sarılmış su tankları parlıyordu. Yüksek bir fıskiye havada parıldıyordu.

Bahçeyi kuşların farklı seslerden bağrışları, cıvıltıları, şakımaları; hayvanların kükremeleri, vızıltıları ve çığlıkları dolduruyordu. Cristo şimdiye kadar hiç bu kadar farklı türden hayvanı bir arada görmemişti. Bu bahçede görülmemiş canavarlar yaşıyordu.

İşte: bakır-demir pulları parlayan altı ayaklı bir kerten-

* Dikenli-köşeli yaprakları ve salkım salkım çiçekleri olan bir bitki türü. *-çn*

kele yoldan aşağı kaçıyordu. Ağaçtan aşağı iki başlı bir yılan sarkmıştı. Cristo, ona iki ağzından birden tıslayan iki başlı bir sürüngenden korkuyla sıçrayarak uzaklaştı. Zenci ona daha yüksek bir tıslamayla karşılık verdi ve yılan, başlarını havada sallayarak ağaçtan düştü, sık ve devasa sazların arasında gizlendi. Bir başka uzun yılan daha iki pençesiyle yolda sürünüp kayboldu. Telden bir ağın arkasında bir domuz homurdanıyordu. Alnının üzerindeki tek, iri gözünü Cristo'ya dikmişti.

Yanlardan birbirine yapışık iki beyaz sıçan, pembe patikada iki kafalı ve sekiz ayaklı canavarlar gibi koşuyorlardı. Arada sırada bu iki katlı yaratığın biri diğeriyle kavga ediyordu: birinci sıçan diğerini sağa çekiştiriyordu, ikinci de sola; ikisi de hoşnutsuzlukla ciyaklıyorlardı. Ama sürekli sağdaki kazanıyordu. Patikanın yanında gövdeleri yapışık "siyam ikizleri" ve iki yün koyunu otluyorlardı. Bunlar, sıçanlar gibi kavga edip tartışmıyorlardı. Aralarında belli ki çoktandır tam bir irade ve istek birliği oluşmuştu. Bir ucube, Cristo'yu çok daha fazla şaşırttı: bu büyük, tamamen çıplak, pembe bir köpekti. Sırtında ise, sanki köpek bedeninden çıkıyormuş gibi küçük bir şempanze görünüyordu; bunun göğsü, elleri, başı vardı. Köpek Cristo'ya yaklaştı ve kuyruğunu salladı. Şempanze başını çevirdi, patileriyle, kendisiyle bir bütün olan köpeğin sırtını pışpışladı ve Cristo'ya bakarak çığlık attı. Yerli elini cebine attı, bir parça şeker çıkardı ve şempanzeye uzattı. Ama diğer taraftan biri hızla Cristo'nun elini çekti. Sırtının arkasından bir tıslama işitti. Cristo döndü; bu Jim'di. Yaşlı zenci, jestler ve mimiklerle Cristo'ya, şempanzenin beslenmesinin yasak olduğunu açıklıyordu. O esnada, küçük bir papağan kafası olan bir güvercin Cristo'nun parmaklarının arasından şekeri kapıverdi ve çalıların arkasına gizlendi. Çayırda sığır başlı bir at otluyordu.

İki lama da atkuyruklarını sallayarak otlakta yayılıyorlardı. Otlardan, sık çalılardan, ağaçların dallarından alışılmadık

sürüngenler, vahşi hayvanlar ve kuşlar Cristo'ya bakıyorlardı: kedi kafalı köpekler, horoz kafalı kazlar, boynuzlu yaban domuzları, kartal gagalı Amerikan deve kuşları, puma gövdeli koyunlar...

Cristo çıldırıyormuş gibi hissetti. Gözlerini kıstı, başına fıskiyeden soğuk su çarptı, ama hiçbir şeyin yararı olmadı. Su tanklarında balık başlı ve solungaçlı bir yılan gördü, ardından kurbağa ayaklı balıklar, kertenkeleninki gibi uzun gövdesi olan dev kara kurbağaları...

Ve Cristo bir kez daha buradan kaçmak istedi.

Ama Jim, Cristo'yu kum serpilmiş geniş bir oyun alanına götürdü. Palmiyelerle çevrili bu alanların arasında Arap stilinde inşa edilmiş beyaz mermerden bir villa vardı. Palmiye gövdeleri boyunca arklar ve kolonlar görünüyordu. Yunus balığı şeklinde yapılmış bakır fıskiyeler, altın rengi balıkların oynaştığı berrak su tanklarına dalgalar halinde su fışkırtıyordu. Ana girişin önündeki en büyük fıskiye, mitolojideki Triton gibi bir yunusun üzerinde oturmuş, ağzının yanında kıvrımlı bir boynuz bulunan bir delikanlı şeklinde tasvir edilmişti.

Villanın arkasında birkaç küçük ev ve hizmetli odası vardı, sonra da, beyaz duvarın yanında sık, dikenli kaktüs sıraları geliyordu.

"Gene duvar!" diye düşündü Cristo.

Jim, yerliyi küçük, serin bir odaya götürdü. Jestlerle, bu odanın ona tahsis edildiğini açıkladı ve ayrılıp Cristo'yu yalnız bıraktı.

7
Üçüncü Duvar

Cristo çevresini saran bu sıradışı dünyaya yavaş yavaş alıştı. Bahçeyi dolduran bütün hayvanlar, kuşlar ve sürüngenler iyice evcilleştirilmişlerdi. Onlardan birkaçı Cristo'ya yakınlık bile gösterdi. Onu ilk gün öylesine korkutan jaguar postlu köpekler şimdi arka ayaklarının üzerinde peşinden geliyor, ellerini yalıyor, ona kuyruk sallıyorlardı. Lamalar elinden ekmek yiyorlardı. Papağanlar omzuna konuyorlardı.

Bahçeyle ve hayvanlarla sessiz, ya da Jim gibi dilsiz on iki zenci ilgileniyordu. Cristo bunların birbirleriyle konuştuğunu hiç duymamıştı. Her biri sessizce kendi işini yapıyordu. Jim, yönetici gibi bir şeydi. Zencileri gözlüyor ve onlara sorumluluklar veriyordu. Cristo ise, ona çok şaşırtıcı gelse de, Jim'in yardımcısı olarak atanmıştı. Yapacak çok işi yoktu, iyi besleniyordu. Hayatından şikayetçi olamazdı. Onu tedirgin eden tek bir şey vardı: o da zencilerin tehditkâr sessizliğiydi. Salvator'un bunların hepsinin dilini kestiğine emindi. Ve Salvador nadiren de olsa Cristo'yu yanına çağırdığında yerli her defasında "dilimi kesecek" diye düşünüyordu. Ama dili için gitgide daha az korkmaya başladı.

Bir defasında Cristo, Jim'i zeytin ağaçlarının gölgesinde uyurken gördü. Zenci sırtüstü yatmıştı, ağzı açıktı. Cristo

bundan yararlandı, uyuyan adamın ağzının içine dikkatle göz attı, yaşlı adamın dilinin yerinde durduğuna ikna oldu ve biraz da olsa rahatladı.

Salvator'un günleri çok programlıydı. Doktor sabah yediden dokuza kadar yerli hastaları kabul ediyordu; dokuzdan on bire kadar ameliyatta oluyordu, sonra da villasına çekiliyor ve orada laboratuvarda çalışıyordu. Hayvanları da ameliyat ediyor ve sonra bunları uzun uzun inceliyordu. Gözlemleri sona erdiğinde bu hayvanları bahçeye gönderiyordu. Arada sırada evi toplayan Cristo, laboratuvara da girmişti. Burada gördüğü her şey onu şaşkına çevirmişti. Çeşit çeşit çözeltilerle dolu cam kavanozlarda farklı organlar hareket ediyordu. Kesik kollar ve bacaklar yaşamaya devam ediyorlardı. Bedenden ayrılmış bu canlı parçalar ağrımaya başladığında, Salvator solup giden yaşamı yeniden kazandırıp onları tedavi ediyordu.

Ama bütün bunlar Cristo'yu dehşete düşürüyordu. Bahçedeki canlı canavarların arasında olmayı tercih ediyordu.

Salvator'un yerliye gösterdiği güvene rağmen Cristo üçüncü duvarı geçmeyi göze alamamıştı. Burası onun çok ilgisini çekiyordu. Öğle vakitleri, herkes dinlenirken Cristo yüksek duvara yaklaşıyordu. Duvarın arkasından çocuk sesleri duyuyordu; yerli dilindeki bazı sözcükleri de ayırt edebiliyordu. Ama bazen de bu çocuk seslerine, sanki çocuklarla kavga ediyormuş ve anlaşılmaz bir aksanla konuşuyormuş gibi daha ince, tiz sesler karışıyordu.

Bir defasında Cristo'yla bahçede karşılaşan Salvator, ona yaklaştı ve her zamanki gibi doğruca gözlerinin içine bakarak şöyle dedi:

"Benimle çalışmaya başlayalı bir ay oldu Cristo ve senden memnunum. Çalışanlarımdan biri aşağı bahçede hasta oldu. Onun yerini alacaksın. Orada birçok yeni şey göreceksin. Ama anlaşmamızı unutma: eğer dilini kaybetmek istemiyorsan onu dişlerinin arkasında sıkıca tut."

"Ben de dilsiz çalışanlarınızın arasında konuşmayı neredeyse unuttum zaten," diye cevapladı Cristo.

"Öyleyse daha iyi. Sükût altındır. Eğer sessiz kalırsan bir sürü altın pezo alırsın. Hasta hizmetlimi iki haftada ayakları üzerine dikmeyi umut ediyorum. Yeri gelmişken, And Dağları'nı iyi biliyor musun?"

"Ben dağlarda doğdum."

"Harika. Hayvanat bahçeme yeni hayvanlar ve kuşlar doldurmam gerekecek. Seni de yanıma alacağım. Ama şimdi git. Jim seni aşağı bahçeye geçirecek."

Cristo bir sürü şeye alışmıştı. Ama aşağı bahçede gördükleri onun beklentilerinin çok ötesindeydi.

Güneşin aydınlattığı büyük otlakta çıplak çocuklar ve şempanzeler oynuyorlardı. Bunlar farklı yerli kabilelerinin çocuklarıydılar. Aralarında çok küçükler de vardı; bunlar üç yaşından fazla değillerdi. En büyükleri ise on iki yaşındaydı. Bu çocuklar Salvator'un hastalarıydılar. Aralarından birçoğu ciddi ameliyatlar geçirmişlerdi ve hayatlarını Salvator'a borçluydular. Sağlıklı çocuklar oyunlar oynuyor, bahçede koşuyor, güçlerini yeniden kazandıklarında da aileleri onları evlerine götürüyordu.

Burada çocuklardan başka şempanzeler de yaşıyordu. Bunlar evcilleştirilmiş şempanzelerdi; bedenlerinde bir parça bile kıl olmayan şempanzeler.

En şaşırtıcısı da,

bütün şempanzelerin konuşuyor olmasıydı: biri daha iyi, diğerleri daha kötü. Çocuklarla tartışıyor, kavga ediyor, tiz sesleriyle ciyak ciyak bağrışıyorlardı. Ama bütün şempanzeler çocuklarla barış içinde bir arada yaşıyor ve çocukların kendi aralarında tartıştıklarından daha çok tartışmıyorlardı.

Cristo bazen tereddüt ediyor, bu şempanzelerin gerçekten şempanze mi yoksa insan mı olduğuna emin olamıyordu.

Bahçeyi öğrenince bunun yukarıdakinden daha küçük ve aşağı körfeze doğru meyilli olduğunu ve yokuşta da duvar gibi bir kayanın dikili olduğunu fark etti.

Deniz herhalde bu duvardan uzak değildi. Duvarın arkasından dalgaların uğultusu geliyordu.

Bu kayayı birkaç gün inceledikten sonra Cristo, bunun insan yapısı olduğuna emin oldu. Sık ve azınan morsalkımların arasında, kayanın renginde boyanmış, ondan neredeyse ayırt edilmeyecek gri, demir bir kapı buldu.

Kapıya kulak verdi. Kayanın arkasından dalgaların sesi dışında tek bir ses gelmiyordu. Bu dar kapı nereye açılıyordu? Deniz kıyısına mı?

Aniden heyecanlı bir çocuk çığlığı duyuldu. Çocuklar gökyüzüne bakıyorlardı. Cristo başını kaldırdı ve küçük bir balon gördü; ağır ağır bahçeden öte tarafa uçuyordu. Rüzgâr balonu aldı ve deniz tarafına götürdü.

Bahçenin üzerinde uçan bu sıradan balon Cristo'yu çok endişelendirdi. Huzursuzlanmaya başladı. Ve sağlığına kavuşmuş hizmetli döndüğünde Salvator'a gidip, ona şöyle dedi:

"Doktor! Yakında Andlar'a gidiyoruz; hem de belki uzun süreliğine. İzin verin de kızımı ve torunumu göreyim."

Salvator çalışanlarının avludan çıkmalarından hoşlanmıyordu. Cristo, Salvator'un gözlerine bakarak sessizce bekliyordu.

Cristo'ya buz gibi bir bakış fırlatan Salvator ona anımsattı:

"Anlaşmamızı unutma. Diline sahip ol! Üç güne kalmadan geri dön. Bekle!"

Salvator diğer odaya geçti ve oradan içinde altın pezolar şıngırdayan süet bir kese getirdi.

"Bu, torununa. Ve sessizliğin için sana."

8
Saldırı

"Eğer bugün gelmezse, yardımını reddedeceğim Baltasar ve daha becerikli ve güvenilir adamlar çağıracağım," dedi Zurita, pos bıyıklarını sabırsızlıkla çekiştirirken.

Zurita beyaz bir şehir elbisesi giymişti ve başına da Panama şapkası geçirmişti. Baltasar'la Buenos Aires'in, ekilip biçilen tarlalarının bitip pampalarının başladığı kenar mahallelerinden birinde buluşmuştu.

Baltasar sırtında beyaz bir bluz ve ayağında lacivert çizgili bir pantolonla, güneşten yanmış otları utangaç bir edayla yolarak yol kenarında sessizce oturuyordu.

Kardeşi Cristo'yu, Salvator'a casus olarak göndermiş olmaktan pişmanlık duymaya başlamıştı.

Cristo, Baltasar'dan on yaş büyüktü. Yaşına rağmen güçlü ve becerikli biri olarak kalmıştı. Pampaların kedisi gibi kurnazdı. Hepsinden öte, güvenilir birisi değildi. Ziraatla uğraşmayı denemişti; ama bu ona sıkıcı gelmişti. Sonra limanda ufak bir lokanta açmıştı, ama şaraba alışıp kısa zamanda iflas etmişti.

Cristo geçen yıl çok karanlık işlerle uğraşmıştı; alışılmadık hileler ve bazen de sahtekârlıklar yapmıştı. Böyle birisi casus olarak satın alınabilirdi, ama ona güvenilemezdi.

Kârlı olacağını düşünürse öz kardeşini bile satardı. Baltasar bunu biliyordu ve bu yüzden en az Zurita kadar endişeliydi. "Cristo'nun senin uçan balonunu gördüğüne emin misin?"

Baltasar belli belirsiz omuz silkti. Bu işten bir an önce kurtulup eve gitmek, boğazını şaraplı soğuk suyla ıslatmak ve erkenden uykuya yatmak istiyordu.

Batan güneşin son ışınları tepenin üzerinde yükselen yüzme kulübünü aydınlatıyordu. O esnada keskin, titrek bir ıslık duyuldu.

Baltasar irkildi:

"Bu o!"

"Nihayet!"

Cristo, canlı adımlarla onlara yaklaştı. Hiç de zayıf düşmüş yaşlı bir yerliye benzemiyordu. Bir kez daha ürkütücü ıslığını çalıp Baltasar'la Zurita'nın yanına geldi ve selamlaştı.

"Ne oldu, deniz şeytanıyla tanıştın mı?" diye sordu Zurita.

"Henüz değil, ama orada. Salvator, şeytanı dördüncü duvarın ardında tutuyor. İşin en önemli kısmı halloldu: Salvator'a hizmet ediyorum ve bana güveniyor. Hasta torun çok işime yaradı." Cristo kurnaz gözlerini kırparak güldü. "İyileştiğinde neredeyse her şeyi bozuyordu. Sevgili dedesi gibi onu kucakladım, öptüm, ama o aptal şey tekmeleyip durdu ve neredeyse tek gözyaşı dökmedi." Cristo tekrar güldü.

"Bu torunu nereden çaldın?" diye sordu Zurita.

"Para bulmak kolay değildir ama kız çocuğu bulmak kolaydır," diye cevapladı Cristo. "Çocuğun annesi çok memnun oldu. Kadından beş kâğıt pezo aldım, o da sağlıklı bir kıza sahip oldu!"

Cristo, Salvator'dan aldığı ağır altın pezo kesesi meselesini suskunlukla geçiştirdi. Kuşkusuz bu parayı kızın annesine vermeyi düşünmüyordu.

"Salvator mucizeler yaratmış. Gerçek bir hayvanat bahçesi." Cristo gördüğü her şeyi anlatmaya başladı.

"Bütün bunlar çok ilginç," dedi Zurita, purosunu yakarken. "Ama en önemlisini görmemişsin: şeytanı. Bundan sonra ne yapmayı düşünüyorsun, Cristo?

"Bundan sonra mı? Andlar'da küçük bir gezinti yapacağız." Cristo, Salvator'un vahşi hayvan avına çıkmaya hazırlandığını anlattı.

"Harika!" diye bağırdı Zurita. "Salvator kolonisinin uzağında bulunacak. Onun yokluğunda Salvator'un mülküne saldıracağız ve deniz şeytanını kaçıracağız."

Cristo başını sallayarak itiraz etti:

"Jaguarlar başınızı koparır; siz de şeytan falan bulamazsınız. Ve eğer ben onu bulamadıysam siz zaten bulamazsınız."

"O zaman şöyle yapalım," dedi biraz düşündükten sonra Zurita, "Salvator ava çıktığında biz de onu pusuya düşüreceğiz; tutsak alacağız ve fidye olarak deniz şeytanını isteyeceğiz."

Cristo becerikli bir hareketle Zurita'nın pantolon cebinden ucu çıkmış bir puro çekti.

"Teşekkür ederim. Pusu daha iyi olur. Ama Salvator bizi kandırır, fidyeyi kabul eder ama vermez. Bu İspanyol asıllılar..." Cristo öksürmeye başladı.

"Sen ne öneriyorsun?" diye öfkeyle sordu Zurita.

"Sabır, Zurita. Salvator bana güveniyor, ama sadece dördüncü duvara kadar. Doktorun bana kendine güvenirmiş gibi güvenmesi gerek; o zaman da bana şeytanı gösterecektir."

"Ee?"

"Ee'si bu. Salvator'a haydutlar saldıracak." Cristo parmaklarıyla Zurita'nın göğsüne bastırdı. "Ben de," bu kez kendi göğsünü işaret etti, "bu onurlu La Araucane'lı, onun hayatını kurtaracağım. O zaman da Cristo için Salvator'un evinde hiçbir gizem kalmayacak. (*Ve kesem de altın pezolarla dolacak*, diye tamamladı içinden.) İşte böylesi daha iyi."

Ve Cristo'nun Salvator'u hangi yollardan götüreceğini ayarlamaya koyuldular.

"Yola çıkmamızın arifesinde duvardan kırmızı bir taş atacağım. Hazır olun."

Saldırı planını çok etraflıca düşünmelerine rağmen öngörülmeyen bir engel neredeyse bütün işi bozuyordu.

Zurita, Baltasar ve limandan toplanan on haydut, gaucho* kıyafetlerine büründüler, dişlerine kadar silahlandılar, atların üzerinde kurbanlarının evinden çıkmasını beklemeye koyuldular.

Gece karanlığı çöktü. Atlılar, at nallarının takırtısını duymayı bekleyerek dikkatle sessizliği dinliyorlardı. Ama Cristo, Salvator'un ava birkaç yıl önce yapıldığı gibi çıkmadığını bilmiyordu.

Haydutlar aniden hızla yaklaşan bir motor gürültüsü işittiler. Tepenin arkasından kör edici bir otomobil farı parladı. Dev, kara bir otomobil, atlıların önünden daha onlar harekete geçmeye fırsat bulamadan hızla geçti.

Zurita umutsuzca küfretti. Bu Baltasar'ı güldürdü.

"Üzülmeyin, Pedro," dedi yerli. "Gündüz sıcak; gece gideceklerdir. Gündüz dinleneceklerdir. Kamp yerinde onlara saldırabiliriz." Atını mahmuzlayan Baltasar otomobil izini takip etmeye başladı.

Diğerleri de peşinden gittiler.

İki saat ilerledikten sonra atlılar ansızın ileride kamp ateşini fark ettiler.

"Oradalar. Başlarına bir şey gelmiş olmalı. Bekleyin, ben sürünerek gidip öğreneceğim. Beni bekleyin."

Ve atından atlayan Baltasar solucan gibi süründü. Bir saat sonra geri döndü.

"Araba ilerlemiyor. Bozulmuş. Onu tamir ediyorlar. Cristo başında duruyor. Acele edelim."

---

* Güney Amerika kovboyları, *-çn*

Geri kalan her şey çok çabuk gerçekleşti. Haydutlar saldırdılar. Ve daha Salvator kendine gelemeden onun ve Cristo'yla birlikte üç zencinin daha elleri ve ayakları bağlanmıştı.

Kiralık haydutlardan biri, çete reisi (Zurita gölgede kalmayı yeğlemişti) Salvator'dan epeyce yüklü bir fidye istedi.

"Ödeyeceğim, beni serbest bırakın," diye cevapladı Salvator.

"Bu senin için. Şu üç adamın için de o kadar ödemen gerekecek!" diye homurdandı haydut.

"Hepsini hemen ödeyemem," diye cevapladı Salvator, düşünceli bir şekilde.

"O zaman öldürelim şunu!" diye bağırdı haydutlar.

"Eğer şartlarımızı kabul etmezsen, şafak vakti seni öldüreceğiz," dedi haydut.

Salvator omzunu kaldırıp cevapladı:

"Elimde bu kadar para yok."

Salvator'un sükûneti haydutları bile şaşırtmıştı.

Elleri ve ayakları bağlı olan kurbanlarını otomobilin arkasına atan haydutlar her yeri aradılar ve koleksiyon için bir miktar alkol buldular. Bunu içtiler ve kafayı bulup devrildiler.

Şafağa az bir zaman kala biri dikkatle Salvator'a sürünerek yanaştı.

"Benim," dedi Cristo sessizce, "bağlarımı çözmeyi başardım. Haydutlardan birinin tüfeğini yürütüp öldürdüm. Diğerleri sarhoş. Şoför arabayı tamir etti. Çabucak gidelim."

Hızla arabaya oturdular, zenci şoför kontağı çevirdi, araba fırladı ve hızla yola koyuldu.

Arkalarından haykırışlar ve düzensiz silah sesleri duyuldu.

Salvator, sıkıca Cristo'nun elini sıktı.

Salvator'un ayrılmasından hemen sonra Zurita, haydutlardan, Salvator'un fidye ödemeyi kabul ettiğini öğrendi.

"Fidyeyi almak," diye düşündü Zurita, "kendini hâlâ açık etmemiş şu bilinmez deniz şeytanını tuzağa düşürmekten daha kolay olmaz mıydı acaba?" Ama fırsat kaçmıştı, Cristo'dan gelecek haberleri beklemekten başka çare yoktu.

9
Su Adamı

Cristo, Salvator'un kendisine gelip şöyle demesini bekliyordu: "Cristo, hayatımı kurtardın. Artık benim mülkümde senin için gizli saklı bir şey kalmayacak. Gidelim, sana deniz şeytanını göstereceğim."

Ama Salvator böyle yapmaya hiç de niyetli değildi. Kendisini kurtardığı için Cristo'ya cömert bir ödül verdi ve bilimsel çalışmalarına daldı.

Cristo ise hiç zaman kaybetmeden dördüncü duvarı ve gizli kapıyı incelemeye koyuldu. Uzun süre uğraştı, ve sonunda bu giz perdesini açmayı başardı. Bir defasında kapıyı yoklarken eli küçük bir kabartıya değdi. Kapı ansızın hareket etti ve açıldı. Bir yangın dolabının kapısı gibi ağır ve kalındı. Cristo hızla kapıdan süzüldü ve kapı, arkasından aniden kapandı. Bu onu daha da şaşırtmıştı. Kapıyı inceledi, çıkıntıya bastırdı, ama kapı açılmadı.

"Kendimi kapana kıstırdım," diye homurdandı Cristo.

Ama Salvator'un bu son, gizemli bahçesini incelemekten başka yapacak bir şey yoktu.

Cristo kendini sık, büyük bir bahçenin içinde bulmuştu. Bütün bahçe, her yönden yapay bir kayayla örülmüş yüksek duvarlarla çevrili küçük bir leğene benziyordu. Yalnızca dal-

gaların sesi ve kumsalda hareket eden çakılların hışırtısı duyuluyordu.

Nemli toprakta yükselen alelade şekilde büyümüş ağaçlar ve çalılar vardı. Güneş ışınlarından iyice korunan büyük gölgeli ağaçların arasında birçok küçük derecik akıyordu. Onlarca fıskiyeden havayı nemlendiren su fışkırıyordu. Burası, Mississippi'nin aşağı tarafları gibi rutubetliydi. Bahçenin ortasında düz çatılı, küçük bir ev vardı. Duvarları tamamen sarmaşıklarla örtülmüştü. Pencerelerin yeşil panjurları inikti. Evde kimse yok gibiydi.

Cristo bahçenin sonuna gitti. Bahçeyi körfezden ayıran duvarların yanında, çevresinde sık ağaçlar olan, çok geniş, kare şeklinde bir havuz bulunuyordu; genişliği beş yüz metrekareden, derinliği de beş metreden az değildi.

Cristo yaklaşırken tuhaf bir şey çalılıklardan korkuyla kaçtı ve suyu şapırdatarak havuza atladı. Cristo heyecanla durdu. Bu oydu! "Deniz şeytanı!" Sonunda Cristo onu görmüştü.

Yerli, tanka yaklaştı, berrak suya baktı.

Havuzun dibinde, beyaz çakıl taşlarının üzerinde büyük bir şempanze oturuyordu. Maymun korku ve merakla suyun içinden Cristo'ya bakıyordu. Cristo şaşkınlıktan kendine gelemedi: şempanze suyun altında nefes alabiliyordu. Yan tarafları suda bir yükseliyor, bir iniyordu.

Şaşkınlığı üzerinden atan Cristo istemeden güldü: balıkçılara dehşet salan "deniz şeytanı" amfibi bir maymundu. "Şu dünyada neler oluyor," diye düşündü yaşlı yerli.

Cristo kendinden memnundu: nihayet her şeyi çözmüştü. Ama şimdi de hayal kırıklığı içindeydi. Bu maymun, görgü tanıklarının anlattığı canavara hiç de benzemiyordu. Korku ve hayal gücü nelere kadirdi!

Ama şimdi nasıl geri dönüleceğini düşünmeliydi. Cristo tekrar kapıya yaklaştı, çitin yanındaki yüksek ağaca tırmandı

ve bacaklarının kırılması riskini göze alarak yüksek duvarın üzerinden atladı.

Ayaklarının üzerinde doğrulmuştu ki, Salvator'un sesi duyuldu:

"Cristo! Neredesin?"

Cristo patikada yatan tırmığı yakaladı ve kuru yaprakları tırmıklamaya başladı.

"Buradayım."

"Gidelim, Cristo," dedi Salvator, kayanın içine gizlenmiş demir kapıya doğru yaklaşırken. "İyi bak, bu kapı böyle açılır." Salvator, Cristo'nun zaten bildiği, kapının yüzeyindeki çalılarla örtülmüş çıkıntıya bastırdı.

"Doktor gecikti; şeytanı gördüm zaten," diye düşündü Cristo.

Salvator ve Cristo bahçeye girdiler. Sarmaşıklı evi geçtikten sonra Salvator havuza yöneldi. Şempanze hâlâ kabarcıklar çıkararak suda oturuyordu.

Cristo onu ilk kez görmüş gibi şaşkınlıkla bir çığlık attı. Ama ondan sonra gördüklerine gerçekten de şaşıracaktı.

Salvator şempanzeye hiç dikkat etmedi. Sadece, hayvan kendisini rahatsız ediyormuş gibi elini salladı. Maymun o anda sudan çıktı, havuzdan dışarı zıpladı, silkelendi ve ağaca tırmandı. Salvator eğildi, otları elleriyle yokladı ve kuvvetli bir şekilde, çok da büyük olmayan yeşil bir yaprak ayasına bastı. Boğuk bir ses duyuldu. Havuzun kenarında, yerde kapaklar açıldı. Birkaç dakika sonra havuz boşalmıştı. Kapaklar kapandı. Bir tarafta havuzun dibine inen demir bir merdiven açıldı.

"Gidelim, Cristo."

Havuza indiler. Salvator bir adım attı ve o anda da, havuzun ortasında bir metrekare genişliğinde yeni bir kapak açıldı. Toprağın altında bir yerlere inen demir basamaklar belirdi.

Cristo bu yeraltı geçidinde Salvator'u izliyordu. Epeyce yürüdüler. Yukarıdan, kapaktan sönük gün ışığı sızıyordu. Ama az sonra o da kayboldu. Çevrelerini tam bir karanlık örtmüştü. Bu yeraltı koridorunda bir tek boğuk adımları duyuluyordu.

"Tökezlemeyesin, Cristo. Neredeyse geldik."

Salvator eliyle duvara tutunarak durdu. Bir düğmeye bastı; parlak bir ışık içeriyi aydınlattı. Sarkıtlı bir mağaradaydılar, önlerinde, dişlerinin arasında halkalar tutan aslan başlarıyla süslenmiş bronz bir kapı vardı. Salvator halkalardan birini çekti. Ağır kapı düzgünce açıldı ve Cristo'yla birlikte karanlık bir salona girdiler. Başka bir düğmeye bastı. Mat bir küre, duvarlarından biri camdan olan geniş mağarayı aydınlattı. Salvator ışığı açıp kapadı: mağara karanlığa gömüldü ve güçlü projektörler cam duvarın ardındaki boşluğu aydınlattı. Bu, dev bir akvaryumdu: daha doğrusu, denizin dibinde camdan bir evdi. Yerden yosunlar ve mercan blokları yükseliyordu; bunların aralarında da balıklar oynuyorlardı. Cristo birden, bu sık bitki örtüsünün arasından çıkan, büyük perdeli ayakları olan, insana benzer bir yaratık gördü. Bu şeyin bedeninde mavimsi-gümüşsü pullar parlıyordu. Yaratık, hızlı ve becerikli hareketlerle cam duvara doğru yüzdü, Salvator'a başını salladı, cam odaya girdi ve kapıyı arkasından kapattı. Odadaki su hızla boşaldı. Bu şey ikinci kapıyı açtı ve mağaraya girdi.

"Gözlüklerini ve eldivenlerini çıkar," dedi Salvator. Yaratık, itaatkâr bir tavırla gözlüklerini ve eldivenlerini çıkardı; Cristo önünde son derece yakışıklı, genç bir adam gördü.

"Tanışın: İhtiandr, balık adam; ya da daha doğrusu su adamı. Deniz şeytanı," diyerek delikanlıyı gösterdi Salvator.

Dostça gülümseyen delikanlı elini yerliye uzattı ve İspanyolca selamladı:

"Merhaba!"

Cristo bu eli sessizce sıktı. Sarsılmıştı, tek kelime edemiyordu.

"İhtiandr'ın hizmetçisi olan zenci hastalandı," diye devam etti Salvator. "Seni birkaç günlüğüne İhtiandr'la bırakacağım. Eğer bu sorumluluğun üstesinden gelirsen seni İhtiandr'ın daimi hizmetçisi yaparım."

Cristo sessizce başını salladı.

10
İhtiandr'ın Günü

Henüz gece; ama neredeyse şafak sökecek.

Hava, sıcak ve nemli, tatlı manolya, sümbül, muhabbet çiçeği kokularıyla dolu. Tek yaprak bile kımıldamıyor. İhtiandr bahçenin kumlu patikasında yürüyor. Kemerine asılı hançer, gözlükler, el ve ayak eldivenleri ("perdeli ayaklar") sallanıyor. Ayaklarının altında deniz kabuklarıyla karışık kum çıtırdıyor. Patika zorlukla seçiliyor. Çalılar ve ağaçlar, şekilsiz kara lekeler halinde sarıyorlar yolu. Su tankından buhar yükseliyor. Dallar arada sırada İhtiandr'e dokunuyor. Saçına ve sıcak yanaklarına çiğler düşüyor.

Patika keskince sağa kıvrılıyor ve sırttan aşağı iniyor. Hava şimdi daha ferah ve daha nemli. İhtiandr ayaklarının altında çakıl taşlarını hissediyor; adımlarını yavaşlatıyor, duruyor. Acele etmeksizin kalın camlı gözlüklerini takıyor, el ve ayak eldivenlerini giyiniyor. Su, hoş bir ferahlıkla sarıyor bedenini; serinlik solungaçlarından geçiyor. Solungaç kapakları ritmik şekilde açılıp kapanmaya başlıyor; insan, bir balığa dönüşüyor.

İhtiandr, ellerini kuvvetle hareket ettiriyor, tankın dibine iniyor.

Delikanlı koyu karanlıkta kendinden emin şekilde yüzüyor. Ellerini uzatıyor, taş duvardaki kenet demiri buluyor. Önce biri, sonra diğeri, üçüncüsü... Böylece tavanına kadar suyla dolu tünele giriyor. Soğuk akıntıya karşı, dipte yürüyor. Yeri itiyor, yukarı doğru yükseliyor; sanki sıcak bir küvete dalmış gibi. Bahçedeki tanklarda bulunan ısıtılmış su, tünelin üzerinden açık denize akıyor. İhtiandr şimdi akıntıyla birlikte yüzebilir. Ellerini göğsünde kenetliyor, sırt üstü yatıyor ve başı ileride yüzüyor.

Tünelin sonu yakın. Orada, tam da okyanusun çıkışının yanında, yukarıda, yüksek basınç altında bulunan kayadaki bir çatlaktan fışkıran sıcak su kaynağı var. Akıntının şiddetinden dipteki çakıl ve deniz kabukları titriyor.

İhtiandr yüzükoyun yatmış, ileriye bakıyor. Karanlık. Ellerini ileriye uzatıyor. Su birazcık serinliyor. Avuçları, yumuşak ve kaygan deniz bitkileriyle ve pürüzlü kabuklularla kaplanmış demir parmaklıklara dokunuyor. Parmaklıklara tutunan delikanlı kalın bir sürgü buluyor ve onu açıyor. Tünelin çıkışını kapatan, parmaklıklarla örülmüş ağır, yuvarlak kapı yavaş yavaş açılıyor. İhtiandr açılan yarıktan süzülüyor. Kapı yeniden kapanıyor.

Su adamı, elleriyle ve ayaklarıyla suyu iterek okyanusa gidiyor. Suda her şey hâlâ karanlık. Sadece bir yerlerde, siyah derinliklerde elektrik balıklarının mavimsi pırıltıları ve koyu kırmızı denizanaları kıpırdıyor. Ama az sonra ortalık ışıyor ve birbiri ardınca aydınlanan hayvanlar da fenerlerini söndürüyorlar.

İhtiandr solungaçlarında binlerce küçük iğne hissediyor: soluk almak güçleşiyor. Demek ki kayalık sualtı tepesini aştı. Tepenin arkasında deniz suyunda daima çamur, kum ve bir sürü döküntü parçaları olur. Sudaki tuz azalıyor; yakınlarda bir yerde bir nehir okyanusa dökülüyor.

"Nehir balıklarının bu çamurlu, tatsız suda yaşayabilmeleri ne kadar şaşırtıcı," diye düşünüyor İhtiandr. "Herhalde solungaçları kuma ve çamur kırıntılarına karşı hassas değil."

İhtiandr biraz yukarı çıkıyor, sağa ve güneye doğru keskin bir dönüş yapıyor, sonra dibe dalıyor. Burada su daha temiz. İhtiandr, kıyı boyunca güneyden kuzeye doğru, akıntının yönünü doğuya doğru çeviren Paran nehrinin denize döküldüğü yere kadar ilerleyen soğuk sualtı kaynağına iniyor. Bu akıntı derinlerden geçiyor ve üst sınırı, yüzeyin on beş-yirmi metre altında bulunuyor. İhtiandr şimdi kendini tekrar akıntıya bırakabilir: akıntı onu açık okyanusa, uzaklara götürecek.

Biraz şekerleme yapabilir. Tehlike yok: Hâlâ karanlık ve deniz canavarları da uykuda. Gün doğmadan uyumak nasıl da hoş! Bedeni, sualtı akıntısıyla suyun sıcaklığının değiştiğini hissediyor.

Kulakları boğuk bir tıkırdama sesi duyuyor: önce biri, sonra ikincisi, üçüncüsü. Bir çapa zincirinin gürültüsü: körfezde, İhtiandr'dan birkaç kilometre ileride takalardaki balıkçılar demir atıyorlar. Şafak neredeyse sökecek. Ve şimdi de uzaklarda bir yerde ritmik gürültüler. Bu, Buenos Aires ile Liverpool arasında gidip gelen büyük İngiliz transatlantiği *Horrocks*'un pervanesi ve motoru. Ta oradan nasıl da duyuluyor sesi! Ses, deniz suyunda saniyede bir buçuk kilometre hızla ilerliyor. *Horrocks* geceleri ne güzel: ışıklar saçan, tam bir yüzen şehir! Ama geceleyin onu görmek için akşamdan itibaren açık denizde uzaklara yüzmek gerek. *Horrocks*, Buenos Aires'e, doğan günün ışığıyla, ışıklarını henüz yeni söndürmüşken varacak. Hayır, uyuklamak mümkün değil: *Horrocks*'un gövdesini sarsan uskumruları, dümeni ve motorları, lombarlarının ve projektörlerinin ışığı okyanusun sakinlerini uyandırıyor. Herhalde *Horrocks*'un yanaştığını ilk

işiten yunuslar oldu ve dalıp, birkaç dakika önce İhtiandr'ın uykusunu kaçıran hafif bir dalga çıkardılar. Ve herhalde, duyar duymaz da gemiyi karşılamaya gittiler.

Farklı yönlerden deniz motorlarının patlamaları duyuluyor: liman ve körfez uyanıyor. İhtiandr gözlerini açıyor, başını sallıyor, sanki son şekerlemesinden kalkıyor, ellerini çırpıyor, ayaklarıyla suyu itiyor ve yüzeye doğru yükseliyor.

Başını dikkatle sudan dışarı çıkarıyor, etrafı gözlüyor. Ne bir kayık ne de taka. Sudan beline kadar dışarı çıkıyor ve ayaklarını oynatarak öylece duruyor.

Suyun üzerinde, denize yakın bir şekilde karabataklar ve martılar uçuyor, bazen göğüsleri ya da kanatlarının ucuyla ayna gibi suya dokunuyorlar ve ağır halkalar bırakıyorlar. Beyaz martıların çığlıkları çocuk ağlamasına benziyor. Dev kanatlarıyla ıslık çalıp rüzgârı döven kar beyazı kocaman bir albatros, İhtiandr'ın başının üzerinde uçuyor. Kanatlarının üst tarafındaki tüyleri siyah, gagası kırmızı, ucu yeşil, ayakları portakal rengi. Körfeze gidiyor. İhtiandr biraz da imrenerek gözleriyle onu izliyor. Kuşun matem rengi kanatlarının açıklığı dört metreden az değil. Nasıl da geniş kanatlar!

Gece batıdaki uzak dağların arkasına gidiyor. Doğu henüz kızıl. Okyanusun sakin yüzeyinde belli belirsiz sakin bir dalgacık görünüyor, onun da üzerinde altın damlacıklar. Yükseklere çıkan beyaz martıların rengi pembeleşiyor. Suyun soluk yüzeyinde benek benek, mavi ve lacivert patikalar beliriyor; yılan izi gibi kıvrımlılar: rüzgârın ilk esintisi bu. Mavi bir patika gitgide büyüyor. Rüzgâr şiddetleniyor. Kumlu sahilde dalgaların bıraktığı yeşil-beyaz, dil dil izler seçiliyor. Sahile yakın su yeşile dönüyor.

Kocaman bir balıkçı takası filosu yaklaşıyor. Babası, insanların gözüne görünmemesini buyurmuştu. İhtiandr suda derinlere dalıyor, soğuk akıntıyı buluyor. Akıntı onu kıyıdan

daha da doğuya, açık okyanusa taşıyor. Denizin dibinde her yer lacivert-leylak rengi bir karanlık. Balıklar yüzüyorlar, bunlar parlak yeşil balıklar, üzerlerinde koyu benekler ve şeritler var. Kırmızı, sarı, limonî, kahverengi balıklar, benekli bir kelebek sürüsü gibi durmak bilmeksizin kaçışıp duruyorlar.

Yukarıdan bir gürleme işitiliyor, su kararıyor. Bir avcı deniz uçağı, suyun üzerine yakın bir yerden uçuyor.

Bir keresinde böyle bir deniz uçağı suya inmişti. İhtiandr görünmeden paletlerin demir desteklerine tutunmuştu ve... Neredeyse hayatını kaybediyordu: uçak ansızın sudan kalkmıştı. İhtiandr on metre yükseklikten suya atlamıştı.

İhtiandr başını kaldırıyor. Güneş ışınları neredeyse başının tam üzerine düşüyor. Öğle vakti yaklaşıyor. Suyun yüzeyi şimdi, kumsal taşlarının, iri balıkların, hatta İhtiandr'ın kendisinin bile suretinin yansıdığı ayna gibi görünmüyor. O ayna şimdi eğilip bükülüyor, kıvrılıyor, aralıksız kıpırdıyor.

İhtiandr yukarı çıkıyor. Dalgalar titriyor. İşte, sudan dışarı bakıyor. Dalgaların üzerine çıkıyor, dalıyor, tekrar dalgaların üzerine. Hey, burada neler oluyor! Kıyıyı dalgalar dövüyor, taşları yuvarlıyor ve geri dönüyor. Kıyıya yaklaştıkça su sarı-yeşil bir renge bürünüyor. Keskin bir güney batı rüzgârı esiyor. Dalgalar büyüyor. Dalgaların üzerinde beyaz köpükler görünüp kayboluyor. Dalgalardan sıçrayan su İhtiandr'a çarpıp duruyor. Nasıl da hoş!

"Neden böyle," diye düşünüyor İhtiandr, "eğer dalgalara karşı yüzüyorsan koyu lacivert görünüyorlar da, neden geri döndüğünde arkanda beyaz oluyorlar?"

Dalganın tepesinden balık sürüleri dökülüyor: uçar-kırlangıç sürüleri. Dalgaların sırtlarını aşıp aralarında kayboluyorlar; yüzlerce metre uçuyor ve düşüyorlar, iki dakika sonra tekrar sudan dışarı sıçrıyorlar. Beyaz martılar fır dönüp ağlaşıyorlar. Hava, kuşların en hızlı gideninin, firkateyn kuşunun

geniş kanatlarıyla yarılıyor. Kocaman kıvrımlı gagası, keskin pençeleri, demir rengi metal tonlarda koyu kahverengi tüyleri, portakal rengi gırtlağı. Erkek. Çok uzakta değil; daha açık renkli, beyaz göğüslü başka bir firkateyn kuşu; dişi. Suya bir taş gibi düşüyor ve bir saniye sonra kıvrımlı gagasında mavi-gümüş bir balık çırpınıyor. Şimşek albatrosları da uçuyor. Fırtına çıkacak. İnanılmaz cesur bir kuş yıldırım taşıyan bulutlara koşuyor: bir çığırtkan. Çığırtkanlar gök gürültüsünü her zaman şarkılarla karşılarlar. Balıkçı takaları ve eğlence yatları yelkenleri fora etmiş, fırtınadan korunmak için hızla kıyıya gidiyorlar.

Yemyeşil bir karanlık çöküyor, ama güneşin, o büyük, aydınlık kürenin olduğu yer suyun içinden hâlâ seçilebiliyor. Yönünü tayin etmek için bu kadarı yeterli. Bulutlar güneşi örtmeden önce kumsala inmek gerek; yoksa: elveda kahvaltı! Epeydir karnının açlığını hissediyor. Karanlıkta ne kumsal ne de sualtı kayalığı bulunur. İhtiandr kollarını ve bacaklarını kuvvetle çalıştırıyor; kurbağaların yüzdüğü gibi yüzüyor.

Zaman zaman sırt üstü yatıyor ve mavi-yeşil karanlığın yoğunluğundan zorlukla seçilen ışığa bakarak rotasını kontrol ediyor. Bazen de kumsal görünüyor mu diye dikkatle ileriye bakıyor. Solungaçları ve teni, suyun değiştiğini hissediyor: kumsalın yakınında su o kadar da yoğun değil, daha az tuzlu ve daha çok oksijen var içinde; güzel, ferah bir su. Suyu tatmaya çalışıyor; dilinin üzerinde. Karayı henüz göremeyen deneyimli, yaşlı bir denizci de öyle yapar: yalnızca kendisinin bildiği işaretlere bakarak onun yakın mı uzak mı olduğunu anlar.

Ortalık giderek aydınlanıyor. Sağında ve solunda çoktandır tanıdığı sualtı tepeciklerinin çizgileri seçiliyor. Onların arasında küçük bir plato var, onun da arkasında taştan bir duvar. İhtiandr buraya sualtı sığınağı diyor. Burası, en şiddetli fırtınalar sırasında bile sessiz.

Ne çok balık birikmiş bu sessiz sualtı sığınağına! Balık çorbası kaynayan bir tencerede gibi bütün olmuşlar. Küçük, koyu renkli, vücutlarının ortasından enine yeşil çizgili ve yeşil kuyruklu, eğik koyu çizgili, kırmızı, mavi, lacivert. Bir anda kayboluveriyorlar, ansızın aynı yerde tekrar ortaya çıkıyorlar. Yukarı yüzüyorsun, dört bir yana bakıyorsun; balıklar sürü sürü, kaybolmuş gibi aşağı iniyorlar. İhtiandr bunların ne olduğundan, elleriyle balıklardan birine dokununcaya kadar emin olamadı. Balığın vücudu bir avuç büyüklüğünde, ama dümdüzdü. Bu yüzden yukarıdan baktığında balıkları fark etmek güçtü.

İşte kahvaltı. Kayalık tepeciğin yakınlarında, düz bir yerde bir sürü istiridye. İhtiandr oraya yüzüyor, en çok kabuklunun olduğu tarafa yakın bir yere yatıyor ve yemeğe başlıyor. İstiridyeleri kabuklarından çıkartıyor ve bunları ağzına atıyor. Su altında yemeğe alışkın: ağzına bir lokma alıyor; yarı aralık dudaklarının arasından ustalıkla içeri fırlatıyor. Yemeğiyle birlikte biraz da su yutuyor gerçi, ama deniz suyuna alışkın.

Çevresinde yosunlar salınıyor. Delikli, benek benek yeşil agar yaprakları, tüylü yeşil yapraklı Meksika caulerpa'sı, hoş pembemsi nitofiller. Ama şimdi hepsi de koyu gri görünüyorlar: suya alacakaranlık çökmüş, gök gürültüleri ve fırtına devam ediyor. Bazen belli belirsiz bir gök gürültüsü duyuluyor. İhtiandr yukarı bakıyor.

Neden aniden böyle kararıverdi? İhtiandr'ın başının üzerinde koyu bir leke belirdi. Bu da nesi? Kahvaltı bitti. Şimdi yüzeye bir göz atabilir. İhtiandr sarp kayalar üzerinden kayarak dikkatle başının üzerindeki koyu lekeye ilerliyor. Öyle görünüyor ki suyun üzerine dev bir albatros konmuş. Kuşun portakal rengi ayakları İhtiandr'a çok yakın. Ellerini yukarı doğru uzatıyor ve albatrosun ayaklarından yakalıyor. Kuş korkuyla güçlü kanatlarını açıyor ve İhtiandr'ı sudan dışarı taşıyarak yükseliyor. Ama İhtiandr'ın bedeni havada ansızın

ağırlaşıyor ve albatros onunla birlikte bütün ağırlığıyla suya düşüyor; delikanlının ellerinde kuşun göğsünden yumuşak tüyler kalıyor. İhtiandr, albatros kırmızı gagasıyla başını gagalayana kadar bekliyor, dalıyor ve birkaç saniye sonra başka bir yerden tekrar yüzeye çıkıyor. Albatros doğuya uçuyor ve fırtınayla ıslanan dağların arkasında kayboluyor.

İhtiandr sırt üstü yatıyor. Fırtına geçti. Doğuda bir yerlerden bir gök gürültüsü duyuluyor. Bardaktan boşanırcasına bir yağmur. İhtiandr hoşnutlukla gözlerini kapatıyor. Sonunda gözlerini açıyor, kalkıyor, yarıya kadar suya batıp duruyor, çevresine bakınıyor. Yüksek bir dalganın tam sırtında. Çevresinde gökyüzü, okyanus, rüzgâr, bulutlar, yağmur, dalgalar; her şey gümbürdeyen, gürleyen, kükreyen, homurdanan ıslak bir top gibi dönüyor. Dalgaların sırtı köpük köpük ve çizgileri öfkeyle kıvrılıyor. Köpükler şimşek gibi dalga dağlarının üzerine gidiyorlar ve çığ gibi düşüyorlar, dalgayı sarıyorlar, gök gürültülü sağanak yağmur yağıyor, öfkeli rüzgâr uğulduyor.

Yeryüzü insanını korkutan ne varsa İhtiandr'a zevk veriyor. Kuşkusuz, dikkatli olmak gerek, yoksa su dağları onu da yıkar. Ama İhtiandr dalgaları idare etmeyi balık kadar iyi biliyor. Sadece onları tanımak gerek: biri yukarı-aşağı çekiyor, diğeri başının üzerinde dönüyor. Suyun altında ne yapacağını, rüzgâr bittiğinde dalgaların da gideceğini biliyor: ilkin yumuşak dalgaların, sonra güçlülerinin, kaybolacağını, ama ritmik ölümcül dalgaların daha uzun süre kalacağını biliyor. Kıyıya çarpan dalgaların üzerinde takla atmayı seviyor, ama bunun tehlikeli olduğunu da biliyor. Bir keresinde dalga beklenmedik bir şekilde İhtiandr'ı ters çevirmişti, o da başını sertçe dibe çarpmış ve bilincini kaybetmişti. Sıradan birisi bu darbeyle ölürdü, ama İhtiandr suyun içinde tekrar kendine gelmişti.

Yağmur kesildi. Fırtınadan sonra doğuda bir yerlere gitti. Tropik kuzeyden sıcak rüzgârlar esti. Bulutların arasından mavi gökyüzünün bir parçası görüldü. Gün ışınları bulutları

aşıp geçti ve dalgalara düştü. Güneybatıdaki hâlâ karanlık, kasvetli gökyüzünde iki katlı bir ebemkuşağı beliriyor. Şimdi gökyüzü kurşunî değil lacivert, gün ışınlarının bulutları geçtiği yerlerde açık yeşil lekelerle dolu.

Güneş! Gökyüzü ve okyanus, kıyı ve uzaktaki dağlar bir anda başka bir surete büründü. Fırtına ve borandan sonra nasıl da muhteşem, hafif, ferah bir hava! İhtiandr temiz, sağlıklı deniz havasını göğüslerine çekiyor, solungaçlarından gayretle nefes alıp veriyor. Boran, fırtına, rüzgâr, dalga ve yağmur gökyüzünü ve okyanusu birbirine karıştırdıktan sonra nasıl ferah bir nefes alınacağını, suya oksijen karıştıran nemli ve yoğun havanın nasıl da tatlı olduğunu insanların arasında bir tek İhtiandr bilir. Bütün balıklar, bütün deniz yaratıkları o ânı bekler.

Fırtına ve borandan sonra balta girmemiş deniz cangıllarından, kayaların dar çatlaklarından, fantastik mercan ve sünger adalarından küçük balıklar çıkıyorlar, onların arkasından derinlerde saklanmış büyük balıklar ortaya çıkıyor ve sonunda, her şey tamamen sakinleştiğinde yumuşak, zayıf denizanaları, parlak, neredeyse ağırlıksız planktonlar, sifonoforalar, taraklılar, cestum venerisler yüzüyor.

İşte güneş ışını dalgaya vurdu. Çevredeki su ansızın yemyeşil oldu, küçük su kabarcıkları köpük köpük... İhtiandr'ın yakınlarında dostları yunuslar oyun oynuyor, ona neşeli, kurnaz, meraklı gözlerle bakıyorlar. Parlak siyah sırtları dalgaların arasında kayıyor. Su sıçratıyor, fışkırtıyor, birbirlerini kovalıyorlar. İhtiandr gülüyor, yunusları yakalıyor, onlarla birlikte yüzüyor, dalıyor. Ona öyle geliyor ki hem bu okyanus hem bu yunuslar, hem bu gökyüzü hem de güneş sadece onun için yaratılmıştır.

İhtiandr başını zorlukla kaldırıyor, gözlerini kırpıştırarak güneşe bakıyor. Güneş batıya doğru kayıyor. Akşam yakın-

dır. Bugün eve erken dönmek istemiyor. Lacivert gökyüzü kararana ve yıldızlar görünene kadar eğleşecek.

Ama ansızın hareketsizlikten sıkılıyor. Yakınında bir yerde küçük deniz yaratıkları ölüyorlar. Onları kurtarabilir. Doğruluyor ve uzaktaki kıyıya bakıyor. Oraya, kumsaldaki kum tepelerine! Oradakilerin onun yardımına her şeyden çok ihtiyaçları var. Dalgalar orayı kırıp geçiriyor.

Her borandan sonra bu çılgın dalga kıyıya yosunlar ve deniz canlılarını sürükler: denizanalarını, yengeçleri, deniz-yıldızlarını ve bazen de dikkatsiz bir yunusu. Denizanaları hızla ölürler, bazı balıklar suya geri döner, ama çoğu kıyıda ölüp gider. Yengeçlerin neredeyse hepsi okyanusa dönebilir. Bazen bunların kendisi, dalganın kurbanlarını yemek için sudan çıkıp kıyıya giderler. İhtiandr sahile savrulmuş bu deniz canlılarını kurtarmayı seviyor.

Borandan sonra sahilde saatlerce yürüdü ve hâlâ kurtarılabilecek olanları kurtardı. Suya fırlattığı bir balığın kuyruğunu neşeyle sallayarak yüzüp gitmesinden mutlu oluyordu. Neredeyse can vermek üzere olan ve suda yan yan ya da sırt üstü salınan balıkların arasında sonunda hayata döndürmeyi başardığı biri çıktığı her defasında mutlu oluyordu. Kıyıdaki büyük bir balığı alan İhtiandr onu suya taşıdı; balık ellerinde titriyordu, o ise güldü ve onu kavga etmemeye, biraz daha sabırlı olmaya ikna etti. Sonunda eğer onu okyanusta ve karnı açken yakalayacak olursa zevkle yiyecekti. Ama bu kaçınılmaz bir kötülüktü. Şimdi ise, kıyıda, deniz canlılarının koruyucusu, kurtarıcısı olmuştu.

İhtiandr kıyıya genellikle, şimdi buradan ayrılırken olduğu gibi, su altındaki deniz akıntısını kullanarak geri dönerdi. Ama bugün artık daha fazla dibe inmek istemiyordu; okyanus ve gökyüzü öylesine güzeldi ki! Delikanlı daldı, suyun altından ilerledi ve balıkları avlayan deniz kuşları gibi tekrar yüzeye çıktı.

Güneşin son ışınları da sönüp gidiyordu. Batıda hâlâ sarı bir kuşak yanıyordu. Koyu gri tonlarda hüzünlü dalgaların biri diğerini izliyordu.

Serin havadan sonra su sıcacık. Her yer karanlık, ama korkunç değil. Kimse bu saatte ortaya çıkmaz. Gündüz avcıları uykuya daldılar, gece canavarları ise henüz ava çıkmadılar.

İşte ona gereken: okyanusun yüzeyine çok yakın olan kuzey akıntısı. Henüz sakinleşmemiş olan ölümcül dalga bu sualtı nehrini yukarı-aşağı birazcık dalgalandırıyor, ama nehir, sıcak kuzeyden soğuk güneye, ağır ağır akmaya devam ediyor. Ve çok daha aşağıda, tersine soğuk bir akıntı var: güneyden kuzeye. İhtiandr kıyı boyunca uzaklara gitmesi gerektiğinde genellikle bu akıntıları kullanıyor.

Bugün kuzeye, uzaklara yüzdü. Şimdi bu sıcak akıntı onu tünele götürecek. Bugün artık, her zamankinin tersine, daha fazla uyuklama ve yüzme yok. Bir ellerini başının arkasına koyuyor, bir kollarını iki yana açıyor, bacaklarını ağır ağır açıp kapatıyor; jimnastik yapıyor. Akıntı onu güneye taşıyor. Sıcak su ve kolları ve bacaklarının ağır hareketi ona huzur veriyor.

İhtiandr yukarı bakıyor; önünde bir tonoz, toz gibi, küçük yıldızlarla bezeli. Bu yakamozlar fenerlerini yakmışlar ve okyanusun yüzeyine doğru yükseliyorlar. Karanlıkta bir yerde mavimsi ve pembemsi, parlak sis bulutları görünüyor: küçük ışıklı canlılardan kesif sürüler. Yumuşak, yeşil bir ışık veren toplar ağır ağır yüzüyor. İhtiandr'ın yakınında bir yerde bir denizanası ışıklarını yakmış: dantelli ve uzun saçakları olan ağdalı bir abajurla kaplı bir lambaya benziyor. Saçaklar sanki hafif bir rüzgâr varmış gibi denizanasının her hareketinde ağır ağır salınıyor. Kum tepelerinin üzerinde de deniz yıldızları yanıyor. En derin yerlerde büyük gece avcılarının

ışıkları hızla hareket ediyor. Birbirlerini avlıyorlar, dönüp duruyorlar, sönüyor ve tekrar yanıyorlar.

Tekrar bir mercan adası. Mercanların fantastik gövdeleri ve dalları içeriden mavi, pembe, yeşil, beyaz ateşlerle aydınlanıyor. Yalnızca mercanlar yanıp sönen beyaz ışıklarla yanıyor; diğerleri ise akkor halindeki metal gibi.

Geceleyin karada sadece küçük, uzak yıldızlar, bir de bazen ay var. Burada ise yumuşak renklerle yanan binlerce yıldız, binlerce ay, farklı farklı renklerde binlerce küçük güneş. Okyanusta gece, karadakiyle karşılaştırılamayacak kadar daha güzel.

Ve İhtiandr karşılaştırmak için suyun yüzeyine yüzüyor.

Hava ısınmış. Başının üzerinde yıldızlarla bezeli koyu lacivert bir gökyüzü. Ufukta gümüş renginde ay küre duruyor. Aydan bütün okyanusa gümüş bir patika uzanıyor.

Limandan alçak, yoğun, devamlı bir düdük sesi duyuluyor. Dev *Horrocks* geri dönüş yoluna hazırlanıyor. Vakit de geç oldu! Şafak sökmek üzere. İhtiandr neredeyse bütün gece yoktu. Babası onu azarlayacak.

İhtiandr tünele yöneliyor, ellerini parmaklıkların arasına uzatıyor, demir parmaklıklı kapıyı açıyor, koyu karanlık bir tünelde yüzüyor. Bu geri dönüş yolunda yukarıdan, denizden bahçedeki havuza giden soğuk akıntıda yüzmek gerek.

Omuzlarında hafif bir basınç var. Havuzda. Hızla yukarı çıkıyor. Çiçeklerin tanıdık kokularıyla dolu havayı göğsüne çekiyor, hafifçe nefes almaya başlıyor.

Birkaç dakika sonra, babasının söylediği gibi, yatağında derin bir uykuda.

11
Kız ve Adam

Bir gün, fırtınadan sonra okyanusta yüzüyordu.

Yüzeye çıkan İhtiandr dalgaların üzerinde, kendisinden uzakta, boranda parçalanmış beyaz bir yelken parçasına benzeyen bir şey fark etti. Yakınına yüzdü, şaşkınlıkla bunun bir insan olduğunu gördü; bir kadın, genç bir kız. Bir tahtaya yapışmıştı.

Bu güzel kız gerçekten de ölmüş müydü? İhtiandr bulduğu şeyden öyle heyecanlanmıştı ki, içinde ilk defa okyanusa karşı düşmanca bir duygu uyanmıştı.

Belki de kız sadece bilincini kaybetmişti? Kızın çaresiz bir şekilde düşmüş başına dokundu, tahtayı tuttu ve kıyıya çekti.

Bütün gücüyle, hızla yüzdü; sadece arada sırada kızın tahtadan tekrar düşmüş olan başını yukarı kaldırmak için kısa molalar veriyordu.

Ona, sıkıntıya düşmüş bir balığa yaptığı gibi fısıldıyordu: "Biraz daha sabret!" Kızın gözlerini açmasını istiyordu, ama bundan korkuyordu da. Yaşadığını görmek istiyordu, ama onu korkutma ihtimalinden korkuyordu. Gözlüklerini ve eldivenlerini çıkarsa mı? Ama bunun için de zaman gerek ve eldivensiz yüzmek de daha güç. Ve tekrar, tahtayı ve kızı kıyıya doğru iterek hızla yüzmeye koyuluyor.

Dalgalar arka arkaya geliyor. Dikkatli olmak gerek. Dalgalar onu kıyıya taşıyorlar. İhtiandr arada sırada ayaklarını yere indiriyor, dibi hissediyor. Sonunda sığ bir yere düştü, kızı kıyıya taşıdı, tahtadan kurtardı, azınan çalıların büyüdüğü kum tepelerinin gölgelerine götürdü ve onu hayata döndürmeye başladı; suni teneffüs yaptı.

Kızın göz kapakları titriyor, kirpikleri kımıldıyor gibi geldi İhtiandr'a. Kulağını kızın göğsüne eğdi ve zayıf nabzını işitti. Yaşıyordu... İhtiandr mutluluktan ağlamak istiyordu.

Kız gözlerini aralıyor, İhtiandr'ı görüyor, ama yüzünde bir korku ifadesi beliriyor. Sonra gözlerini kapıyor. İhtiandr hem üzgün hem memnun. Kızı kurtardı işte! Şimdi gitmesi gerek; onu korkutmamalı. Ama onu böyle bir başına, çaresiz bırakmak? Düşünürken birinin ağır ve hızlı ayak seslerini duydu. Daha fazla tereddüde mahal yok.

İhtiandr dalgalara atıldı, daldı, suyun altından taşlık yatağına yüzdü, yukarı çıktı ve kayalıkların arasında gizlenerek kıyıyı gözlemeye koyuldu.

Kum tepesinin arkasından bıyıklı, keçisakallı, esmer bir adam çıktı, başında geniş siperlikli bir şapka vardı. Alçak bir sesle İspanyolca, "İşte burada," dedi, "tanrıya şükür!" Neredeyse koşarak kızın yanına gitti, sonra ansızın okyanusa döndü ve dalgalara daldı. Sırılsıklam oldu, sonra gene kıza yanaştı ve suni teneffüs yapmaya başladı (buna ne gerek vardı şimdi?), kızın yüzüne eğildi... Onu öptü. Hızla ve tutkuyla bir şeyler söylemeye başladı. İhtiandr yalnızca dağınık sözcükler yakalıyordu:

"Sizi uyarmıştım... Çılgınlıktı... İyi ki düşünce tahtaya tutundunuz..."

Kız gözlerini açıyor, başını kaldırıyor. Yüzündeki korkunun yerini şaşkınlık, öfke, hoşnutsuzluk alıyor. Adam tutkulu bir sesle, İspanyolca bir şeyler konuşmaya devam ediyor, kızın kalkmasına yardım ediyor. Ama kız hâlâ güçsüz ve

adam onu tekrar kumun üzerine bırakıyor. Ancak yarım saat sonra yola koyuldular. İhtiandr'ın arkasında gizlendiği kayadan çok uzağa gitmediler. Kız kaşlarını çatıp hasır şapkalı adama dönerek şöyle dedi:

"Beni kurtardınız öyle mi? Teşekkür ederim. Tanrı ödüllendirsin sizi bunun için!"

"Tanrı değil, ancak siz beni ödüllendirebilirsiniz," diye cevapladı esmer adam.

Kız bu sözleri duymamış gibi davrandı. Sustu, sonra şöyle dedi:

"Tuhaf. Bana öyle gelmişti ki, sanki yanımda bir tür canavar vardı."

"Elbette size öyle gelmiştir," dedi adam. "Ama belki de o, sizi öldü sanan ve ruhunuzu almak isteyen şeytandı. Dua edin ve bana yaslanın. Benim yanımdayken hiçbir iblis size dokunamaz."

Ve yürüyüp gittiler; o muhteşem kız ile onu kurtaranın kendisi olduğuna inandıran kötü, esmer adam. Ama İhtiandr onun yalanını açığa çıkaramazdı. Bırak, nasıl isterlerse öyle yapsınlar; İhtiandr görevini yaptı.

Kız ve adam kum tepelerinin arkasında kayboldular, İhtiandr ise hâlâ onların izlerine bakıyordu. Sonra başını okyanusa çevirdi. Nasıl da büyük ve ıssızdı!...

Dalgalar kumun üzerine karnı gümüş, lacivert bir balık fırlattı. İhtiandr çevreye baktı; kimse yoktu. Gizlendiği yerden çıktı, balığı aldı ve denize fırlattı. Balık yüzüp gitti, ama İhtiandr nedense hüzünlüydü. Issız sahilde yürüdü, balıkları ve denizyıldızlarını topladı ve onları geri, denize bıraktı. İş yavaş yavaş içindeki kasveti aldı. Her zamanki neşeli ruh hali geri döndü. Gece karanlığına kadar uğraşıp didindi; sadece arada sırada, keskin rüzgâr solungaçlarını yaktığında suya dalıyordu.

12
İhtiandr'ın Hizmetçisi

Salvator dağlara, İhtiandr'a başarıyla hizmet eden Cristo'yu almadan gitmeye karar vermişti. Bu, yerliyi çok memnun etti: Salvator'un yokluğunda Baltasar'la serbestçe görüşebilirdi. Cristo "deniz şeytanı"nı bulduğuna dair Baltasar'a aceleyle haber vermişti. Şimdi sadece, İhtiandr'ı tuzağa düşürmek kalmıştı.

Cristo, sarmaşıklar dolanmış beyaz evde yaşıyor ve sık sık İhtiandr'la görüşüyordu. Hızla arkadaş olmuşlardı. İnsanlardan uzak olan İhtiandr, kendisine yeryüzündeki hayatı anlatan yaşlı yerliye bağlanmıştı. İhtiandr denizdeki yaşamı ünlü bilim insanlarından bile daha iyi biliyordu ve Cristo'ya sualtı dünyasının gizlerini açıyordu. Coğrafyayı da epeyce iyi biliyordu; okyanuslar, denizler, başlıca nehirler yabancısı değildi; astronomi, navigasyon, fizik, botanik ve zooloji üzerine de biraz bilgisi vardı. Ama insanlar hakkında az şey biliyordu: yeryüzündeki ırklar, halklar hakkında, uluslar tarihi hakkında fikirleri belirsizdi; insanların siyasî ve iktisadî ilişkileri hakkında da beş yaşındaki bir çocuktan daha fazlasını bilmiyordu. Gündüzleri, ortalık ısındığında yeraltı mağarasına giriyor ve yüzerek bir yerlere gidiyordu. Sıcaklık düştüğünde beyaz eve giriyor ve sabaha kadar orada

kalıyordu. Ama yağmur yağar ya da denizde fırtına koparsa bütün gününü evde geçiriyordu. Nemli havalarda kendini kötü hissetmiyordu.

Ev büyük değildi, hepsi hepsi dört odaydı. Odalardan birinde, mutfağın yanındakinde, Cristo kalıyordu. Onun yanında yemek odası vardı, sonra büyük bir kütüphane geliyordu: İhtiandr İspanyolca ve İngilizce biliyordu. Yatak odalarının arasında havuz vardı. Duvarın yanında da yatak. İhtiandr bazen yatakta yatıyordu, ama genelde havuzda uyumayı tercih ediyordu. Ne var ki Salvator ayrılırken Cristo'ya, İhtiandr'ın en azından haftada üç gece normal yatakta uyuyup uyumadığını takip etmesini söylemişti. Cristo akşamları İhtiandr'ın yanına geliyordu ve eğer İhtiandr yatakta yatmayı kabul etmezse yaşlı bir hastabakıcı gibi homurdanıyordu.

"Ama suda uyumak benim için çok daha hoş ve rahat," diye itiraz ediyordu İhtiandr.

"Doktor senin yatakta uyumanı emretti, babanı dinlemen gerek."

İhtiandr, Salvator'a baba diyordu, ama Cristo onların akraba olduklarından kuşkuluydu. İhtiandr'ın derisinin rengi yüzünde ve ellerinde oldukça açıktı, ama belki de devamlı su altında kalmakta olduğu için beyazlamıştı. İhtiandr'ın düzgün, oval yüzü, düzgün burnu, ince dudakları, büyük, yuvarlak gözleri, Cristo'nun da ait olduğu La Araucana kabilesinden bir kızılderiliye benziyordu.

Cristo, İhtiandr'ın her yeri pullu, bilinmeyen bir malzemeden yapılmış kostümle kaplı bedeninde derisinin ne renk olduğuna bakmayı çok istiyordu.

"Geceleyin gömleğini çıkarmıyor musun?" diyordu delikanlıya dönüp.

"Neden? Pullarım beni rahatsız etmiyor, çok rahat. Solungaçlarımdan ve derimden nefes almamı engellemiyor ve onunla kesinlikle korunuyorum: ne köpekbalığının dişleri ne

de keskin bıçaklar bu zırhı delemez," diye cevap veriyordu İhtiandr, yatağa uzanırken.

"Niye gözlük ve eldiven takıyorsun?" diye sordu Cristo, yatağın yanında duran vahşi eldivenlere bakarak.

Bunlar yeşilimsi kauçuktan yapılmıştı; parmaklar ekli silindirlerle uzatılmış, lastiğe geçirilmişti ve üzerinde ince zarlar vardı. Ayaklara geçirdiği paletlerde de parmaklar daha fazla uzatılmıştı.

"Eldivenler ve paletler hızlı yüzmeme yardımcı oluyor. Gözlükler de, boran, dipten kum kaldırdığında gözlerimi koruyor. Bunları her zaman giymiyorum. Ama gözlüklerle suyun altında daha iyi görüyorum. Suyun altında gözlüksüz her şey sis içindeymiş gibi görünüyor." İhtiandr gülümseyerek devam etti: "Küçükken babam bazen komşu bahçede yaşayan çocuklarla oynamama izin verirdi. Onların havuzda eldivensiz yüzdüklerini gördüğümde çok şaşırmıştım: 'Gerçekten de eldivensiz yüzülebilir mi?' diye sormuştum onlara. Ama hangi eldivenlerden söz ettiğimi anlamamışlardı, çünkü onların önünde yüzmüyordum."

"Hâlâ körfezde yüzüyor musun?" diye ilgiyle sordu Cristo.

"Elbette. Bir tek sualtı tünelinin yanlarında yüzüyorum. Bazı kötü insanlar az kaldı ağla yakalıyorlardı beni, ama şimdi çok dikkatliyim."

"Hım... Demek ki körfeze giden başka tüneller de var?"

"Hem de birkaç tane. Benimle birlikte suyun altında yüzemiyor olman ne kötü! Sana muhteşem şeyler gösterirdim. Neden bütün insanlar suyun altında yaşayamıyorlar ki? Seninle birlikte benim denizatırnın üzerinde giderdik."

"Denizatı mı? O da ne?"

"Yunus. Onu evcilleştirdim. Zavallı! Boran onu sahile atmıştı ve yüzgeçleri kırılmıştı. Onu denize taşıdım. Zorlu bir işti bu: yunuslar karada, suda olduğundan çok daha ağırlar. Aslında her şey daha ağır. Kendi vücudun bile. Suda

daha hafif yaşanıyor. Neyse, yunusu taşıdım, ama yüzemiyordu: demek istiyorum ki, beslenemeyecekti. Onu balıklarla besledim; uzun bir süre, bir ay kadar. Bu sürede sadece bana alışmakla kalmadı, bağlandı da. Arkadaş olduk. Diğer yunuslar da beni tanıyorlar. Denizde yunuslarla oynamak öyle eğlenceli ki! Dalgalar, çarpan su, güneş, rüzgâr, uğultu! Dipte de çok hoş. Çok yoğun, lacivert bir gökyüzünün içinde yüzüyormuşsun gibi. Sessiz. Vücudunu hissetmiyorsun. Vücudun özgürleşiyor, hafifliyor, senin her hareketine itaat ediyor... Benim denizde çok arkadaşım var. Küçük balıkları kuşlar gibi besliyorum; her yerde sürülerle beni takip ediyorlar."

"Ya düşmanlar?"

"Düşmanlar da var. Köpekbalıkları, ahtapotlar. Ama onlardan korkmuyorum. Bıçağım var."

"Ya ansızın ortaya çıkarlarsa?"

İhtiandr bu soruya şaşırdı.

"Ama onları uzaklardan bile duyabilirim."

"Suyun altında işitiyor musun?" Şaşırma sırası Cristo'daydı. "Sessizce yüzdüklerinde bile mi?"

"Evet, tabii. Bunun neresi tuhaf ki? Hem kulaklarımla hem de bütün vücudumla işitiyorum. Hem zaten suyu titretiyorlar, bu titreşim onlardan önce geliyor. Titremeyi duyduğumda da etrafa bakıyorum."

"Uyurken bile mi?"

"Elbette."

"Ama balıklar..."

"Balıklar ani saldırılarla ölmezler, kendilerinden daha güçlü düşmandan korunamadıkları için ölürler. Ama ben hepsinden daha güçlüyüm. Deniz yırtıcıları da bunu bilir. Benim yanıma yüzmeye cesaret edemezler."

"Zurita haklıymış: böyle bir deniz adamıyla neler yapılabilir," diye düşündü Cristo. "Ama onu suda yakalamak kolay

değil. 'Bütün vücudumla işitiyorum!' Yalnızca eğer tuzağa düşürülürse... Zurita'yı uyarmak gerek."

"Sualtı dünyası öyle güzel ki!" İhtiandr kendinden geçmişçesine konuşmaya devam ediyordu. "Hayır, denizi asla sizin boğucu, tozlu dünyanızla değişmem!"

"Neden bizin dünyamız oluyormuş? Sen de yeryüzünün çocuğusun," dedi Cristo. "Annen kimdi?"

"Bilmiyorum..." dedi kararsızlıkla İhtiandr. "Babam, annemin beni doğururken öldüğünü söylüyor."

"Ama kuşkusuz o bir kadındı, yani insandı; balık değil."

"Belki de," diye kabul etti İhtiandr. Cristo gülümsedi.

"Söylesene şimdi: niye haylazlık ettin, balıkçıları incittin, ağlarını kestin ve balıkları teknelerinden attın?"

"Çünkü yiyebileceklerinden daha fazla balık avlıyorlardı."

"Ama balıkları satmak için avlıyorlardı."

İhtiandr anlamamıştı.

"Başka insanlar da yesinler diye," diye açıkladı yerli.

"Bu kadar çok insan var mı?" diye şaşkınlıkla sordu İhtiandr. "Gerçekten de onlara karadaki kuşlar ve hayvanlar yetmiyor mu? Neden okyanusa çıkıyorlar?"

"Bunu sana hemen açıklayamam," dedi Cristo, esneyerek. "Şimdi uyku zamanı. Baksana, senin o banyoya gitme sakın; baban bundan hoşlanmaz." Cristo çıktı.

Ama sabahleyin Cristo, İhtiandr'ı bulamadı. Taş zemin ıslaktı.

"Gene havuzda uyumuş," diye homurdandı yerli. "Sonra da herhalde denize gitmiş."

İhtiandr kahvaltıya ancak geç vakit geldi. Nedense üzgün görünüyordu. Çatalıyla bir biftek parçasını evirip çevirerek oyalanıyordu.

"Gene kızarmış et," dedi.

"Gene," diye cevap verdi Cristo sertçe. "Doktor öyle emretti. Sen de gene denizde çiğ balık mı yedin? Bu şekilde

kızarmış yiyecek yeme alışkanlığın kaybolacak. Ve havuzda uyumuşsun. Yatakta yatmak istemiyorsun: solungaçların da havaya alışkın olmaktan çıkacak ve sonra, yanlarıma diken batıyormuş gibi hissediyorum diye şikayet edeceksin. Kahvaltıya da geç kaldın. Doktor gelince seni ona şikâyet edeceğim. Hiç laf dinlemiyorsun."

"Söyleme, Cristo. Onu üzmek istemiyorum." İhtiandr başını eğdi ve düşünceye daldı. Sonra ansızın büyük, ama şimdi hüzünlü gözlerini yerliye kaldırdı ve devam etti:

"Cristo, bir kız gördüm. Şimdiye kadar ondan daha güzel bir şey görmemiştim, okyanusun dibinde bile..."

"Neden bizim dünyamızı aşağılıyorsun?" dedi Cristo.

"Kıyı boyunca yunusun üzerinde gidiyordum ve Buenos Aires'ten pek uzak olmayan bir yerde, kıyıda gördüm onu. Gözleri koyu mavi, saçları altın sarısı. Ama o da beni gördü, korktu ve kaçtı. Niye bu gözlükleri ve eldivenleri taktım ki?" Sustu, sonra alçak sesle konuşmaya başladı: "Bir keresinde okyanusta boğulmak üzere olan böyle bir kızı kurtarmıştım. O zaman onun nasıl biri olduğuna dikkat etmemiştim. Şim-

di de bu! Sanırım o kızın da altın sarısı saçları vardı. Evet, evet..." Delikanlı düşünceye daldı, sonra aynaya yaklaştı, hayatında ilk defa kendisine baktı.

"Sonra ne yaptın?"

"Onu bekledim, ama kız dönmedi. Cristo, gerçekten de artık bir daha kıyıya gelmeyecek mi?"

"Bu kızdan hoşlanması çok iyi," diye düşündü Cristo. Şehirde böbürlendiği zamandan beri İhtiandr'ı Buenos Aires'e götürmeye ikna edememişti; oysa Zurita orada delikanlıyı kolaylıkla yakalayabilirdi.

"Kız belki de kıyıya gelmez, ama sana onu bulmanda yardım edebilirim. Dışarı elbiselerini giy de benimle birlikte şehre gel."

"Onu görecek miyim?" diye bir çığlık attı İhtiandr.

"Orada bir sürü kız var. Belki kıyıda oturan o kızı da görebilirsin."

"Gidelim o zaman!"

"Şimdi vakit geç. Şehre yaya gitmek kolay değil."

"Ben yunusun üzerinde yüzerim, sen de kıyı boyunca gidersin."

"Amma da acelecisin!" diye cevap verdi Cristo. "Yarın erkenden birlikte yola çıkarız. Sen körfezden yüzerek gelirsin, ben de seni kıyafetlerinle birlikte kıyıda beklerim. Ama şimdi bir de kıyafet gerek. ("Geceleyin de kardeşimle görüşmeye zamanım olur," diye düşündü Cristo.) Yani, sabah erkenden."

13
Şehirde

İhtiandr körfez boyunca yüzerek kıyıya çıktı. Cristo onu, elinde beyaz bir dışan kıyafetiyle orada bekliyordu. İhtiandr elbiseye sanki yılan derisiymiş gibi baktı ve bir solukta giyiniverdi. Belli ki dışarı kıyafetleri giymeye alışkın değildi. Yerli, delikanlının kravatını bağlamasına yardım etti ve İhtiandr'a baktı, delikanlının görünüşünden memnun kaldı.

"Gidelim," dedi neşeyle Cristo.

Yerli, İhtiandr'ı hayretler içinde bırakmak istiyordu; bu nedenle onu şehrin ana caddesinden geçirdi: İhtiandr'a Avenida Alvar, Vertis, büyük katedral ve arabesk stilinde yapılmış belediye binasının olduğu Victoria Meydanını, Fuerto Meydanını ve özgürlük adına dikilmiş bir taşın olduğu, muhteşem ağaçlarla çevrili Yirmi Beş Mayıs Meydanını, başkanlık sarayını gösterdi.

Ama Cristo yanılıyordu. Gürültü, büyük şehrin trafiği, toz, boğucu hava İhtiandr'ı tamamen yorgun düşürmüştü. İnsan kalabalığı arasında kızı bulmaya çalışıyordu, sık sık Cristo'nun ellerini tutuyor ve fısıldıyordu:

"İşte o!" Ama hemen yanıldığını görüyordu. "Hayır, bu başka..."

Öğle oldu. Sıcak dayanılmaz olmuştu. Cristo kahvaltı et-

mek için bodrum katındaki küçük bir lokantaya girmeyi teklif etti. Burası serindi, ama gürültülü ve havasızdı. Kirli, kötü elbiseli adamlar pis kokulu sigaralar içiyorlardı. İhtiandr dumandan boğulacak gibiydi. Buruşuk gazeteleri sallayarak ve anlaşılmaz kelimelerle, bağırarak konuşan insanlar gürültüyle tartışıyorlardı. İhtiandr çok fazla soğuk su içti, ama kahvaltısına dokunmadı ve kederle konuştu:

"Okyanusta bildiğim bir balığı bulmak, bu insan girdabında birini bulmaktan daha kolay. Şehirleriniz iğrenç! Burası havasız ve berbat. Solungaçlarım ağrımaya başladı. Evet, gitmek istiyorum, Cristo."

"Peki," diye kabul etti Cristo. "Ama önce bir tanıdığıma uğrayalım, sonra döneriz."

"İnsan görmek istemiyorum ben."

"Yolumuzun üzerinde. Oyalanmayacağım."

Cristo heyecanla İhtiandr'la birlikte dışarı çıktı. Başı yerde, zorlukla soluyan İhtiandr beyaz evlerin, kaktüslü, zeytin ve şeftali ağaçlı bahçelerin önünden Cristo'nun arkası sıra yürüyordu. Yerli, onu yeni limanda yaşayan kardeşi Baltasar'a götürüyordu.

İhtiandr yumuşak deniz havasını huşuyla soludu. İçinden elbiselerini parçalayıp denize atlamak geçiyordu.

"Neredeyse geldik," dedi Cristo, yol arkadaşına dikkatle bakarak.

Demiryolunu geçtiler.

"Geldik. Burası," dedi Cristo ve yarı karanlık bir dükkâna süzüldüler.

İhtiandr'ın gözleri loşluğa alışınca hayretle çevresine bakındı. Dükkân, deniz dibinden bir köşeyi hatırlatıyordu. Raf ve hatta zeminin de bir kısmı, küçük, büyük, spiral ya da kanatlı deniz kabuklarıyla doluydu. Tavandan aşağı mercan dalları, denizyıldızları, balık kılçıkları, kurumuş yengeçler, vahşi deniz canlılarının ölüsü sarkıyordu. Cam örtülü bir

tezgâhın altında çekmeceler dolusu inci vardı. Çekmecelerden birinde avcıların "melek derisi" dedikleri pembe inciler bulunuyordu. İhtiandr bu tanıdık şeylerin arasında bir parça sakinleşti.

"Dinlen, burası serin ve sakin," dedi Cristo, delikanlıyı eski bir hasır sandalyeye oturturken.

"Baltasar! Gutierrez!" diye bağırdı yerli.

"Sen misin, Cristo?" Yan odadan bir ses cevap verdi. "Buraya gel."

Cristo diğer odaya açılan alçak kapıdan geçmek için öne doğru eğildi.

Burası Baltasar'ın laboratuvarıydı. Burada incinin rutubet yüzünden solan rengini hafif asit çözeltisiyle yeniden eski haline getiriyordu. Cristo kapıyı arkasından sıkıca kapadı. Küçük pencereden zayıf bir ışık yere düşüyor; eski, kararmış masadaki küçük şişeleri ve cam kapları aydınlatıyordu.

"Merhaba, kardeş. Gutierrez nerede?"

"Komşuya ütü almaya gitti. Şimdi döner," diye cevap verdi Baltasar.

"Ya Zurita?" Sabırsızlıkla sordu Cristo.

"Kimbilir nereye kayboldu, lanet olası. Dün onunla biraz tartıştık."

"Gutierrez yüzünden mi?"

"Zurita onun çevresinde dört dönüyor gibiydi. O ise tek bir cevap veriyordu: 'İstemiyorum, istemiyorum!' Ne yaparsın bu kızla? Kaprisli ve inatçı. Kendini çok fazla düşünüyor. Bütün yerli kızlarının, hele de onun gibi güzelse, öyle bir adamla evlenmeyi mutlulukla kabul edeceğini anlamıyor. Zurita'nın kendi teknesi, avcı ekibi var." Baltasar incileri çözeltiye sokarken homurdandı. "Ama o da hayal kırıklığından gene şaraba vurdu."

"Peki, şimdi ne yapacağız?"

"Getirdin mi?"

"Oturuyor."

Kapıya yaklaşan Baltasar merakla anahtar deliğinden baktı.

"Görmüyorum," dedi sessizce.

"Sandalyede oturuyor, tezgâhın yanında."

"Görmüyorum. İşte, Gutierrez de geliyor."

Baltasar hızla kapıyı açtı ve Cristo'yla birlikte dükkâna geçti. İhtiandr orada değildi. Karanlık bir köşede Baltasar'ın evlatlık kızı Gutierrez oturuyordu. Kız sadece yeni limanda değil uzak semtlerde de güzelliğiyle biliniyordu. Ama utangaç ve kaprisliydi. O tatlı ama sert sesiyle en çok söylediği kelime "Hayır!"dı.

Pedro Zurita, Gutierrez'yi beğeniyordu. Onunla evlenmek istiyordu. İhtiyar Baltasar da tekne sahibini damat olarak alma ve onunla ortak olma düşüncesine karşı değildi. Ama Zurita'nın bütün tekliflerine kız aynı değişmez cevabı veriyordu: "Hayır."

Babası ve Cristo odaya girdiklerinde kız da başını eğmiş oturuyordu.

"Merhaba, Gutierrez," dedi Cristo.

"Buradaki genç adam nerede?" diye sordu Baltasar.

"Genç adamları gizliyor değilim," diye cevap verdi kız, gülümseyerek. "İçeri girdiğimde bana korkmuş gibi öyle tuhaf baktı ki! Kalktı, aniden göğsünü tuttu ve çıktı. Öyle hızlıydı ki, kapıya nasıl gittiğini fark etmedim bile."

"Demek bu kızdı," diye düşündü Cristo.

14
Tekrar Denizde

İhtiandr nefes nefeseydi; sahil boyunca koşuyordu. Bu korkunç şehirden kaçıyordu, bir sokaktan sertçe döndü ve kıyıya doğru yöneldi. İri liman taşlarının arasına sığındı, çevresine bakındı, hızla üzerini çıkardı, elbisesini taşların arasına gizledi, suya koştu ve kendini denize attı.

Bütün yorgunluğuna rağmen hiçbir zaman böyle hızlı yüzmüş değildi. Balıklar korkuyla yolundan kaçışıyorlardı. İhtiandr ancak şehirden birkaç mil uzaklaşınca suyun yüzeyine yükseldi ve kıyıya yakın yüzmeye başladı. Şimdiden kendini evinde hissediyordu. Su altındaki her taşı, deniz dibindeki her çukuru tanıyordu. İşte burada, kumlu dibe yüzükoyun yatan tembel pisi balıkları yaşıyordu, az ileride ise, dallarında kırmızı yüzgeçli küçük balıkların sığınak olarak kullandığı kırmızı mercan adaları büyümüştü. Şu batık balıkçı teknesine iki ahtapot ailesi yerleşmişti, yakın zamanda yumurtlamışlardı. Gri kayaların altında yengeçler vardı. İhtiandr saatlerce onların hayatlarını gözlemeyi seviyordu. Başarılı avlardan sonraki küçük mutluluklarını ve kıskaçlarını yitirdiklerinde veya ahtapotlar saldırdığı zamandaki dertli hallerini de biliyordu. Kıyıdaki taşlarda ise bir sürü midye vardı.

Sonunda, körfezden çok uzak olmayan bir yerde İhtiandr başını suyun üzerine çıkardı. Dalgaların arasında oynayan bir yunus sürüsünü gördü; gürültülü, titrek bir sesle haykırdı. Büyük bir yunus cevap olarak neşeyle su fışkırttı ve hızla, bir dalıp bir siyah parlak sırtındaki yüzgeci dalgaların üzerinde göstererek onun yanına yüzmeye koyuldu.

"Az sonra, Leading, az sonra!" diye bağırıyordu İhtiandr, buluşmak için hızla yüzerken. Yunusu tuttu. "Daha uzaklara yüzelim, ileri!"

Delikanlının elleriyle sarıldığı yunus, rüzgârla ve dalgalarla buluşmak için hızla açık denize doğru yüzmeye başladı. Köpükler saçarak dalgaları göğsüyle kesiyor ve hızla ilerliyordu, ama bu sürat, İhtiandr için hâlâ yeterli değil gibiydi.

"Daha hızlı, Leading! Daha hızlı, daha!"

İhtiandr yunusu at biner gibi sürüyordu, ama dalgaların üzerindeki bu eğlence de onu sakinleştirmiyordu. Arkadaşını şaşırtıp durdurdu, sırtından ansızın kayarak indi ve denize daldı. Yunus bekledi, su fışkırttı, daldı, biraz yüzdü, tekrar hoşnutsuzlukla su fışkırttı ve kuyruğunu sertçe çevirerek kıyıya doğru yöneldi; arada sırada dönüp geriye göz atıyordu. Dostu suyun üzerinde görünmüyordu. Leading, sürüsünün yanına gitti, genç yunuslar onu mutlulukla karşıladılar. İhtiandr okyanusun karanlık dibine doğru, derinlere, daha derinlere dalıyordu. Yalnız kalmak, bu yeni izlenimlerden kurtulup kendine gelmek, bildiği ve gördüğü her şeyin anlamını çözmek istiyordu. Tehlikeyi düşünmeksizin uzaklara yüzdü. Neden böyle olduğunu, neden hem denize hem de karaya yabancı olduğunu anlamak istiyordu.

Ağır ağır dibe iniyordu. Su yoğunlaşıyordu, basınç artıyordu, nefes almak giderek daha da güçleşiyordu. Burada kesif, yeşil-gri bir karanlık vardı. Denizin sakinleri sayılıydı ve İhtiandr bunların çoğunu tanımıyordu; şimdiye kadar hiç bu kadar derine inmemişti. Ve bu sessiz, karanlık dünya

İhtiandr'ı ilk defa ürküttü. Hızla yüzeye yüzdü ve sahile ilerledi. Güneş batıyordu, suyu kızıl ışınlarla deliyordu. Suyun lacivertiyle karışan bu ışınlar, suda yumuşak, pembemsi bir leylak rengine ve yeşil-mavi tonlara dönüşüyorlardı.

İhtiandr'ın gözlükleri yoktu ve bu yüzden suyun yüzeyini, balıkların gördüğü gibi görüyordu: suyun yüzeyi, aşağıdan bakınca düz değil de, bir koni gibi görünüyordu: sanki dev bir huninin dibinde gibiydi. Bu koninin yanları kırmızı, sarı, yeşil, lacivert ve mor çizgilerle çevriliydi sanki. Bir aynadaymış gibi su altındaki şeyleri, kayaları, deniz bitkilerini ve balıkları yansıtan suyun parlak yüzeyi, koninin arkasına yayılıyordu.

İhtiandr yüzükoyun döndü, kıyıya doğru yüzdü ve kumsala çok uzak olmayan bir yerde su altındaki taşların arasına oturdu. Balıkçılar bir kayıktan denize iniyor ve kayığı kıyıya çekiyorlardı. İçlerinden biri dizlerine kadar suya girdi. İhtiandr suyun üzerindeki ayakları olmayan balıkçıyı görüyordu; ayakları aşağıdan, suyun yüzeyindeki aynada yansıyordu. Başka bir balıkçı omzuna kadar suya daldı. Sanki birbirinin aynı iki adamın başları kesilmiş de omuzlarını birbirlerinin üzerine koymuşlar gibi, suda tuhaf, başsız ve dört bacaklı bir yaratık gibi görünüyordu. Bu adamlar kıyıya çıktığında, İhtiandr onları gene balıkların onları bir topun üzerindeki yansıma şeklinde gördüğü gibi gördü. Tamamen kıyıya çıkmadan önce onları ayaklarından başlarına kadar tam olarak gördü. Bu yüzden her zaman insanların onu fark edemeyeceği kadar uzağa yüzerdi.

Bu tuhaf bedenler (biri dört kollu ve başsız bir beden, diğerleri de bedensiz başlar) şimdi İhtiandr'a nahoş görünüyordu. İnsanlar... Öyle çok gürültü yapıyorlar, öyle berbat sigaralar içiyorlar, öyle kötü kokuyorlar ki! Hayır, yunuslarla birlikteyken her şey daha iyi: onlar temiz ve neşeli. İhtiandr gülümsedi, bir defasında bir yunusun sütünü içtiğini hatırladı.

Uzakta, güneyde küçük bir koy vardı. Keskin sualtı kayaları ve kum tepeleri teknelerin buraya gelmesini engelliyordu. Burada sahil kayalık ve sarptı. Bu koya ne balıkçılar ne de inci avcıları gelirdi. Koyun sığ dibi sık bir sualtı halısıyla örtülüydü. Sıcak suda bir sürü balık yaşıyordu. Yıllardır buraya dişi yunuslar gelirlerdi ve bu ılık koyda yavrularını doğururlardı: iki, dört, bazen de altı. Genç yunuslar İhtiandr'ı çok eğlendirirdi; çalıların arasında hareketsizce durarak saatlerce onları izlerdi. Yunus yavruları bazen neşeyle suyun üzerinde taklalar atarlardı, bazen birbirlerini homurtuyla itekleyerek annelerinin memelerini emerlerdi. İhtiandr onları dikkatle evcilleştirmeye başlamıştı: balık yakalıyor ve onları yunus yavrularına ikram ediyordu. Genç yunuslar ve anneleri İhtiandr'a giderek alışmışlardı. Bu yavrularla birlikte oyun oynuyor, onları yakalıyor, sürüklüyordu. Bu oyunlar belli ki onların da hoşuna gidiyordu; onu bırakmak istemiyorlar ve her defasında sürü halinde ona yüzüyorlardı. Körfezde bir tek o hediyeler getiriyordu: lezzetli balıklar ve daha da lezzetli, küçük yumuşak ahtapotlar.

Bir keresinde, tanıdığı bir dişi yunus yavrulayıp yavruları da henüz emzikteyken (henüz bir şey yemiyorlar, anne sütüyle besleniyorlardı) İhtiandr düşünmüştü: kendisi de yunus sütünü neden denemesindi ki?

Böylece sezdirmeden dişi yunusun altına kaydı, elleriyle onu kavradı ve sütünü emmeye başladı. Yunus böyle bir saldırı beklemiyordu ve korku içinde koydan fırladı. İhtiandr ürkmüş hayvanı hemen bıraktı. Sütte ağır bir balık tadı vardı. Ürken dişi, bu beklenmedik süt bebesinden derinlere doğru kaçtı, yavruları da şaşkına döndüler ve bilinçsizce dört bir yana dağıldılar. İhtiandr, anne yunus tekrar ortaya çıkana ve onları komşu koya götürene kadar uzun süre küçük aptal yunus yavrularını toparladı. Ancak uzun günler sonra onların güvenini ve dostluğunu tekrar kazanabildi.

Cristo çok endişelenmişti.

İhtiandr üç gün ortalıkta görünmedi. Tekrar ortaya çıktığında yorgundu, beyazlamıştı, ama kendinden memnundu.

"Nereye kayboldun?" diye sertçe sordu yerli, İhtiandr'ın ortaya çıkmasından mutlu olmuştu.

"Derinlerdeydim," diye cevap verdi İhtiandr.

"Neden böyle beyazladın?"

"Neredeyse... Neredeyse ölüyordum," diye yalan söyledi İhtiandr hayatında ilk defa ve Cristo'ya çok uzun bir zaman önce başından geçmiş bir hikâyeyi anlattı.

Okyanusun derinlerinde kayalık bir plato yükseliyordu; üzerinde ise, platonun ortasında, büyük, oval bir çukur vardı: gerçek bir sualtı volkanik gölü.

İhtiandr bu sualtı gölünün üzerinde yüzüyordu. Derinlerin sıradışı parlak-gri rengi onu şaşırtmıştı. Aşağılara inip daha yakından baktığında hayretler içinde kalmıştı: hemen altında, küçük balıklardan köpekbalıklarına ve yunuslara kadar farklı deniz canlılarının yattığı gerçek bir mezarlık vardı. Her şey ölü ve hareketsizdi. Sadece dipte bir yerlerden yüzeye doğru hava kabarcıkları yükseliyordu. İhtiandr çukurun kenarları üzerinde yüzüyordu. Biraz daha aşağıya indi ve ansızın solungaçlarında keskin bir acı, boğulma ve baş dönmesi hissetti. Neredeyse bilincini tamamen kaybetmişti, çaresizce düşüyordu ve nihayet, çukurun başına düştü. Şakakları zonkluyordu, kalbi sertçe çarpıyordu, gözleri kızıl bir dumanla perdeleniyordu. Kimseden yardım da umamazdı. Aniden, hemen yanında bir köpekbalığının da istemdışı kasılarak düştüğünü gördü. Belki de hayvan, sualtı gölünün bu tuhaf zehirli, ölümcül suyuna düşene kadar onun peşindeydi. Karnı ve solungaçları bir şişiyor, bir çöküyordu, ağzı açıktı, dişleri bembeyaz görünüyordu. Köpekbalığı boğulmuştu. İhtiandr ürperdi. Dişlerini sıkıp solungaçlarından su geçirmemeye çalışarak gölün kıyısı boyunca dört ayak üzerinde

emekledi, sonra ayağa kalktı ve yürüdü. Başı dönüyordu, tekrar düştü. Sonra ayaklarıyla gri taşları itti, kollarını salladı ve kendisini gölün kıyısından onlarca metre uzakta buldu...

Anlatmayı bitiren İhtiandr, bir ara Salvator'dan duymuş olduğu bir şeyi de ekledi:

"Herhalde o yarıkta bir çeşit zararlı gaz birikmişti; belki de, hidrojen sülfür ya da karbondioksit," dedi İhtiandr. "Anlıyor musun, bu gazlar okyanusun yüzeyinde okside oluyor ve tam da ortaya çıktıkları o vadide güçlü bir şekilde yoğunlaştıkları hissedilmiyor. Şimdi bana kahvaltı hazırla bakalım, acıktım."

İhtiandr, kahvaltı yaptıktan sonra gözlüklerini ve eldivenlerini taktı ve kapıya yöneldi.

"Daha yeni gelmedin mi?" diye sordu Cristo, gözlükleri gösterip. "Neyin var, neden söylemiyorsun?"

İhtiandr'ın karakterinde yeni çizgiler belirmişti; gizemli olmaya başlamıştı.

"Sorma, Cristo, ben kendim de bilmiyorum neyim olduğunu." Delikanlı hızla odadan çıktı.

15
Küçük Bir İntikam

Mavi gözlü kızla, inci satıcısı Baltasar'ın dükkânında ansızın karşılaşan İhtiandr öyle şaşırmıştı ki, dükkândan hızla çıkmış ve kendini denize atmıştı. Şimdi ise kızla tanışmayı tekrar istemeye başlamıştı ama bunu nasıl yapacağını bilmiyordu. Her şeyden önce Cristo'nun yardımını istemek ve onunla birlikte gitmek gerekti. Ama kızla Cristo'nun huzurunda buluşmayı da istemiyordu. Kızı görme umuduyla sabahtan akşama kadar sahildeki taşların arasında gizlenerek oturup durdu. Kıyıya yüzdüğünde kızı korkutmamak için gözlüklerini ve eldivenlerini çıkarmıştı ve beyaz kıyafetini giymişti. Sık sık bütün gündüzünü ve gecesini kıyıda geçiriyor, denize ancak geceleri dalıyor, balık ve midye yiyerek besleniyor, huzursuz uykular uyuyor, ama sabah erkenden, daha güneş doğmadan tekrar nöbet yerine dönüyordu.

Bir akşam inci satıcısının dükkânına gitmeye karar verdi. Kapılar açıktı, ama tezgâhta yaşlı yerli oturuyordu; kız yoktu.

İhtiandr kıyıya döndü. Kız, kıyıdaki taşların üzerinde, beyaz, ince bir elbise içinde, hasır şapkasıyla oturuyordu. İhtiandr yaklaşmakta tereddüt ederek durdu. Kız birini bekliyordu. Sabırsızca ileri geri yürüyordu, arada sırada ba-

şını çevirip yola bakıyordu. Bir kayanın çıkıntısında duran İhtiandr'ı fark etmemişti.

Kız birine el sallamaya başladı. İhtiandr çevresine bakındı ve yoldan hızla yürüyen genç, uzun boylu, geniş omuzlu birini gördü. Bu tanımadığı adamınki kadar parlak saçları ve gözleri olan biriyle daha önce karşılaşmamıştı. Adam kıza yaklaştı ve geniş elini ona uzatıp, yumuşak bir sesle konuşmaya başladı:

"Merhaba, Gutierrez!"

"Merhaba, Olsen!" diye cevap verdi kız. Adam Gutierrez'in elini sıkıca sıktı. İhtiandr onlara düşmanca bakıyordu. Kederlenmişti ve neredeyse ağlayacaktı.

"Getirdin mi?" diye sordu dev gibi adam, Gutierrez'in inci gerdanlığına bakarak.

Kız başını salladı.

"Baban bilmiyor ya?" diye sordu Olsen.

"Hayır," diye cevap verdi kız. "Bu benim kendi incim, onunla istediğimi yapabilirim."

Gutierrez ve Olsen alçak sesle konuşarak kayalık kıyıya yürüdüler. Sunra Gutierrez inci gerdanlığını çıkardı, ucundaki sicimden tuttu, eliyle yukarıya kaldırdı ve gerdanlığı methederek konuştu:

"Baksana, gün batımında inciler nasıl da muhteşem yanıyorlar. Al, Olsen..."

Olsen de elini uzattı, ama gerdanlık aniden Gutierrez'in elinden kaydı ve denize düştü.

"Ne yaptım ben!" diye bağırdı kız.

Olsen ve Gutierrez, üzgün, deniz kenarında durmaya devam ettiler.

"Onu alabilir miyiz acaba?" dedi Olsen.

"Burası çok derin," dedi Gutierrez ve ekledi: "Ne şanssızlık, Olsen!"

İhtiandr kızın ne kadar üzüldüğünü görüyordu. O anda

kızın inciyi parlak saçlı adama hediye etmeyi istediğini unuttu. İhtiandr kin tutan birisi değildi: kayaların arkasından çıktı ve kararlılıkla Gutierrez'e doğru yürüdü.

Olsen kaşlarını çattı, ama Gutierrez merak ve şaşkınlıkla İhtiandr'a bakıyordu. Dükkândan ansızın kaçan bu delikanlıyı tanımıştı.

"Herhalde gerdanlığınızı denize düşürdünüz?" diye sordu İhtiandr. "Dilerseniz ben çıkartabilirim."

"Babam inci avcılarının en iyisidir; ama o bile onu buradan çıkartamaz," diye itiraz etti kız.

"Deneyeceğim," diye cevap verdi İhtiandr alçakgönüllülükle. Delikanlı, Gutierrez ve yanındakini şaşırtarak, üzerini bile çıkarmadan yüksekten denize atladı ve dalgaların arasında kayboldu.

Olsen ne düşüneceğini bilmiyordu.

Dakikalar dakikaları takip etti, ama delikanlı geri dönmemişti.

"Öldü," dedi Gutierrez huzursuzlukla, dalgalara bakarken. İhtiandr, su altında yaşayabildiğini kızın öğrenmesini istemiyordu. Gerdanlığı ararken zamanı hesaplamamıştı ve suyun altında, avcıların dayanabileceğinden biraz daha fazla zaman kalmıştı. Yüzeye çıkınca gülümseyerek konuştu:

"Biraz daha sabır. Dipte bir sürü taş parçası var, aramak güç. Ama bulacağım," dedi ve tekrar daldı.

Gutierrez birçok inci avında bulunmuştu. Bu yüzden, suyun altında neredeyse iki dakika geçiren delikanlının düzgün nefes almasına ve boğuluyormuş gibi görünmemesine şaşırmıştı.

İki dakika sonra İhtiandr'ın başı bir kez daha suyun üzerinde göründü. Yüzü mutlulukla parlıyordu. Elini suyun üzerine çıkardı ve gerdanlığı gösterdi.

"Bir kayanın üzerine sıkışmıştı," dedi İhtiandr, sanki yan odadan çıkmış gibi tamamen sakin bir ses ve düzgün bir ne-

fesle. "Eğer inci çatlağa düşmüş olsaydı daha uzun süre uğraşmak gerekirdi."

Hızla bir kayanın üzerine tırmandı, Gutierrez'e yaklaştı ve gerdanlığı ona verdi. Elbisesinin kollarından su damlıyordu, ama buna hiç aldırış etmiyordu.

"Alın."

"Teşekkür ederim," dedi Gutierrez, delikanlıya yeni bir merakla bakarak.

Bir sessizlik oldu. Üçü de şimdi ne yapacaklarını bilmiyordu. Gutierrez gerdanlığı İhtiandr'ın önünde Olsen'e vermeye karar veremiyordu.

"Sanırım gerdanlığı ona vereceksiniz," dedi İhtiandr, Olsen'i göstererek.

Olsen kızardı, kafası karışmış olan Gutierrez:

"Evet, evet," dedi ve gerdanlığı Olsen'e uzattı; adam da onu sessizce aldı ve cebine koydu.

İhtiandr kendinden memnundu. Kendi cephesinden küçük bir intikam almıştı. İri kıyım adam Gutierrez'in elinden inci gerdanlığı hediye almıştı, ama düşmüştü bu; şimdi ise hediyeyi veren İhtiandr'dı.

Ve kızın önünde eğilen İhtiandr hızla yolu adımlamaya başladı.

Ama İhtiandr'ın başarısının etkisi çok da uzun sürmedi. Kafasının içinde yeni fikirler ve sorular ortaya çıkmıştı. İnsanları iyi tanımıyordu. Bu sarışın adam da kim? Gutierrez neden ona gerdanlığını hediye ediyor? Taşların üzerinde ne konuşuyorlardı?

İhtiandr o gece yunusla gene dalgaların üzerine atıldı ve karanlıkta balıkçıları çığlıklarıyla korkuttu.

Ertesi günü de suyun altında geçirdi. Gözlükleriyle, ama eldivensiz, denizin kumlu dibinde istiridye arayarak sürüdü. Akşamleyin de kendisini homurtulu azarlarla karşılayan Cristo'yu ziyaret etti. Ertesi sabah giyinip kuşanmış olan de-

likanlı tekrar Gutierrez ve Olsen'le karşılaştığı kayaların yanındaydı. Akşama, gün batarken, Gutierrez çıkageldi.

İhtiandr taşın arkasından çıktı ve kızın yanına gitti. Onu gören Gutierrez tanıdık biri gibi başını salladı ve gülümseyerek sordu:

"Beni mi izliyorsunuz?"

"Evet," diye doğruca cevap verdi İhtiandr. "Sizi ilk gördüğümden beri..." Kafası karışık delikanlı devam etti: "Gerdanlığınızı şu... Olsen'e hediye ettiniz. Ama inciyi ona vermeden önce methediyordunuz. İnci seviyor musunuz?"

"Evet."

"O zaman bunu alın... Benden," dedi ve kıza bir inci uzattı.

Gutierrez incilerin değerini iyi biliyordu. İhtiandr'ın avucunda duran incinin değeri, bildiği, gördüğü ve babasının anlattığı bütün incilerden üstündü. İri, temiz bir beyazlıktaki, mükemmel biçimli inci iki yüz karattan fazla ve değeri de herhalde bir milyon altın pezodan aşağı değildi. Şaşkın Gutierrez bir bu sıradışı inciye, bir önünde duran yakışıklı delikanlıya bakıyordu. Güçlü, düzgün vücutlu, sağlıklı, ama biraz utangaç, buruşuk beyaz bir kıyafet giyinmiş bu delikanlı Buenos Aires'in zengin delikanlılarına hiç benzemiyordu. Ve neredeyse hiç tanımadığı bir kıza böyle bir hediye uzatıyordu.

"Alın," diye ısrarla tekrarladı İhtiandr.

"Hayır," diye cevap verdi Gutierrez, başını sallayarak. "Sizden böyle pahalı bir hediye alamam."

"Bu hiç de değerli bir hediye değil," diye itiraz etti İhtiandr. "Okyanusun dibinde böyle incilerden binlerce var."

Gutierrez gülümsedi. İhtiandr şaşkındı, kızarmıştı. Kısa bir sessizlikten sonra ekledi:

"Rica ediyorum."

"Hayır."

İhtiandr kaşlarını çattı, incinmişti.

"Eğer kendiniz için almıyorsanız," diye ısrar etti İhtiandr, "o zaman onun için... Olsen için alın. O reddetmez."

Gutierrez kızmıştı.

"O kendisi için almıyor," diye sertçe cevap verdi. "Hiçbir şey bilmiyorsunuz."

"Yani hayır mı diyorsunuz?"

"Hayır."

Bunun üzerine İhtiandr inciyi denizde uzaklara fırlattı, sessizce başını salladı, döndü ve yola yürümeye başladı.

Bu davranışı Gutierrez'i sarsmıştı. Hareket etmeden kalakaldı. Milyonlarca pezoluk değerli bir inciyi, sıradan bir taşmış gibi denize fırlatmak! Utanmıştı. Neden bu tuhaf delikanlıyı üzmüştü ki?

"Durun, nereye gidiyorsunuz?"

Ama İhtiandr başını eğip yürümeye devam ediyordu. Gutierrez ona yetişti, elini tuttu ve yüzüne baktı. Delikanlının yanaklarından yaşlar yuvarlanıyordu. Daha önce hiç ağlamamıştı ve şimdi de her şeyin neden, suyun altında gözlüksüz yüzdüğü zamanlardaki gibi sisli ve bulanık göründüğüne şaşırmıştı.

"Bağışlayın, sizi üzdüm," dedi kız, elini elleri arasında tutarak.

16
Zurita'nın Sabırsızlığı

Bu olaydan sonra İhtiandr her akşam şehirden uzak olmayan kıyıya yüzmeye başladı; taşların arasında gizlediği kıyafetini alıyor, giyiniyor ve Gutierrez'in geldiği kayaların üzerine çıkıyordu. Sonra da ikisi canlı sohbetlerle kıyıda dolaşıyorlardı.

Gutierrez'in yeni arkadaşı kimdi? Bunu kendisi de söyleyemezdi. Hassas, şakacı, Gutierrez'in bilmediği pek çok şeyi bilen, ama aynı zamanda da şehirdeki her çocuğun bildiği en basit şeyleri bile bilmeyen biriydi. Bu nasıl açıklanabilirdi ki? İhtiandr kendi hakkında isteksizce konuşuyordu. Gerçeği anlatmak istemiyordu. Kız sadece, İhtiandr'ın belli ki çok varlıklı bir adam olan doktorun oğlu olduğunu biliyordu. Oğlunu şehrin ve insanların uzağında büyütmüştü ve ona kendine has, tek yönlü bir eğitim vermişti.

Bazen uzun süre kıyıda oturuyorlardı. Dalgalar ayaklarına vuruyordu. Yıldızlar ışıldıyordu. Sohbetlerinin yerini sessizlik alıyordu. İhtiandr mutluydu.

"Gitme zamanı," diyordu kız.

İhtiandr isteksizce kalkıyor, kızı mahallesine kadar geçiriyor, sonra hızla geri dönüyordu; kıyafetini atıyor ve yüzmeye koyuluyordu.

Sabahleyin, kahvaltıdan sonra yanına büyük, beyaz bir

ekmek alıyor ve körfeze doğru yola koyuluyordu. Kumlu dipte oturup ekmekle balıkları beslemeye başlıyordu. Balıklar ona doğru yüzüyorlardı, sürü halinde çevresini sarıyorlardı, ellerinin arasında kayıyorlardı ve ıslak ekmeği açgözlülükle, doğruca onun ellerinden kapıyorlardı. Bazen büyük bir balık bu sürünün ortasına giriyor ve küçüklerin peşine düşüp kovalıyordu. İhtiandr kalkıyor ve avcıyı elleriyle kovalıyor, küçük balıklar ise onun arkasında gizleniyorlardı.

İnci toplamaya başlamıştı; bunları bir sualtı mağarasında gizliyordu. Zevkle çalışıyordu ve kısa zamanda seçkin incilerden pahalı bir hazine biriktirmişti.

Kendisi farkında olmadan Arjantin'in en zengin insanı oluyordu; belki de bütün güney Amerika'nın. İsteseydi dünyanın en zengin insanı da olabilirdi. Ama zenginliği düşünmüyordu.

Sakin günler böylece geçip gitti. İhtiandr bir tek

Gutierrez'in o tozlu, havasız, gürültülü şehirde yaşıyor olmasına üzülüyordu. Ah, o da insanlardan ve gürültüden uzak suyun altında yaşayabilseydi! Ne güzel olurdu! Ona yeni, bilinmeyen bir dünyayı, sualtı tarlalarının muhteşem çiçeklerini gösterirdi. Ama Gutierrez suyun altında yaşayamaz. İhtiandr da karada yaşayamaz. Zaten açık havada öyle çok zaman geçiriyor ki. Ve bu da bedelsiz değil: kızla birlikte deniz kenarında oturdukça göğsü giderek daha sık ve daha şiddetli ağrımaya başlıyor. Ama ağrı dayanılmaz olduğunda bile, kız yanından ayrılmadan önce kendisi onu bırakmıyor. Ve bir şey daha endişelendiriyor İhtiandr'ı: Gutierrez, parlak saçlı iri yarı adamla ne konuşuyordu? İhtiandr, Gutierrez'e bunu sormaya hazırlandığı her defasında onu incitmekten korkuyor.

Bir akşam kız İhtiandr'a ertesi gün gelmeyeceğini söyledi.

"Niye?" diye sordu, kaşlarını çatarak.

"İşim var."

"Ne işi?"

"Böyle meraklı olmamak gerek," diye cevapladı kız gülümseyerek. "Beni takip etmeyin," diye ekledi ve ayrıldı.

İhtiandr denize daldı. Bütün gece yosunlu taşların üzerinde yattı. Neşesi kaçmıştı. Şafakla birlikte evine doğru yüzdü.

Körfezden uzak olmayan bir yerde balıkçıların teknelerinden yunusları vurduğunu gördü. Kurşunla yaralanmış büyük bir yunus sudan yükseğe sıçradı ve ağır bir taş gibi düştü.

"Leading!" diye korkuyla mırıldandı İhtiandr.

Balıkçılardan biri kayıktan denize zıpladı ve yaralı hayvanın yüzeye çıkmasını beklemeye başladı. Ama yunus avcılardan neredeyse yüz metre uzağa dalmıştı ve zorlukla nefes alarak tekrar suyun altına indi.

Balıkçı hızla yunusa doğru yüzdü. İhtiandr dostunun yardımına koşuyordu. Yunus bir kez daha yukarı çıktı, ama o anda balıkçı yunusu yüzgecinden yakaladı ve güçten düşmüş hayvanı kayığa doğru taşımaya koyuldu.

Suyun altından yüzen İhtiandr balıkçıyı tuttu, dişleriyle bacağını ısırdı. Kendisini bir köpekbalığının yakaladığını düşünen balıkçı bacaklarını çaresizlikle oynatmaya başladı. Kendini savunan balıkçı ansızın düşmanını diğer elinde tuttuğu bıçağıyla yaraladı. Bıçak darbesi İhtiandr'ın pullarla örtülü olmayan boynuna gelmişti. İhtiandr balıkçının bacağını bıraktı, o da hızla kayığa doğru yüzdü. Yaralı yunus ve İhtiandr körfeze doğru yöneldiler. Delikanlı, yunusa kendisini izlemesini söyledi ve sualtı mağarasına doğru yüzdü. Su burada ancak mağaranın ortasına kadar yükseliyordu. Küçük bir çatlaktan içeri hava giriyordu. Yunus burada güven içinde nefes alabilirdi. İhtiandr hayvanın yarasını inceledi. Tehlikeli bir yara değildi bu. Kurşun, derinin altına inmiş ve yağa saplanmıştı. Kurşunu parmaklarıyla çıkarmayı başardı. Yunus bu sırada sabırla bekliyordu.

"Yaşayacaksın," dedi İhtiandr, kaygıyla dostunun sırtına vururken.

Şimdi kendisini düşünmesi gerekiyordu. İhtiandr hızla sualtı tünelinden geçti, bahçeye çıktı ve beyaz eve girdi. Cristo kendi sorumluluğundaki genci yaralı görünce korktu.

"Ne oldu?"

"Yunusu korumaya çalışırken balıkçılar beni yaraladılar," dedi İhtiandr.

Ama Cristo ona inanmadı.

"Gene bensiz şehre mi gittin?" diye sordu şüpheyle, yarayı sararken. İhtiandr susuyordu.

"Şu pulları çıkar," dedi Cristo ve İhtiandr'ın omzunu açtı.

Yerli, delikanlının omzunda kırmızı bir leke gördü. Lekenin görünüşü Cristo'yu korkuttu.

"Kürekle mi vurdular?" diye sordu, omzu ovalarken. Ama şiş yoktu. Belli ki bu bir doğum lekesiydi.

"Hayır," diye cevap verdi İhtiandr.

Delikanlı dinlenmek için odasına çekildi, yaşlı kızılderili başını ellerinin üzerine koydu ve düşünmeye koyuldu. Uzun süre oturdu, sonra kalktı ve odadan çıktı.

Cristo hızla şehre gelmişti; nefes nefese Baltasar'ın dükkânına girdi ve tezgâhın yanında oturan Gutierrez'e bakarak sordu:

"Baban evde mi?"

"Orada," diye cevap verdi kız, başıyla yan odanın kapısını göstererek.

Cristo laboratuvara girdi ve kapıyı arkasından kapadı. Kardeşini incilerin yıkandığı cam şişelerin arkasında buldu. Baltasar bu işi ilk kez yapıyormuş gibi gergindi.

"Aklınızı mı kaçırıyorsunuz siz!" diye homurdandı Baltasar. "Zurita neden şimdiye kadar deniz şeytanını getirmedin diye öfkelenmiş durumda. Gutierrez bütün gün bir yerlere gidip kalıyor. Zurita'nın adını bile duymak istemiyor.

Sadece 'Hayır, hayır!' diye tekrar edip duruyor. Zurita ise 'Beklemekten sıkıldım,' diyor, 'şunu sırtıma alıp kaçıracağım; birkaç damla gözyaşı döker, sonra alışır.' Ondan her şey beklenir."

Cristo kardeşinin şikâyetlerine kulak verdi, sonra konuşmaya başladı:

"Dinle, deniz şeytanını getiremedim çünkü o da Gutierrez gibi sık sık evden bensiz çıkıp bütün gün bir yerlerde kalıyor. Şehre benimle birlikte gelmek de istemiyor. Beni dinlemeyi tamamen bıraktı. Doktor da İhtiandr'a iyi bakmadığım için beni paylayacak..."

"Demek oluyor ki, İhtiandr'ı kısa zamanda ele geçirmek ya da kaçırmak gerek; böylece Salvator dönmeden önce ondan uzaklaşmış olursun ve..."

"Bekle, Baltasar. Sözümü kesme. İhtiandr için acele etmemize gerek yok."

"Niye gerek yokmuş?"

Cristo planını anlatmaya karar vermiş gibi bir nefes aldı.

"Görmüyor musun..." diye başladı.

Ama o anda dükkâna biri girdi. Zurita'nın gür sesini işittiler.

"İşte," diye mırıldandı Baltasar, bir inciyi çözeltiye atarken, "gene o!"

Zurita gıcırdayan kapıyı açtı ve laboratuvara girdi.

"İki kardeş de burada. Beni daha ne kadar aptal yerine koyacaksınız?" diye sordu, Baltasar ve Cristo'nun gözlerinin içine bakarak.

Cristo kalktı ve kibarca gülümseyerek konuştu:

"Elimden gelen her şeyi yapıyorum. Deniz şeytanı basit, küçük bir balık değil. Onu bir anda havuzdan çıkartıp taşıyamazsın. Onu bir kere buraya getirmeyi başardım; siz yoktunuz. Şeytan şehri gezdi, ama beğenmedi ve şimdi de buraya gelmek istemiyor."

"İstemiyor; gerek yok. Beklemekten sıkıldım. Bu hafta iki şey yapmaya karar verdim. Salvator daha gelmedi mi?"

"Birkaç güne kadar gelir."

"Demek ki acele etmek gerek. Evde konuk bekleyin. Güvenilir adamlar topladım. Cristo, sen bize kapıyı açacaksın, geri kalanı da kendim halledeceğim. Her şeyin ne zaman hazır olacağını Baltasar'a söyleyeceğim." Baltasar'a dönerek devam etti: "Seninle de sabah gene konuşacağım. Ama unutma: bu bizim son konuşmamız olacak."

İki kardeş sessizce önlerine eğildiler. Zurita onlara tekrar arkasını döndüğünde yerlilerin yüzünde bir gülümseme belirdi. Baltasar sessizce küfretti. Cristo ise bir şeyler düşünüyor gibiydi.

Zurita tezgâhta Gutierrez'le alçak sesle konuşuyordu.

"Hayır!" diyen cevabını duydular Gutierrez'in. Baltasar pişmanlıkla başını salladı.

"Cristo!" diye seslendi Zurita. "Peşimden gel, bugün bana lazımsın."

17
Sevimsiz Bir Karşılaşma

İhtiandr kendini çok kötü hissediyordu. Boynundaki yara ağrıyordu. Ateşi vardı. Açık havayı solumak zor geliyordu.

Ama sabahleyin keyifsizliğine rağmen Gutierrez'le buluşmak için kayaların oraya, kıyıya gitmişti. Kız öğlene doğru gelmişti.

Dayanılmaz bir sıcak vardı. İhtiandr havadaki bu akkor sıcağından, ince beyaz tozlardan boğulmak üzereydi. Denizin kıyısında kalmak istiyordu, ama Gutierrez'in acelesi vardı; şehre dönmesi gerekiyordu.

"Babamın işleri var, dükkânda benim beklemem gerekiyor."

"O halde seni geçireyim," dedi delikanlı ve şehre giden meyilli, tozlu yolda yürümeye başladılar.

Karşılarına başını eğmiş yürüyen Olsen çıktı. Kafası bir şeyle meşguldü ve Gutierrez'i fark etmemiş, önlerinden geçiyordu. Ama kız onu selamladı.

"Ona iki kelime söylemem gerek," dedi Gutierrez İhtiandr'a dönerek. Geri dönüp Olsen'in yanına gitti.

Hızla ve alçak sesle bir şeyler konuştular. Sanki kız ondan bir şey istiyor gibiydi.

İhtiandr onların arkalarından birkaç adım yürüdü.

"Pekâlâ, bugün gece yarısından sonra," dediğini işitti Olsen'in. İri yarı adam kızın elini sıktı, başıyla selamladı ve hızla yoluna devam etti.

Gutierrez, İhtiandr'ın yanına geldiğinde delikanlının yanakları ve kulakları yanıyordu. Nihayet Gutierrez'le Olsen hakkında konuşmak istiyordu, ama söyleyecek bir kelime bulamıyordu.

"Yapamıyorum," diye başladı, nefesi tıkanarak. "Bilmek zorundayım... Olsen... Benden bir şeyler gizliyorsunuz. Onunla gece buluşmanız gerekiyor. Onu seviyor musunuz?"

Gutierrez, İhtiandr'ın elini tuttu, ona nazikçe baktı ve gülümseyerek sordu:

"Bana inanıyor musunuz?"

"İnanıyorum... Biliyorsunuz, sizi seviyorum." İhtiandr artık bu sözcüğü biliyordu, "Ama ben... benim için öyle zor ki."

Bu doğruydu. İhtiandr bilinmezlikten acı çekiyordu, ama bu anda göğsünde sert, keskin bir ağrı da hissediyordu. Nefesi tıkanıyordu. Yanakları kızarmıştı ve şimdi yüzü de solgundu.

Kız, "Hastasınız siz," dedi endişeyle. "Sakin olun, lütfen. Benim tatlı küçüğüm... Size her şeyi söylemek istemiyordum, ama sizi rahatlatmak için söyleyeceğim. Dinleyin."

Önlerinden hızla bir atlı geçti, ama Gutierrez'e bakarak atını sertçe çevirdi ve gençlerin yanına yaklaştı. İhtiandr bu esmer, orta yaşlı, pos bıyıkları yukarı doğru kalkık ve küçük bir keçisakalı da olan bu adamı daha önce de görmüştü.

Nerede, ne zaman? Şehirde mi? Hayır... Evet, orada, kıyıda.

Atlı, kırbacını çizmelerine vurdu, kuşku ve düşmanlıkla İhtiandr'a baktı ve elini Gutierrez'e uzattı.

Elini tutan kızı ansızın eyere kaldırdı, elini öptü ve güldü.

"Hadi bakalım!" Kaşlarını çatmış olan Gutierrez'in elini

bırakıp alay ve aynı zamanda öfkeyle devam etti: "Nişanlı bir kızın düğünden önceki gün gençlerle dolaştığı nerede görülmüş?"

Gutierrez öfkelenmişti, ama kızın konuşmasına fırsat vermedi:

"Babanız çoktandır sizi bekliyor. Bir saat sonra dükkânda olacağım."

İhtiandr son sözcükleri duymadı. Aniden gözlerinin kardığını, gırtlağının düğümlendiğini, nefesinin kesildiğini hissetmişti. Açık havada daha fazla kalamayacaktı.

"Nasıl yaptınız... Nasıl beni aldattınız..." kelimeleri dökülüyordu morarmış dudaklarından.

Konuşmak istiyordu; bütün kırgınlıklarını söylemek, her şeyi öğrenmek istiyordu; ama göğsündeki ağrı dayanılmaz hale geliyordu, neredeyse bilincini kaybedecekti.

İhtiandr sonunda döndü, kıyıya koştu ve taşların tepesinden kendini denize attı.

Gutierrez çığlık attı ve çırpınmaya başladı. Sonra Pedro Zurita'ya döndü:

"Acele edin... Kurtarın onu!"

Ama Zurita kıpırdamadı.

"Eğer istemiyorsa kendini öldürmek isteyenlere karışma gibi bir alışkanlığım yok," dedi.

Gutierrez suya atlamak için kıyıya koştu. Zurita atını mahmuzladı, kızı izledi, omzunu tuttu, terkisine aldı ve dörtnala sürmeye başladı.

"Eğer başkaları beni rahatsız etmiyorsa onları rahatsız etme gibi bir alışkanlığım yok. Böylesi daha iyi! Kendinize gelin, Gutierrez!"

Ama Gutierrez cevap vermiyordu. Bayılmıştı. Ancak babasının dükkânında kendine geldi.

"Genç adam kimdi?" diye sordu Pedro.

Gutierrez gizlemediği bir öfkeyle Zurita'ya baktı:

"Bırakın beni."

Zurita kaşlarını çattı. "Saçmalık," diye düşündü. "Roman kahramanı denize atladı. Böylesi daha iyi." Ve dükkâna dönen Zurita bağırdı:

"Babalık! Baltasar! Hey, hey!"

Baltasar ortaya çıktı.

"Kızını al. Ve bana teşekkür et. Onu kurtardım; neredeyse düzgün görünüşlü genç bir adamın arkasından denize atlıyordu. İşte, kızının hayatını ikinci defa kurtarmış oldum; ama o hâlâ benden uzak duruyor. Ama bütün bu dikkafalılıklar yakında sona erecek." Gürültüyle güldü. "Bir saat sonra geri geleceğim. Konuşmamızı hatırla!"

Mütevazı bir şekilde eğilen Baltasar, Pedro'dan kızını aldı.

Atlı, atını mahmuzladı ve gitti.

Baba ve kızı dükkâna girdiler. Gutierrez güçsüzce sandalyeye düştü ve yüzünü elleriyle kapadı.

Baltasar kapıyı araladı, dükkâna girdi, heyecan içinde, hızla konuşmaya başladı. Ama kimse onu dinlemiyordu. Baltasar böyle bir başarıyla raflarda duran kurumuş yengeçlere ve deniz kabuklularına vaaz verebilirdi.

"Suya atladı," diye düşündü kız, İhtiandr'ın yüzünü hatırlayarak. "Zavallı! İlkin Olsen, şimdi de Zurita'yla bu gülünç karşılaşma. Benim için nişanlım demeye nasıl cüret edebildi! Şimdi her şey bitti..."

Gutierrez ağlıyordu.

İhtiandr için üzgündü. Mütevazı ve utangaçtı; onu Buenos Aires'in boş, kibirli gençleriyle karşılaştırmak mümkün müydü?

"Şimdi ne yapacağım?" diye düşünüyordu. "İhtiandr gibi denize mi atlayacağım? Kendimi mi öldüreceğim?"

Baltasar ise durmaksızın konuşup duruyordu.

"Anlıyor musun, Gutierrez? Bu tam bir felaket olur.

Dükkânımızda gördüğün her şey Zurita'ya ait. Bana ait on parçadan fazla bir mal yok burada. Her inciyi Zurita'dan komisyonla alıyoruz. Ama bir kez daha onu reddedersen, bütün malını alacak ve bana artık iş vermeyecek. Bir felaket bu! Şimdi, biraz akıllı ol, yaşlı babana acı..."

"Sözünü bitir artık, 'onunla evlen' de. Hayır!" diye sertçe cevap verdi Gutierrez.

Baltasar "Lanet olsun!" diye bağırdı öfkeyle. "Öyleyse, o zaman... O zaman... Ben değil, Zurita idare eder seni!"

Ve yaşlı yerli laboratuvara girdi, kapıyı sertçe çarptı.

18
Ahtapotlarla Savaş

Denize atlamış olan İhtiandr, karadaki bütün bu talihsizliklerini unutmuştu. Kızgın ve havasız karadan sonra serin su onu sakinleştirmiş ve kendine getirmişti. İğne batar gibi vuran ağrılar kesilmişti. Derin ve düzgün nefes almaya başla-

mıştı. Doğru dürüst dinlenmesi gerekiyordu ve karada olup biteni düşünmemeye çalışıyordu.

İhtiandr çalışmak, hareket etmek istiyordu. Neyle uğraşacaktı? Karanlık gecelerde yüksek kayaların tepesinden suya atlayarak bir anda dibe inmeyi seviyordu. Ama şimdi neredeyse öğle vaktiydi, balıkçı kayıkları denizin üzerinde kara lekeler halinde görülüyordu.

"Bakalım şimdi ne yapacağım. Mağarayı düzene sokmak gerek," diye düşündü İhtiandr. Körfezin sarp kayalarında büyük, ark şeklinde girişi olan, su altındaki platonun harika göründüğü, denizin derinlerine doğru yumuşakça inen bir mağara vardı.

İhtiandr çoktandır bu mağarayı gözüne kestirmişti. Ama bu işe koyulmadan önce mağaranın sakinlerini, yani çok sayıdaki ahtapot ailesini oradan uzaklaştırmak gerekiyordu.

İhtiandr gözlüklerini taktı; uzun, hafif kıvrık bir bıçakla donandı ve cesaretle mağaraya yüzdü. Mağara ürkütücüy-

dü; bu yüzden İhtiandr düşmanlarını dışarı çağırmaya karar verdi. Epey zaman önce batık bir tekneye uzun bir iple bağlı zıpkın yerleştirmişti. Bunu eline aldı ve mağaranın girişinde durarak zıpkını iteklemeye başladı. Bu bilinmeyen şeyin dürtmesinden rahatsız olan ahtapotlar hareketlendiler. Girişin yanlarında uzun, kıvrık ahtapot kolları belirdi. Ahtapotun kolları mızrağı yakalayamadan önce İhtiandr onu geri çekiyordu. Bu oyun birkaç dakika sürdü. Medusa Gorgon'unun saçlarına benzeyen onlarca ahtapot kolu girişin yanlarında hareketlenmişti. Sonunda sabrını kaybeden yaşlı, dev bir ahtapot cüretkâr yabancıya haddini bildirmeye karar verdi. Hayvan, kollarını tehditkâr bir edayla hareket ettirerek bir çatlaktan tırmandı. İhtiandr'ın gözünü korkutmak için rengini değiştirerek ağır ağır düşmanına yaklaşıyordu. İhtiandr diğer tarafa yüzdü, zıpkını fırlattı ve dövüşe hazırlandı. İhtiandr, düşmanının sekiz kolu varken bir insanın sadece iki kolla dövüşmesinin ne kadar zor olduğunu biliyordu. Daha ahtapotun bir kolunu kesemeden diğer yedi kol insanın ellerini yakalar ve sarardı. Genç, ahtapotun bedenine zarar vermek için bıçağıyla bir darbe indirmek üzere eğildi. Canavar kollarını ona indirmek için öyle yaklaşmıştı ki, İhtiandr zemberreğinden boşanmış gibi ileri, ahtapotun başına doğru atıldı.

Bu alışılmadık davranış her zaman ahtapotu ansızın yakalardı. Hayvan kollarının ucunu toplaya-

na ve düşmanına dönene kadar en azından dört saniye geçti. Ama İhtiandr için bu, ahtapotun vücudunu hızlı, hatasız bir darbeyle kesmek, yüreğine ulaşmak ve hareketli sinirlerini koparmak için yeterliydi. Ve vücudunun çevresinde dönmekte olan dev kollar ansızın hareketsiz düşüverdiler, aşağıya doğru sarktılar.

"Birinin işi tamam!"

İhtiandr mızrağı tekrar aldı. Ama bu defa onunla karşılaşmak için iki ahtapot geliyordu. Birisi doğruca İhtiandr'a doğru yüzüyordu, diğeri ise onun arkasından saldırmak için sağa sola yüzüyordu. Şimdi işler tehlikeli hale gelmişti. İhtiandr, üzerine doğru gelen ahtapota cesaretle atıldı, ama daha onu öldüremeden arkasında bulunan diğeri boynuna sarıldı. Delikanlı bıçağını boynunun yanından uzatarak ahtapotun kolunu hızla kesti. Sonra yüzünü ahtapota döndü ve vantuzunu kopardı. Yaralı ahtapot ağır ağır salınarak dibe indi. İhtiandr ise önündeki ahtapotun hesabını görmeye dönmüştü.

"Üç," dedi İhtiandr, saymaya devam ederek.

Ama muharebe zamanı geçmişti. Bütün ahtapot sürüsü, suyu kanlarıyla kirleterek mağaradan çıktı. Bu kahverengi karanlıkta ahtapotlar, düşmanlarını el yordamıyla yoklayıp üstün gelebilirlerdi; İhtiandr onları göremiyordu. Muharebe alanından uzaklaşıp suyun temiz olduğu bir yere gitti; burada kanlı buluttan çıkagelmiş bir ahtapot daha vardı.

Dövüş aralıklarla birkaç saat sürdü.

Son ahtapot da ölüp su durulduğunda, İhtiandr dipte ahtapotların ölü bedenlerinin hâlâ kıpırdayan kollarının yattığını gördü. Mağaraya girdi. Burada, yumruk büyüklüğünde, dokunaçları parmak kalınlığından fazla olmayan birkaç küçük ahtapot daha kalmıştı. İhtiandr onları da öldürmek istedi, ama sonra merhamet gösterdi. "Onları eğitmeye çalışmak gerek. Böylesi muhafızlara sahip olmak hiç de fena olmaz."

Mağarayı büyük ahtapotlardan temizleyen İhtiandr bu

sualtı dairesini mobilyalarla donatmaya karar verdi. Evden demir ayaklı, mermer tablalı masa ve iki Çin vazosu getirdi. Masayı mağaranın ortasına yerleştirdi, üzerine vazoları koydu, vazonun içindeki kara çiçeklerini atıp yerine deniz çiçekleri yerleştirdi. Suyla yıkanan toprak bir süre, duman gibi vazoların üzerinde yükseldi, ama sonra su duruldu. Yalnızca hafif dalgalarla titreyen çiçekler bir meltemdeki gibi sessizce salınıyorlardı.

Mağaranın duvarlarında gerçek taş banklar gibi bir çıkıntı vardı. Mağaranın yeni sahibi kendinden hoşnut bu taşa uzandı. Taş da olsa suyun içindeki bedeni onu neredeyse hissetmiyordu.

Masanın üzerindeki Çin vazolarıyla tuhaf bir deniz altı odasıydı bu. Bir sürü meraklı balık, mağaranın bu tuhaf yeni sakinini görmek için ortaya çıktılar. Masanın ayakları arasında dört dönüyorlardı, sanki onları koklayacaklarmış gibi vazolardaki çiçeklere doğru yüzüyorlardı, İhtiandr'ın başının çevresinde voltalıyorlardı. Bir denizineği mağaraya girdi, korkuyla kuyruğunu salladı ve dışarı çıktı. Beyaz kumlardan büyük bir yengeç süründü, ev sahibini selamlıyormuş gibi kıskacını kaldırıp indirdi ve masanın altına yerleşti.

Bütün bunlar İhtiandr'ı eğlendirmişti. "Başka neyle güzelleştirebilirim ki bu konutu?" diye düşündü. "Mağaranın girişine en güzel sualtı bitkilerini koyacağım, yere inciler sereceğim ve dört yandaki duvarların dibini deniz kabuklarıyla süsleyeceğim. Gutierrez bu sualtı odasını bir görseydi... Ama bana yalan söylüyor. Peki ya yalan söylemiyorsa? Bana Olsen'i anlatmaya da fırsat bulamadı ki..." İhtiandr kaşlarını çattı. Çalışmayı bitirir bitirmez geride kalan insanlara benzer yalnızlığını yeniden hissetmeye başlamıştı. "Neden kimse su altında yaşayamıyor? Yalnızım. Babam yakında gelir! Ona soracağım..."

Tek bir kişiye olsun bu sualtı konutunu göstermek isti-

yordu. "Leading!" İhtiandr yunusu hatırladı. Bir deniz salyangozunu aldı, yukarı yüzdü ve onu üfleyerek çalmaya başladı. Az sonra yunusun tanıdık su fışkırtmasını işitti. Yunus her zaman körfezin yakınlarında olurdu.

Yunus gelince İhtiandr onu özlemle kucakladı ve konuşmaya başladı:

"Bana gidelim, Leading; sana yeni odamı göstereceğim. Sen hiç masa ve Çin vazoları görmüş değilsindir."

Ve suya dalan İhtiandr yunusa kendisini izlemesini işaret etti. Ama yunus çok huzursuz bir konuk çıkmıştı. Büyük ve hantaldı; mağarada öyle dalgalar çıkardı ki masadaki vazolar sallanmaya başladılar. Ayrıca kuyruğuyla masanın ayağına çarpıp onu devirmeyi de başardı. Vazolar düştüler; karada düşmüş olsalar kırılırlardı. Ama burada her şey, alışılmadık bir hızla yan yan duvara doğru kaçan yengecin korkusunu saymazsanız, güvenli bir şekilde meydana geliyordu.

"Ne beceriksizsin!" diye düşündü İhtiandr arkadaşı hakkında, masayı mağaranın dibinde düzeltip vazoları tekrar üzerine yerleştirirken.

Ve yunusu kucaklayarak onunla konuşmaya devam etti:

"Burada benimle kal, Leading!"

Ama yunus az sonra kafasını sallayıp huzursuzluğunu göstermeye başladı. Suyun altında uzun süre kalamazdı. Yüzeyde nefes almak zorundaydı. Ve yüzgeçlerini sallayan yunus mağaradan çıktı, suyun yüzeyine yükseldi.

"Leading bile benimle birlikte su altında yaşayamıyor," diye kederle düşündü İhtiandr, yalnızlık içinde. "Sadece balıklar. Ama onlar da aptal ve korkak."

Ve taştan locasına uzandı. Güneş batmıştı. Mağara karanlıktı. Suyun hafif hareketleri İhtiandr'ı beşikteymiş gibi sallıyordu.

Gün boyu yaşadığı heyecanlardan ve çalışmaktan yorgun düşmüş İhtiandr kestirmeye başladı.

19
Yeni Bir Arkadaş

Olsen büyük bir filikada oturmuş, küpeşteden denize bakıyordu. Güneş ufkun üzerinde henüz yeni yükselmiş ve çapraz düşen ışınlar küçük teknenin altındaki berrak suyu dibine kadar aydınlatıyordu. Birkaç yerli, beyaz, kumlu dipte sürünüyorlardı. Zaman zaman nefes almak için yüzeye çıkıyorlar, sonra tekrar suya dalıyorlardı. Olsen dikkatle avcıları gözlüyordu. Vakit erkendi, ama sıcaktı. "Neden bir kez daha dalmayayım ki?" diye düşündü, soyundu ve suya atladı. Olsen erken saatlerde hiç dalmazdı, ama bu hoşuna gitmişti ve suyun altında kalmaya alışkın kızılderililerden bile uzun süre kalmak onu mutlu ediyordu. Olsen avcılara katıldı ve hızla onlarla birlikte işe girişti.

Üçüncü kez daldığında dipte diz üstü duran iki yerlinin sıçradığını ve sanki bir köpekbalığı ya da testerebalığı peşlerine düşmüş gibi hızla yüzeye çıktıklarını fark etti. Olsen geriye baktı. Tuhaf bir şey, yarı insan yarı kurbağa, hızla ona doğru yüzüyordu; gümüş rengi pulları, kocaman pörtlek gözleri ve kurbağalar gibi perdeli ayakları vardı. Ayaklarını kurbağa gibi yanlara doğru çırpıyor ve kendini güçlü bir şekilde iterek ilerliyordu.

Daha Olsen dizlerinin üzerinde yükselemeden yaratık

çoktan yanına gelmiş ve perdeli pençeleriyle onun elini tutmuştu. Korkan Olsen, bu yaratığın yalnızca parlak, pörtlek gözlerinin bozduğu kırmızı bir insan yüzü olduğunu fark etti. Bu tuhaf yaratık, su altında olduğunu unutmuş, bir şeyler anlatmaya başlamıştı. Olsen tek kelime duyamıyordu. Yalnızca kıpırdayan dudakları görüyordu. Acayip yaratık iki pençesiyle Olsen'in elini güçlü bir şekilde tuttu. Olsen güçlü bir hareketle ayağıyla dibi itti ve hızla, serbest olan koluyla yüzeye yükseldi. Yaratık hemen arkasındaydı, onu bırakmamıştı. Yüzeye çıkan Olsen, kayığın kenarlarına tutundu, bacağını yukarı attı, tekneye tırmandı ve bu yarı insan kurbağa kollarını öyle bir itti ki, yaratık gürültüyle suya düştü. Teknede oturan yerliler suya atladılar ve aceleyle kıyıya yüzmeye koyuldular.

Ama İhtiandr tekrar tekneye yaklaştı ve Olsen'e dönerek İspanyolca konuştu:

"Dinleyin, Olsen, sizinle Gutierrez hakkında konuşmam gerekiyor."

Bu sözler Olsen'i suyun altındaki karşılaşmaktan daha az şaşırtmamıştı. Olsen cesur biriydi, güçlü bir iradesi vardı. Eğer bu tuhaf yaratık onun ve Gutierrez'in adını biliyorsa, bu demekti ki, yaratık değil insandı.

"Sizi dinliyorum," diye cevap verdi Olsen.

İhtiandr tekneye çıktı, pruvaya oturdu, bacaklarını kendine doğru çekti ve perdeli ellerini göğsünde kavuşturdu.

"Gözlükler," diye düşündü Olsen, tuhaf yabancının parlak ve pörtlek gözlerine doğru bakarak.

"Benim adım İhtiandr. Bir keresinde size denizin dibinden çıkardığım bir gerdanlığı vermiştim."

"Ama o zaman gözleriniz insan gözü ve elleriniz de insan eliydi."

İhtiandr gülümsedi ve perdeli ellerini uzattı.

"Çıkarılabiliyorlar," diye cevapladı kısaca.

"Ben de öyle düşünmüştüm."

Yerliler kıyıdaki bu tuhaf konuşmanın tek bir kelimesini duyamasalar bile taşların arkasından merakla bakıyorlardı.

"Gutierrez'i seviyor musunuz?" diye sordu İhtiandr, kısa bir sessizlikten sonra.

"Evet, Gutierrez'i seviyorum," diye dosdoğru cevap verdi Olsen.

İhtiandr derin bir nefes aldı.

"O da sizi seviyor mu?"

"O da beni seviyor."

"Ama beni de seviyor, değil mi?"

"Bu onun meselesi," dedi Olsen omuz silkerek.

"Nasıl onun meselesi? Sizin nişanlınız değil mi?"

Olsen'in yüzünde bir şaşkınlık belirdi ve sakin bir sesle cevap verdi:

"Hayır, benim nişanlım değil."

"Yalan söylüyorsunuz?" dedi heyecanla İhtiandr. "At üzerindeki esmer adamın onun nişanlısı olduğunu söylediğini kendim işittim."

"Benim nişanlım mı?"

İhtiandr'ın kafası karışmıştı. Hayır, esmer adam Gutierrez'in, Olsen'in nişanlısı olduğunu söylememişti. Ama genç kız o yaşlı ve sevimsiz esmer adamın nişanlısı olabilir miydi? Gerçekten öyle miydi? Esmer herhalde onun akrabasıydı... İhtiandr soruşturmayı başka yoldan yapmaya karar verdi.

"Peki, siz burada ne yapıyordunuz? İnci mi arıyordunuz?"

"İtiraf edeyim, sorularınız hoşuma gitmiyor," diye cevap verdi Olsen homurdanarak. "Eğer ben sizinle Gutierrez arasında ne olduğunu bilmiyor olsaydım sizi tekneden atardım ve böylece konuşmamız da biterdi. Bıçağınıza davranmayın. Siz onu çekemeden ben kafanıza küreği indiririm. Ama burada gerçekten de inci arıyor olduğumu sizden gizlemeye gerek görmüyorum."

"Denize attığım büyük inciyi mi? Gutierrez size bundan söz etti mi?"

Olsen başını salladı. İhtiandr her şeyi doğru tahmin ettiğini düşündü.

"Peki, görüyorsunuz. Ona sizin bu inciyi reddetmeyeceğinizi söylemiştim. Ondan inciyi almasını ve size vermesini söyledim. Ama o kabul etmedi, şimdi ise kendiniz onu arıyorsunuz."

"Evet, çünkü şimdi bu inci size değil okyanusa ait. Ve eğer onu bulursam, kimseye karşı bir yükümlülüğüm de olmaz."

"İncileri bu kadar çok mu seviyorsunuz?"

"Kadın değilim ki ziynet eşyalarını seveyim," diye itiraz etti Olsen.

"Ama inciler... Neydi bu kelime? Evet! Satmak için!" İhtiandr bu zor anlaşılır kelimeyi hatırlamıştı. "Ve bir sürü paranız olsun diye."

Olsen başını tekrar onaylarcasına salladı.

"Demek ki parayı seviyorsunuz?"

"Tam olarak benden ne istiyorsunuz?" Olsen öfkeyle sormuştu.

"Gutierrez'in size neden inci verdiğini öğrenmek istiyorum. Onunla evlenmek mi istiyorsunuz?"

"Hayır, Gutierrez'le evlenmeye niyetim yok. Eğer öyle olsaydı zaten bunu düşünmek için gecikmiş olurdum; Gutierrez şu anda başkasının karısı."

İhtiandr bembeyaz oldu ve Olsen'in elini tuttu.

"Şu esmer adamın mı?" diye korkuyla sordu.

"Evet, Pedro Zurita'yla evlendi."

"Ama o... Beni sevdiğini sanıyordum," dedi sessizce İhtiandr.

Olsen üzüntüyle ona baktı ve ağır ağır küçük piposunu tüttürürken konuştu:

"Evet, bence de sizi seviyordu. Ama onun gözleri önünde

denize atladınız ve boğuldunuz; en azından o böyle olduğunu düşündü."

İhtiandr şaşkınlıkla Olsen'e baktı. Delikanlı Gutierrez'e hiçbir zaman su altında yaşayabildiğini söylemiş değildi. Kayalıklardan denize atlamasını kızın intihar olarak yorumlayabileceği hiç aklına gelmemişti.

"Gutierrez'i geçen gece gördüm. Ölümünüz onu çok üzmüştü. 'İhtiandr'ın ölümünden ben sorumluyum,' diyordu bana."

"Ama neden hemen bir başkasıyla evlendi? O... Ben onun hayatını kurtarmıştım. Evet, uzun zamandır Gutierrez'in okyanusta boğulan kıza benzediğini düşünüyordum. Onu kıyıya çıkarmış ve kayalarda gizlemiştim. Ama sonra bu esmer adam çıktı; onu hemen tanıdım. O adam kızı kurtaranın kendisi olduğuna onu inandırdı."

"Gutierrez bana bunu anlatmıştı," dedi Olsen. "Onu kurtaranın kim olduğunu bilmiyordu; Zurita mı, yoksa kendine geldiğinde bir anlığına önünde beliren tuhaf bir yaratık mı? Onu sizin kurtardığınızı kendiniz neden söylemediniz?"

"Bunu söylemek rahatsız ediciydi. Ayrıca Zurita'yı görmeden kurtardığım kişinin Gutierrez olduğunu kesinlikle bilmiyordum. Ama evlenmeyi nasıl kabul etti?" diye sordu İhtiandr.

Olsen "Nasıl olduysa oldu," dedi ağır ağır. "Ben de bilmiyorum."

"Ne biliyorsanız anlatın," dedi İhtiandr.

"Deniz kabuklarından düğme yapan bir fabrikada çalışıyorum. Gutierrez'le orada tanıştım. Deniz kabuğu getirmişti; babası meşgul olduğu için onu göndermiş. Tanışıp arkadaş olduk. Bazen limanda buluşuyor, deniz kenarında dolaşıyorduk. Kederlerini anlatıyordu: İspanyol asıllı bir zengin evlenme teklif etmişti."

"Şu adam? Zurita?"

"Evet, Zurita. Gutierrez'in babası kızılderili Baltasar bu evliliği çok istiyordu ve her fırsatta kızına böyle imrenilecek bir gelin olmayı reddetmemesini söylüyordu."

"Neden imrenilecekmiş? Yaşlı, iğrenç, pis kokulu biri!" İhtiandr buna dayanamıyordu.

"Baltasar için Zurita harika bir damattı. Her şeyden önce Baltasar, Zurita'ya çok para borçluydu. Eğer Gutierrez kendisiyle evlenmeyi reddederse Zurita, Baltasar'ı mahvederdi. Kendini kızın yerine koy. Bir tarafta ısrarcı bir damat adayı, diğer tarafta da babasının bitmek bilmez sitemleri, istekleri, öfkesi."

"Gutierrez, Zurita'yı neden defetmedi? Neden sizin gibi kocaman ve güçlü birisi bu Zurita'yı öldürmedi?"

Olsen şaşkınlıkla gülümsedi: İhtiandr aptal değildi ama böyle bir soru soruyordu. Nerede büyümüş, nerede eğitim görmüştü?

"Bunu yapmak sizin sandığınız gibi kolay değildir," diye cevapladı Olsen. "Zurita'yı ve Baltasar'ı koruyan kanun, polis ve mahkeme var." İhtiandr bütün bunları anlamamıştı. "Tek kelimeyle, bunu yapmak mümkün değildir."

"Peki, o halde neden kaçmadı?"

"Kaçmak kolaydı. Ve babasından kaçmaya karar verdi, ben de ona yardım edecektim. Kendim de çoktandır Buenos Aires'ten Kuzey Amerika'ya gitmeye hazırlanıyordum ve Gutierrez'e benimle birlikte gelmesini teklif ettim."

"Onunla evlenmek mi istiyordunuz?" diye sordu İhtiandr.

"Ancak sizin kadar," dedi Olsen, tekrar gülümseyerek. "Size söyledim, biz arkadaştık. Başka ne yapılabilirdi bilmiyorum..."

"Peki, neden gitmediniz?"

"Çünkü yola çıkmak için paramız yoktu."

"Gerçekten de *Horrocks*'ta yolculuk o kadar pahalı mı?"

Horrocks'ta! *Horrocks*'a ancak milyonerler binebilir. Siz aydan mı geliyorsunuz, İhtiandr?"

İhtiandr'ın kafası karıştı, kıpkırmızı oldu ve Olsen'e, en basit şeyleri bile bilmediğini gösterecek başka soru sormamaya karar verdi.

"Kargo ve yolcu taşıyan kötü buharlılarda gidecek paramız bile yoktu. Hem yolculuk için de bir sürü masraf gerekiyordu. Ekmek aslanın ağzında."

İhtiandr, Olsen'e bunu da sormak istedi, ama kendini tuttu.

"Ve bunun üzerine Gutierrez inci gerdanlığını satmaya karar verdi."

"Bir bilseydim!" dedi acı bir sesler İhtiandr, su altındaki zenginliklerini hatırlayarak.

"Neyi bilseydiniz?"

"Aldırmayın... Devam edin, Olsen."

"Kaçmak için her şey hazırdı."

"Ve ben... Nasıl olur? Bağışlayın... Yani o benimle kalmaya mı niyetlenmişti?"

"Her şey siz henüz ortada yokken başlamıştı. Ama sonra, bildiğim kadarıyla sizi uyarmaya çalıştı. Belki de size kendisiyle birlikte gitmenizi teklif edecekti. Ve kaçış planlarını size anlatamayacak olsaydı bile, yola çıktıktan sonra size yazabilirdi."

"Ama neden sizinle de, benimle değil? Size birlikte gitmeyi önerdi, gitmeye hazırlandı!"

"Ben onu bir yıldan fazladır tanıyordum, siz ise..."

"Anlatın, anlatın, benim sözlerime aldırmayın."

"Böyle işte. Her şey hazırdı," diye devam etti Olsen. "Siz Gutierrez'in gözleri önünde suya atlamadan önce, Zurita siz beraberken Gutierrez'le tesadüfen karşılaşmıştı. Sabah erkenden, fabrikaya gitmeden önce Gutierrez'e uğradım. Sık sık, erkenden yaptığım gibi. Baltasar sanki bana karşı pek iyi

davranıyordu. Belki yumruklarımdan korkuyordu, belki de Zurita, Gutierrez'in dikkafalılığından sıkılacak olursa diye bana ikinci bir damat adayı gözüyle bakıyordu. En azından Baltasar bizi rahatsız etmiyordu ve sadece Zurita'nın gözlerinin önünden uzak durmamızı istiyordu. Kuşkusuz yaşlı yerlinin planlarımızdan haberi yoktu. O sabah da Gutierrez'e, vapur için biletleri aldığımı ve akşam onda hazır olmasını söylemek istiyordum. Baltasar beni karşıladı; çok heyecanlıydı. Bana 'Gutierrez evde değil... Ve hiç evde olmayacak,' dedi. 'Yarım saat önce yeni, parlak bir otomobilin içinde Zurita geldi. Pırıl pırıldı!' diye bağırdı Baltasar. 'Bu sokakta otomobil nadir görünür, özellikle de bir otomobilin doğruca bizim kapımıza park etmesi... Gutierrez'le birlikte dışarı çıktık. Zurita, otomobilin açık kapısının yanında, ayakta duruyordu ve Gutierrez'i pazara götürüp birlikte geri gelmeyi teklif etti. Gutierrez'in bu saatte pazara gittiğini biliyordu. Gutierrez pırıldayan arabaya baktı. Bunun genç bir kızı nasıl etkileyeceğini kendiniz düşünün. Ama Gutierrez kurnaz ve şüphecidir. Kibarca reddetti. Amma dikkafalı bir kız!' Öfkeyle bağırdı Baltasar, ama sonra bir kahkaha koptu. 'Ama Zurita cesaretini kaybetmemişti. 'Rahatsız olduğunuzu görüyorum,' dedi, 'ama size yardım etmeme izin verin.' Onu tuttu, otomobile oturttu, Gutierrez sadece bir çığlık atabildi: 'Baba!' Ve gittiler.

"Baltasar, 'Artık dönmeyeceklerini düşünüyorum. Zurita onu kaçırdı,' diyerek hikayesini bitirdi ve olan bitenden memnun olduğu çok belliydi.

'Gözlerinizin önünde kızınızı tuzağa düşürdüler ve siz bunu sakince, hatta mutlulukla anlatıyorsunuz!' dedim Baltasar'a iğrenerek.

'Niye huzursuz olacakmışım?' dedi Baltasar, şaşkınlıkla. 'Başka bir zamanda başka türlü biri çıkacaktı zaten. Zurita'yı ise çoktandır tanıyorum. Pintidir, otomobil için falan para

harcamaz, yani demek ki Gutierrez'i çok beğenmiş. Kaçırmak ise, evlilik olarak. Bundan da Gutierrez'e bir ders: böyle dikkafalı olmamak gerek. Zenginler öyle kötü değillerdir. Bunda ağlaşacak bir şey yok. Zurita'nın Paran şehrine yakın bir yerde *Dolores* diye büyük bir çiftliği var. Annesi orada yaşıyor. Herhalde benim Gutierrez'i oraya götürmüştür, dedi."

"Ve siz Baltasar'ı iyice dövmediniz?" diye sordu İhtiandr.

"Sizi dinlesem kavga etmekten başka bir şey yapmamam gerekecek," diye cevap verdi Olsen. "İtiraf edeyim ki o anda Baltasar'ı bir güzel dövmek istedim. Ama sonra sadece işini bozmaya karar verdim. Henüz her şeyin kaybedilmediğini sanıyordum... Size ayrıntılarını anlatmayacağım. Dediğim gibi, Gutierrez ile görüşmeyi başardım."

"*Dolores* çiftliğinde mi?"

"Evet."

"Ve o alçak Zurita'yı öldürüp Gutierrez'i kurtarmadınız?"

"Gene dayak, hatta öldürme! Kim sizin bu kadar kana susamış olduğunuzu düşünebilir ki?"

"Kana susamış değilim ben!" Gözlerinde yaşlarla bağırdı İhtiandr. "Ama çok adice bu!"

Olsen, İhtiandr'a acıdı.

"Haklısınız, İhtiandr," dedi Olsen. "Zurita ve Baltasar aşağılık adamlar, nefret ve aşağılamayı hak ediyorlar. Öldürmeye değer onları. Ama hayat, belli ki sizin tahmin ettiğinizden daha zorlu. Gutierrez'in kendisi de Zurita'dan kaçmayı reddetti."

"Kendisi de mi?" dedi İhtiandr inanamadan.

"Evet, kendisi de."

"Neden?"

"Birincisi, sizin kendinizi öldürdüğünüze, onun yüzünden boğulduğunuza emin. Sizin ölümünüz onu eziyor. Zavallı, belli ki sizi çok seviyordu. 'Benim hayatım bitti artık, Olsen,' dedi bana. 'Artık hiçbir şey gerekmiyor bana. Her şey

farksız benim için. Zurita'nın teklifiyle rahip bizi evlendirene kadar hiçbir şey anlamamıştım. 'Tanrının iradesi olmaksızın hiçbir şey olmaz,' dedi rahip, evlilik yüzüğünü parmağıma takarken. 'Ve tanrı birleştirdiyse insan ayrılmamalı.' Zurita'yla mutsuz olacağım, ama tanrının gazabını üzerime çekmekten korkuyorum ve bu yüzden onu terk etmeyeceğim.'

"Ama nasıl bir aptallık bu! Hangi tanrı? Babam tanrının küçük çocuklar için bir masal olduğunu söyler!" İhtiandr heyecanla bağırıyordu. "Gerçekten de onu ikna edemediniz mi?"

"Ne yazık ki Gutierrez bu masala inanıyor. Misyonerler onu koyu bir katolik yapmayı başardılar; uzun zaman uğraştım ama bundan vazgeçiremedim. Eğer onunla kilise ve tanrı hakkında konuşursam benimle dostluğunu bitirmekle bile tehdit etti. Beklemek gerekiyordu. Ve çiftlikte onu ikna etmek için fazla zamanım da yoktu. Birbirimize ancak karşılıklı birkaç söz söyleyebildik. Ve bana ne dedi, biliyor musunuz? Gutierrez'le evlenen Zurita kahkahalarla bağırmış: 'Meselelerden biri halloldu! Kuş yakalanıp kafese konuldu, şimdi balığı yakalamak kaldı!' Gutierrez'e hangi balıktan söz ettiğini de açıklamış; Gutierrez de bana söyledi. Zurita deniz şeytanını yakalamaya Buenos Aires'e gidiyor; o zaman Gutierrez de milyoner olacak. Bu siz misiniz yoksa? Kendinize hiçbir zarar gelmesin diye su altında kalıp inci avcılarını korkutun siz..."

Tedbirliliği, İhtiandr'ın sırrını Olsen'e açmasına engel olmuştu. Ama zaten bu durumu açıklayamazdı. Soruya cevap vermeksizin kendisi bir soru sordu:

"Zurita'nın deniz şeytanıyla işi neymiş?"

"Pedro şeytanı kendisi için inci avlamaya zorlamak istiyor. Eğer deniz şeytanı siz iseniz, dikkatli olun!"

"Uyarınız için teşekkür ederim," dedi delikanlı. İhtiandr kıyıdakilerin bütün sırlarını öğreneceklerinden, gazetelerde

ve dergilerde kendisiyle ilgili bir sürü şey yazılacağından kuşku duymuyordu.

"Dayanamam," dedi ansızın İhtiandr, "onu görmeliyim. Onunla son defa görüşecek olsam bile. Paran şehri mi? Evet, biliyorum. Oraya Paran nehrinden yukarıya doğru gidilir. Ama Paran şehrinden o *Dolores* çiftliğine nasıl gideceğim?"

Olsen açıkladı.

İhtiandr, Olsen'in elini sıkıca sıktı.

"Beni bağışlayın. Sizi düşman sayıyordum, ama beklenmedik bir dost buldum. Elveda. Gutierrez'i bulmaya gidiyorum."

"Şimdi mi?" diye sordu Olsen, gülümseyerek.

"Evet, bir dakika bile kaybetmeden," diye cevap verdi İhtiandr, suya atladı ve kıyıya yüzdü.

Olsen başını sallıyordu.

İKİNCİ KISIM

20
Yolda

İhtiandr hızla yola koyuldu. Elbisesini ve ayakkabılarını kıyıda gizlediği yerden çıkardı, bunları bıçağının asılı olduğu kemere bağladı. Gözlüklerini ve eldivenlerini giyip yola çıktı.

Rio de la Plata körfezinde bir sürü transatlantik, gemi, taka ve filika vardı. Bunların arasında küçük buharlı sahil botları mekik dokuyordu. Bunlar suyun üzerinde dört bir yöne hareket ederken, suyun altından bakınca deniz dibindeki böcekleri hatırlatıyorlardı. Parlak zincirlerini ve halatlarını sanki su altındaki bir ormanın ince gövdeli ağaçlarıymış gibi dipten çekiyorlardı. Körfezin dibi her türden çöple, demir çubuklarla, kömür ve cüruf tepecikleriyle, eski hortum kalıntılarıyla, yelken parçalarıyla, tuğlalarla, bidonlarla, kırık şişelerle, konserve kavanozlarıyla örtülüydü; kıyıya yakın yerde köpek ve kedi ölüleri de vardı.

İnce bir petrol tabakası yüzeyi kaplamıştı. Güneş henüz batmamıştı, ama burada yeşil-gri bir gün batımı vardı. Paran nehri kum ve kil taşıyor, körfezin suyunu çamurlaştırıyordu.

İhtiandr teknelerin oluşturduğu bu labirentte yolunu kaybedebilirdi, ama körfeze dökülen nehrin hafif akıntısı, ona bir pusula gibi yardım ediyordu. "İnanılmaz, ne pis insanlar," diye düşünüyordu, bir çöplüğü andıran dibe tiksin-

tiyle bakarken. Gemilerin omurgalarından aşağıda, körfezin ortasında yüzüyordu. Onun için körfezin iğrenç suyunda nefes almak, havasız bir odada nefes almak kadar güçtü.

Dipte, bazı yerlerde insan gövdeleri ve hayvan iskeletleriyle karşılaştı. Cesetlerden birinin başı ayrılmıştı ve boynunun üzerinde bir taşa bağlı olan halat görünüyordu. Bir suç mahalli! İhtiandr bu kasvetli yerden bir an önce uzaklaşmak için acele etti.

Ama körfezde ne kadar yükselirse karşı akıntıyı da o kadar kuvvetli hissediyordu. Yüzmek güçtü. Okyanusta da bir akıntı vardı, ama bunlar orada İhtiandr'a yardım ediyorlardı: delikanlı onları iyi biliyordu. Bu akıntıları, bir denizcinin rüzgârı kullandığı gibi kullanıyordu. Ama burada tek bir akıntı vardı. İhtiandr tecrübeli bir yüzücüydü, ama ileriye doğru böylesine yavaş hareket etmek onu huzursuz ediyordu.

Ansızın çok yakınına kadar gelen bir şey neredeyse onu yaralıyordu. Teknelerden birinden demir atmışlardı. "Burada yüzmek de tekin değil," diye düşündü İhtiandr ve çevresine bakındı. Büyük, buharlı bir geminin yanaştığını gördü.

İhtiandr daha derine indi. Gemi üzerinden geçerken İhtiandr geminin omurgasına tutundu. Gövdenin üzerine, tutunulabilecek kadar pürtüklü demir tozları yapışmıştı. Böyle bir durumda suya yatmak hiç de rahat değildi, ama şimdi bir siperin altındaydı ve gemi onu sürüklerken o hızla yüzüyordu.

Delta sona erdi ve buharlı gemi, Paran nehri boyunca yüzmeye başladı. Nehrin suyu çok miktarda çamur taşıyordu. Bu tatsız nehirde İhtiandr zorlukla nefes alıyordu. Elleri hissizleşmişti, ama gemiyi bırakmak istemiyordu. "Bu yolculuğa Leading ile birlikte çıkmamam ne kötü!" diye düşündü, yunusu hatırlayarak. Ama yunuslar da nehirde ölebilirlerdi. Leading bütün yolu suyun altında yüzemezdi, İhtiandr için ise çok fazla hareket olan suyun yüzeyine çıkmak tehlikeliydi.

İhtiandr'ın kolları giderek daha da çok yoruluyordu. Ayrıca çok acıkmıştı; bütün gün hiçbir şey yememişti. Mola vermesi gerekiyordu. Geminin gövdesini bırakıp dibe indi.

Karanlık çökmüştü. İhtiandr çamurlu dibi inceledi. Ama ne bir pisi balığı ne de istiridye bulabildi. Tatlı su balıkları çevresinde dört dönüyorlardı, ama bunlara alışkın değildi ve onlar da denizdeki soydaşlarından daha kurnaz görünüyorlardı. Bunları yakalamak güçtü. Ancak gece çöküp de balıklar uykuya daldıklarında İhtiandr büyük bir turna balığı yakalamayı başardı. Bunun eti kayış gibiydi ve yosun tadı vardı, ama karnı acıkmış olan delikanlı, onu kılçıklarına varıncaya kadar iştahla yedi.

Şimdi dinlenmeliydi. En azından bu nehirde köpekbalıklarından ve ahtapotlardan tedirgin olmadan sakin bir uykuya dalmak mümkündü. Ama uyuduğu sırada akıntının onu aşağıya çekmeyeceğinden de emin olması gerekiyordu. İhtiandr dipte birkaç taş buldu, onlarla yatak yaptı ve taşların birini elinde tutarak uzandı.

Ama uzun süre uyuyamadı. Az sonra bir geminin yaklaştığını hissetti. Gözlerini açtı, sinyal lambalarını gördü. Gemi yukarıya gidiyordu. Delikanlı hızla doğruldu ve tekneye asılmaya hazırlandı. Ama bu, dibi çok düz olan motorlu bir kayıktı. İhtiandr asılmak için boş yere birkaç deneme yaparken neredeyse pervaneye takılıyordu.

Birkaç gemi akıntı boyunca aşağıya doğru gidiyordu; nihayet İhtiandr nehirden yukarı doğru giden bir yolcu gemisine asılmayı başardı.

Paran şehrine böyle geldi. Yolculuğunun ilk aşaması bitmişti. Şimdi en zor aşama olan karada yolculuk yapmak kısmı kalmıştı.

İhtiandr sabah erkenden şehrin gürültülü iskelesinden ayrılıp ıssız bir yere yüzdü; dikkatle çevresine bakınarak kıyıya tırmandı. Gözlüklerini ve eldivenlerini çıkardı, bunları

yakındaki bir kum birikintisine gömdü, kıyafetini güneşte kuruttu ve giyindi. Kırışık kıyafetiyle bir serseriye benziyordu. Ama bunu pek önemsemedi.

Olsen'in kendisine söylediği gibi, sağ kıyı boyunca yürümeye koyuldu; karşılaştığı balıkçılara soruyordu ama bunların hiçbiri, Pedro Zurita'nın *Dolores* çiftliğinin nerede olduğunu bilmiyordu.

Balıkçılar kuşkuyla onu süzüyorlardı ve olumsuz anlamda başlarını sallıyorlardı.

Saatler saatleri izledi, sıcak şiddetlendi, arama hâlâ bir sonuç vermemişti. İhtiandr karada, bilmediği yerlerde yolu neredeyse hiç bulamıyordu. Yakıcı sıcak onu boğuyordu, başı dönüyordu, zorlukla düşünebiliyordu.

Rahatlamak için birkaç kez soyunup suya daldı.

Sonunda, akşamüzeri saat dört civarı gündelikçi olarak çalışan yaşlı bir köylüyle karşılaştı. İhtiandr'ı dinleyen ihtiyar başını sallayıp anlatmaya başladı:

"Bu yol boyunca, tarlaların yanı sıra git. Büyük bir gölete geleceksin, köprüyü geçeceksin, küçük bir tepeye çıkacaksın, orada pos bıyıklı Dona Dolores ile karşılaşacaksın."

"Neden pos bıyıklı? *Dolores* çiftliğin adı değil mi?"

"Evet, çiftlik. Ama çiftliğin eski sahibesinin adı Dolores'ti. Dolores, Pedro Zurita'nın annesi. Şişman, bıyıklı bir kadın. Ona iş için gitmeyi hiç düşünme. İnsan eti yer. Gerçek bir cadı. Zurita'nın genç bir karı getirdiğini söylüyorlar. Analığına alışamayacaktır," dedi geveze köylü.

"Bu Gutierrez," diye düşündü İhtiandr.

"Uzak mı?" diye sordu.

"Akşama varırsın," diye cevap verdi ihtiyar adam, güneşe bakarak.

İhtiyara teşekkür eden İhtiandr buğday ve mısır tarlaları arasındaki yolu hızla adımlamaya başladı. Ama bu hızlı yürüyüş onu yormaya başlamıştı. Yol, sonsuz beyaz bir kurde-

le gibi uzanıyordu. Buğday tarlaları uzun, kuru otlarla dolu meralara dönmüştü ve bu meralarda da koyun sürüleri otlanıyordu.

İhtiandr bitkin düşmüştü, solungaçlarındaki keskin ağrı şiddetleniyordu. Susuzluk işkence gibiydi. Çevrede bir damla su yoktu. "Hiç değilse bir gölet olsaydı!" diye düşündü İhtiandr. Yanakları ve gözleri seğiriyordu, zorlukla nefes alıyordu. Karnı açtı. Ama burada ne yenirdi ki? Uzaklarda bir yerde, çayırda, başında bir çoban ve köpekle bir koyun sürüsü otluyordu. Taş duvarın arkasında şeftali ve portakal ağaçlarının dalları yükseliyordu; meyveler olgunlaşmıştı. Burası okyanus gibi değildi: her şey farklıydı, her şey birilerine aitti, her şey bölünmüştü, her şey korunuyordu. Bir tek sahipsiz kuşlar özgürce uçuyor, yol boyunca ötüyorlardı. Ama onları da yakalayamazdı. Burada, suyun, bahçelerin ve sürülerin ortasında açlıktan ölmek işten bile değildi.

İhtiandr yürürken, ellerini arkasına bağlamış, üzerinde parlak düğmeli beyaz bir ceket ve kemerinde bir silah kılıfı olan şişman bir adamla karşılaştı.

"Affedersiniz, *Dolores* çiftliği uzak mı?" diye sordu İhtiandr.

Şişman adam kuşkuyla İhtiandr'a baktı.

"Sana neden lazım? Nereden geliyorsun?"

"Buenos Aires'ten..."

Ceketli adam irkildi.

"Orada birini görmem gerekiyor," diye ekledi İhtiandr.

"Ellerini uzat," dedi şişman adam.

Bu, İhtiandr'ı şaşırttı, ama kötü bir şey beklemeden ellerini uzattı. Şişman adam cebinden bir "bilezik" (kol prangası) çıkardı ve bunları hızla İhtiandr'ın ellerine geçirdi.

"İşte ele geçti," diye mırıldandı parlak düğmeli adam ve İhtiandr'ı yana itekleyip bağırdı:

"Yürü! Seni *Dolores*'e götüreceğim."

"Neden bileklerime zincir geçirdiniz?" diye sordu şaşkın İhtiandr ve kollarını kaldırıp "bilezik"lere göz attı.

Şişman adam "Konuşma!" diye bağırdı korkunç bir sesle. "Hadi, yürü!"

İhtiandr başını eğip yürümeye başladı. Hiç değilse onu geriye dönmeye zorlamıyorlardı. Ne olduğunu anlamamıştı. Geçen gece komşu çiftlikte bir cinayet ve soygun olduğunu ve şimdi de polisin suçluları aradığını bilmiyordu. Kırış kırış kıyafetinin kuşku uyandırıcı göründüğünü de hiç düşünmemişti. Yolculuğu hakkında verdiği belirsiz yanıt, kaderini belirlemişti.

Polis İhtiandr'ı tutuklamıştı ve şimdi de, Paran'da hapishaneye göndermek üzere, en yakın köye götürüyordu.

İhtiandr tek bir şey anlamıştı: özgürlüğünü neredeyse kaybetmişti ve yolculuğu da can sıkıcı bir kesintiye uğramıştı.

Ne pahasına olursa olsun özgürlüğünü bir an önce geri kazanmaya karar verdi.

Talihinden memnun şişman polis uzun bir sigara yaktı. İhtiandr'a kalın dumanlar üfleyerek onun arkasından yürüyordu. İhtiandr boğulacak gibiydi.

"Dumanını üflemeyin, zorlukla nefes alıyorum," dedi muhafızına dönerek.

"Ne, ne? Sigara içmeyeyim mi? Ha-ha-ha!" Polis gülmeye başladı, yüzü kırış kırış olmuştu. "Amma da kibarmış!" Ve delikanlının yüzüne kalın bir duman üfleyerek bağırdı: "Yürü!"

Delikanlı itaat etti.

Nihayet İhtiandr, üzerinde dar bir köprü bulunan bir göl et gördü ve istemsizce adımlarını hızlandırdı.

"Dolores'e gitmek için böyle acele etmene gerek yok!" diye bağırdı şişman adam.

Köprüye çıktılar. Köprünün ortasında İhtiandr aniden parmaklıklardan zıpladı ve kendini suya attı.

Polis, elleri zincirli birinden böyle bir davranışı hiç beklemiyordu.

Ama İhtiandr da şişman adamın bir sonraki saniyede yapacağı şeyi beklemiyordu. Polis, İhtiandr'ın arkasından suya atladı; suçlunun boğulabileceğinden korkmuştu. Polis onu hayatta tutmak istiyordu: zincire vurulmuş tutuklu bir sürü sıkıntı çıkarabilirdi. İhtiandr'ı öyle hızlı izliyordu ki, onu saçlarından yakalamayı başardı ve bırakmadı. O zaman İhtiandr, saçlarını kaybetmeyi göze alarak polisi dibe çekti. Az sonra da polisin elinin gevşediğini ve saçını bıraktığını hissetti. İhtiandr birkaç metre diğer tarafa doğru yüzdü ve polisin boğulup boğulmadığını görmek için suyun üzerine çıktı. Polis yüzeyde debeleniyordu. İhtiandr'ın başını görünce bağırdı:

"Boğulacaksın, adi herif! Bana doğru yüz!"

"Demek bundanmış," diye düşündü İhtiandr ve ansızın bağırdı:

"Kurtarın! Boğu..." Ve dibe daldı.

Suyun altından polisin dalıp çıkarak kendisini aradığını görüyordu. Sonunda umudunu kesen polis kıyıya yüzdü.

"Şimdi gidecek," diye düşündü İhtiandr. Ama polis gitmedi. Organları suyun üzerine çıkana kadar cesede yakın durmaya karar vermişti. Boğulan adamın dipte yatıyor olması fikrini değiştirmiyordu.

Bu sırada köprüden, heybesi yüklü, eşek sırtında bir köylü geçti. Polis köylüye, heybeyi atmasını ve en yakın polis karakoluna gitmesini emretti. İhtiandr için her şey kötüye gidiyordu. Gölette bir sürü sülük de vardı. Bunlar İhtiandr'a yapışmışlardı ve o da, bunları vücudundan sökmek için didinip duruyordu. Ama bunu, durgun suyu dalgalandırmamak ve böylelikle polisin dikkatini çekmemek için dikkatlice yapması gerekiyordu.

Köylü yarım saat sonra geri döndü, eliyle yolu gösterdi,

heybesini eşeğin terkisine aldı ve aceleyle yola koyuldu. Beş dakika sonra kıyıda üç polis belirdi. Bunların ikisi başlarının üzerinde hafif bir kayık, üçüncüsü ise kanca ve kürek taşıyordu.

Kayığı suya indirdiler ve boğulan adamı aramaya başladılar. İhtiandr bulunmaktan korkmuyordu. Onun için bu, oyun gibi bir şeydi: sadece oradan buraya yer değiştirip duruyordu. Köprünün civarında, göletin dibini kancayla dikkatlice aradılar, ama cesedi bulamadılar.

İhtiandr'ı tutuklayan polis şaşkınlıkla ellerini açtı. Bu İhtiandr'ın hoşuna bile gitmişti. Ama az sonra durumu kötüleşmeye başladı. Polis kancasıyla göletin dibindeki çamuru kaldırıyordu. Su bulanmıştı. Şimdi İhtiandr parmağının ucundan ötesini göremiyordu, bu da tehlikeli bir durumdu. Ama en önemlisi, oksijenin az olduğu bu suda solungaçlarıyla nefes almak da güçtü. Üstelik bir de bu çamur çıkmıştı!

İhtiandr boğulmak üzereydi ve solungaçlarında giderek şiddetlenen bir yanma hissediyordu. Daha fazla sabretmesi mümkün değildi. İstemeden bir inilti çıkardı, ağzından hava baloncukları yükseldi. Ne yapacaktı? Göletten çıkmalıydı, başka bir yolu yoktu. Hayatı tehlikeye girmeden çıkmak zorundaydı. Kuşkusuz onu yakalayacaklar, belki dövecekler ve hapse atacaklardı. Ama olsundu. İhtiandr suyun sığ olduğu bir yerde yürümeye çalıştı ve başını suyun üzerine çıkardı.

"A-a-a-a!..." diye bağırdı polis kendisinin olmayan bir sesle ve hızla kıyıya yüzmek için kayığın kenarından suya atladı.

"İsa aşkına, Meryem aşkına! O-o!..." diye bağırdı diğeri, kayığın zeminine düşerken.

Kıyıda kalan iki polis de dualar mırıldanıyorlardı. Bembeyaz olmuşlardı, korkudan titriyorlardı, birbirlerini korumaya çalışıyorlardı.

İhtiandr bunu beklemiyordu ve korkularının nedenini ilk anda anlamadı. Sonra, İspanyol asıllıların çok dindar ve batıl

inançlı olduklarını hatırladı. Belki de gözlerinin önünde bir mucizeye tanık olduklarını düşünüyorlardı. Onları daha da korkutmaya karar verdi: ağır ağır kıyıya ilerlerken dişlerini gösterdi, gözlerini yuvarladı, korkunç bir sesle uludu, kasten ağır ağır yola çıktı ve düzenli adımlar atmaya başladı.

Bir tek polis bile kıpırdamadı, İhtiandr'ı durdurmadı. Batıl inançları, hayalet korkuları, görevlerini yerine getirmelerinin önüne geçmişti.

21
Bu "Deniz Şeytanı"

Pedro Zurita'nın annesi Dolores, iri yarı, etine dolgun, yaşlı bir kadındı; kanca gibi bir burnu ve sıradışı bir çenesi vardı. Kalın bıyıkları yüzüne tuhaf ve itici bir görünüm veriyordu. Kadınlarda nadir görülen bu süs sayesinde bölgede Bıyıklı Dolores lakabını kazanmıştı.

Oğlu genç bir eşle birlikte geldiğinde, ihtiyar kadın nezaketten uzak bir tavırla Gutierrez'i incelemişti. Dolores insanlarda her şeyden önce eksiklik arardı. Buna hiç değer vermiyor olsa da, Gutierrez'in güzelliği ihtiyar kadını şaşırtmıştı. Ama Bıyıklı Dolores'in tavrı buydu: mutfakta kendi kendine düşündükten sonra Gutierrez'in güzelliğinin de bir eksiklik olduğuna karar verdi.

Oğluyla baş başa kaldığında yaşlı kadın başını onaylamazcasına sallayıp konuşmaya başladı:

"Peki! Epeyce iyi!" Ve derin bir nefes alarak ekledi: "Böyle bir güzelle yaşamak sana bela getirecek... Evet. İspanyol asıllı biriyle evlensen daha iyiydi." Biraz düşündükten sonra devam etti: "Ve daha gururlu olurdu. Elleri yumuşak, narin, şehirli olurdu."

"Muhabbeti keselim," diye cevap verdi Pedro ve gelen fa-

turalara daldı. Dolores ise gerindi ve oğlunu rahatsız etmemek için akşam serinliğinde hava almak üzere bahçeye çıktı. Ay ışığında hayallere dalmayı seviyordu.

Mimozalar bahçeyi hoş kokularıyla doldurmuştu.

Beyaz leylaklar ay ışığı altında parlıyordu. Defne ve kauçuk yaprakları belli belirsiz kıpırdıyordu.

Dolores mersinlerin arasındaki banka oturdu ve düşlere daldı: hayallerinde, komşu çiftliği de alıyordu, yün koyunları yetiştiriyordu, yeni kulübeler yapıyordu.

"Hay aksi!" diye öfkeyle bağırdı ihtiyar kadın, yanağına vurarak. "Bu sivrisinekler insanın rahatça oturmasına bile izin vermiyorlar."

Gökyüzü ağır ağır bulutlanıyordu ve bütün bahçe kısmen karanlığa gömülmüştü. Ufukta keskin, parlak, mavi bir kuşak belirmişti: bu, Paran şehrinin ışıklarının yansısıydı.

Aniden alçak taş duvarın üzerinde bir insan kafası gördü. Biri zincire vurulmuş ellerini kaldırdı ve dikkatle duvarın üzerinden atladı.

İhtiyar kadın korktu. "Bir katil bahçeye girdi," diye düşündü. Bağırmak istedi, ama yapamadı, kalkıp koşmaya korkuyordu, ayakları kesilmiş gibiydi. Bankta oturup tanımadığı adamı izlemeye devam etti.

Zincirli adam çalılıkların arasından dikkatle geçerek eve yaklaştı, pencerelerden baktı.

Aniden –ya da belki de yanlış işitmişti– katil sessizce seslendi:

"Gutierrez!"

"Al işte, güzelliğe bak! Tanışı da varmış! Tanrı korusun, bu güzel, ya oğlumla beni öldürüp çiftliği soyar, bu katille kaçarsa!" diye düşündü Dolores.

İhtiyar kadın ansızın gelinine karşı derin bir nefret ve

keskin bir haset duygusuna kapıldı. Bu ona güç verdi. Sıçradı ve koşarak eve gitti.

"Çabuk!" dedi Dolores oğluna, fısıldayarak. "Bahçeye bir katil girdi. Gutierrez'i çağırıyor."

Pedro sanki evi alevler sarmış gibi bir hızla koşarak çıktı, patikada yatan küreğe sarıldı ve tekrar koşarak eve döndü.

Yabancı duvarın yanında kirli, kırış kırış bir kıyafet içinde duruyordu; bilekleri zincirliydi pencereden bakıyordu.

"Lanet olsun!..." diye mırıldandı Zurita ve küreği delikanlının başına indirdi.

Delikanlı tek ses çıkarmadan yere düştü.

Zurita "Tamamdır..." dedi sessizce.

Oğlu zehirli bir akrebi ezmiş gibi "Tamamdır," diye onaylayarak takip etti onu Dolores. Zurita soran gözlerle annesine baktı:

"Nereye götüreceğiz onu?"

"Göle," diye gösterdi ihtiyar kadın. "Göl derindir."

"Suyun yüzeyine çıkar."

"Taş bağlarız. Ben şimdi..."

Dolores eve koştu ve aceleyle, içine öldürülen adamın cesedinin konulabileceği bir çuval aramaya başladı. Ama tahıl dolu bütün çuvalları sabahleyin değirmene göndermişti. Bir yastık kılıfı ve uzun bir ip aldı.

"Çuval yok," dedi oğluna. "İşte, kılıfa taş doldur ve iple adamın kolundaki zincire bağla..."

Zurita başını salladı, cesedi sırtlandı ve onu bahçenin sonuna, küçük göletin yanına kadar götürdü.

"Üzerini kirletme," diye fısıldayarak konuştu Dolores, yastık kılıfı ve sicimle oğlunun arkasından aksayarak ilerlerken.

"Yıkarsın," diye cevap verdi Pedro, ama delikanlının başını da kan toprağa aksın diye aşağıya itti.

Zurita göletin yanında yastık kılıfına hızla taş doldurdu,

bunu delikanlının bileklerine sıkıca bağladı ve cesedi gölete attı.

"Şimdi üzerimizi değişmemiz lazım." Pedro gökyüzüne baktı. "Yağmur yağacak. Sabaha kadar topraktaki kan izini temizler."

"Gölette... Kan yüzünden su kırmızılaşmaz mı?" diye sordu Bıyıklı Dolores.

"Hayır, olmaz. Gölün suyu akıyor... Hay aksi, lanet olsun!" diye homurdandı Zurita eve yönelirken yumruğuyla pencerelerden birini gösterdi.

"İşte senin güzel!" diye sızlandı ihtiyar kadın, oğlunu izlerken.

Gutierrez alt kata inmişti. Bu gece uyuyamamıştı. Havasızdı ve sivrisinekler her yerdeydiler. Hüzünlü düşünceler geçiyordu kafasından. İhtiandr'ı, onun ölümünü unutamıyordu. Kocasını sevmiyordu, kaynanası ona nefretle sesleniyordu. Gutierrez bu bıyıklı ihtiyar kadınla yaşayamazdı...

Bu gece Gutierrez, sanki İhtiandr'ın sesini duymuştu. Ona adıyla seslenmişti. Bahçeden bir gürültü, birilerinin fısıltıyla konuşan sesleri gelmişti. Gutierrez uyuyamayacağına karar vermişti. Bahçeye çıktı. Güneş henüz doğmamıştı. Şafak sökmeden önceki alacakaranlık bahçeyi doldurmuştu. Bulutlar süzülüyorlardı. Otların ve ağaçların üzerinde bereketli çiğ damlaları ışıyordu. Gutierrez ince bir gecelikle, yalınayak, otların üzerinde yürüdü. Aniden durdu ve dikkatle toprağa bakmaya koyuldu. Penceresinin hemen önündeki patikada kumun üzerinde kan lekeleri vardı. Hemen şurada da kanlı bir kürek yatıyordu.

Burada geceleyin bir suç işlenmişti! Yoksa burada kan lekelerinin ne işi vardı?

Gutierrez kendinden geçmiş gibi izleri takip etti; bunlar onu gölete götürüyorlardı.

"Bu gölde mi gizli, suçun son izleri?" diye düşündü, suyun yeşilimsi yüzeyine korkuyla bakarken.

Yeşilimsi suyun altından, İhtiandr'ın yüzü ona bakıyordu. Şakağının üzerindeki deri kesilmişti. Yüzünde acı ve aynı zamanda mutluluk yansıyordu.

Gutierrez, boğulmakta olan İhtiandr'ın yüzüne kıpırdamaksızın bakıyordu. Gerçekten çıldırıyor muydu?

Gutierrez kaçıp gitmek istiyordu. Ama uzaklaşamıyordu, onun gözlerinden ayrılamıyordu.

Ve İhtiandr'ın yüzü, suda ağır ağır yükseldi. Suyu hafifçe dalgalandırıyor, suyun yüzeyinde görülüyordu. İhtiandr, zincire vurulu ellerini Gutierrez'e uzattı ve solgun bir gülümsemeyle, onunla ilk defa, "sen" diye hitap ederek konuştu:

"Gutierrez, sensin! Hayatım! Sonunda, Gutierrez, ben..." Ama konuşmaya devam edemedi.

Gutierrez başını tuttu ve korkuyla haykırdı:

"Git başımdan! Kaybol, mutsuz hayalet! Senin öldüğünü biliyorum. Neden bana görünüyorsun?"

"Hayır, hayır Gutierrez, ölmedim ben," diye aceleyle cevap verdi hayalet, "boğulmadım. Bağışla beni... Senden giz-

ledim... Bunu neden yaptığımı bilmiyorum... Gitme, beni dinle. Yaşıyorum; işte, ellerime dokun..."

Zincire vurulu ellerini kıza uzattı. Gutierrez ona bakmaya devam etti.

"Korkma, canlıyım... Suyun altında yaşayabiliyorum ben. Diğer insanlar gibi değilim. Su altında yaşayabilen tek insanım. Suya atladığımda boğulmadım. Suya atladım çünkü açık havada nefes almak çok güçtü benim için."

İhtiandr titredi ve aceleyle, kopuk kopuk devam etti:

"Seni arıyordum, Gutierrez. Bu gece senin pencerene yanaştığımda kocan başıma vurdu ve beni göle attı. Suyun içinde kendime geldim. Taş dolu çuvalı çözdüm, ama bunu," İhtiandr kelepçeleri gösterdi, "Bunu çözemedim..."

Gutierrez, önünde duranın bir hayalet değil, canlı bir adam olduğuna inanmaya başlamıştı.

"Peki, neden bileklerini zincire vurdular?" diye sordu.

"Sana bunu sonra anlatacağım... Birlikte kaçalım, Gutierrez. Babama sığınırız, orada bizi kimse bulamaz... Ve birlikte yaşarız... Hadi, ellerimi tut Gutierrez. Olsen bana deniz şeytanı dediklerini söyledi, ama ben insanım. Neden benden korkuyorsun?"

İhtiandr göletten çıktı. Çamura bulanmıştı. Ansızın, çaresizce otlara yuvarlandı.

Gutierrez ona eğildi ve sonunda elini tuttu.

"Zavallı küçük adam," dedi.

"Ne hoş bir karşılaşma!" dediğini işittiler nefret dolu bir sesin. Arkalarını döndüler ve az ötelerinde duran Zurita'yı gördüler. Zurita da bu gece Gutierrez gibi uyuyamamıştı. Gutierrez'in çığlığı üzerine bahçeye çıkmıştı ve bütün konuşmayı duymuştu. Pedro önünde duranın uzun süredir avlamaya çalıştığı ama başaramadığı deniz şeytanı olduğunu öğrenince çok mutlu olmuş ve o anda İhtiandr'ı *Denizanası*'na götürmeye karar vermişti. Ama şimdi düşününce başka türlü davranmaya karar verdi.

"Gutierrez'i doktor Salvator'a götüremeyeceksiniz, İhtiandr, çünkü Gutierrez benim karım. Ayrıca siz de babanıza dönemeyeceksiniz. Polis sizi bekliyor."

"Ama ben suçlu değilim ki!" diye bağırdı delikanlı.

"Polis suçsuz adama böyle bilezikler takmaz. Ve eğer benim ellerime düşerseniz, benim görevim sizi polise teslim etmektir."

"Gerçekten bunu yapacak mısınız?" diye öfkeyle sordu Gutierrez kocasına.

"Yapmak benim görevim," diye cevap verdi Pedro, omzunu silkerek.

"Ne iyi olurdu değil mi," diye aniden konuşmaya girdi Dolores, bir anda ortaya çıkıp, "bir katili serbest bıraksaydı! Ama niye? Bu katil başkalarının penceresinin altında içeriyi dikizlesin de başkalarının karısını ayartmaya kalksın diye mi?"

Gutierrez kocasına yaklaştı, elini tuttu ve yumuşak bir sesle konuştu:

"Onu bırakın. Yalvarırım size. Size karşı hiçbir suç işlemedim..."

Oğlunun karısına teslim olacağından korkan Dolores ellerini çırpıp bağırdı:

"Onu dinleme, Pedro!"

"Karımın ricası karşısında çaresizim," dedi Zurita, nezaketle. "Kabul ediyorum."

"Karının ayaklarını öpmek için mi evlendin sen!" diye homurdandı ihtiyar kadın.

"Bekle, anne. Sizin zinciri testereyle keseceğiz, beyefendi, size daha hoş bir kıyafet vereceğiz ve sizi *Denizanası*'na götüreceğiz. Rio de la Plata'da bordadan atlayabilir ve nereye isterseniz oraya yüzebilirsiniz. Ama sizi bir şartla bırakacağım: Gutierrez'i unutmalısınız. Ve seni de, Gutierrez, yanıma alacağım. Böylece daha güvenli olur."

Gutierrez "Hakkınızda düşündüğümden daha iyisiniz," dedi içtenlikle.

Kendinden memnun Zurita bıyıklarını burdu ve karısının önünde eğildi.

Dolores oğlunu iyi tanıyordu; onun bir kurnazlık peşinde olduğundan hemen kuşkulanmıştı. Ama oyununu desteklemek için sözümona öfkeyle homurdandı:

"Lanet olsun! Bundan sonra karının ayağının dibinde otur bakalım!"

22
Tam Yol

"Salvator yarın geliyor. Bir sıtma nöbeti beni geciktirdi, seninle konuşmamız gereken çok şey var," dedi Cristo, Baltasar'a dönerek. Baltasar'ın dükkânında oturuyorlardı. "Dinle, kardeş, konuşacaklarımı unutmamam için lafımı kesmeden dikkatle dinle beni."

Cristo sustu, düşüncelerini toplayarak devam etti:

"Seninle beraber Zurita için epey emek harcadık. İkimizin toplamından daha zengin, ama daha da zengin olmak istiyor. Deniz şeytanını yakalamak istiyor..."

Baltasar kıpırdandı.

"Sus kardeş, sus yoksa söyleyeceğimi unutacağım. Zurita, deniz şeytanının kendisinin kölesi olmasını istiyor. Sen deniz şeytanının kim olduğunu biliyor musun? O bir hazine. Bitmek tükenmek bilmez bir zenginlik. Deniz şeytanı bir günde bir sürü inci toplayabilir; bir sürü harika deniz incisi. Ama deniz şeytanı denizin dibinden sadece inci çıkarmakla da kalmayabilir. Denizin dibinde ölçülmez zenginliklerle dolu bir sürü batık gemi yatıyor. İhtiandr'ın Gutierrez'i sevdiğini biliyor musun, kardeş?"

Baltasar bir şey söylemek istedi, ama Cristo konuşmasına fırsat vermedi:

"Sus ve dinle. Sözümü kesersen konuşamam. Evet, İhtiandr Gutierrez'i seviyor. Benden bir şeyi gizleyemezsin. Bunu öğrendiğimde dedim ki: 'Peki bakalım. Bırakalım İhtiandr Gutierrez'i daha çok sevsin. O, Zurita'dan daha iyi bir koca ve damat olur.' Gutierrez de İhtiandr'ı seviyor. İhtiandr'a sezdirmeden onları takip ettim. Bırak buluşsunlar."

Baltasar derin bir nefes aldı, ama konuşanın sözünü kesmedi.

"Hem hepsi bu da değil, kardeş. Dinle de bak. Bundan uzun yıllar öncesini sana hatırlatmak istiyorum. Yirmi yıl önceydi, memleketinden dönerken senin karına eşlik ediyordum. Hatırlıyor musun, annesini gömmek için dağlara gitmişti. Karın memleketinden dönerken yolda öldü. Çocuğun da öldü. O zaman sana her şeyi anlatmadım. Şimdi söyleyeceğim. Karın yolda öldü, ama çocuk, çok zayıf da olsa yaşıyordu. Bu, bir kızılderili köyünde oldu. İhtiyar kadınlardan biri bana, onlardan uzak olmayan bir yerde büyük mucizeler yaratan bir tanrının, Salvator'un yaşadığını söyledi..."

Baltasar bir anda irkildi.

"Kadın bana, çocuğu ölümden kurtarmak için Salvator'a götürmemi öğütledi. Bu iyi öğüdü dinleyip çocuğu Salvator'a götürdüm. 'Kurtarın onu,' dedim. Salvator küçüğü aldı, başını salladı ve 'Bunu kurtarmak güç,' dedi. Ve onu alıp götürdü. Ve sonra," diye devam etti Cristo, "Salvator zencilerinden birine, çocuğun öldüğünü söyletti. Yeni doğmuş çocukta, senin oğlunda bir doğum lekesini fark etmiştim. Ve bu lekenin şeklini çok iyi hatırlıyorum." Cristo bir anlık sessizlikten sonra devam etti: "Kısa zaman önce biri İhtiandr'ın boynunu yaraladı. Onun elbisesini çıkarttırdım, pullarının yakasını açtım ve senin oğlunla tıpkısı tıpkısına aynı olan doğum lekesini gördüm."

Baltasar faltaşı gibi açılmış gözlerle Cristo'ya baktı ve heyecanla sordu:

"İhtiandr'ın benim oğlum olduğunu mu düşünüyorsun?"

"Biraz sus, kardeş, sus da dinle. Evet, öyle düşünüyorum. Salvator'un doğruyu söylemediğini düşünüyorum. Oğlun ölmedi ve Salvator ondan deniz şeytanı yarattı."

"O-o!..." diye çığlık attı Baltasar. "Buna nasıl cesaret eder? Salvator'u kendi ellerimle öldüreceğim."

"Sus! Salvator senden daha güçlü. Hem sonra belki de hata ediyorumdur. Yirmi yıl geçti. Boyundaki doğum lekesi başka bir insanda da olabilir. İhtiandr senin oğlun olabilir de olmayabilir de. Dikkatli olmak gerek. Salvator'a gidecek ve İhtiandr'ın oğlun olduğunu söyleyeceksin. Ben senin tanığın olacağım. Sana oğlunu geri vermesini isteyeceksin. Ve vermezse de, onu çocukları sakatlamaktan dava edeceğini söyleyeceksin. Bu onu korkutacaktır. Eğer bu da işe yaramazsa mahkemeye gideceksin. Eğer mahkemede İhtiandr'ın senin oğlun olduğu kanıtlanamazsa, o zaman Gutierrez ile evlenecek; çünkü Gutierrez senin evlatlığın. Sen karını ve oğlunu kaybettiğinde sana bu yetim Gutierrez'i ben buldum..."

Baltasar sandalyeden sıçradı. Yengeçlere ve istiridyelere dokunarak dükkânda volta atıyordu.

"Oğlum benim! Oğlum! Ah, ne kadersizim!"

"Niye kadersizmişsin?" diye şaşkınlıkla sordu Cristo.

"Sözünü kesmeyip dikkatle dinledim seni. Şimdi de sen beni dinle. Sen sıtmaya yakalandığında Gutierrez de Pedro Zurita'yla evlendi."

Bu haber Cristo'yı şaşırtmıştı.

"Ve İhtiandr... Zavallı oğlum benim..." Baltasar başını indirdi. "İhtiandr, Zurita'nın elinde!"

"Olamaz," diye karşı çıktı Cristo.

"Evet, evet. İhtiandr *Denizanası*'nda. Bu sabah Zurita bana geldi. Bizimle alay etti, dalga geçti, aşağıladı. Onu aldattığımızı söyledi. Düşünebiliyor musun, biz olmadan kendi başına İhtiandr'ı yakalamış! Şimdi bize hiçbir şey ödeme-

yecek. Hem zaten onun parasını da almam. İnsanın kendi oğlunu satması mümkün mü?"

Baltasar umutsuzluk içindeydi. Cristo küçümseyen gözlerle kardeşine bakıyordu. Şimdi bundan sonrası için belirleyici adımlar atmak gerekiyordu. Oysa Baltasar, yardım etmek bir tarafa, yıkılmıştı. Cristo'nun kendisi de, İhtiandr'ın Baltasar'la kan bağı olduğuna çok inanmamıştı. Doğruydu, Cristo bebekteki doğum lekesini görmüştü. Ama bu tartışmasız bir kanıt olabilir miydi? Cristo, İhtiandr'ın omzundaki doğum lekesini gördüğünde, bu benzerliği kullanmaya ve ondan yararlanmaya karar vermişti. Ama Baltasar'ın hikâyesine böyle bir tepki göstereceğini nasıl kestirebilirdi? Üstelik de Baltasar'ın verdiği bu yeni haberler Cristo'yu korkutmuştu.

"Şimdi gözyaşı dökmenin zamanı değil. Harekete geçmeliyiz. Salvator yarın sabah erkenden geliyor. Cesur ol. Gün doğarken beni mendirekte bekle. İhtiandr'ı kurtarmak gerek. Ama bana bak, Salvator'a İhtiandr'ın oğlun olduğunu söyleme. Zurita nereye gitti?"

"Söylemedi ama kuzeye gitti sanırım. Uzun zamandır Panama kıyılarında dolanıyor."

Cristo başını salladı.

"İyice kafana sok: yarın sabah gün doğmadan kıyıda olmalısın. Otur, akşama kadar beklemen gerekse bile ayrılma."

Cristo telaş içindeydi. Bütün gece Salvator'la nasıl karşılaşacaklarını düşündü. Kendini Salvator'un önünde aklaması gerekiyordu.

Salvator gün doğumunda geldi. Cristo keder ve adanmışlık yansıtan bir yüzle doktoru karşıladıktan sonra konuşmaya başladı:

"Başınıza talihsizlikler geldi... İhtiandr'ı körfezde yüzmemesi için defalarca uyarmıştım..."

"Ne oldu ona?" diye sabırsızlıkla sordu Salvator.

"Kaçırdılar ve bir tekneye götürdüler... Ben..."

Salvator, Cristo'nun omzunu sertçe tuttu ve doğruca onun gözlerinin içine baktı. Bu kısa bir an sürdü, ama Cristo'nun bu korkutucu bakışların altındaki yüzü istemeden değişti. Salvator kaşlarını çattı, bir şeyler mırıldandı, parmaklarını Cristo'nun omzuna kenetleyerek dişlerinin arasından hızla konuştu:

"Bütün bunları bana daha sonra ayrıntılarıyla anlatacaksın."

Salvator zenciyi çağırdı, ona Cristo'nun anlamadığı bir dilde birkaç kelime söyledi ve yerliye dönerek, buyurgan bir sesle bağırdı:

"Arkamdan gel!"

Salvator dinlenmeden, yol kıyafetlerini değiştirmeden evden çıktı ve hızla bahçeye geçti. Cristo da onun arkasından seğirtiyordu. Üçüncü duvarda iki zenci onlara yetişti.

"Sadık bir köpek gibi İhtiandr'a bekçilik ediyordum," dedi Cristo, hızlı yürüyüşten nefes nefese kalmıştı. "Onu terk etmedim ben..."

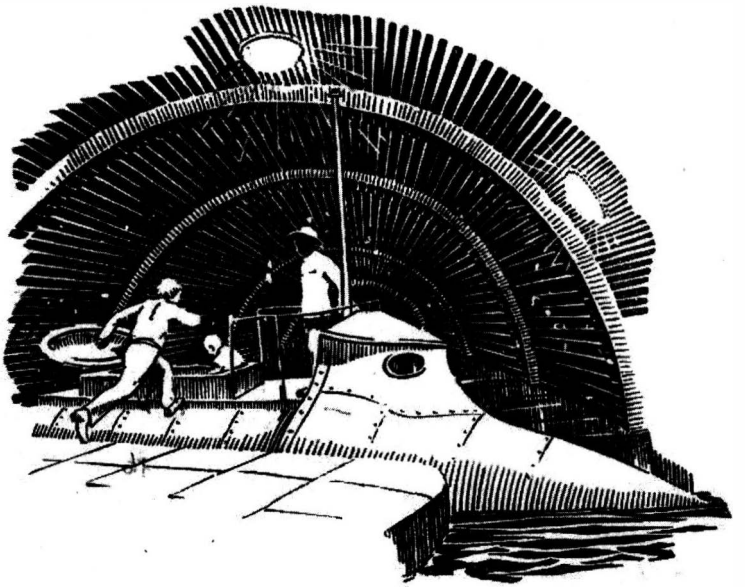
Ama Salvator dinlemiyordu. Doktor havuzun yanında durdu ve su bir şelale gibi havuzun içine doğru akana kadar ayaklarını sabırsızlıkla yere vurdu.

"Arkamdan gel," diye tekrar buyurdu Salvator, yeraltı merdiveninden inerken.

Cristo ve iki zenci, Salvator'un ardından loş ışık altında yürüyorlardı. Salvator birkaç basamak sonra bu yeraltı labirentini iyi bilen biri gibi sıçradı.

Aşağı meydanlığa inen Salvator ilk seferinde olduğu gibi ışığı açmadı, ama karanlıkta el yordamıyla aradıktan sonra sağ duvardaki kapıyı açtı ve karanlık koridorda yürüdü. Burada basamak yoktu, Salvator da ışığı açmadan daha hızlı yürüyordu.

"Ansızın tuzağa düşüp bu kuyuda boğulacak mıyım?" diye düşünüyordu Cristo, Salvator'un arkasından aceleyle seğirtirken.

Uzun süre yürüdüler ve sonunda Cristo, zeminin aşağıya doğru meyillendiğini hissetti. Arada sırada Cristo'ya, sanki zayıf dalga sesleri işitiyormuş gibi geliyordu. Ama işte, bu gezi de sona ermişti. Onlardan ayrı, önlerinde yürüyen Salvator durdu ve ışığı açtı. Cristo, büyük, üzeri oval bir ark şeklindeki, suyla yıkanmış uzun bir mağarada olduğunu gördü. Ta ilerilere kadar giden bu ark, doğruca suyun altına giriyordu. Cristo, üzerinde durdukları taş zeminin hemen kenarındaki suda küçük bir denizaltı gördü. Salvator, Cristo ve iki zenci denizaltıya bindiler. Salvator kabindeki ışığı yaktı, zencilerden biri yukarıdaki kapağı kapadı, diğeri de motor başında çalışıyordu. Cristo teknenin titrediğini, ağır ağır döndüğünü, aşağı daldığını ve aynı şekilde ileriye doğru hareketlendiğini hissetti. İki dakika geçti geçmedi, yüzeye doğru yükseldiler. Salvator ve Cristo köprüye çıktı. Cristo daha önce denizaltıya binmiş değildi. Ama şimdi okyanusun yüzeyinde kaymakta olan bu tekne, tersanecileri bile şaşırtabilirdi. Sıradışı bir yapısı vardı ve belli ki motoru da son de-

rece güçlüydü. Tekneye henüz tam yol verilmemiş olmasına rağmen hızla ilerliyordu.

"Onu kaçıranlar, İhtiandr'ı nereye götürdüler?"

"Kıyı boyunca kuzeye," diye cevap verdi Cristo. "Size kardeşimi de almanızı önermeye cüret edeceğim. Onu uyarmıştım, şimdi kıyıda bekliyor."

"Neden?"

"İhtiandr'ı inci avcısı Zurita kaçırdı."

"Bunu nereden biliyorsun?" diye kuşkuyla sordu Salvator.

"İhtiandr'ı körfezde tuttukları tekneyi kardeşime tarif ettim, o da bunun, Pedro Zurita'nın *Denizanası* adlı teknesi olduğunu söyledi. Zurita herhalde İhtiandr'ı inci avlaması için kaçırmıştır. Kardeşim Baltasar da av yerlerini iyi biliyor. Bizim işimize yarayacaktır."

Salvator düşündü.

"Peki. Kardeşini de alalım."

Baltasar kardeşini mendirekte bekliyordu. Tekne kıyıya döndü. Baltasar kıyıdan, oğlunu yaralayan, sakatlayan Salvator'u görünce kaşlarını öfkeyle çattı. Gene de Salvator'un önünde saygıyla eğildi ve yüzerek tekneye ulaştı.

"Tam yol!" diye buyurdu Salvator. Kaptan köprüsünde duruyordu ve keskin gözlerle okyanusun ötelerine bakıyordu.

23
Sıradışı Bir Tutsak

Zurita, İhtiandr'ın kollarına bağlı zincirleri kesmiş, ona yeni bir kıyafet vermiş ve kumda gizlediği eldivenlerini ve gözlüklerini yanına almasına izin vermişti. Ama delikanlı *Denizanası*'nın güvertesine çıkar çıkmaz Zurita'nın buyruğuyla yerliler onu yakalamışlar ve hücreye tıkmışlardı. Zurita Buenos Aires'te tedariklerini almak için kısa bir mola verdi. Baltasar'la görüştü, talihiyle övündü ve kıyı boyunca, Rio de Janeiro tarafına doğru ilerledi. Güney Amerika'nın doğu rüzgârlarını arkasına aldı ve Karayip Denizi'nde inci aramaya koyuldu.

Gutierrez'i kaptan kamarasına yerleştirmişti. Zurita ona, İhtiandr'ı Rio de la Plata körfezinde serbest bırakacağına söz vermişti. Ama yalanı kısa zamanda açığa çıktı. Gutierrez akşamleyin hücreden yükselen bağrışlar ve iniltiler duydu. İhtiandr'ın sesini tanımıştı. Zurita bu sırada yukarı güvertedeydi. Gutierrez kamaradan çıkmaya çalıştı, ama kapı kilitliydi. Yumruklarıyla kapıyı dövmeye başladı, ama kimse onun haykırışlarına cevap vermedi.

İhtiandr'ın bağrışlarını duyan Zurita ağır bir küfür savurdu, kaptan köprüsünden indi ve yerli denizcilerle birlikte hücreye gitti. Hücre garip bir şekilde havasız ve karanlıktı.

"Ne bağırıyorsun?" diye kabaca sordu Zurita.

"Ben... Boğuluyorum," dediğini işitti İhtiandr'ın. "Su olmaksızın yaşayamam. Burası öyle havasız ki... Denize salın beni. Burada, geceye sağ çıkmam..."

Zurita kafesin kapağını çarptı ve güverteye çıktı.

"Ya gerçekten de boğulursa," diye endişeyle düşündü. İhtiandr'ın ölümü hiçbir işine yaramazdı.

Zurita'nın emriyle denizciler hücreye varil ve su taşıdılar.

"İşte banyon," dedi Zurita, İhtiandr'a dönerek. "Yüz bakalım! Yarın sabah seni denize salacağım."

İhtiandr aceleyle suya daldı. Kapılarda duran yerli denizciler şaşkınlıkla ona bakıyorlardı. *Denizanası*'nın tutsağının "deniz şeytanı" olduğunu henüz bilmiyorlardı.

"Hepiniz güverteye çıkın!" diye bağırdı onlara Zurita.

Varilin içinde yüzmek, hatta boy vermek bile mümkün değildi. İhtiandr dalmak için işkence çekiyordu. Bu varille zamanında tuzlanmış balık taşımışlardı. Su hızla bu kokuya büründü, ama İhtiandr kendisini, havasız hücrede olduğundan biraz daha iyi hissetti.

Bu sırada denizin üzerinde yumuşak bir güneybatı rüzgârı esiyor, tekneyi daha da kuzeye sürüklüyordu.

Zurita uzun süre kaptan köprüsünde durdu ve ancak sabaha doğru kamarasına indi. Karısının uyumuş olmasını umuyordu. Ama Gutierrez, başını ellerine dayamış, dar bir masanın yanındaki sandalyede oturuyordu. Zurita girince o da doğruldu, soluk gün ışığı altında tavana asılı lambayı söndürdü. Zurita onun kaşları çatılmış bembeyaz yüzünü gördü.

"Beni aldattınız," dedi zorlukla duyulan bir sesle.

Zurita, karısının öfkeli görünüşüyle kendisini kötü hissetti ve istemeden mahcubiyet göstermemek için doğal bir tavır takındı, bıyıklarını çekiştirip alayla cevap verdi:

"İhtiandr size yakın olmak için *Denizanası*'nda kalmayı seçti."

"Yalan söylüyorsunuz! Siz iğrenç, adi bir adamsınız. Sizden nefret ediyorum!" Gutierrez aniden duvarda asılı büyük bir bıçağa sarıldı ve Zurita'ya doğru atıldı.

"Oho!..." dedi Zurita. Hızla Gutierrez'in elini yakaladı ve öyle kuvvetli bastırdı ki, Gutierrez bıçağı düşürdü.

Zurita ayağıyla bıçağı kamaradan dışarı itti, karısının elini bıraktı ve konuştu:

"Böylesi daha iyi! Fazla ateşlisiniz. Bir bardak su için."

Ve kamaradan çıktı, kapıyı kilitleyip yukarı güverteye çıktı.

Gökyüzünün doğusu pembeleşmişti, ufkun altındaki güneşin aydınlattığı küçük bulutlar ise alev yalazları gibiydi. Tuzlu ve ferah sabah rüzgârı, yelkeni şişiriyordu. Denizin üzerinde keskin gözleriyle yüzeye yakın yüzen balıkları tarayan martılar uçuyordu.

Gün doğmuştu. Zurita ellerini beline dayamış, güvertede dolanıyordu.

"Mesele değil, bir şekilde hallederim," dedi, Gutierrez'i düşünüp. Denizcilere dönerek yüksek sesle yelkeni toplamalarını emretti. *Denizanası* dalgaların üzerinde titreyerek demir attı.

"Bana zincirle hücredeki adamı getirin," dedi Zurita. Bir an evvel İhtiandr'ın nasıl inci avladığını görmek istiyordu.

"Hem denizde kendine gelir," diye düşündü.

Yanında iki yerliyle birlikte İhtiandr göründü. Yorgun görünüyor, etrafına bakınıyordu. Mizana direğinin yanında durdu. Onu bordadan sadece birkaç adım ayırıyordu. Aniden öne doğru atıldı, bordaya koştu hatta sıçramak için eğildi. Ama o anda Zurita'nın güçlü yumruğu başının üzerine indi. Delikanlı bayıldı, güverteye düştü.

"Aceleye gerek yok," dedi Zurita, ahlak dersi verir gibi. Zil sesini duyan bir denizci Zurita'ya, bir ucunda demir bir halka olan uzun, ince bir zincir verdi.

Zurita bu halkayı yerde bilinçsizde yatan delikanlının beline iliştirdi, bir kilitle bağladı ve denizcilere bakarak emretti:

"Şimdi başına su dökün."

Delikanlı az sonra kendine geldi ve şaşkınlıkla kendisine bağlı zincire baktı.

"Artık benden kaçamazsın," diye açıkladı Zurita. "Seni denize salmayacağım. Benim için istiridye arayacaksın. Ne kadar çok istiridye bulursan denizde o kadar uzun süre kalırsın. Eğer bana inci getirmezsen seni hücreye kapatırım ve varilin içinde otururşun. Anladın mı? Tamam mı?"

İhtiandr başını salladı. Bir an önce temiz deniz suyuna dalsın da, dünyanın bütün hazinelerini Zurita'ya getirmeye hazırdı.

Zurita, zincire vurulu İhtiandr ve denizciler teknenin bordasına yanaştılar. Gutierrez'in kamarası teknenin diğer tarafındaydı: Zurita onun, İhtiandr'ı zincire vurulu olarak görmesini istemiyordu.

Zincire vurulu delikanlıyı denize indirdiler. Ah, bu zinciri koparmak mümkün olsaydı! Ama zincir çok sağlamdı. İhtiandr boyun eğdi. İstiridyeleri toplamaya ve bunları yanında asılı büyük bur çuvala doldurmaya başladı. Demir halkalar, solungaçlarına değiyor ve soluk almasını güçleştiriyordu. Ama İhtiandr kendini

gene de havasız hücreden ve iğrenç kokulu varilden sonra şanslı hissediyordu.

Denizciler, geminin bordasından şaşkınlıkla, bu görülmemiş manzarayı izliyorlardı. Dakikalar dakikaları izliyordu, ama denizin dibine inmiş olan adam yukarı çıkmayı düşünmüyordu. İlk anda su yüzeyine hava kabarcıkları yükselmişti, ama kısa zamanda bunlar da kesilmişti.

"Köpekbalığı yesin beni ki, göğsünde bir gram hava kalmadı. Belli ki kendini suda balık gibi hissediyor," dedi yaşlı bir avcı şaşkınlıkla, suya bakarken.

Denizin dibinde diz üstü sürünen delikanlı net şekilde görünüyordu.

"Belki de bu deniz şeytanının ta kendisidir?" dedi alçak sesle bir denizci.

"Kim olursa olsun, kaptan Zurita iyi bir ticaret yapmış," diye cevap verdi dümenci. "Böyle tek bir avcı onlarcasına bedel."

İhtiandr, kendisini yukarı almaları için zinciri çektiğinde güneş neredeyse tam tepedeydi. Çantası incilerle doluydu. Ava devam etmek için bunları boşaltması gerekiyordu.

Denizciler hızla bu tuhaf avcıyı güverteye çıkardılar. Hepsi de bu işin nasıl olduğunu öğrenmek istiyordu.

Aslında, sıradan istiridye kabuklarını, içindeki istiridyelerin çürümesi için birkaç günlüğüne güneşin alnına bırakırlar; böylece içlerindeki inciyi çıkarmak da daha kolay olur. Ama şimdi hem denizcilerin, hem de Zurita'nın sabırsızlığı çok büyüktü. Şimdi hepsi birden, istiridyeleri bıçakla açmaya koyulmuştu.

Denizciler işi bitirdiğinde, hepsi birden bir anda gürültüyle konuşmaya başladılar. Güvertenin üzerinde sıradışı bir hareketlilik vardı. Belki de İhtiandr iyi bir yer bulmuştu. Ama birbiri ardına istiridye çıkarması bütün beklentileri aşıyordu. Bu düzinelerce istiridyeden ikisi çok ağırdı, biçimleri hari-

kaydı ve yumuşak bir renkleri vardı. Bunlardan ilki Zurita için büyük bir talihti. Bu iri incilerden biriyle yeni, muhteşem bir tekne alınabilirdi. Zurita zenginlik yolundaydı. Hayalleri gerçek oluyordu.

Zurita, denizcilerin inciye nasıl bir açgözlülükle baktığını görüyordu. Bu hoşuna gitmemişti. İncileri aceleyle hasır şapkasının içine boşalttı ve konuşmaya başladı:

"Kahvaltı zamanı. Sen de, İhtiandr, iyi bir avcısın. Boş bir kamaram var. Seni oraya yerleştireceğim. Orası senin için havasız da olmayacak. Senin için büyük bakır bir su tankı da ısmarlayacağım. Belki de ona ihtiyacın olmaz, ne de olsa her gün denizde yüzeceksin. Doğru, zincirle; ama ne yaparsın? Yoksa yengeçlerinin yanına dalıp bir daha da geri dönmezsin."

İhtiandr'ın canı Zurita'yla konuşmak istemiyordu. Ama bu açgözlü adamın tutsağı olduysa, bundan sonraki durumunu da düşünmesi gerekiyordu.

"Tank, kokan varilden daha iyi," dedi Zurita'ya. "Ama boğulmamam için içindeki suyu sık sık değiştirmeniz gerekli."

"Ne kadar sık?" diye sordu Zurita.

"Yarım saatte bir," diye cevap verdi İhtiandr. "Sürekli taze su içinde olmak daha iyi."

"Bakıyorum sen de şimdiden kibirlenmişsin. Bir iltifat ediyoruz, hemen isteklerine, kaprislerine başlıyorsun."

"Kapris değil bu," dedi gücenik bir sesle delikanlı. "Benim... Anlamıyor musunuz; eğer büyük bir balığı bir sepete koyarsanız, kısa süre sonra kendinden geçer. Balık, suda bulunan oksijeni solur, aynı şekilde ben de... Çok büyük bir balık olsam bile," diye gülümseyerek ekledi İhtiandr.

"Bu oksijen meselesini bilmem, ama balığın suyunu değiştirmezsen boğulacağını gayet iyi bilirim. Sanırım haklısın. Ama boyuna senin tankına su pompalayacak adam tutmak çok pahalıya patlar, senin incilerinden bile pahalıya. Sen beni batırırsın böyle!"

İhtiandr incilerin fiyatını bilmiyordu, ama Zurita'nın avcılara ve denizcilere az para ödediğini biliyordu. Delikanlı, Zurita'nın sözlerine hak verdi ve bağırdı:

"Eğer beni tutmanız kârlı değilse, denize salın o zaman!" Ve okyanusa baktı.

"Ne adamsın!..." diye gürültüyle güldü Zurita.

"Lütfen! Gönüllü getiririm incileri. Hem de öyle bir yığın yapmıştım ki!" Ve İhtiandr eliyle güverteden baldırına kadar geldiğini gösterdi. "Pürüzsüz, dümdüz, tane tane, hepsi de fasulye tanesi kadar büyük... Hepsini size veririm. Tek şartım beni denize salmanız."

Zurita'nın nefesi kesilmişti.

"Boş konuşuyorsun," diye itiraz etti Zurita, sakin kalmaya çalışarak.

İhtiandr "Ben daha önce kimseye yalan söylemedim," dedi öfkeyle.

"Neredeymiş senin bu define?" diye sordu Zurita, heyecanını saklayamadan.

"Su altındaki bir mağarada. Leading dışında kimse nerede olduğunu bilmiyor."

"Leading mi? O da kim?"

"Benim yunusum."

"Demek öyle!" Kuruntudan başka bir şey değil bu, diye düşündü Zurita. "Ama eğer gerçekse... Bunun yalan söylemediğini de düşünmek gerek. Gerçekse, hayalini kurduğum her şey gerçek olur. Sınırsız zenginliklerim olacak. Rothschild ve Rockefeller benimle karşılaştırılınca dilenci gibi kalacaklar. Sanırım bu delikanlı güvenilir. Bir şeref sözüne karşılık teslim olmadı mı?"

Ama Zurita bir iş adamıydı. Kimsenin sözüne inanmaya alışık değildi. İhtiandr'ın bu definesine en kolay nasıl sahip olabileceğini düşünmeye koyuldu. "İhtiandr'dan Gutierrez rica etmedikten sonra geri dönüp de defineyi bana getirmez."

"Seni salabilirim," dedi Zurita. "Ama bir süreliğine benimle kalman gerek. Evet. Benim de kendimce sebeplerim var. Umarım gecikmeden ötürü üzülmezsin. Gönülsüz de olsan benim konuğum olduğuna göre, seni rahat kılmak isterim. Belki de, bu epeyce pahalıya patlayacak olan tankın yerine seni büyük, demir bir kafese koymak daha iyi olur. Kafes seni köpekbalıklarından korur, hem de bu kafesle birlikte bordadan suya dalabilirsin."

"Evet, ama benim açık havaya da çıkmam gerekli."

"Peki, arada sırada seni kaldırırız. Bu, tanka su pompalamaktan daha ucuz olur. Kısaca, her şeyi yoluna koyalım, sen de memnun olacaksın."

Zurita çok keyifliydi. İnanılmaz bir iş: denizcilere kahvaltıyla birlikte birer bardak da rom vermelerini buyurdu.

İhtiandr'ı tekrar hücreye koydular; tank henüz hazır değildi. Zurita heyecanla kaptan kamarasının kapısını açtı ve orada durup Gutierrez'e inciyle dolu şapkasını gösterdi.

"Sözümü hatırlıyorum," dedi gülümseyerek. "Bir eş incileri, hediyeleri sever. Çok inci çıkarmak için de iyi bir avcı şart. İşte İhtiandr'ı bu yüzden tutsak aldım. Baksana: bunları bu sabah topladı."

Gutierrez göz ucuyla incilere baktı. Neredeyse istemeden bir şaşkınlık çığlığı atıyordu ki, kendini zor tuttu. Ama Zurita bunu fark etti ve kendinden memnun, güldü.

"Arjantin'deki en zengin kadın olacaksın; belki de bütün Amerika'daki. Her şeyin olacak. Senin için kralların bile kıskanacağı bir saray yaptıracağım. Şimdi ise, geleceğin bir teminatı olarak bu incilerin yarısını kabul et."

"Hayır! Sizin suçunuzun eseri olan bu incilerden bir tanesine bile ihtiyacım yok benim!" diye sertçe cevap verdi Gutierrez. "Ve lütfen, beni rahat bırakın."

Zurita şok olmuş, keyfi kaçmıştı; böyle bir tepkiyi beklemiyordu.

"Sadece iki kelime daha. İhtiandr'ı serbest bırakmam için bir şey yapmak ister misiniz?" Saygı olsun diye "siz" demeye başlamıştı.

Gutierrez inanmaksızın, şimdi ne yeni hinlik yapacağını tahmin etmeye çalışarak Zurita'ya baktı.

"Bu defa ne var?" diye soğuk bir sesle sordu.

"İhtiandr'ın kaderi sizin ellerinizde. İhtiandr'a, suyun altında bir yerde sakladığı incileri *Denizanası*'na getirmesini söylemeniz yeterli; deniz şeytanını bundan sonra istediği yere salacağım."

"Şimdi söyleyeceğimi unutmayın. Sizin tek bir sözünüze inanmıyorum. Siz incileri alacak ve İhtiandr'ı tekrar zincire vuracaksınız. Bu benim, dünyanın en yalancı ve hain adamıyla evli olmam kadar doğru. Bunu iyi hatırlayın ve beni bir daha sizin karanlık işlerinize karıştırmaya kalkışmayın. Ve tekrar söylüyorum: lütfen, beni rahat bırakın."

Daha fazla konuşmadılar. Zurita çıktı. Kamarasında kesesindeki incileri boşalttı, bunları dikkatle çekmeceye koydu, kilitledi ve güverteye çıktı. Karısıyla anlaşmazlığı onu pek üzmemişti. Kendisini zengin, şeref madalyalarıyla bezeli olarak görüyordu.

Kaptan köprüsüne çıktı, bir sigara yaktı. Gelecekteki zenginliğiyle ilgili düşünceler pek hoşuna gidiyordu. Gözleri her zaman keskindi, ama bu defa, grup grup birikmiş ve sessizce bir şeyler konuşan denizcilere dikkat etmedi.

24
Terk Edilmiş "Denizanası"

Zurita pruva direğinin karşısında, bordada duruyordu. Dümencinin bir işaretiyle birkaç denizci Pedro'ya atıldılar. Silahsızdılar, ama sayıları çoktu. Gene de Zurita'nın üstesinden öyle kolaylıkla gelemediler. Kalçasını ve sırtını iki denizci tuttu, ama kaptan kalabalıktan kurtuldu ve birkaç adım atıp bütün gücüyle bordanın kenarlarına tutundu.

Denizciler inildeyen kurbanlarını oradan alıp yere düşürdüler. Zurita gerildi, yeni düşmanlarının saldırılarına yumruklarla karşılık vermeye başladı. Tabancasını hiç bırakmazdı, ama saldırı öyle beklenmedikti ki, kılıfından çıkarmaya bile zaman bulamamıştı. Ağır ağır pruva direğine doğru geri çekildi ve ansızın, bir maymun becerikliliğiyle iplerden tırmanmaya koyuldu.

Bir denizci bacağını yakaladı, ama Zurita boşta kalan ayağıyla onun başına vurdu ve denizci de kendini kaybedip güverteye düştü. Zurita tepeye kadar tırmandı, orada da küfürler ederek oturmaya koyuldu. Burada kendisini görece güvende hissetmişti. Silahını çıkarıp bağırdı:

"Bana yaklaşmaya cüret edecek ilk adamın kafasını patlatırım!"

Denizciler aşağıda bundan sonra ne yapacaklarını konuşup homurdanıyorlardı.

"Kaptan kamarasında tüfek var!" diye bağırdı dümenci, diğerlerinin sesini bastırmaya çalışarak. "Gidelim, kapısını kırarız!"

Birkaç denizci kamaraya yöneldi.

"Boşuna," diye düşündü Zurita, "kurşunu yiyecekler!"

Ummadığı bir yardım beklentisiyle denize bakındı. Gözlerine inanamıyordu: *Denizanası*'na doğru alışılmadık bir hızla okyanusun yüzeyini yaran bir denizaltı yaklaşıyordu.

"Dibe dalmasa bari!" diye düşündü Zurita. "Köprüsünde insanlar var. Beni fark edip yaklaşırlar mı acaba?"

"İmdat! Acele edin! Adam öldürüyorlar!" diye bağırdı Zurita, bütün gücüyle.

Denizaltıdakiler belli ki onu fark etmişlerdi. Tekne hızını azaltmadan doğruca *Denizanası*'na gelmeye devam ediyordu.

Bu arada silahlı denizciler de kamaradan çıkmışlardı. Bunlar güverteye akmış, şimdi ise kararsızlıkla bekliyorlardı. *Denizanası*'na doğru silahlı bir denizaltı yaklaşıyordu; belli bu ki bir savaş gemisiydi. Bu davetsiz seyircilerin gözleri önünde Zurita'yı öldürmek olmazdı.

Zurita ise bayram ediyordu. Ama eğlencesi kısa sürdü. Denizaltının köprüsünde Baltasar ve Cristo duruyorlardı, yanlarında ise uzun boylu, atmaca burunlu ve kartal gözlü bir adam vardı.

Adam, güverteden yüksek sesle bağırdı:

"Pedro Zurita! Tutsak ettiğiniz İhtiandr'ı derhal geri verin! Size beş dakika mühlet veriyorum, yoksa teknenizi denizin dibine göndereceğim."

"Hainler!" diye düşündü Zurita, Cristo ve Baltasar'a nefretle bakarken. "Ama kendi kafamı kaybetmektense İhtiandr'ı kaybetmek daha iyi."

"Onu şimdi getiririm," dedi Zurita, direkten inerken. Denizciler de kendilerini kurtarmaları gerektiğini anlamışlardı. Hızla filikalara, denize atladılar ve sahile doğru ilerlemeye koyuldular. Her biri sadece kendi başının çaresine bakıyordu.

Zurita kamarasının merdivenlerine koştu, inci dolu keseyi aldı, gömleğinin içine iteledi, kayışı ve mendiliyle sıkıca bağladı. Bir sonraki dakika Gutierrez'in olduğu kamaranın kapısını açtı, elinden tuttu ve güverteye çıkardı.

"İhtiandr'ın sağlığı çok iyi değil. Onu kamarada bulabilirsiniz," dedi Zurita, Gutierrez'i bırakmadan. Bordaya koştu, Gutierrez'i bir filikaya bindirdi, filikayı denize indirdi ve kendisi de içine atladı.

Bu durumda denizaltı filikayı takip edemezdi: su çok sığdı. Ama Gutierrez, denizaltının güvertesinde Baltasar'ı görmüştü.

"Baba, İhtiandr'ı kurtarın! O şimdi ..." Ama konuşmaya devam edemedi; Zurita bir bezle ağzını kapadı ve aceleyle ellerini bağlamaya koyuldu.

"Kadını serbest bırakın!" diye bağırdı Salvator, bu şiddeti görünce.

"Bu kadın benim karım ve kimsenin benim karıma müdahale etme hakkı yok!" diye bağırdı Zurita cevap olarak, kürekleri bütün gücüyle çekerken.

Salvator tabancasıyla ateş etti. Kurşun filikanın bordasına saplandı. Zurita, Gutierrez'i tuttu ve onu kendine siper ederek bağırdı:

"Devam edin!"

Gutierrez onun ellerinde mücadele ediyordu.

"Son derece adi bir herif!" diye mırıldandı Salvator, silahını indirirken.

Baltasar, denizaltının köprüsünden atladı ve yüzerek, filikayı yakalamak için ilerlemeye başladı. Ama Zurita neredeyse karaya çıkmıştı. Küreklere asılıyordu ve az sonra bir dalga tekneyi kumsalın üzerine atıverdi. Pedro, Gutierrez'i yakaladı, kayalıkların arasında kayboldu.

Zurita'yı yakalayamayacağını gören Baltasar balıkçı teknesine doğru yüzmeye koyuldu ve çapanın zincirine tutunup güverteye çıktı. Merdivenlerden indi, burada İhtiandr'ı aramaya koyuldu.

Baltasar hücreyi bulana kadar tekneyi dört döndü. Teknede kimse kalmamıştı.

"İhtiandr teknede değil!" diye bağırdı Baltasar, Salvator'a.

"Ama o hayatta ve buralarda bir yerde olmalı. Gutierrez, 'İhtiandr şimdi...' diye bağırmıştı, eğer bu haydut onun ağzını kapatmamış olsaydı, onu nerede arayacağımızı öğrenecektik," dedi Cristo.

Denizin yüzeyine doğru bakan Cristo, sudan dışarıya doğru uzanan bir direğin ucunu fark etti.

Belli ki yakın zamanda burada bir gemi batmıştı. Belki de İhtiandr bu batık gemideydi?

"Zurita, İhtiandr'ı, batık bir gemideki defineyi aramaya göndermiş olmasın?" dedi Cristo.

Baltasar, güvertede serili, ucunda halka olan zinciri kaldırdı.

"Herhalde Zurita İhtiandr'ı bu zincire bağlayıp suya indiriyordu. Zincir olmaksızın İhtiandr kaçabilirdi. Hayır, o bu batıkta olamaz."

"Evet," dedi düşünceli bir şekilde Salvator. "Zurita'nın üstesinden geldik ama İhtiandr'ı bulamadık."

25
Batık Gemi

Zurita'nın peşindekiler, o sabaha karşı *Denizanası*'nda olanları bilmiyorlardı.

Denizciler bütün gece konuşmuşlar ve sabaha karşı bir karar almışlardı: uygun buldukları ilk anda Zurita'ya saldıracaklar, onu öldürecekler ve İhtiandr ile tekneye el koyacaklardı.

Zurita sabah erkenden kaptan köprüsüne çıktı. Rüzgâr dinmişti ve *Denizanası* hızı saatte üç nottan fazla olmaksızın, ağır ağır ilerliyordu.

Zurita okyanusun üzerindeki bir beneği fark etti. Dürbünle bakınca da batık bir geminin telsiz direğini gördü.

Az sonra, denizin üzerinde yüzen bir cankurtaran simidini fark etti.

Bir filika indirip simidi yakalamak için hazırlığa girişti.

Simidi çektiklerinde üzerindeki *Mafalda* yazısını gördü.

"*Mafalda* battı mı?" diye şaşkınlıkla düşündü Zurita. Bu büyük Amerikan posta ve yolcu gemisini biliyordu. Böyle bir gemi değerli şeyler yönünden hiç de fakir olamazdı. "İhtiandr dalıp da batık gemiden bu değerli şeyleri çıkarsa ya? İyi ama zincirin uzunluğu yeter mi ki? Çok zor... İhtiandr'ı zincirsiz indirirsem de, geri dönmez..."

Zurita düşünceye daldı. Açgözlülük ve İhtiandr'ı kaybetme korkusu içinde mücadele halindeydi.

Denizanası ağır ağır direğin sudan çıkmış ucuna doğru yaklaşıyordu.

Denizciler bordaya biriktiler. Rüzgâr tamamen dinmişti. *Denizanası* durmuştu.

"Bir zamanlar *Mafalda*'da çalışıyordum," dedi denizcilerden biri. "Büyük, güzel bir gemi. Koca bir şehir. Yolcular ise, zengin Amerikalılar."

"*Mafalda* belli ki telsizden battığını bildirmeye bile zaman bulamadan batmış," diye akıl yürüttü Zurita. "Belki de telsiz istasyonu zarar görmüştür. Yoksa bu civardaki bütün limanlardan hızlı balıkçı tekneleri, yatlar, sürat tekneleri, üzerlerinde hükümet temsilcileri, muhabirler, fotoğrafçılar, kameralar, gazeteciler ve dalgıçlarla akın ederlerdi. Zaman kaybetmemek gerek. İhtiandr'ı zincirsiz indirme riskini de almalıyım. Başka yolu yok. Ama onu geri dönmeye nasıl zorlayacağım? Ve riske atacağım şey sadece İhtiandr değil, onun şu inci definesi de olacak. Ama bu define o kadar değerli mi ki? İhtiandr abartıyor olmasın?"

Kuşkusuz şimdi sırada, *Mafalda* ile batmış olan defineyi bulmak vardı. İnci definesi şimdilik kalmıştı, kimse onu İhtiandr olmaksızın bulamazdı ve İhtiandr da Zurita'nın ellerindeydi. Oysa birkaç gün, belki de birkaç saat sonra, *Mafalda*'nın hazinesi erişilmez olacaktı.

"Demek ki ilkin *Mafalda*," diye karar verdi Zurita. Demir atılmasını emretti. Sonra kamarasına indi, bir not yazdı ve bu kâğıt parçasıyla İhtiandr'ın kamarasına girdi.

"Okumayı biliyor musun, İhtiandr? Gutierrez sana bir not gönderdi."

İhtiandr hızla notu alıp okumaya koyuldu:

"İhtiandr! Ricamı yerine getir. *Denizanası*'nın yanında batık bir gemi var. Denize dal ve bu gemiden, değerli bulduğun

ne varsa getir. Zurita zincirlerini çözecek, ama *Denizanası*'na geri dönmelisin. Bunu benim için yap, İhtiandr; yakında özgür olacaksın. Gutierrez."

İhtiandr, Gutierrez'den hiç mektup almış değildi ve onun el yazısını tanımıyordu. Ondan mektup aldığı için çok mutluydu, ama bir yandan da düşünüyordu. Peki ya bu, Zurita'nın bir hinliğiyse?

"Gutierrez neden kendisi istemedi bunu?" diye sordu İhtiandr, notu göstererek.

"Sağlığı iyi değil," diye yanıt verdi Zurita. "Ama döner dönmez onu göreceksin."

"Gutierrez'in bu değerli şeylere niye ihtiyacı var?" diye kuşkuyla sordu İhtiandr.

"Eğer sen muteber bir adam olsaydın, böyle bir soruyu hiç sormazdın. Hangi kadın güzel giyinmek, pahalı takılar takmak istemez ki? Ve bunun için de paraya gerek var. Batık gemide ise çok para yatıyor. Şimdi kimsenin değil bunlar. Bunları niye Gutierrez için çıkarmayasın ki? İlkin, altın külçelerini bulmalısın. Orada deri posta keselerinde olmalı. Sonra altın eşyalar; yolcuların yüzükleri olabilir..."

"Cesetlerle karşılaşabileceğimi düşünmüyor musunuz?" diye öfkeyle sordu İhtiandr. "Size hiç inanmıyorum. Gutierrez açgözlü değildir; o beni böyle bir işe göndermezdi..."

"Lanet olsun!" diye düşündü Zurita. Eğer İhtiandr'ı şimdi ikna edemezse tezgâhının açığa çıkacağını görüyordu.

Ama kendini toparladı, açık yüreklilikle güldü ve şöyle dedi:

"Seni kandıramayacağımı görüyorum. Seninle açık konuşmak gerek. Pekâlâ, dinle bakalım. *Mafalda*'daki altınları isteyen Gutierrez değil, benim. Buna inanıyor musun?"

İhtiandr istemeden gülümsedi:

"Tamamen!"

"Bu harika! Bak, bana inanmaya başladın; şimdi iş birli-

ğine koyulalım. Evet, altın bana gerek. Ve eğer *Mafalda*'daki altın, senin inci definendeki kadar çoksa, bana bu altınları getirir getirmez seni derhal denize salacağım. Ama mesele şu: sen bana tamamen inanmıyorsun, ben ise sana inanıyorum. Korkarım ki seni zincirsiz suya bıraktığımda dalacaksın ve..."

"Eğer size söz verirsem, tutarım."

"Ama bununla yetinemem. Beni sevmiyorsun ve eğer sözünü tutmazsan hiç şaşırmam. Ama Gutierrez'i seviyorsun ve onun senden istediklerini yaparsın. Doğru değil mi? İşte ben de onunla anlaştım. Elbette o da seni bırakmamı istiyor. Bu yüzden mektup yazdı ve özgürlüğe giden yolunun açılması dileğiyle onu bana verdi. Şimdi her şeyi anlıyor musun?"

Zurita'nın anlattıkları İhtiandr'a inandırıcı görünmüştü. Ama İhtiandr, Zurita'nın kendisini ancak, inci hazinesindeki kadar değerli altını *Mafalda*'dan çıkardığında salmaya söz verdiğine dikkat etmemişti...

"Bunları karşılaştırabilmek için," diye düşünüyordu Zurita kendi kendine, "İhtiandr kendi incilerini de getirmeli elbette; bunu ondan isteyeceğim. Ve o zaman ellerimde *Mafalda*'nın altınları, inci definesi ve İhtiandr olacak."

Ama İhtiandr, Zurita'nın ne düşündüğünü bilemezdi. Zurita'nın açık konuşması onu ikna etmişti ve İhtiandr düşünüp taşındıktan sonra razı olmuştu.

Zurita rahatlayarak bir soluk aldı.

"İnandı," diye düşündü.

"Çabucak gidelim."

İhtiandr hızla güverteye çıktı ve denize atladı.

Denizciler, İhtiandr'ın denize zincirsiz atladığını görmüşlerdi. Delikanlının *Mafalda*'nın batık hazinelerine gittiğini hemen anladılar. Gerçekten de Zurita, bütün bu hazinelere tek başına mı konacaktı? Gecikecek zaman değildi; onlar da Zurita'nın üzerine atıldılar.

Tayfalar Zurita'yı yakaladıkları bu sırada İhtiandr da ba-

tık gemiyi incelemeye koyulmuştu. Delikanlı, üst güvertedeki devasa lombardan aşağıya, iskelenin üzerine yüzdü; bu iskele ona, büyük bir binanın merdivenlerini hatırlatıyordu, sonra da koridora çıktı.

Burası neredeyse tamamen karanlıktı. Yalnızca açık kapılardan solgun bir ışık sızıyordu.

İhtiandr, bu açık kapılardan birinden içeri yüzdü ve salona çıktı. Kocaman, yuvarlak pencereler, yüzlerce insanı alabilecek devasa salonu zorlukla aydınlatıyordu. İhtiandr lüks bir avizenin üzerine yerleşip çevresine bakındı. Manzara çok tuhaftı. Tahta masalar ve küçük sehpalar yukarıda yüzüyor ve tavanda salınıyorlardı. Küçük bir sahnede kapağı açık, kuyruklu bir piyano vardı. Yerde ince halılar seriliydi. Sağda solda verniklenmiş kırmızı ağaçtan yapılma duvarlar, çizilmiş, bozulmuştu. Duvarlardan birinde lambalar vardı.

İhtiandr kendini avizeden öteye itti ve lambalara doğru yüzdü. Aniden, şaşkınlıkla durdu. Karşısında biri yüzüyor, onun hareketlerini tekrar ediyordu. "Ayna bu," diye tahmin yürüttü İhtiandr. Dev bir ayna, bütün duvarı kaplamış, su dolu salonun iç dekorasyonunu belli belirsiz yansıtıyordu.

Burada aranacak bir hazine yoktu. İhtiandr koridora doğru yüzdü, alt güverteye indi ve lüks, salon kadar büyük bir yere girdi; belli ki, burası restorandı. Büfelerde ve tezgâhların üzerinde, barların yanında yerde şarap şişeleri, konserve kavanozları, kutular görünüyordu. Suyun basıncıyla mantarların çoğu şişelerin içine girmişti, teneke konserveler büzülmüştü. Servis takımı masada kalmıştı, ama tabak çanağın bir kısmı, gümüş çatal ve bıçaklar yerdeydi.

İhtiandr kamaralara girmeye koyuldu.

Son moda Amerikan eşyalarıyla donatılmış birkaç kamaraya girmişti; ama tek bir ceset bile görmemişti. Yalnızca üçüncü güvertedeki kamaralardan birinde şişmiş ve tavanda sallanan bir ceset gördü.

"Belli ki çoğu filikalarla kurtulmuş," diye düşündü İhtiandr.

Ama daha aşağılara indiğinde, üçüncü sınıf yolcularının kaldığı güvertede korkunç bir tabloyla karşılaştı: bu kamaralarda erkekler, kadınlar ve çocuklar kalıyorlardı. Beyazların, Çinlilerin, Afrikalıların ve Hintlilerin cesetleriyle doluydu burası.

Geminin mürettebatı ilk önce birinci sınıftaki zengin yolcuları kurtarmaya koyulmuş, geri kalanları ise kendi kaderlerine terk etmişlerdi. İhtiandr bazı kamaralara giremiyordu: kapılar cesetlerle sıkıca kenetlenmişti.

İnsanlar panik halinde birbirlerini ezmişler, bu son kurtuluş yolunu kendi kendilerine kapatarak çıkışı doldurmuşlardı.

Uzun koridorda cesetler ağır ağır dalgalanıyorlardı.

Su, açık lombarlardan içeri dolmuş ve şişmiş cesetleri sürüklemişti. İhtiandr korkmuştu; bu sualtı mezarlığından bir an önce uzaklaşmak için acele ediyordu.

"Gutierrez gerçekten de beni nereye gönderdiğini bilmiyor muydu?" diye düşündü İhtiandr. Gerçekten de onu, İhtiandr'ı, bu boğulmuş insanların ceplerini karıştırmaya ve valizlerini açmaya zorlayabilir miydi? Hayır, o bunu yapamazdı! Belli ki bir kez daha Zurita'nın tuzağına düşmüştü. "Yukarı yüzeceğim," diye karar verdi İhtiandr, "ve Gutierrez'in güverteye çıkıp benden dileğini kendisinin söylemesini isteyeceğim."

Delikanlı, bir güverteden diğerine bitmek bilmez koridorlardan bir balık gibi kaydı ve hızla yüzeye çıktı. *Denizanası*'na yaklaştı.

"Zurita!" diye seslendi. "Gutierrez!"

Ama kimse ona cevap vermedi. Sessiz "Denizanası" dalgalarda salınıyordu.

"Nereye kayboldu bunlar?" diye düşündü delikanlı.

"Zurita'nın yeni bir tezgâhı mı bu da?" İhtiandr temkinlilikle tekneye doğru yüzdü ve güverteye çıktı.

"Gutierrez!" diye bağırdı tekrar.

"Buradayız!" diye seslendi delikanlıya Zurita, kıyıdan zorlukla duyulan bir sesle.

İhtiandr o tarafa baktı ve kıyıdaki çalılıktan dikkatlice bakınan Zurita'yı gördü.

"Gutierrez hastalandı! Buraya yüz, İhtiandr!" diye bağırdı Zurita.

Gutierrez hastaydı! Delikanlı şimdi onu görebiliyordu. Hemen suya atladı ve hızla kıyıya yüzdü.

Sudan çıkmıştı ki, Gutierrez'in ölgün sesini duydu:

"Zurita yalan söylüyor! Kurtar kendini, İhtiandr!"

Delikanlı hızla döndü ve suyun altından yüzdü. Kıyıdan uzaklaşınca yüzeye çıktı ve geriye baktı. Kıyıda beyaz bir şeyin parıldadığını gördü.

Belki de Gutierrez onun kurtuluşunu selamlıyordu. Acaba onunla tekrar görüşebilecek miydi?

İhtiandr hızla açık denize doğru yüzdü. İleride küçük bir tekne belirmişti. Köpüklerle çevrili tekne keskin burnuyla suyu yararak güneye doğru ilerliyordu.

"Bir kez daha insanlardan uzaklarda," diye düşündü İhtiandr ve derinlere dalarak suyun altında kayboldu.

ÜÇÜNCÜ KISIM

26
Yeni Bir Baba

Baltasar, denizaltıdaki amacına ulaşamayan seyahatten sonra derin bir kedere dalmıştı. İhtiandr'ı bulamamışlardı, Zurita ise Gutierrez ile birlikte kaybolmuştu.

"Lanet olası beyazlar!" diye homurdandı ihtiyar, dükkânında yalnız başına otururken. "Bizi kendi topraklarımızdan sürdüler ve kölelerine çevirdiler. Çocuklarımızı sakatladılar, kızlarımızı kaçırdılar. Hepimizi yok etmek istiyorlar."

Baltasar, Cristo'nun "Merhaba, kardeş!" dediğini duydu. "Haber var! Büyük bir haber! İhtiandr bulundu."

"Ne?" Baltasar hızla kalktı. "Çabuk anlat!"

"Anlatacağım, yeter ki sözümü kesme, yoksa söylemek istediğimi unutuyorum. İhtiandr bulundu. O zaman dememiş miydim batık gemidedir diye! Biz oradan uzaklaşınca o da çıkmış ve eve yüzmüş."

"Nerede şimdi? Salvator'la mı?"

"Evet, Salvator'la."

"Ben de ona gidiyorum, Salvator'a; ondan oğlumu bana geri vermesini isteyeceğim."

"Ve vermeyecek!" diye karşı çıktı Cristo. "Salvator,

İhtiandr'a okyanusta yüzmeyi yasakladı. Ama ben arada sırada onu salabilirim..."

"Verecek! Eğer vermezse Salvator'u öldürürüm. Şimdi gidelim."

Cristo endişeyle elini salladı.

"En azından yarına kadar bekle. Salvator'a torunumu ziyaret etmesi için yalvardım. Salvator kuşkulandı. Bıçak gibi keskin gözlerini gözlerime dikti. Yalvarırım, yarına kadar bekle."

"Pekâlâ. Salvator'a yarın gideceğim. Ama şimdi körfeze gidiyorum. Belki de oğlumu uzaktan, denizde görebilirim."

Baltasar bütün gece dalgalara bakarak körfezdeki kayaların üzerinde oturdu. Deniz fırtınalıydı. Soğuk güney rüzgârları sağanak gibi vuruyor, dalgaların üzerinden köpükleri kapıyor ve bunları yakınlardaki kayaların üzerine fırlatıyordu. Dalgalar kıyıda gümbürdüyordu. Okyanusun köpükleri arasında hiçbir şey görmemek Baltasar'a acı veriyordu. Şafak sökerken Baltasar hâlâ bir kayanın üzerinde hareketsiz oturuyordu. Karanlık okyanus kül rengini alırken boş ve ıssızdı.

Ve Baltasar aniden kıpırdandı. Keskin gözleri dalgaların üzerinde kayan koyu bir şey fark etmişti. Bir insan! Belki de boğulmuş biridir! Hayır, sakince sırt üstü uzanmış, elini başının arkasına sarmış biriydi bu. O muydu?

Baltasar yanılmıyordu. Bu İhtiandr'dı. Baltasar kalktı ve ellerini göğsüne bastırarak bağırdı:

"İhtiandr! Oğlum!" Ve elini kaldıran ihtiyar denize atladı. Kayanın üzerinden düştü, doğruca derine daldı. Ve tekrar yüzeye çıktığında kimse yoktu. Dalgalarla umutsuzca mücadele eden Baltasar tekrar daldı, ama dev bir dalga onu kaptı, çevirdi, kıyıya fırlattı ve sessiz bir homurtuyla yuvarladı.

Sırılsıklam olmuş Baltasar kalktı, dalgalara baktı ve derin bir nefes aldı. "Gördüğüm gerçek miydi?"

Rüzgâr ve güneş Baltasar'ın elbiselerini kurutunca Salvator'un mülkünü çeviren duvara yöneldi ve demir kapıyı dövdü.

"Kim o?" diye sordu zenci, mazgal deliğinden gözleyerek.

"Doktora geldim, önemli bir mesele."

"Doktor kimseyi kabul etmiyor," diye cevap verdi zenci ve mazgalı kapattı.

Baltasar kapıyı dövmeye ve bağırmaya devam etti, ama kimse ona kapıyı açmadı. Duvarın arkasından sadece köpeklerin tehditkâr havlaması duyuluyordu.

"Bekle, lanet olası İspanyol!..." diye hırladı Baltasar ve şehre yöneldi.

Mahkeme binasına yakın bir yerde "Palma" kafeteryası vardı; bu, kalın taş duvarları olan alçak, eski, beyaz bir yapıydı. Girişin önünde, çizgili bir tenteyle örtülü küçük bir veranda bulunuyordu; burada sehpalar ve mavi porselen vazolarda kaktüsler vardı. Veranda sadece akşamları canlanıyordu. Gündüzleri insanlar serin, alçak odalarda oturmayı tercih ediyorlardı. Kafeterya, mahkemenin bir parçası gibiydi. Buraya devamlı davacılar, şikâyetçiler, davalılar, tanıklar, zanlılar, hatta gözaltına alınmamış olanlar gelirdi.

Burada şarap ve pulke içilirdi, insanlar sıraları gelinceye kadar zaman geçirmeye gelirlerdi. Mahkeme binasıyla "Palma" arasında mekik dokuyan çevik bir oğlan mahkemede olup biteni haber verirdi. Böylesi daha rahattı. Dosyalarıyla karanlık avukatlar ve yalancı tanıklar sızardı buraya; bunlar açıktan hizmetlerini sunarlardı.

Baltasar birçok defa dükkânının davaları yüzünden "Palma"ya gelmişti. Burada arzuhalcilerle karşılaşacağını biliyordu. Bu nedenle oraya yöneldi.

Hızla verandaya çıktı, serin lobiye girdi, hoşnutlukla serin havayı soludu, alnındaki teri sildi ve önünden yıldırım gibi geçen oğlana sordu:

"Larra geldi mi?"

"Don Flores de Larra geldiler, kendileri yerlerinde oturuyorlar," diye cevap verdi oğlan dalga geçerek.

Don Flores de Larra dediği kişi, eskiden küçük bir mahkeme kâtibiydi; rüşvet yüzünden işten atılmıştı. Şimdi ise bir sürü müşterisi vardı: şüpheli işleri olan herkes aceleyle bu büyük arzuhalciye gidiyordu. Baltasar'ın işi de onunlaydı.

Larra, geniş bir eşiği olan gotik pencerenin yanındaki sehpanın arkasında oturuyordu. Arzuhalcinin önündeki masada bir maşrapa şarap ve şişkin, kırmızı bir cüzdan vardı. Çalışmaya her an hazır olan sağlam bir kalem ucu aynı renkteki eski püskü elbisenin cebinden görünüyordu.

Larra şişman, kel, kırmızı yanaklı, kırmızı burunlu, tıraşlı ve gururlu biriydi. Pencereden giren esinti kır saçlarını dalgalandırıyordu. Mahkeme başkanı bile müşterilerini daha büyük bir azametle karşılayamazdı.

Baltasar'ı gören Larra aldırmazcasına başını salladı, kendi koltuğunun karşısındaki kuru sandalyeyi gösterdi ve konuşmaya başladı:

"Rica ederim oturun. Neden şikâyetçisiniz? Şarap istemez misiniz? Pulke?"

Genellikle o ısmarlar ama müşteri öderdi. Baltasar duymamış gibiydi.

"Büyük bir mesele. Önemli bir mesele, Larra."

"Don Flores de Larra," diye düzeltti arzuhalci, maşrapadan bir yudum içerken. Ama Baltasar bu düzeltmeye de dikkat etmemişti.

"Peki, nedir meseleniz?"

"Biliyorsun, Larra..."

"Don Flores de..."

"Bu zırvaları yenilere söyle!" diye sertçe bağırdı Baltasar. "Burada ciddi bir mesele var."

"Öyleyse hızla anlat," dedi başka bir tondan Larra.

"Deniz şeytanını biliyor musun?"

"Doğrusunu söylemek gerekirse tanışmadım, ama hakkında çok şey duydum," diye tekrar alışkanlıkla cevap verdi Larra.

"İşte! 'Deniz şeytanı' dedikleri, benim oğlum İhtiandr."

"Olamaz!" diye bağırdı Larra. "Sen fazla içmişsin Baltasar."

Yerli yumruğunu masaya vurdu:

"Dünden beri boğazımdan tek bir lokma geçmedi; sadece birkaç yudum deniz suyu."

"Demek ki durum daha kötü..."

"Delirdim mi demek istiyorsun? Hayır, aklım yerinde. Sus da dinle."

Baltasar Larra'ya bütün hikâyeyi anlattı. Larra ağzından tek kelime çıkmadan yerliyi dinledi. Kırçıl kaşları giderek daha da kalkıyordu. Sonunda dayanamadı, olimpik azametini unuttu, yağlı yumruğunu masaya vurarak bağırdı:

"Vay iblis!"

Beyaz bir önlük ve kirli servislerle bir oğlan yanaştı.

"Ne emredersiniz?"

"İki şişe buzlu Sauternes şarabı!" dedi ve Baltasar'a dönerek konuşmaya devam etti: "Muhteşem! Harika bir iş adamı! Gerçekten bütün bunları kendin mi düşündün? Gerçi itiraf etmek gerekirse, bu hikâyedeki en zayıf nokta, senin baba oluşun."

"Kuşkun mu var?" Baltasar öfkeden kıpkırmızı olmuştu.

"Hey, kızına ihtiyar. Ben sadece bir hukuk adamı olarak mahkemeye sunulacak delillerin önemini dikkate alarak konuşuyorum: mahkemedekiler daha da kötüdür. Gerçi bu meselenin doğruluğunu kanıtlamak mümkün. Evet. Ama çok para gerek."

"Bana oğlum lazım, para değil," dedi Baltasar.

"Para herkese gerekir; özellikle de senin gibi ailesini ge-

nişletenlere," diye öğretmen edasıyla konuştu Larra ve kurnazca göz kırparak devam etti: "Salvator'un bütün işlerinde bizim için en değerli ve en çok umut vaat edeni, onun ne tür deneyler ve ameliyatlarla uğraştığını öğrenmek. Böylece öyle bir balık yakalayabiliriz ki, Salvator'un altın çuvalından soğuk bir fırtınada dökülen portakallar gibi pezolar dökülür."

Baltasar, Larra'nın doldurduğu şarap bardağına uzandı:

"Oğlumu istiyorum ben. Bunun için mahkemeye bir dilekçe yazmalısın."

"Hayır, hayır! Asla olmaz!" Larra, neredeyse korkuyla itiraz etti. "Bununla başlarsak bütün olayı bozmuş oluruz. Ancak iş biterken bunu yapmak gerek."

"Öyleyse ne öneriyorsun?" diye sordu Baltasar.

"İlkin," Larra başparmağını kıvırdı, "Salvator'a seçmece zarif ifadelerle süslü bir mektup yazalım. Ona, bütün yasadışı ameliyat ve deneylerinden haberdar olduğumuzu bildirelim. Ve eğer bütün bunları açık etmemizi istemiyorsa bize iyi bir meblağ ödemesi gerekecek. Yüz bin diyelim. Evet, yüz bin; en azı bu kadar." Larra, soran gözlerle Baltasar'a baktı.

Baltasar ise kaşlarını çatmış, susuyordu.

"İkincisi," diye devam etti Larra, "istediğimiz meblağı aldığımızda (ve bunu alacağız), Profesör Salvator'a daha da saygılı ifadelerle dolu ikinci bir mektup gönderelim. Ona, İhtiandr'ın gerçek babasının bulunduğunu ve elimizde su götürmez deliller olduğunu bildirelim. Ona, babanın oğlunu istediğini ve Salvator'un İhtiandr'ı nasıl sakatladığını açığa çıkaracak bir mahkeme önüne çıkmayı arzu etmediğini yazalım. Eğer Salvator kendi iddiasında ısrar ediyor ve oğlanın kendisiyle kalmasını istiyorsa, bizim tarafımızdan gösterilen birine ve gösterdiğimiz bir yerde, gösterdiğimiz bir zamanda bir milyon dolar ödemesi gerekecek."

Ama Baltasar dinlemiyordu. Şişeyi almış ve bunu, ar-

zuhalcinin kafasına çarpmaya niyetliydi. Larra daha önce Baltasar'ı hiç böyle bir öfke nöbeti içinde görmemişti.

"Kızına. Dur, şaka yapıyordum. Bırak şu şişeyi!" diye bağırdı Larra, elleriyle parlak kafasını örterek.

"Sen!... Sen!..." diye öfkeyle bağırıyordu Baltasar. "Bana kendi oğlumu, İhtiandr'ı satmamı mı öneriyorsun? Yoksa senin kalbin yok mu? Yoksa sen bir insan değil de akrep misin, tarantula mısın, yoksa babalık duygusu sana tamamen yabancı mı?"

"Beş! Beş! Beş!" diye bağırmaya başladı Larra, öfkelenme sırası ona gelmişti. "Beş çocuğun babasıyım ben! Beş oğlum var! Her boydan beş küçük iblis! Beş tane boğaz! Biliyorum, anlıyorum, hissediyorum! Kendininkinden vazgeçme. Sabrını koru da sonuna kadar dinle."

Baltasar sakinleşti. Şişeyi masaya koydu, başını eğdi ve Larra'ya baktı:

"Peki, konuş bakalım!"

"Salvator bize bir milyon ödeyecek. Bu, senin İhtiandr için çeyiz olacak. Bana da bir şeyler atarsın. Sıkıntılarım ve yazarlıktan kaynaklanan hakların için; yüz bin gibi bir şey. Seninle anlaşırız. Salvator bir milyonu ödeyecek. Başımı koyarın ki ödeyecek! Ve öder ödemez de..."

"Onu mahkemeye vereceğiz."

"Birazcık daha sabır. En güçlü gazete tekelinin yayıncılarını ve redaktörlerini de, bu sansasyonel suçlu hakkında bilgilendirmemize karşılık bize ödeme yapmaya davet edeceğiz; diyelim ki yüz yirmi bin; ya da yüz otuz (hiç değilse bu da bir işe yarasın). Belki gizli polisten de bize bir şeyler öderler. Polis ajanları da kendi kariyerlerini yapmak istiyorlardır ne de olsa. Salvator'la bütün bu işlerimizi bitirdikten sonra, ancak o zaman mahkemeye git; orada dile getir babalık duygularını, orada adalet tanrıçasının kendisi de babalık haklarına sahip olmanda yardım edebilir." Larra şarabını bir yudumda

içti, çanağı masayı koydu, muzafferane bir edayla Baltasar'a baktı. "Ne diyorsun?"

"Bir lokma yemedim, gece uyumadım ve sen bana sonuna kadar dayanmayı öneriyorsun," diye başladı Baltasar.

"Memnun olmadığın şey nedir senin?" diye sözünü kesti Larra ateşli bir şekilde. "Nedir bu? Milyonlar mı? Mil-yonlar! Gerçekten aklını mı kaybettin sen? Yirmi yıldır İhtiandr olmaksızın yaşıyordun."

"Yaşıyordum. Ama şimdi... Tek kelimeyle, mahkemeye bir dilekçe yaz."

"Sen çıldırmışsın!" diye bağırdı Larra. "Titre ve kendine gel! Aklını başına topla Baltasar! Anlasana! Milyonlar! Para! Altın! Yeryüzündeki her şeyi alabilirsin. En iyi tütün, otomobil, yirmi tekne, bu kafeterya..."

Baltasar kararlılıkla, "Mahkemeye bir arzuhal yaz, yoksa başka arzuhalciye giderim," dedi.

Larra, itiraz etmenin anlamsız olduğunu anlamıştı. Başını salladı, derin bir nefes aldı, kırmızı çantasından kâğıt çekti, yan cebinden kalemini çıkardı.

Birkaç dakika sonra Salvator'a karşı, Baltasar'ın oğlunu yasadışı bir şekilde kaçırdığı ve onu sakatladığına dair mahkemeye yapılan şikâyet yazılmıştı.

"Son defa söylüyorum, iyice düşün," dedi Larra.

"Hadi bakalım," dedi yerli, şikâyeti almak için elini uzatırken.

"Başsavcıya ver. Nerede olduğunu biliyor musun?" Larra'nın müşterisi başını salladı ve homurdandı:

"Umarım merdivenden düşersin de ayağını kırarsın!"

Baltasar, savcıdan çıkışta büyük, beyaz merdivenlerde Zurita'yla burun buruna geldi.

"Ne arıyorsun burada?" diye sordu Zurita, yerliye kuşkuyla bakarak. "Herhalde benden şikâyetçi değilsindir!"

"Sizinle ilgili her şeyden şikâyet etmek gerek," diye cevap

verdi Baltasar, İspanyolları kastederek. "Ama hayır. Kızımı nereye gizledin?"

"Ne hakla bana 'sen' diye sesleniyorsun!" diye öfkeyle sarsıldı Zurita. "Eğer karımın babası olmasaydın, yumruğumu yemiştin."

Eliyle Baltasar'ı kabaca iten Zurita merdivenlerden çıktı ve büyük mahkeme kapısını geçip gözden kayboldu.

27
Mahkemede Bir Dava

Buenos Aires başsavcısını sıradışı birisi ziyaret etmişti: bu yerel katedralin baş vaizi Juan de Garsilasso'du.

Başsavcı, baygın gözkapakları olan şişman, kısa boylu ve canlı bir adamdı; saçları kısa kırpılmıştı ve bıyıkları boyalıydı. Koltuğundan kalktı, piskoposu selamladı.

Ev sahibi değerli konuğunu özenle yazı masasının yanındaki ağır deri koltuğa oturttu.

Piskopos ve başsavcı birbirlerine çok az benziyordu. Başsavcının yüzü etli ve kırmızıydı, kalın dudakları ve geniş, armut şeklinde bir burnu vardı. Parmakları kalın, kısa dalları andırıyordu, yuvarlak karnının üzerindeki düğmeler ise her dakika çözülmeye hazırdı, üzerleri yağ lekeleriyle bezeliydi.

Piskoposun yüzü ise solgunluğu ve zayıflığıyla şaşırtıyordu. Çıkıntılı kuru bir burun, sivri bir sakal ve neredeyse lacivert dudaklar ona sıradan bir cizvit çehresi veriyordu.

Piskopos, muhatabının gözlerine hiç bakmıyordu, ama gene de keskin gözleriyle onu incelemişti. Çevresinde derin bir izlenim bırakıyordu ve zorlu siyaset oyununu oynamak için manevî meselelerden memnuniyetle uzak duruyordu.

Ev sahibiyle selamlaştıktan sonra piskopos ziyaretinin amacına değinmek için zaman kaybetmedi.

"Sorabilir miyim acaba," diye sessizce sordu piskopos, "Profesör Salvator'un davası ne durumda?"

"Ah, ekselansları bu davayla ilgili!" diye nezaketle söylendi başsavcı. "Evet, istisnai bir dava bu!" Masanın üzerinden kalın bir klasörü alan ve sayfalarını çeviren başsavcı devam etti: "Pedro Zurita'nın ihbarıyla Profesör Salvator hakkında bir soruşturma başlattık ve arama yaptık. Zurita'nın, Salvator'un hayvanlar üzerinde sıradışı ameliyatlar yaptığına dair dilekçesi tamamlanmaya muhtaç. Salvator'un bahçesinde canavar hayvanlar ürettiği, gerçek bir fabrika vardı. Bu hayret edilecek bir şey! Salvator, örneğin..."

"Aramanın sonuçlarını gazetelerden biliyorum," diye yumuşakça araya girdi piskopos. "Bu Salvator'un ilişkilerine dair hangi tedbirleri aldınız? Tutuklandı mı?"

"Evet, tutuklandı. Ayrıca, iddia makamının çok önemli kanıt ve tanığı olan İhtiandr adında genç bir adamı da şehre getirdik; buna deniz şeytanı da deniliyor. Bizi bu kadar zamandır meşgul eden ünlü deniz şeytanının, Salvator'un hayvanat bahçesinin harikalarından biri olduğunu kim düşünebilirdi ki! Şimdi uzmanlar, üniversite profesörleri, bütün bu şeylerin incelenmesiyle uğraşıyorlar. Kuşkusuz bütün hayvanat bahçesini, bütün bu canlı ve önemli delilleri şehre getiremedik. Ama İhtiandr'ı getirdik ve mahkeme binasının bodrumuna koyduk. Bana epeyce dert oluyor. Düşünebiliyor musunuz, susuz yaşayamadığı için ona büyük bir su tankı yaptırmamız gerekti. Ve kendini gerçekten de çok kötü hissediyor. Belli ki Salvator, delikanlının organizmasında onu bir su adamına çeviren sıradışı değişiklikler yapmış. Bilim insanlarımız bu meseleyi aydınlatıyorlar."

"Beni daha çok Salvator'un mahkemesi ilgilendiriyor," diye sessizce söze başladı piskopos. "Hangi maddeden sorumlu tutulacak? Ve fikriniz nedir: hüküm giyer mi?"

"Salvator'un davası, nadir görülen bir ceza davası," diye

cevap verdi başsavcı. "İtiraf edeyim, onu hangi maddeden suçlayacağıma daha karar vermedim. En basitinden, kuşkusuz Salvator, bu delikanlıda neden olduğu sakatlık yüzünden canlılar üzerinde yasadışı ameliyat yapmakla suçlanabilir..."

Piskopos surat astı:

"Salvator'un bütün bu yaptıklarının suç anlamına gelmediğini mi söylüyorsunuz?"

"Bu meselede öyle ya da değil," diye devam etti başsavcı. "Bana başka bir dilekçe daha verildi; Baltasar adında bir yerlinin dilekçesi. İhtiandr'ın, oğlu olduğunu iddia ediyor. Kanıtları çok zayıf, ama eğer uzmanlar İhtiandr'ın gerçekten de onun oğlu olduğunu belirlerlerse bu yerliyi de iddia makamının tanığı olarak değerlendirebiliriz."

"Yani Salvator, her halükarda sadece tıbbî kuralları çiğnemekten suçlanacak ve ancak çocuklar üzerinde ebeveynlerinin rızası olmaksızın ameliyatlar yapmaktan hüküm giyecek?"

"Ve belki de sakatlığa sebep olmaktan. Bu biraz daha ciddi. Ama bu meselede daha ciddi bir durum var. Uzmanlar, kesin bir hüküm olmasa bile, normal bir insanın hayvanlar üzerinde böyle düşünceleri olamayacağı ve böyle sıradışı ameliyatlar gerçekleştiremeyeceği düşüncesine meyilliler. Salvator uzmanlar tarafından ruh hastalığı nedeniyle sorumsuz bulunabilir."

Piskopos, kalın dudaklarını sıkıp masanın köşesine bakarak oturuyordu. Sonra neredeyse duyulmayan bir sesle konuştu:

"Sizden bunu beklemezdim."

"Neyi beklemezdiniz, ekselansları?" diye sordu şaşıran başsavcı.

"Adaletin bekçisi olan siz bile Salvator'un eylemlerini yararlılıktan uzak bulmayarak meşrulaştırıyorsunuz."

"Bunda kötü olan ne?"

"Ve suçun muhtevasını belirlemeyi güçleştiriyorsunuz. Kilisenin mahkemesi, semavi mahkeme Salvator'un eylemlerine başka türlü bakıyor. Size yardım etmesine ve öğüt vermesine izin verin."

"Buyrun lütfen," dedi başsavcı, kafası karmakarışık. Piskopos alçak sesle konuşmaya başladı, sesini bir vaiz, bir engizisyon savcısı gibi yükseltiyordu:

"Salvator'un davranışlarının yararlılıktan tamamen yoksun olmadığını söylüyorsunuz? Onun sakat bıraktığı hayvanların ve insanın da bundan, daha önce sahip olmadıkları bir avantaj sağladığını düşünüyorsunuz? Bu ne demektir? Yaradan, insanları gerçekten de yetersiz mi yarattı? Gerçekten de Profesör Salvator'un, insan bedenine tam bir görünüm vermek için müdahale etmesi mi gerekiyor?"

Başsavcı donmuş gibi hareketsiz oturuyordu.

Şimdi kilisenin önünde kendisi de suçlanıyordu. Bunu hiç ummamıştı.

"Azizlerin Mektubu, Birinci Bab, Yirminci Ayeti hatırlayın: 'Ve Tanrı dedi ki: insanı kendi suretimizde yaratalım.' Ve Yirmi Yedinci Ayet: 'Ve Tanrı insanı kendi suretinde yarattı.' Salvator ise bu sureti bozmaya cüret etti, siz ise, siz bile bunda bir yararlılık buluyorsunuz!"

Başsavcı, "Affedersiniz, aziz peder..." diyebildi ancak.

"Tanrı kendi yarattığını nihayetinde güzel bulmadı mı?" Piskopos, esin gelmiş gibi konuşuyordu. "İnsan kanunlarının maddelerini iyi hatırlıyorsunuz, ama tanrısal yasaların maddelerini unutuyorsunuz. Birinci Bab'ın Otuz Birinci Ayetini hatırlayın: 'Tanrı yarattığı her şeyi gördü ve iyi olduğuna karar verdi.' Sizin Salvator ise, insanların hem karada hem denizde yaşayabilmeleri için bir şeylerin düzeltilmesi, yeniden yapılması, şeklinin bozulması gerektiğini söylüyor. Ve siz de bütün bunları keskin bir zekânın ürünü ve yararlı buluyorsunuz. Bu, Tanrı'ya şirk koşmak değil midir? Münafıklık?

Küfür? Yoksa insan yasaları bizi dinî suçlara göre cezalandırmıyor mu? Arkamızdan gelenler şunları tekrar ederlerse ne olacak: 'Evet, insan Tanrı tarafından kötü bir şekilde yaratılmıştı. İnsanı yeniden şekil versin diye Doktor Salvator'a vermek gerek.' Bu da dini sarsan bir bela değil midir? Tanrı, kendi yarattığı her şeyi iyi bulmuştu. Salvator ise hayvanların başlarını kesip bir diğerine eklemeye, derilerini değiştirmeye, gerçekte iblisçe şeyler yaratmaya başlıyor, tam anlamıyla kendini yaradanın üzerine koyuyor. Ve siz, Salvator'un hareketlerinde bir suç bulmakta zorlanıyorsunuz!"

Piskopos durdu. Başsavcıya yaptığı bu vaaz onu epey etkilemişti, sustu ve sesini ağır ağır yükselterek, tekrar konuşmaya başladı:

"Beni, Salvator'un mahkemesinin daha çok ilgilendirdiğini söylemiştim. Ama belki de İhtiandr'ın mahkemesine bakınam daha iyi olur? Üstelik bu yaratık, bir Hıristiyan adı bile taşımıyor: İhtiandr Yunancada balık-adamdan başka bir anlama gelmiyor. Hatta İhtiandr eğer suçlu değil de sadece bir kurbansa bile Tanrı'ya karşı olmaktan, yaradılışa karşı bir küfürden başka bir şey değil. Bizatihi kendi varlığıyla bile düşünceleri karıştırabilir, günahkâr tefekkürlere götürebilir, gücü az olanları yoldan çıkarabilir, inancı zayıf olanları kandırabilir. İhtiandr var olmamalı! Tanrı'nın onu kendi yanına alması, bu mutsuz delikanlının kendi sakat doğası yüzünden beklenmedik şekilde ölmesi en iyisidir. Her halükarda suçlanmalı, hapsedilmeli, özgürlüğü elinden alınmalı. Zaten ona karşı da bazı suçlamalar yaptılar: balıkçılardan balık çalmış, ağlarını parçalamış, nihayet onları avlamakla korkutmuş ve şehir de onun yüzünden balıksız kalmış. Tanrısız Salvator ve onun ellerinin iğrenç eseri olan bu İhtiandr; kiliseye, Tanrı'ya, gökyüzüne meydan okumaya cüret ettiler! Ve kilise, onlar yok edilene kadar silahlarını bırakmayacak."

Piskopos, bu suçlayıcı konuşmasına devam etti. Başsavcı

onun karşısında sarsıldı, başını salladı, bu öfke dolu kelimeleri bölmeye yeltenmedi.

Piskopos nihayet bitirdiğinde başsavcı kalktı, piskoposa yaklaştı ve zor duyulan bir sesle konuştu:

"Bir Hıristiyan olarak günahlarının kefaretini nasıl ödeyebilirim! Ve bu resmi rütbeyle bana gösterdiğiniz yardımlarınıza şükranımı nasıl ifade edebilirim! Şimdi Salvator'un suçları gözümün önünde apaçık. Hüküm giyecek ve cezasını çekecek. İhtiandr da adaletin kılıcından kaçamayacak."

28
Dâhi Bir Çılgın

Dava süreci, Doktor Salvator'u çökertemedi. Hapiste soğukkanlılığını, kendine güvenini korudu, detektifler ve uzmanlarla, bir yetişkinin çocuklarla konuştuğu gibi, yüksek bir hoşgörü ile konuşuyordu.

Onun doğasında atalet yoktu. Çok yazıyordu, hapishane hastanesinde birkaç parlak ameliyat da yapmıştı. Hapishane hastaları arasında, müdürün karısı da vardı. Habis bir tümör onu ölüme götürüyordu. Salvator, doktorun konsültasyon için yaptığı girişimlerin artık sonuç vermediği ve tıbbın artık çaresiz kaldığını bildirdiği anda kadının hayatını kurtarmıştı.

Mahkeme günü geldi.

Büyük mahkeme salonu, kalabalık isteklilerin hepsini almaya yetmemişti.

Kalabalık, koridorları, binanın önündeki meydanı doldurmuştu; açık pencerelere bakıyorlardı. Birçok meraklı da mahkeme binasının yanındaki ağaçlara tünemişti.

Salvator, zanlı sırasındaki yerinde sakince oturuyordu. Öyle onurlu duruyordu ki, dışarıdan gelen biri onun zanlı değil de hâkim olduğunu düşünebilirdi. Avukat almayı da reddetmişti.

Yüzlerce canlı göz ona bakıyordu. Gözünü ondan alabilenler azdı.

İhtiandr da daha az ilgi çekiyor değildi, ama salonda bulunmuyordu. Son günlerde İhtiandr kendini kötü hissediyordu ve neredeyse bütün zamanını, rahatsız edici gözlerden gizlenerek, su dolu tankın içinde geçiriyordu. Salvator'un davasında İhtiandr sadece iddia makamının görgü tanığıydı; yakında en değerli kanıtlardan biri olarak başsavcı tarafından sunulacaktı.

Suçlunun faaliyetlerine ilişkin İhtiandr'ın kendisinin de itham edilmesi meselesi Salvator'un davasından sonra ayrıca duyulacaktı.

Piskopos, Salvator'un davasıyla ilgilendiği için başsavcının buna göre davranması gerekiyordu, İhtiandr'a karşı delil bulmak için zamana ihtiyacı vardı. Başsavcının ajanları aktif ama dikkatli bir şekilde, "Palma" kafeteryasının çevresinde, İhtiandr'ın suçlu bulunacağı gelecekteki mahkeme için delil topluyorlardı. Ne var ki piskopos, eğer Tanrı bu talihsiz İhtiandr'ı düzeltecekse bunun için en iyi yolun ne olacağına dair esinlemekten geri durmuyordu. Böylesi bir ölüm, insan elinin Tanrı'nın yarattıklarını bozmasına karşı en iyi delil olurdu.

Üniversite profesörleri olan üç uzman bilim insanı raporlarını sundular.

Tek bir kelimeyi bile kaçırmamaya çalışan dinleyiciler büyük bir dikkatle bilim insanlarının görüşlerini dinliyorlardı.

"Mahkemenin emriyle," diye başladı bilirkişi heyetinin başı olan yaşlı Profesör Shein, "Profesör Salvator ve laborantları tarafından ameliyat edilen hayvanlarla genç İhtiandr'ı dikkatle inceledik. İncelememiz kısa sürdü, ancak laboratuvar ve ameliyat araçlarını temin ettik. Profesör Salvator ameliyatlarında sadece elektrikli bıçaklar, dezenfektan ultra-

viyole ışınları ve başka şeyler gibi son derece modern cerrahî teknikleri değil, ayrıca henüz cerrahinin bilmediği başka enstrümanları da kullanmıştır. Görünmektedir ki, bunlar onun direktiflerine göre hazırlanmıştır. Profesör Salvator'un hayvanlarla yaptığı deneyler üzerine uzun süre durmayacağım. Bu deneyler son derece cüretkâr düşüncelerle ve parlak ameliyatlarla gerçekleştirilmiştir: dokuların ve organların nakli, iki hayvanın birbirine dikilmesi, iki akciğerli balıkların tek akciğerliye çevrilmesi ve tersi, dişilerin erkeğe çevrilmesi, yeni gençleştirme yöntemleri bunlar arasındadır. Salvator'un bahçesinde farklı yerli kabilelerinden on dört yaşına kadar olan çocuklar da bulduk."

"Çocukları ne durumda buldunuz?" diye sordu başsavcı.

"Bütün çocuklar sağlıklı ve hayat doluydular. Bahçede kendi başlarına ve birbirleriyle oynuyorlardı. Salvator bunların birçoğunu ölümden kurtarmıştı. Yerliler ona güveniyorlardı ve çocuklarını, Alaska'dan Tierra del Fuego'ya* kadar çok uzak yerlerden getiriyorlardı. Bunlar arasında Eskimolar, Apaçiler, Taulipanglar, Sanapanlar, Botokudlar, Araucanlar da bulunuyor."

Salonda herkesin derin bir nefes aldığı duyuldu.

"Bütün bu kabileler çocuklarını Salvator'a getiriyorlardı."

Başsavcı endişelenmeye başlamıştı. Piskoposla ruhunun yeni bir yön kazandığı konuşmasından sonra, Salvator'a yapılan bu iltifatları dinleyemiyordu; uzmana sordu:

"Salvator'un yaptığı ameliyatların yararlı ve amacına uygun olduğunu düşünmüyorsunuz ya?"

Ama mahkemenin sert yüzlü başkanı, uzmanın olumlu cevap vereceğinden korkarak aceleyle söze girdi:

"Mahkeme, uzmanların bilimsel sorunlara kişisel bakışlarıyla ilgilenmemektedir. Lütfen devam edin. Araucan kabilesinden genç İhtiandr'ın muayenesi ne sonuç verdi?"

---

* Macellan Boğazı'nın güneyindeki adalar; "Ateş Adaları". *-çn*

"Vücudu yapay pullarla örtülüydü," diye devam etti uzman. "Bunlar bilinmeyen, esnek ancak oldukça güçlü bir malzemeden yapılmıştı. Bu malzemenin analizi henüz bitmedi. İhtiandr suyun içinde bazen, kırılma indisi neredeyse iki olan ağır kristal bir camdan yapılmış özel bir gözlük kullanıyordu. Bu ona suyun altında iyi görme olanağı veriyordu. İhtiandr'ın üzerinden pullarını çıkardığımızda iki kürek kemiğinin altında on santimetre çapında yuvarlak delikler gözlemledik; bunlar köpekbalığı solungaçlarına benzer beş kalın şeritle örtülüydü."

Salonda bir şaşkınlık homurtusu duyuldu.

"Evet," diye devam etti uzman, "bu inanılır gibi görünmüyor, ama İhtiandr'da hem insan akciğerleri hem de aynı zamanda köpekbalığı solungaçları bulunuyor. Bu nedenle hem karada hem de suda yaşayabilir."

"Su adamı mı?" diye alayla sordu başsavcı.

"Evet, bir tür su adamı. Hem karada hem de suda yaşayabilen türden."

"Ama İhtiandr'ın nasıl köpekbalığı solungaçları olabilir?" diye sordu mahkeme başkanı.

Uzman ellerini iki yana açıp cevap verdi:

"Bu, herhalde Profesör Salvator'un kendi açıklaması gereken bir bulmaca. Bizim görüşümüz şöyle: Haeckel'in biyolojik yasasına göre her canlı kendi gelişimi içinde canlıların binlerce yıllık hayatı boyunca geçirdiği biçimleri tekrar eder. Kesinlikle söylemek mümkündür ki, insanın da çok eski zamanlarda hem solungaçları hem de akciğerleri bulunuyordu."

Başsavcı sandalyesinde doğruldu, ama başkan onu bir el hareketiyle durdurdu.

"İnsan embriyosunun on iki günlük gelişiminde dört tane yan yana solungaç kıvrımı görülür. Ama daha sonra embriyondaki solungaçlar farklılaşır: ilk solungaç arkı kulaktaki kemiklerle bir işitme organına dönüşür; solungaç arkının alt kısmı alt gıdık haline gelir. İkinci ark, damak ve

dil altı kemikleri haline gelir. Üçüncü ark, tiroit bezlerinin bulunduğu gırtlaktaki kıkırdak dokusuna dönüşür. Profesör Salvator'un, İhtiandr'ın embriyonik gelişimini durdurmayı başardığını düşünmüyoruz. Aslında, yetişkin insanlarda bile boyunda, gırtlak altında olgunlaşmamış solungaç delikleri bulunması bilime yabancı bir olgu değildir. Buna boyun fistulası denilir. Ama böylesi solungaç kalıntılarıyla su altında yaşamak kuşkusuz mümkün değildir. Embriyonun olağan dışı gelişimiyle ikisinden biri ortaya çıkar: ya solungaçların gelişimi devam eder, ama bu da işitme organlarının gelişimi ve diğer anatomik değişiklikler pahasına olur. Ama o zaman da İhtiandr gelişmemiş bir kafası olan yarı balık, yarı insan bir canavara dönüşürdü. Ya da insanın normal gelişimi hâkim olur, ama bu da solungaçların yok olması pahasına gerçekleşir. İhtiandr, iyi işiten, gırtlak yapısı tam gelişmiş ve normal akciğerlere sahip biri olsa da, bunun yanında tam olarak şekillenmiş solungaçları da bulunmaktadır. Bu solungaçların ve akciğerlerin tam olarak nasıl işlediğini, nasıl bir ilişki içinde yan yana bulunduklarını, suyun ağızdan mı ciğerlere ve solungaçlara alındığını, yoksa, İhtiandr'ın vücudunda yuvarlak solungaç deliklerini üzerinde gözlemlediğimiz küçük deliklerden ve doğruca solungaçlardan mı geçtiğini bilmiyoruz. Bu sorulara ancak anatomik bir otopsi yaptığımızda cevap verebiliriz. Bu, tekrar ediyorum, bizzat Profesör Salvator tarafından açıklanması gereken bir bilmecedir. Profesör Salvator bize, jaguara benzer köpekleri, tuhaf, sıradışı hayvanları ve hem karada hem de suda yaşayan maymunları, yani İhtiandr'ın bu ikizlerini açıklamalıdır."

"Genel olarak vargınız nedir?"

Kendisi de bir bilim insanı ve cerrah olarak çok ünlü olan Profesör Shein doğruca cevap verdi:

"İtiraf edeyim, bu durumdan hiçbir şey anlamadım. Ancak şu kadarını söyleyebilirim ki, Profesör Salvator'un yap-

tıkları ancak bir dehanın ürünü olabilir. Salvator belli ki, hayvanların ve insanların vücutlarını dilediğince ayırmak, eklemek ve birbirine uyumlu hale getirmekte kendi cerrahî sanatında bir mükemmelliğe erişmiştir. Ve bunu parlak bir şekilde gerçekleştirmiş olsa da, fikirlerindeki cüret ve enginlik... aklın sınırlarını aşmıştır."

Salvator alayla gülümsedi.

Uzmanların, onun kaderini hafifletmeyi ve, hapishanenin yerini bir hastanenin almasını sağlamak üzere, hakkında bir delilik sorusu uyandırmayı kararlaştırdıklarını bilmiyordu.

"Onun bir çılgın olduğunu iddia etmiyorum," diye devam etti uzman, Salvator'un gülümsemesini görünce. "Ama her halükârda, bizim görüşümüze göre, zanlı ruh hastalığı nedeniyle bir sanatoryuma yerleştirilmeli ve doktor-psikologlar tarafından uzun süreli bir gözetime tabi tutulmalıdır."

"Zanlının deliliği meselesi mahkemenin ilgi alanında değildi. Mahkeme bu yeni durumu değerlendirecektir," dedi başkan. "Profesör Salvator, uzmanların ve savcının ortaya koyduğu bazı sorulara açıklama getirmek ister misiniz?"

"Evet," diye cevap verdi Salvator. "Açıklama yapacağım. Ve bu açıklamanın benim son sözlerim olması niyetindeydim."

29
Zanlının Sözü

Salvator sakin bir şekilde kalktı ve sanki birini ararmış gibi bakışlarını mahkeme salonunda dolaştırdı. Seyircilerin arasında Baltasar'ı, Cristo'yu ve Zurita'yı gördü. İlk sırada piskopos oturuyordu. Salvator bir süre bakışlarını onun üzerinde sabitledi. Sanki yüzünde apaçık bir gülümseme belirmişti. Sonra bütün salonu dikkatle gözden geçirerek birini aramaya başladı.

"Ben bu salonda bir kurban bulamıyorum," dedi sonunda.

"Ben kurbanım!" diye aniden bağırdı Baltasar, yerinden sıçrayarak. Cristo kardeşinin elini tuttu ve yerine oturttu.

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu başkan. "Eğer hayvanların tarafınızdan kesilip biçilmesinden söz ediyorsanız, mahkeme onları burada göstermenin gerekli olmadığını mülahaza etti. Ama, su adamı İhtiandr mahkeme binasında bulunuyor."

"Ben Tanrı'yı kastediyorum," diye sakin ve ciddi bir şekilde cevapladı Salvator.

Bu cevabı duyan başkan şaşkınlıkla koltuğuna yaslandı: "Gerçekten de Salvator aklını mı yitirmiş? Yoksa hapishaneden kaçmak için deliliği oynamaya mı karar verdi?" diye düşündü.

"Bununla ne söylemek istiyorsunuz?" diye sordu başkan.

"Sanırım bu mahkeme için de açık olmalı," diye cevapladı Salvator. "Bu davadaki baş ve tek kurban kim? Belli ki, bir tek Tanrı. Mahkemeye göre onun otoritesini, onun alanına müdahale ederek sarstım. O, yarattıklarından memnundu ve aniden doktorun biri çıkıp diyor ki: 'Bu kötü yapılmış. Yeniden yapmak gerek.' Ve Tanrı'nın yarattıklarını kendine göre yeniden yapıyor..."

"Küfür bu! Zanlının sözlerinin tutanaklara geçirilmesini istiyorum," dedi başsavcı, kutsal duyguları incinmiş biri edasıyla.

Salvator omuzlarını silkti:

"Yalnızca iddianamenin özünü ortaya koyuyorum. Bütün iddia buna dayanmıyor mu? Dosyayı okuyorum. İlkin beni sadece canlılar üzerinde deneyler yapmak ve sakatlıklara neden olmakla suçluyordu. Şimdi ise bana yeni bir suçlama yöneltiyor: küfür. Bu rüzgâr nereden esiyor? Katedral tarafından mı yoksa?"

Ve Profesör Salvator piskoposa baktı.

"Sözümona Tanrı tarafından, onun kurban olduğu düşüncesiyle yapılan suçlamaların görünmez olduğu, zanlı sandalyesinde ise benimle birlikte Charles Darwin'in de bulunduğu bu davayı siz yarattınız. Belki de bu salondaki birkaç kişiyi daha sözlerimle üzüyorum, ama hayvanların ve hatta insanların organizmasının mükemmel olmadığını ve düzeltilmesi gerektiğini iddia etmeye devam edeceğim. Umarım, bu salonda bulunan piskopos ve katedralin baş vaizi Juan de Garsilasso bunu kabul eder."

Bu sözler bütün salonu hareketlendirmişti.

"1915'te, benim cepheye gitmemden kısa zaman önce," diye devam etti Salvator, "saygıdeğer piskoposun organizması üzerinde küçük bir düzeltme yapmam mümkün olmuştu: onun apandisini, bağırsakların bu gereksiz ve kör ucunu al-

mıştım. Ameliyat masasında yatan kutsal hastam, kendisi de hatırlayacaktır, Tanrı sureti şeklindeki bu bozulmaya karşı çıkmamıştı; böylelikle bıçağımla piskoposun vücudundan küçük bir parça kesmiştim. Bu doğru değil mi?" diye sordu Salvator, piskoposun sırasına bakarak.

Juan de Garsilasso hareketsiz oturuyordu. Yalnızca beyaz yanakları bir parça kızarmış ve ince parmakları hafifçe titremişti.

"Bir taraftan kendi pratik çalışmalarımla ilgilenirken gençleştirme ameliyatları da yaptığım zamanı da hatırlar mısınız? Bana gençleşme ricasını ileten saygıdeğer başsavcı Señor Augusto de..."

Bu sözler üzerine başsavcı protesto etmek istedi, ama sözleri, dinleyenlerin ölümcül gülüşmeleriyle kesildi.

Başkan "Sizden konudan ayrılmamanızı rica ediyorum," dedi sertçe.

"Bu rica mahkeme ilişkileri içinde oldukça uygun olurdu," diye cevap verdi Salvator. "Soruyu soran ben değil, mahkemeydi. Burada bulunan herkesin, solungaçları konuşma ve işitme organlarına dönüşmüş olan dünün maymunlarının ya da balıklarının, konuşma ve işitme olanağına kavuşmuş olanlar olduğuna kimsenin herhangi bir kuşkusu var mı burada? Ve eğer maymun ya da balık değilsek de, onların torunlarıyız." Ve sabırsızlık emareleri gösteren başsavcıya dönerek konuştu: "Sakin olun! Burada biriyle tartışmak veya evrim teorisi üzerine bir ders vermek üzere bulunmuyorum." Ve kısa bir aradan sonra devam etti: "Sorun, insanın hayvandan evrildiği değil; onun bir hayvan olmayı bırakmadığında... Kaba, kötü, akılsız. Meslektaşım sizi boşuna korkuttu. Embriyonun evrimi üzerine konuşmayabilirdi. Ne embriyonun üzerindeki etkilere ne de hayvanların melezlenmesine başvurdum. Ben bir cerrahım. Benim tek aletim bıçaktır. Ve bir cerrah ne yapıyorsa onu yapıyorum: onlara yardım ediyo-

rum. Hastaları ameliyat ediyorum, sık sık doku, organ ve bez transplantasyonu yapıyorum. Bu yöntemi mükemmelleştirmek için hayvanların dokularının transplantasyonu ile uğraşıyordum. Laboratuvarımda bulunan ameliyat edilmiş hayvanları uzun süre gözlemliyor, organlarında ne olup bittiğini inceliyor, bazen sıradışı yerlerde onları yeniden canlandırıyordum. Gözlemlemelerim sona erdiğinde hayvan bahçeye salınıyordu. Müze-bahçem böyle ortaya çıktı. Dokuların, türleri uzaktan akraba olan hayvanlar arasında değiştirilmesi ve transplantasyonu problemi özellikle meşgul ediyordu beni. Örneğin, balıklar ve memeliler arasında, ya da tersi. Ve burada bilim insanlarının bunları akıl dışı saydığını gördüm. Burada sıradışı olan nedir? Benim bugün yaptıklarımı yarın sıradan cerrahlar da yapacaklar. Profesör Shein, Allman cerrah Sauerbruch'un son ameliyatlarını biliyor olmalıdır. Hastalıklı uyluğu baldırla değiştirmeyi başarmıştır."

"Ya İhtiandr?" diye sordu uzman.

"Evet, İhtiandr, o benim gururum. İhtiandr'a yaptığım ameliyat, sadece tekniği itibariyle bir zorluk içeriyor değildi. İnsan organizmasının çalışma yollarını da değiştirmem gerekiyordu. Ondan önceki deneylerde altı maymun öldü, ancak bundan sonra amaçlarıma ulaşabildim ve çocuğu, hayatını tehlikeye atmadan ameliyat ettim."

"Bu ameliyatı nasıl yaptınız?" diye sordu başka.

"Çocuğa genç bir köpekbalığının solungaçlarını transplante ettim, böylece çocuk hem karada hem de suda yaşama olanağına kavuştu."

Dinleyicilerin arasında şaşkınlık çığlıkları duyuldu. Salonda bulunan gazete muhabirleri telefonlara koştular, aceleyle redaktörlerine bu haberi verdiler.

"Sonra daha büyük başarılar da kazandım. Son çalışmam, görmüş bulunduğunuz, belki de belirsiz derecede uzun bir süre hem karada hem de su altında sağlıklı bir şekilde ya-

şayabilen maymun oldu. İhtiandr ise su olmaksızın üç-dört günden fazla yaşayamaz. Karada susuz daha uzun süreli bir kalış onun için zararlı olur: yorgun düşer, solungaçları kurur ve İhtiandr göğsünde kuvvetli bir ağrı hissetmeye başlar. Ne yazık ki ben ayrıldığım sırada İhtiandr benim katı rejimimi ihlal ediyordu. Çok uzun süre açık havada kalmış, ciğerleri yorgun düşmüş ve ciddi hastalıklar başlamıştı. Vücut dengesi bozulmuştu ve zamanının çoğunu suda geçirmesi gerekiyordu. Su adamı olmaktan balıkadam olmaya doğru evriliyordu..."

"Zanlıya soru sormama izin verin," dedi başsavcı, başkana dönerek. "Hangi düşünceler Salvator'u bir su adamı yaratmaya yöneltti ve hangi amaçlara ulaşmaya çalışıyordu?"

"Düşünce her zaman aynıdır: insan mükemmel değildir. Evrimsel gelişme sürecinde hayvan atalarıyla karşılaştırıldığında daha fazla avantajlar edinen insan, onlarla birlikte hayvansal gelişiminin alt evrelerinde sahip olduklarından çoğunu da kaybetmiştir. Suda yaşam da insana devasa bir avantaj sağlayabilirdi. Bu olanak insana neden geri verilmesin ki? Hayvanların gelişme tarihinden biliyoruz ki, karadaki ve havadaki bütün hayvanlar sudan evrildiler; okyanuslardan çıktılar. Bazı kara hayvanlarının tekrar suya döndüklerini de biliyoruz. Yunus bir balıktı, karaya çıktı, memeli bir hayvan oldu, ama sonra balinalar gibi o da memeli kalmaya devam ederek suya geri döndü. Balina ve yunus ciğerleriyle solurlar. Yunusun akciğerli bir amfibi haline gelmesi için yardımda bulunmak da mümkün. İhtiandr bunu, yunus arkadaşı Leading su altında onunla birlikte uzun zaman kalabilsin diye rica etmişti benden. Yunusa böyle bir ameliyat yapmaya hazırlanıyordum. İnsanların arasındaki ilk balık ve balıkların arasındaki ilk insan olan İhtiandr yalnızlık hissetmeyecekti. Ama onun arkasından başka insanlar da okyanusa dönselerdi, hayat tamamen başka türlü olurdu. O zaman insan bu

büyük güç üzerinde, su üzerinde kolayca zafer kazanırdı. Biliyor musunuz, nedir bu güç? Okyanus yüzeyinin üç yüz altmış bir milyon elli bin kilometrekareye eşit olduğunu biliyor musunuz? Dünya yüzeyinin onda yedisinden çoğu sudan bir çölle kaplıdır. Bu sudan çöl, tükenmez besin ve hammadde kaynakları ile milyonlarca, milyarlarca insanı barındırabilir. Bir milyon kilometrekarenin üç yüz altınışından fazlası; bu yalnızca yüzey alanıdır. Ama insan, bir dizi sualtı katına da yayılabilir. Milyarlarca insan, itişip sıkışmadan okyanuslara yerleşebilir.

"Ve onun gücü! Okyanus suyunun yetmiş dokuz milyar beygir gücüne eşit bir güneş enerjisini soğurduğunu biliyor musunuz? Eğer sıcaklığını havaya ve başka yerlere vermeseydi, okyanus çoktandır kaynıyor olurdu. Tam anlamıyla sınırsız bir enerji kaynağı. Kara insanları onu nasıl kullanıyor peki? Neredeyse hiç.

"Ve deniz akıntılarının gücü! Sadece Gulfstream, Florida akıntısıyla birlikte saatte doksan bir milyon ton suyu hareket ettiriyor. Bu, büyük bir nehrin taşıdığından üç bin kat daha fazlası. Ve bu sadece bir deniz akıntısı! Kara insanları onu nasıl kullanıyor peki? Neredeyse hiç.

"Ve dalgaların, gelgitin gücü! Bir metrekaredeki tek bir dalganın taşıdığı darbenin kuvvetinin otuz sekiz bin kilogram olduğunu biliyor musunuz? Yüzeyin her metrekaresindeki otuz sekiz tonluk kuvvet, dalgayı kırk üç metreye ulaştırır ve böylelikle kuvvet de milyonlarca kilograma ulaşır; gelgit ise on altı metreden daha yukarıya çıkıyor; yani dört katlı bir ev yüksekliğine. İnsanlık bu kuvveti nasıl kullanıyor peki? Neredeyse hiç.

"Karadaki canlılar, kuşlar hariç, kara yüzeyinin üzerinden yükseğe erişemezler ve onun içinde çok derinlere de inemezler. Okyanustaki hayat ise, her yerinde, Ekvator'dan kutuplara kadar neredeyse on kilometre derine kadar iner.

"Okyanusların bu sınırsız zenginliklerini nasıl kullanıyoruz? Balık avlıyoruz; ağlarımızı ancak okyanusun en üst tabakasına seriyoruz, derinleri ise tamamen el değmemiş bırakıyoruz. Sünger, mercan, inci, su bitkileri topluyoruz, sadece bunları...

"Su altına sadece iş için iniyoruz: köprü ayaklarını ve barajları kuruyoruz, batık gemileri çıkartıyoruz. Sadece bu! Ama bunu da büyük emeklerle, büyük risklerle, çoğunlukla da kurbanlar pahasına yapıyoruz. İnsanın su altında daha ikinci dakikada ölmesi ne talihsizlik! Öte yandan, eğer insan başlıksız, oksijensiz suyun altında yaşayabilse ve çalışabilseydi? Ne büyük zenginliklere erişirdi! İşte İhtiandr. Bana anlatıyor... Ama insandaki açgözlülük şeytanını uyandırmaktan korkuyorum. İhtiandr bana denizin dibinden nadir maden ve tür örnekleri getirdi. Ah, endişelenmeyin, kesinlikle küçük numunelerdi bunlar, oysa okyanusun derinlerinde devasa olabilirler.

"Ya batık defineler?

"Transatlantik Lusitania'yı hatırlayın. 1916 baharında İrlanda açıklarında Almanlar tarafından batırıldı. Binin üzerinde ölü yolcunun ziynetlerinden başka Lusitania'da elli milyon dolarlık altın para ve elli milyon dolarlık da altın külçeleri bulunuyordu. (Salonda uğultular duyuldu.) Lusitania'da ayrıca, Amsterdam'da satışı planlanan iki kasa pırlanta da vardı. Bu pırlantalar arasında dünyadaki en iyi iki taneden biri de bulunuyordu: milyonlarca dolar değerindeki 'Halif.' Elbette İhtiandr gibi birisi bile öyle derine inemez; bunun için yüksek basınca dayanabilecek derin deniz balıklarına benzer insanlar yaratmak gerek. (Başsavcının homurtusu duyuldu.) Ayrıca bunu imkansız olarak görmüyorum ben. Ama hemen değil."

"Yani kendinize kadir-i mutlak Tanrı'nın niteliklerini mi izafe ediyorsunuz?" diye atıldı başsavcı.

Salvator buna aldırış etmeden devam etti:

"Eğer insan suda yaşayabiliyor olsaydı, okyanus hakkındaki, onun derinlikleri hakkındaki bilgimiz devasa adımlarla çoğalırdı. Deniz bizim için insanlıktan kurbanlar isteyen korkunç bir güç olmaktan çıkardı. Artık boğularak ölenlerimiz için ağıtlar yakmazdık."

Herhalde salonda bulunan herkes, insanlığın sualtı dünyasıyla savaşını görmüştü. Okyanusa boyun eğdirmek neler getirirdi! Başkan bile dayanamadı ve sordu:

"Öyleyse neden çalışmalarınızın sonuçlarını yayınlamadınız?"

"Zanlı sandalyesine oturmakta acelem yoktu," diye cevapladı Salvator gülümseyerek. "Üstelik toplumumuzun mevcut koşullarında yarardan çok zarar görmekten çekindim. İhtiandr'ın çevresinde bir kavga kopuyordu. Kim ihbar etti beni intikam için? Benden İhtiandr'ı çalan Zurita. Ve belki de generaller ve amiraller İhiandr'ı, su adamını savaş gemilerini batırması için Zurita'dan çalacaklardı. Hayır, İhtiandr'ı ve İhtiandr'ları, savaşın ve açgözlülüğün, insanlığın acılarını kat be kat büyüten en yüksek dereceden bir kötülüğe yol açtığı bu ülkede, kamusal mülkiyet için yaratamazdım. Düşünmüştüm ki..."

Salvator sustu ve sesinin tonu keskin bir şekilde değişerek devam etti:

"Ancak bunun hakkında konuşmayacağım. Yoksa beni deli ilan ederler." Ve Salvator gülümseyerek uzmana baktı. "Hayır, deliliği içtenlikle reddediyorum, dâhice bile olsa. Ben çılgın, manyak değilim. İstediğimi gerçekleştirmedim mi? Benim bütün çalışmalarımı kendi gözlerinizle gördünüz. Eğer benim hareketlerimde suç bulmak istiyorsanız, yasaların bütün şiddetiyle hüküm verin. Sizden hoşgörü dilenmiyorum."

30
Hapishanede

İhtiandr'ı inceleyen uzmanlar delikanlının sadece fiziksel durumuna değil, zihinsel yetilerine de dikkat etmek zorundaydılar.

Uzmanlar, "Hangi yıldayız? Hangi ay? Hangi tarih? Hangi gün?" gibi sorular soruyordu.

Ama İhtiandr, "Bilmiyorum," diye cevaplıyordu. En sıradan sorulara bile cevap vermekte zorlanıyordu. Ama onu anormal diye nitelemek de mümkün değildi. Varlığının ve eğitiminin koşulları gereği çok şeyi de bilmiyordu. Büyük bir çocuk olarak kalmıştı. Ve uzmanlar bir sonuca vardılar: "İhtiandr akli olarak yetersizdir." Bu, onu mahkeme karşısında sorumluluktan da kurtarmıştı. Mahkeme, İhtiandr'ı suçlamayı bıraktı ve ona vasi tayin etti. İki kişi İhtiandr'ın vesayeti için gönüllü oldu: Zurita ve Baltasar.

Salvator, Zurita'nın kendisini nefretle ihbar ettiğini iddia ederken haklıydı. Ama Zurita sadece İhtiandr'ı kaybettiği için Salvator'dan intikam almıyordu. O başka bir amacın peşindeydi: İhtiandr'ın tekrar sahibi olmayı ve onun sürekli vesayetini almayı planlıyordu. Zurita onlarca değerli inciye acımadan mahkeme üyelerini satın almış ve İhtiandr'ın vasisi olmuştu. Şimdi hedeflerine daha yakındı.

Babalık haklarına atıfta bulunan Baltasar, vesayetin kendisine verilmesini istemişti. Ancak bu gerçekleşmedi. Larra'nın bütün çabasına karşın, uzmanlar, İhtiandr'ın yirmi yıl önce Baltasar'ın oğlu olarak doğduğunu tek tanık olan Cristo'nun ifadelerine dayanarak kesin olarak belirleyemezlerdi; zira o da Cristo'nun kardeşiydi ve bu nedenle uzmanlar üzerinde tam bir güven telkin etmiyordu.

Larra bu işe başsavcı ile piskoposun karıştığını bilmiyordu. Oğlu kaçırılan ve sakat bırakılan kurban, baba olarak Baltasar duruşma zamanlarında mahkemede olmalıydı. Ama Baltasar'ın babalığını kabul etmek, İhtiandr'ı ona vermek: bu, mahkemenin ve kilisenin hesaplarında yoktu; İhtiandr'ı ondan tamamen koparıp almak gerekiyordu.

Kardeş olduğunu hatırlamış olan Cristo onun için endişeleniyordu. Baltasar saatler boyunca uykuyu ve yemeği unutarak düşüncelere dalıp oturuyor, sonra aniden güçlü bir heyecana kapılıyor, dükkânında dört dönüyor ve bağırıyordu: "Oğlum, oğlum!" Böyle dakikalarda İspanyollara bildiği her dilde her tür küfrü ediyordu.

Bir gün, böyle bir nöbetten sonra Baltasar, beklenmedik şekilde Cristo'ya seslendi:

"Kardeş, şimdi ben hapse gidiyorum. En iyi incilerimi İhtiandr'ı görmeme izin versinler diye gardiyanlara vereceğim. Onunla konuşacağım. Kendisi de benim babası olduğumu kabul edecek. Bir oğul babasını tanıyamaz. Bunu ona benim kanım anlatmalı."

Cristo kardeşini caydırmak için ne yaptıysa da başaramadı. Baltasar laf dinlemiyordu.

Hapishaneye doğru yola çıktı.

Gardiyana yalvararak ağladı, önünde diz çöktü, onun için dua etti ve dış kapıdan içerideki hücrelere kadar yoluna inci sererek sonunda İhtiandr'ın odasına ulaşmayı başardı.

Parmaklıklı, dar bir pencereyle zorlukla aydınlanan bu

küçük oda havasızdı ve berbat kokuyordu. Gardiyan tanktaki suyu nadiren temizliyordu ve bu sıradışı mahpusun yediği sudaki balık leşlerini temizlemeye çaba göstermiyordu.

Tank, pencerenin karşısındaki duvara dayalıydı.

Baltasar tanka yaklaştı ve suyun, altında İhtiandr'ı gizleyen karanlık yüzeyine baktı.

"İhtiandr!" dedi sessizce Baltasar. "İhtiandr..." diye tekrar seslendi.

Suyun yüzeyi kabardı, ama delikanlı görünmedi.

Biraz daha bekleyen Baltasar titreyen elini uzattı ve karanlık suya daldırdı. Kolu omzuna kadar suya girdi.

Aniden İhtiandr'ın ıslak başı göründü. Omzuna kadar dışarı çıkıp sordu:

"Kimsiniz? Ne istiyorsunuz?"

Baltasar dizlerinin üzerine düştü ve kollarını uzatıp hızla konuşmaya koyuldu:

"İhtiandr! Baban geldi yanına. Senin gerçek baban. Salvator değil. Kötü biri Salvator. Seni sakat bıraktı... İhtiandr! İhtiandr! Şimdi bana bak güzelim. Gerçekten tanımadın mı babanı?"

Su, delikanlının kalın saçlarından ağır ağır solgun yüzüne akıyordu ve çenesinin altından damlıyordu. Kederli, biraz da şaşkın, yaşlı yerliye bakıyordu.

"Sizi tanımıyorum," diye cevap verdi delikanlı.

"İhtiandr," diye bağırdı Baltasar. "Bana bak güzelim!" Ve yaşlı yerli aniden delikanlının başını tuttu, kendine doğru çekti ve sıcak gözyaşlarıyla öpücüklere boğmaya başladı.

Kendini bu ani şefkatten korumaya çalışan İhtiandr tankın içinde titremeye başladı, kenarlardan taş zemine biraz su döküldü.

Birinin elleri Baltasar'ın yakasını kuvvetle tuttu, onu havaya kaldırdı ve köşeye fırlattı. Baltasar zemine çarptı, başını şiddetli bir şekilde taş duvara vurdu.

Gözlerini açtığında Zurita'nın üzerinde durduğunu gördü. Sağ elini güçlü bir yumruk yapmış olan Zurita sol elinde bir kâğıt tutuyor ve onu bir törendeymiş gibi bastırıyordu.

"Görüyor musun? Benim İhtiandr'ın vesayetine atandığımı gösteren karar. Şimdi zengin oğlunu başka bir yerde araman gerek. Delikanlıyı yarın sabah götürüyorum. Anladın mı?"

Yerde yatan Baltasar neredeyse duyulmayan bir sesle ve tehditkâr bir şekilde homurdandı.

Ama bir an sonra vahşi bir çığlıkla fırladı ve düşmanının üzerine atılıp onu tekmelemeye başladı.

Zurita'nın elinden kâğıdı almış, ağzına sokmuş ve İspanyol'a vurmaya devam ediyordu. Şiddetli bir kavgaya tutuşmuşlardı.

Ellerinde anahtarlarla kapıda duran gardiyan tarafsız kalmayı uygun görmüştü. Dövüşenlerin ikisinden de iyi bir rüşvet almıştı ve onları rahatsız etmek istemiyordu. Ancak Zurita ihtiyarı boğmaya koyulduğunda gardiyan endişelendi:

"Onu boğmayın!"

Ama çılgına dönmüş olan Zurita uyarıda bulunan gardiyana aldırış etmedi; eğer odada yeni bir yüz daha görünmeseydi Baltasar'ın durumu daha da kötüye gidecekti.

"Harika! Sayın vasi, vesayet haklarının gereğini yerine getirmeye çalışıyor!" dediği duyuldu Salvator'un. Salvator, gardiyana, "Neye bakıyorsunuz? Yoksa sorumluluklarınızı bilmiyor musunuz?" diye öyle bir bağırdı ki, sanki hapishane müdürüydü.

Salvator'un haykırışı hemen etkisini gösterdi. Gardiyan, dövüşenleri ayırmaya atıldı.

Gürültüye başka bir gardiyan daha koşturdu. Zurita ve Baltasar az sonra ayrıldılar.

Zurita kendini kavganın muzafferi sayıyordu. Ama yenilmiş olan Salvator, hâlâ iki rakibinden de güçlüydü. Burada, bu odada, tutukluluk koşullarında bile Salvator olayları ve insanları yönetmeyi bırakmamıştı.

"Şu kavgacıları odadan çıkartın," diye buyurdu Salvator, gardiyanlara dönerek. "İhtiandr'la yalnız kalmam gerekiyor." Ve muhafızlar itaat etti. Protesto ve küfürlerine rağmen Zurita ve Baltasar'ı çıkardılar. Odanın kapısı kapandı.

Koridordaki sesler de kesilince Salvator tanka gitti ve sudan dışarı bakan İhtiandr'a şöyle dedi:

"Kalk, İhtiandr. Odanın ortasına çık, seni muayene etmem gerekli."

Delikanlı itaat etti.

"İşte böyle," diye devam etti Salvator. "Işığa daha yakın. Soluk al. Daha derin. Bir daha. Soluğunu tut. Böyle işte..."

Salvator, İhtiandr'ın göğsüne vurdu ve delikanlının düzensiz soluk alışlarını dinledi.

"Soluğun kesiliyor mu?"

"Evet, baba," diye cevap verdi İhtiandr.

"Kendi suçun," dedi Salvator. "Bu kadar uzun süre açık havada kalmamalıydın."

İhtiandr başını eğip düşünmeye daldı. Sonra aniden başını kaldırdı, doğruca Salvator'un gözlerine bakarak sordu:

"Ama baba, neden böyleyim? Neden başkaları kalabiliyor da ben kalamıyorum?"

Tamamen meydan okuyan bu bakışa dayanmak Salvator için mahkemede sorulara cevap vermekten daha güçtü. Ama Salvator dayandı.

"Çünkü sen başka bir tek kişinin bile sahip olmadıklarına

sahipsin: su altında yaşama ayrıcalığı... Eğer herkes gibi karada mı yoksa su altında mı yaşayacağını seçebilecek olsaydın, neyi seçerdin?"

"Bilmiyorum..." diye cevap verdi delikanlı, düşünerek. "Sualtı dünyası ile kara, yani Gutierrez, aynı ölçüde değerli. Ama Gutierrez'i kaybettim, o yüzden... Şimdi okyanusu tercih ederdim," dedi delikanlı.

"Laf dinlememen organizmanın dengesini bozduğunda daha önce de bir seçim yapmıştın, İhtiandr. Şimdi artık sadece suda yaşayabilirsin."

"Ama bu korkunç, pis suda, baba. Burada öleceğim. Okyanusun enginliklerini istiyorum ben!"

Salvator iç çekti.

"Seni en kısa zamanda bu hapishaneden kurtarmak için her şeyi yapacağım, İhtiandr. Cesaretini koru!" Ve delikanlının omuzlarına vuran Salvator İhtiandr'ı bıraktı, odasına gitti.

Dar masanın önündeki taburesine oturdu, derin düşüncelere daldı.

Her cerrah gibi o da nerede yanlış yaptığını biliyordu. Mükemmelliğe erişmeden önce hiç de az olmayan insan hayatları bıçağının altında yitip gitmişti. Ama gene de hiç böyle bir kurban vermiş değildi. Onlarcası ölmüş, binlercesi kurtulmuştu. Bu aritmetik onun içini rahatlatıyordu. Ama İhtiandr'ın kaderi söz konusu olduğunda kendini sorumlu sayıyordu. İhtiandr onun gururuydu. En iyi eseri olarak gördüğü delikanlıyı seviyordu. Ayrıca, İhtiandr'a bağlanmış ve onu oğlu olarak da sevmeye başlamıştı. Oysa şimdi İhtiandr'ın hastalığı ve kaderi, Salvator'u tedirgin ediyordu.

Odanın kapısı vuruldu.

"Girin!" dedi Salvator.

"Umarım sizi rahatsız etmiyorumdur, sayın profesör?" diye sessizce sordu hapishane müdürü.

"Hiç de değil," diye cevap verdi Salvator, ayağa kalkarken. "Eşiniz ve çocuğunuz kendilerini nasıl hissediyorlar?"

"Sizin sayenizde, harikalar. Onları memlekete, buradan uzağa And Dağları'na gönderdim."

"Evet, dağ iklimi onlara iyi gelecek," diye cevapladı Salvator. Müdür çıkmadı. Gözlerini kapıya çevirdi, Salvator'a yaklaştı ve sessizce ona döndü:

"Profesör! Eşimin hayatını kurtardığınız için size borçluyum. Onu öyle seviyorum ki..."

"Teşekkür etmeyin, benim görevim bu."

"Size borçlu kalamam," dedi müdür. "Ve bir tek bu da değil. Ben az eğitimli biriyim. Ama gazeteleri okuyorum ve bunun ne anlama geldiğini biliyorum Profesör Salvator. Böyle bir insanı hapishanede serseriler ve hırsızlarla birlikte tutmamak gerek."

"Bilim insanı dostlarım," dedi Salvator gülümseyerek, "sanırım beni bir deli olarak sanatoryuma yatırmayı garanti ettiler."

"Hapishane sanatoryumu, sonuçta gene de hapishanedir," diye itiraz etti müdür. "Hatta daha da kötüsü: hırsızların yerine çevrenizi deliler saracak. Salvator delilerin arasında! Hayır, hayır, bu olamaz!"

Müdür fısıldayarak devam etti:

"Her şeyi düşündüm. Ailemi dağlara nedensiz göndermiş değilim. Sizin firarınızı ayarlayıp kendim de gizleneceğim. Zorunluluklar beni buraya getirdi, ama bu işten nefret ediyorum. Beni bulamayacaklar, siz de... Siz de papanın ve tüccarların yönettiği bu lanet ülkeden gideceksiniz. Size söylemek istediğim bir şey daha var," diye devam etti bir ürpertiden sonra. "Size resmi bir sır, bir devlet sırrı vereceğim..."

"Dilerseniz vermeyin," diye araya girdi Salvator.

"Evet, ama... dayanamıyorum... Her şeyden önce, korkunç emirler almaya dayanamıyorum. Vicdanım hayatım

boyunca bana işkence eder yoksa. Bu sırrı söylersem, rahat edeceğim. Benim için öyle çok şey yaptınız ki, ama onlar... Beni bir suça iten idareye hiçbir şey borçlu değilim."

"Ve?" diye kısaca sordu Salvator.

"Evet, İhtiandr'ı ne Baltasar'a ne de elinde o kâğıt olsa bile vasisi Zurita'ya vermeyeceklerini biliyorum. Cömert rüşvetlerine rağmen Zurita da onu alamayacak, çünkü... İhtiandr'ı öldürmeye karar verdiler."

Salvator hafifçe hareketlendi.

"Öyle mi? Devam edin!"

"Evet, İhtiandr'ı öldürecekler. Buna en çok piskopos ısrar etti, hem de bir tek defa bile öldürme kelimesini kullanmadan. Bana zehir verdiler, sanırım potasyum siyanür. Bu gece zehri İhtiandr'ın tankındaki suya karıştırmam gerekiyor. Hapishane doktorunu satın aldılar. İhtiandr'ın sizin yaptığınız ve onu bir su adamına dönüştüren ameliyat yüzünden öldüğüne tanıklık edecek. Eğer emri yerine getirmezsem, bana da çok zalimce davranacaklar. Ama ailem... Sonra beni öldürecekler ve kimse bunu bilmeyecek. Onların elindeyim. Geçmişte suçlarım var... Büyük değil... Neredeyse tesadüfî... Her neyse, kaçmaya karar verdim; kaçmak için her şeyi hazırladım. Ama yapamam, İhtiandr'ı öldürmek istemiyorum. İkinizi de böyle kısa bir zamanda kurtarmak çok güç, neredeyse olanaksız. Ancak birinizi kurtarabilirim. Her şeyi düşündüm. İhtiandr için üzülüyorum. Ama sizin hayatınız daha değerli. Sanatınızla başka bir İhtiandr da yaratırsınız, ama dünyada başka hiç kimse başka bir Salvator yaratamaz."

Salvator müdüre yaklaştı, elini tutup konuştu:

"Teşekkür ederim, ama kendim için böyle bir kurbanı kabul edemem. Sizi yakalayabilirler ve yargılarlar."

"Kurbanlık bir şey yok! Her şeyi düşündüm."

"Bekleyin. Kendim için böyle bir kurbanı kabul edemem ben. Ama eğer İhtiandr'ı kurtarırsanız, benim için de beni

kurtarmış olmaktan daha fazlasını yapmış olursunuz. Ben sağlıklıyım, güçlüyüm ve her yerde beni özgürlüğe götürecek dostlar bulabilirim. Ama İhtiandr derhal kurtarılmalı."

"Bunu sizin emriniz kabul ediyorum," dedi müdür. O çıktığında Salvator gülümsedi ve kendi kendine söylendi:

"Böylesi daha iyi. Günahın meyvesini kimse yiyemesin."

Salvator sessizce mırıldanarak odada dolanıyordu: "Zavallı çocuk!" Masaya yaklaştı, bir şeyler yazdı, sonra kapıya vurdu.

"Bana hapishane müdürünü çağırın."

Müdür göründüğünde Salvator ona şöyle dedi:

"Bir rica daha. Bana İhtiandr ile bir görüşme, son bir görüşme daha ayarlayabilir misiniz?"

"Bundan kolayı yok benim için! Burada amirim yok, bütün hapishane benim kontrolümde."

"Harika. Peki, bir rica daha."

"Hizmetinizdeyim."

"İhtiandr'ı kurtararak benim için çok şey yapmış olacaksınız."

"Ama profesör, siz benim için öyle çok şey yaptınız ki..."

"Gerekeni yaptım," diye araya girdi Salvator. "Ama ailenize yardım edebilirim ve etmek isterim. Burada bir not var. Sadece bir adres ve tek bir harf: 'S.' Salvator. Adrese dikkat edin. Güvenilir biridir bu. Bir süreliğine gizlenmeniz gerekirse, paraya ihtiyacınız olursa..."

"Ama..."

"Aması yok. Çabucak İhtiandr'a götürün beni."

İhtiandr, Salvator'u odada görünce heyecanlandı. Onu hiç bu defa olduğu gibi kederli ve şefkatli görmemişti.

"İhtiandr, oğlum," dedi Salvator. "Düşündüğümden daha kısa bir zamanda ayrılmamız gerekecek senden ve belki de uzun süreliğine. Senin kaderin beni huzursuz ediyor. Binlerce tehlikeyle çevrilisin... Eğer burada kalırsan ölebilirsin; en

iyi ihtimalle de Zurita'nın, ya da onun gibi bir avcının ellerine düşersin."

"Ya sen, baba?"

"Kuşkusuz mahkeme beni mahkûm edip belki iki yıllığına, belki daha fazla kalmam gereken bir hapishaneye kapatacak. Benim hapishanede olduğum bu zamanda sen buradan mümkün olduğu kadar uzakta, güvenli bir yerde olmalısın. Böyle bir yer var, ama buradan çok uzakta, Güney Amerika'nın diğer tarafında, batıda, Büyük Okyanus'ta, Tuamotu adalarından birinde ya da belki daha aşağılarda. Seni oraya götürmek kolay olmayacak, ama bütün tehlikeler burada, evinde, La Plata körfezinde içinde bulunacaklarınla karşılaştırılamaz bile. Buradaki ağlardan ve sinsi düşmanlarının tuzaklarından kaçınmaktan daha kolay olacak bu adaları bulmak.

"Hangi yolu izleyeceksin? Oraya, batıya, Güney Amerika'nın kuzey ya da güney ucundan dönerek gidebilirsin. İki yolun da kendine göre avantajları ve dezavantajları var. Kuzey yolu biraz daha uzundur. Ayrıca bu yolu seçtiğinde Atlantik Okyanusu'ndan Büyük Okyanus'a Panama Kanalı'ndan geçmek gerekecek, ama bu da tehlikeli: kanallarda seni yakalayabilirler ya da dikkatsizliğin yüzünden bir geminin altında ezilebilirsin. Kanal ne geniş ve ne de derin değil: en geniş yeri doksan bir metre ve derinliği de on iki buçuk metre. En yeni transatlantiklerin omurgaları dibe oturabilir.

"Üstelik bütün bu süre boyunca karanlık sularda yüzmek zorunda kalacaksın. Ayrıca da, Panama Kanalı'ndan güneye doğru üç büyük okyanus yolu gidiyor; bunların ikisi Yeni Zelanda'ya ve biri de Fiji Adaları'na ve daha ötesine gidenler. Orta yolu seçer ve gemileri takip eder ya da belki de onlara tutunarak ilerlersen aşağı yukarı tam yerine ulaşacaksın. Yeni Zelanda'ya giden yolların ikisi de en azından Tuamotu Takımadalarından geçiyor. Sadece bir parça daha kuzeye çıkman gerekecek.

"Güney ucuna yakın olan yoldan gitsen, özellikle de Güney Amerika'nın en ucundaki Ateş ülkesinde bulunan Horn burnundan geçersen, soğuk güney sularında, akıntıya kapılmış buzulların yanından yüzmen gerekecek. Macellan Boğazı'nda da büyük fırtınalarla karşılaşacaksın.

"Bu boğaz senin için şilepler ve yolcu gemileri için olduğu kadar tehlikeli değil, ama gene de tehlikeli. Yelkenli gemiler için burası gerçek bir mezarlıktı. Doğuya doğru boğaz daha geniştir, ama batıda dar ve kayalıklarla, adacıklarla kaplıdır. Güçlü güney rüzgârları suyu doğuya taşırlar; yani onlarla karşılaşacaksın. Bu geçitlerden suyun altından da geçebilirsin. Bu yüzden sana yolunu uzatmanı ve Horn Burnu'nun çevresinden dönüp Macellan Boğazı'ndan geçmeni öğütlüyorum. Okyanusun suyu giderek daha da soğuyacak ve umarım sen de giderek buna alışacak ve sağlıklı kalacaksın. Beslenme ihtiyaçların için endişelenmene gerek yok; gıdan her zaman elinin altında senin, çünkü suyun içinde olacaksın. Çocukluktan beri sağlığına hiçbir zarar vermeden deniz suyu içmeye alışkınsın.

"Horn Burnu'ndan Tuamotu'ya doğru yolu bulmak senin için Panama Kanalı'nda olduğundan daha güç olmayacak. Horn Burnu'ndan kuzeye doğru büyük gemilerin geçtiği geniş bir okyanus yolu yok. Sana enlem ve boylamları tam olarak vereceğim; bunları talimatım üzerine senin için yapılan özel aletlerle belirleyeceksin. Ama bu aletler sana biraz ağırlık yapacak ve hareket serbestliğini azaltacak..."

"Leading'i de yanıma alırım. Yükü o üzerinde taşır. Hem Leading'den nasıl ayrılabilirim ki? Yoksa beni ne çok özler!"

"Kimin kimi daha çok özleyeceği bilinmez," dedi ve tekrar gülümsedi Salvator. "Peki, Leading. Harika. Tuamotu'ya ulaşacaksın. Sana bir tek, orada izole bir mercan adasını bulmak kalacak. İşareti şu: üzerinde bir direk var, direğin üzerinde de büyük bir yelkovan balığı işareti. Aklında tutman zor değil.

Belki de bu adayı bulmak için bir, iki, hatta üç ay harcayacaksın; ama ziyanı yok: orada su sıcak, istiridye de boldur."

Salvator, İhtiandr'a sabırla, ara vermeden dinlemeyi öğretmişti, ama Salvator açıklamasının burasına geldiğinde İhtiandr dayanamadı:

"Peki o yelkovan balıklı adada ne bulacağım?"

"Dostlar. İyi dostlar, onların ilgisi ve sadakati," diye cevap verdi Salvator. "Orada eski bir arkadaşım yaşıyor: bir bilim insanı, Armand Wilboi, ünlü bir Fransız okyanus bilimcisi. Bundan yıllarca önce Avrupa'dayken onunla tanışmış ve dost olmuştum. Armand Wilboi ilginç bir adamdır, ama şimdi sana onu anlatacak zamanım yok. Umarım kendin tanır ve onu Büyük Okyanustaki tek mercan adasına getiren hikâyeyi de ilk ağızdan öğrenirsin. Ancak orada yalnız değil. Onunla birlikte tatlı, iyi bir kadın olan karısı, oğlu ve kızı da yaşıyor; kız adada doğdu ve şimdi on yedi yaşında olmalı, oğlan ise yirmi beşinde.

"Seni benim mektuplarımdan tanıyorlar ve eminim ki kendi evlatları gibi ailelerine kabul edecekler..." Salvator tereddüt etti. "Kuşkusuz şimdi zamanının çoğunu suda geçirmen gerekecek. Ama her gün kıyıda birkaç saat dostça görüşmeler ve konuşmalar yapabileceksin. Belki de sağlığın düzelecek ve eskisi gibi açık havada, suda olduğu kadar uzun süre kalabileceksin.

"Armand Wilboi'da ikinci bir baba bulacaksın. Ve sen de onun için okyanus bilimindeki çalışmalarında yeri doldurulamaz bir yardımcı olacaksın. Senin okyanus ve onun sakinleri hakkında bildiklerin şimdiden onlarca profesörün bilgisine değer." Salvator gülümsedi. "Tuhaf uzmanlar sana mahkeme salonunda bugünü, ayı, tarihi sordular ve sen onlara cevap veremedin, çünkü bunların hiçbirisi senin ilgini çekmiyor. Ama eğer sana denizaltı akıntılarını, suyun sıcaklığını, La Plata körfezinin tuz oranını ve özelliklerini sormuş

olsalardı senin cevaplarından koca bir bilimsel yapıt çıkartabilirlerdi. Eğer sualtı gezilerinle Armand Wilboi gibi tecrübeli ve parlak bir bilim insanı ilgilenecek olursa, bildiklerinden çok daha fazlasını öğrenecek ve daha sonra bunları insanlara anlatacaksın. Eminim ki siz ikiniz okyanus bilimine öyle bir katkıda bulunacaksınız ki, bütün dünyada bilimin gelişmesinde adeta bir çığır açacaksınız. Ve senin adın da Armand Wilboi'nınkinin yanında olacak; bunu biliyorum, o kendisi bunda ısrarcı olacak. Bilime ve böylelikle de insanlığa hizmet edeceksin.

"Ama eğer burada kalacak olursan, cahil ve çıkarcı insanların aşağılık çıkarlarına hizmet edeceksin. Eminim ki mercanların temiz, duru sularında Armand Wilboi'nın ailesini sakin bir rıhtım gibi bulacak ve mutlu olacaksın.

"Bir öğüt daha.

"Okyanuslara döndüğünde (ve bu, bu gece olabilir) sualtı tünelinden hızla eve doğru yüz. Şu anda sadece sadık Jim evde. Navigasyon aletlerini, bıçağını ve diğerlerini al, Leading'i bul ve güneş, okyanusun üzerinde yükselmeden yola koyul.

Elveda, İhtiandr! Hayır, hoşçakal!"

Salvator hayatında ilk kez İhtiandr'a sarıldı, onu sıkıca öptü. Sonra gülümsedi, delikanlının omuzlarına vurarak şöyle dedi:

"Bu harika delikanlı asla kaybolmaz!" Ve hızla odadan çıktı.

31
Kaçış

Olsen düğme fabrikasından daha yeni dönmüş ve yemeğe oturmuştu. Biri kapıya vurdu.

"Kim o?" diye seslendi Olsen, daha yeni oturmuş olmanın rahatsızlığıyla. Kapı açıldı, Gutierrez içeri girdi.

"Gutierrez! Sen misin? Nereden böyle?" diye bağırdı şaşkın ve sevinçli Olsen, sandalyesinden kalkarken.

"Selam, Olsen," dedi Gutierrez. "Yemeğine devam et." Ve kapıyı sıkıca kapayıp ekledi: "Artık kocam ve annesiyle yaşayamıyorum. Zurita... Beni sürekli dövüyordu... Ben de ondan kaçtım. Tamamen kaçtım, Olsen."

Bu haber Olsen'e yemeğini bıraktırdı.

"Beklenmedik bir şey değil bu!" diye bağırdı. "Otur! Ayakta zor duruyorsun. Nasılmış? 'Tanrı'nın birleştirdiğini insan ayıramaz,' demiyor muydun? Vaz mı geçtin bundan? Daha iyi. Memnun oldum. Babana mı döndün?"

"Babam hiçbir şey bilmiyor. Zurita beni babamın yanında bulur ve geri götürürdü. Arkadaşlarımda kalıyordum."

"Peki... Peki bundan sonra ne yapacaksın?"

"Fabrikaya gireceğim. Bana fabrikada iş bulmam için yardımını istemeye geldim, Olsen... Ne iş olursa..."

Olsen kaygıyla başını salladı:

"Şimdi bu çok zor. Ama gene de bulmaya çalışacağım." Ve biraz düşünen Olsen, "Peki kocan bunu nasıl karşılayacak?" diye sordu.

"Bunu bilmek istemiyorum."

"Ama bir koca, karısının nerede olduğunu bilmek ister," dedi Olsen gülümseyerek. "Unutma, Arjantin'desin. Zurita seni arayacak, sonra da... Sen de biliyorsun, seni rahat bırakmayacak. Kanun ve toplumun önyargıları onun tarafında."

Gutierrez bir süre düşündü, sonra kararlılıkla konuştu:

"Ne olursa olsun! O durumda Kanada'ya, Alaska'ya kaçarım..."

"Grönland, kuzey kutbu!" Ve biraz daha ciddileşen Olsen şöyle dedi: "Bunu düşünelim. Burada güvende olmayacaksın. Ben de çoktandır buralardan gitmeye hazırlanıyordum. Neden buraya, Latin Amerika'ya geldim ki? Papalığın nefesi burada daha da kuvvetli. Buralardan kaçamamış olmamız ne yazık. Ama Zurita seni yakalayacak, bizim de paramız ve biletlerimiz gidecek. Şimdi belli ki sende de, benim gibi, Avrupa'ya gidecek bir gemi için bilet alacak para yok. Ama doğruca Avrupa'ya gitmek zorundayız. Eğer biz, 'biz' diyorum çünkü güvenli bir yere yerleşene kadar seni bırakmayacağım, eğer biz komşu Paraguay'a, ya da daha iyisi Brezilya'ya geçersek, Zurita'nın seni orada araması daha zor olur ve biz de ABD'ye ya da Avrupa'ya gitmek üzere hazırlanacak zaman bulabiliriz... Doktor Salvator'un İhtiandr ile birlikte hapiste olduğunu biliyor musun?"

"İhtiandr mı? Bulundu mu? Neden hapiste? Onu görebilir miyim?" Gutierrez, Olsen'e arka arkaya sorular soruyordu.

"Evet, İhtiandr hapiste ve tekrardan Zurita'nın kölesi haline gelebilir. Aptalca bir dava, Salvator ve İhtiandr'a karşı aptalca suçlamalar."

"Korkunç bu! Kurtarmak mümkün değil mi?"

"Bunun için uğraşıp durdum, ama başaramadım. Fakat bizzat hapishane müdürü beklenmedik bir şekilde bizim suç ortağımız çıktı. Bu gece İhtiandr'ı kurtaracağız. Daha yeni iki kısa not aldım: biri Salvator'dan, diğeri de hapishane müdüründen."

"İhtiandr'ı görmek istiyorum!" dedi Gutierrez. "Seninle gelebilir miyim?"

Olsen düşündü.

"Sanırım, hayır," diye cevap verdi. "İhtiandr'ı görmesen daha iyi."

"Ama neden?"

"Çünkü İhtiandr hasta. İnsan olarak hasta, ama balık olarak sağlıklı."

"Anlamıyorum."

"İhtiandr artık açık havada soluk alamıyor. Seni tekrar görünce ne olacak? Bu onun için çok güç olacak ve belki senin için de. İhtiandr seninle görüşmek isteyecek, ama açık hava onu sonunda öldürecek."

Gutierrez başını eğdi.

"Evet, doğru, haklısın," dedi, düşünceli.

"Onunla geri kalan herkes arasında yıkılmaz bir bariyer var: okyanus. İhtiandr kaderinin mahkûmu. Bundan böyle sadece su, onun yurdu ve her şeyi olacak."

"Ama nasıl yaşayacak böyle? Balıkların ve deniz canavarlarının arasında, engin okyanusta tek başına bir insan..."

"Sualtı dünyasında mutluydu, ne zaman ki..."

Gutierrez kızardı.

"Ama şimdi, kuşkusuz eskisi gibi mutlu olmayacak..."

"Kes artık, Olsen," dedi hüzünle Gutierrez.

"Zaman her şeyin ilacıdır. Belki kederli bir huzur bile bulabilir. Böyle yaşayacak: balıkların ve deniz canavarlarının arasında. Ve bir köpek balığı onu zamanı gelmeden önce ye-

mezse, yaşlanıncaya, saçları kırlaşıncaya kadar yaşayacak... Ölüm mü? Ölüm her yerde aynı."

Karanlık yoğunlaştı ve odanın içi neredeyse karardı.

"Benim zamanım geldi," dedi Olsen, kalkarken. Gutierrez de kalktı.

"Onu uzaktan görebilir miyim?" diye sordu Gutierrez.

"Elbette, eğer orada olduğunu belli etmezsen."

"Peki, söz veriyorum."

Olsen sucu kıyafetiyle ve at arabasında Albay Diaz Caddesi tarafından hapishanenin önüne geldiğinde her yer kararmıştı. Gardiyan seslendi:

"Nereye gidiyorsun?"

"Şeytana deniz suyu getirdim," diye cevap verdi Olsen, hapishane müdürünün öğütlediği gibi.

Bütün gardiyanlar hapishanede sıradışı bir tutuklunun, tatlı suda kalamadığı için deniz suyuyla dolu bir tankın içinde oturan "deniz şeytanının" bulunduğunu biliyorlardı. Bu deniz suyu belli zamanlarda değiştiriliyordu, suyu başka bir tanka boşaltıyorlardı.

Olsen hapishane binasına yanaştı, mutfağın ve personelin girdiği kapıların bulunduğu köşeyi döndü. Müdür her şeyi hazırlamıştı. Normalde koridorda ve girişte duran gardiyanlar çeşitli bahanelerle gönderilmişti. Yanında hapishane müdürü bulunan İhtiandr özgürce hapishaneden çıktı.

"Şimdi çabucak tanka atla!" dedi müdür. İhtiandr bekletmedi.

"Dehle!"

Olsen kırbacı şaklattı, hapishanenin kapısından çıktı ve gecikmeden ticaret istasyonu ile Ritero garının yakınındaki da Alvar Caddesine çıktı.

Onları arkalarından bir kadının arada görünüp kaybolan gölgesi izliyordu.

Olsen şehirden çıktığında gece karanlığı çökmüştü. Yol

deniz kıyısına çıkıyordu. Rüzgâr daha sert esiyordu. Dalgalar kıyıya vuruyor ve gürültüyle taşları dövüyorlardı.

Olsen çevresine bakındı. Yolda görünen kimse yoktu. Sadece uzaklarda hızla giden bir arabanın farları parlıyordu. "Bırakın geçsin."

Korna çalan ve uzunlarını yakıp söndüren otomobil hızla şehre yöneldi ve uzaklarda kayboldu.

"Zamanı geldi!" Olsen arkasını döndü ve Gutierrez'e, taşların arkasına gizlenmesi için bir işaret yaptı. Sonra tanka vurdu ve bağırdı:

"Geldik! Hadi dışarı!"

Tanktan dışarıya bir baş çıktı.

İhtiandr çevreye baktı, hızla dışarı kaydı ve yere sıçradı.

"Teşekkürler, Olsen!" dedi delikanlı, dev gibi adamın elini, ıslak eliyle sıkıca tutarak.

Astım krizi geçirir gibi derin soluk alıp veriyordu.

"Bir şey değil. Elveda! Dikkatli ol. Kıyıya yakın yüzme. Tekrar yakalanmamak için insanlardan sakın."

Olsen, Salvator'un İhtiandr'a ne talimat verdiğini bilmiyordu.

"Evet, evet," dedi, boğulur gibi İhtiandr. "Uzaklara, çok uzaklara, huzurlu mercan adalarına, tek bir geminin bile gitmediği yerlere yüzeceğim. Teşekkürler, Olsen!" Ve delikanlı kıyıya koştu.

Daha ilk dalganın arkasından geriye döndü ve bağırdı:

"Olsen, Olsen! Eğer bir ara Gutierrez'i görürsen, ona selamımı ilet ve de ki, onu daima hatırlayacağım!" Denize atlayan delikanlı bağırdı: "Elveda, Gutierrez!" Ve suya daldı.

"Elveda, İhtiandr!" diye cevap verdi Gutierrez sessizce, taşların arkasından.

Rüzgâr şiddetleniyordu, neredeyse insanın ayaklarını yerden kesiyordu. Deniz öfkelenmişti, kumları hışırdatıyor, çakıl taşlarını yuvarlıyordu.

Biri, Gutierrez'in elini tuttu.

"Gidelim, Gutierrez!" dedi Olsen, şefkatle. Gutierrez'i yola çıkardı.

Gutierrez bir kez daha denize baktı ve Olsen'in koluna yaslanarak yola döndü.

Salvator cezasını çekti, evine döndü ve tekrar bilimsel çalışmalarına başladı. Uzun bir yolculuğa hazırlanıyor.

Cristo onun yanında hizmete devam ediyor.

Zurita yeni bir tekne edindi ve California körfezinde inci avlıyor. Ve Amerika'nın en zengin insanı olmasa bile kaderinden şikâyet etmeye de hakkı yok. Bıyıklarının ucu bir barometre gibi yüksek basıncı haber veriyor.

Gutierrez, kocasından ayrıldı ve Olsen ile evlendi. New York'a yerleştiler ve bir konserve fabrikasında çalışıyorlar.

La Plata sahillerinde hiç kimse "deniz canavarını" hatırlamıyor.

Sadece bazen, bunaltıcı gecelerde ihtiyar balıkçılar geceleyin bir gencin sessiz, meçhul sesini duyuyorlar:

"Bu, deniz şeytanının sesi," diyorlar ve onun efsanesini anlatmaya başlıyorlar.

Buenos Aires'te sadece tek bir kişi İhtiandr'ı unutmuyor. Şehrin bütün çocukları bu yaşlı, meczup dilenci yerliyi tanıyorlar:

"İşte deniz şeytanının babası geliyor!"

Ama ihtiyar, çocuklara aldırış etmiyor.

İspanyollarla karşılaştığı her defasında ihtiyar adam başını çeviriyor, arkasından tükürüyor ve bir beddua homurdanıyor.

Ama polis, ihtiyar Baltasar'a dokunmuyor. Deliliğinin kimseye bir zararı yok çünkü.

Sadece denizde fırtına çıktığında ihtiyar yerli tuhaf bir huzursuzluğa kapılıyor.

Deniz kıyısına seğirtiyor ve suyla sırılsıklam olmayı göze alarak oradaki taşların üzerinde durup gece gündüz bağırıyor, ta ki fırtına dinene kadar:

"İhtiandr! İhtiandr! Oğlum!"

Ama deniz, sırlarını gizliyor.

Sonsöz*

Yeremey Parnov

1

İhtiandr'ın denizi... Böyle bir isim ne seyir kılavuzunda ne de coğrafi bir haritada var. Bu isim, sadece *Su Adamı*'nı okumuş olanlara anlaşılır gelir.

İlkel okyanustan balığa benzer tuhaf yaratıklar karaya çıktı. Bunlar, sonsuza kadar denizin bir parçası olmayı başardılar. Bu miras bizim bedenlerimizde yaşıyor. Sadece bizimkilerde de değil... Balıkların, denizaltında yaşayan canlıların, sürüngenlerin, kuşların ve memelilerin damarlarında telaşlı bir sıvı geziniyor. Buradaki sodyum, potasyum ve kalsiyum; yaşamın doğduğu ilkel doğal ortamda bulunanla aynı oranda karışıktır. Bu bellek, atalarımızın ilk dolaşım sisteminin saf deniz suyu ve hayat verici kan olduğu antik zamanlara ait bir bellektir. Hatta, insan vücudunun hücrelerinin protoplazması en eski protein damlalarıyla benzerlik gösterir. Ve sanki, okyanustaki yaşamın gelişimiyle aynı yolu tekrarlamaktadır. Her birimiz, kendi varoluşumuza kadar olan süreçte hücreden organizmaya, balıktan insana olan tüm bu evrimsel aşamaları geçiyoruz.

* Çeviren: Lütfiye Pehlivan.

Bu yüzden, daha denizi bilmeden, onu sevmeye başlamış olabiliriz. Bu telaşlı sıvı, okyanusun nefesine ve hevesine karşılık veriyor, güçlü soluğunu yakalıyor.

Uygarlığın oluşumuyla insanlar, insan neslinin anası doğal ortama yeniden kavuşmak için birçok yol buldular. Büyük okyanusları yarıp geçiyorlar, tüplü dalışlar ile okyanusun derinliklerine iniyorlar, denizaltı evlerinde yaşayıp çalışıyorlar.

Iva Kusto'nun dalgıçları Akdeniz'de, Sileb 2'yi inşa eden Amerikalı derin deniz dalgıçları, Kaliforniya körfezinde Gelendzhik'te su altı evi olan Chernomor'da yaşayan genç meraklılarımız insanların derinlerde yaşayabileceklerini ve çalışabileceklerini kanıtladılar.

Sovyetler'de inşa edilen sualtı yapılarından biri, gerçekten sembolik bir şekilde İhtiandr olarak adlandırıldı. Bu kelime Yunancada balık adam anlamına geliyor. Artık biliyorsunuz ki, bu ismi usta cerrah Salvator, genç bir köpekbalığının solungaçlarını naklettiği Kızılderili bir çocuğa verdi. Böylece, Sovyet bilimkurgu eserleri arasında bulunan *Su Adamı* kitabı, okyanusun gelişimine olan ilgiyi ortaya koymuş oldu.

"İnsanlar arasındaki ilk balık ve balıklar arasındaki ilk insan... Ama onun arkasından başka insanlar da okyanusa dönselerdi, hayat tamamen başka türlü olurdu. O zaman insan bu büyük güç üzerinde, su üzerinde kolayca zafer kazanırdı.

Bu sudan çöl, tükenmez besin ve hammadde kaynakları ile milyonlarca, milyarlarca insanı barındırabilir."

30 yılın en iyi ve çok yönlü bilimkurgu yazarlarından biri olan *Su Adamı* romanının yazarı A. Belyaev, dünya okyanusunun fethinin tablosunu bu şekilde çizmiştir.

O zamandan beri deniz hakkındaki bilgilerimiz ölçülemez derecede arttı. Onu geliştirme planları diğer birçok alana göre daha kesin ve bilinçli oldu.

Dünya'nın yüzeyinin üçte ikisini kaplayan okyanusun

zenginliği bitmez tükenmez gibi görünmeyi bıraktı: İnsanlar bu sualtı hazinelerinin hızla tükeneceğine inandırıldılar. Belli belirsiz hayallerin yerini aklı başında hesaplar, yaşamı oluşturan okyanusu koruma konusundaki ciddi önlemler aldı. Bu doğal. Düşünceler her zaman gerçeğin içinde şekillenir. Fantazi, yerini gerçeğe bırakır.

Okyanusun gelişimi de uzun zamandır fantastik olmaktan çıktı, gerçi henüz sıradan olmayı başaramadı. İnsanlık faaliyetlerinin bu alanı, duygusal bir ağılla çevrili ve muhtemelen insanların denizin dibine yerleşeceği günler yakındır.

2

İnsanlık kadar eski, hammadde ve gıda tedarikçisi okyanusun dönüşümünün yeni sorunları fantastik değil kesinlikle gerçektir, fakat karmaşık ve çeşitlidir de. Bu, insan toplum hayatının birçok yönüyle fazlaca ilintilidir. Son zamanlarda "su ürünleri" kavramı belirmeye başladı. Deniz dibinin gübresi mineralli tuzlar, derin su ısıtmaları atomik reaktörler, elektriklerden engeller oluşturma ve balık sürülerinin yırtıcılarına karşı ultrasonik koruma, yeni yiyecek türü ve yapay balık yavrusu üretme, madencilik ve yunus eğitimi. Kısacası, su ürünleri, denizin derinliklerindeki endüstri ve tarım faaliyetlerini ifade ediyor.

Artık günümüzde yeraltı madenlerinden kömür ve kalay çıkartılıyor. Mühendisler, sualtı ferramanganı* üretimi üstüne düşünüyorlar. Sualtı petrol kuyularının sayısı hızla artıyor. Deniz suyunda çözünmüş uranyum çıkarmak kârlı

* Kütlece %50 demir, %50 mangan içeren alaşım. -*çn*

oluyor. Gezegenimizin bitki örtüsü genellikle su altında bulunmakta. Su altında görülmemiş hasatlar elde etmek mümkün. Hayvancılıkta su yosunları bir devrim etkisi yaratabilir. Yani, okyanus, karadaki et üretiminin artmasına yardımcı olacak. Mikroskobik yosundan yapılmış ürünlerden, patates ya da pirincin kısmi türevi olarak yararlanmak mümkün. Yosundan yapılmış bulyonlar ve salatalar olağanüstü lezzetli ve sağlıklı.

Japonya'da yosunlar uzun zamandır diyet yemeklerde kullanılıyor. Aztekler'in, yosunları şimdilerde Latin Amerika'da yaygın olan bir peyniri anımsatan lezzetli yiyecekler hazırlamak için kullandığı bilinmekte. Vietnamlılar deniz lahanalarından ve yeşil yosunlardan çorba, baharat ve marmelat yapıyorlar. Açıkçası, modern biyokimya bu yemeklerin çeşidini geliştirebilir.

Yosunlar sığ sulardaki gübre koymanın kolay olduğu plastik boru gibi olan yapay hendeklerde yetişiyor. Doğada on bin çeşit su yosunu bulunuyor ama genetik mühendisliğinin yardımıyla, ıslah işleri vasıtasıyla tamamıyla fantastik türler yetiştirmek mümkün.

Yumuşakçalar ve kabukluların yapay üretimi üzerine olan deneyler oldukça başarılıydı. Artan sıcaklığın etkisi bu süreci önemli ölçüde hızlandırdı, verimliliğini arttırdı. Kışın ısıtılmış havuzda kabukların bağlarını değiştirerek, tam yıl, yumuşakçaları üremeye zorlamak mümkündür. Hiçbir zaman endüstriyel balık durumunda olmayan alabalığı, okyanusun soğuk sularında yetiştirmeyi başardılar.

Bu tasvir edilen "suda yaşam" resmi, İhtiandr'ın sonsuza kadar gittiği mavi çöle pek benzemiyor! Fakat çok ilginç! Bu bizim, köpekbalığı solungaçlarına sahip, uçsuz bucaksız hayal dünyası olan bu genç adamın tüm bu büyüleyici geçmişine tanık olmamızı engellemez. Peki burada sır nerede?

Neden bilimsel düşünceler değişmeden her şeye muktedir olan zaman, kendini Belyaev'in buluşundaki büyülenmeyi mahvedecek güçte bulmadı? Nedir bizi tekrar tekrar bu romana dönmeye zorlayan?

Bu zor sorunun cevabını verebilmek için, bilimkurgunun özel rolü ve Aleksandr Belyaev tarafından yaratılan bu mekân hakkında konuşmamız gerekir.

3

Bilimkurgu, bilimsel-teknik devriminin ürünüdür. Fantastik, bilimden mantıklı düşünmeye olan aşk olarak miras kalmıştır. Fantastiğin, kendine özgü sonsuz temaları vardır; hakkında konuşmuş olduğumuz deniz, uzay yolculuğu, yapay zekâ, zamanla birlikte ayaklanmalar ve uzay, çeşit çeşit uzaylılar... İşin özü, evrenin bileşenlerindeki bazı oyunlar fantastik için karakteristik özelliktedir. Fantastik ya bazı şeyleri tasarlar ya da hayatımızdan sıradan olanı ve olağan olanı temizler. Ve sonra da merakla, hakikaten, bütün bunlardan ne çıkarılacağını izler. Kahraman bu yeni duruma nasıl tepki gösterecek? Ne kadar zamanda kendisi için alışılmış olan nesnelerin ve olguların ani kayıplarını telafi etmeyi başaracak?

Alman romantik yazar Chamisso'nun kahramanı olan Peter Schemil, gölgesini şeytana satar ve ardından sıradan toplumdaki gündelik hayatına devam eder. Anlaşılıyor ki, kendisinden bu durumdan dolayı hiçbir şey gitmiş değil. Sönük dünyanın Schemil'in kaybını affedememesi görünüşte çok önemli değildir, ancak her şeye rağmen gölgeler dünyanın

vazgeçilmez bir parçasıdır. Bu dünyanın ilerleyişini koruyan etken o zamanların İngiltere'sinin neredeyse tamamen kasvetli atmosferine müdahale etmiş ve onu bilinen karmaşanın içine çekmiştir. Fakat gerekli denge yeniden kuruldu, bunun sonucunda da Ay'a gezintiler gerçekleşti ve Wells kelimenin tam anlamıyla, kendi kahramanlarını böyle yeni bir varlığa bırakmış oldu.

İki karşıt yol en nihayetinde aynı sonuçları verir. Ama fantastik yazarı, konuşarak, uzlaşmacı bir şekilde üçüncü yoldan gidebilir. İşte bu oldukça zor olan üçüncü yol Aleksandr Belyaev'in hayal gücü tarafından yaratıldı. O, "köpek balığı solungaçları"nı hayal etmemişti, ama var olanı "aldı" ve genç adama nakletti. Sonucunda ise mükemmel bir başarıyla zamanı test eden orijinal bir roman ortaya çıkardı. Belyaev çevrelenmiş gerçeklikte hiçbir şey değiştirmeden sadece ışığın hızını ("Dünyanın Sonu" adlı hikâyesi) azaltmaya karar verdi ve dünya tanınmayacak bir şekilde değişti. Bu, artık, Belyaev'in dünyasıydı.

Belyaev'in bilimkurgu edebiyatımızın ilerlemesindeki rolünü hafife almak biraz zor. Kendisi, mesafe hakkındaki düşüncelerini aktarmasıyla ilgili *Dünyanın Tanrısı*'nı, yapay uydular hakkında *Ket Yıldızı*'nı, sentetik gıdalar hakkında *Ebedi Ekmek*'i, fantastik için ölümcül olan Atlantis hakkında *Atlantisli Son İnsan*'ı, havalanmayla ilgili *Ariel*'i radyo hakkında *Havada Savaş*'ı ve insan doğasındaki değişiklikler ile ilgili olarak da *Su Adamı*'nı yazdı. Işığın hızı yavaşlarsa, insan kimliği fil organizmasına taşınırsa, gözler elektrik akımını görebilme yeteneğine sahip olursa... Bunlar onu ilgilendiren konulardı.

Bütün çalışmaları eş değer değildir. Zaman, onun en cesur tahminlerinin önüne geçiyordu. Ama Belyaev'in şahane kitaplarıyla milyonlarca Sovyet çocuğu büyümüştür. Yaratı-

cılığı Sovyet spekülatif kurgusunun gelişiminin en önemli kilometre taşlarından biridir.

Belyaev, A. Tolstoy'un edebi başarısını ve hatta belki de fikirlerinin özgünlüğünü kabul etmiştir. Ama bir tema geliştirme yöntemine göre yazarın bilimsel buluşları, kullanım derinliğine göre pek az kişiyle karşılaştırılabilir. Örneğin Aleksandr Grin'in ilham perisi, Sovyet bilimkurgusunda zayıf bir etki yaratmıştır. Ama Belyaev'in etkisi muazzam olmuştur.

Sovyet spekülatif kurgusu Sovyet yönetimiyle birlikte doğmuştur. Yayınevleri bu tarz kurgu eserlerini basmaya başladığı zamanlarda iç savaş mücadelesi hâlâ devam etmekteydi. Zor zamanlardı ancak hayallerin ufku genişti. "Biz birbirimiziniz, yeni dünyayı biz inşa edeceğiz." Bu slogan herkesin meselesi olmaya başlamıştı. Genç Kızıl Ordululer, işçiler zamanı hızlandırıyordu.

İnşa etmek için gerçekleştirdikleri bu muhteşem dünyaya tek gözle dahi göz atma isteği vardı. Bu genç, yeni, doyumsuz susuzluk; sıcak, mutlu sabırsızlık, açıkça, yazarlar tarafından hissedildi. Bu yazarlar eski dünyaya karşı olan öfkeli savaşlar ve bu kavganın arkasına yaklaşan dünya hakkında yazdılar. Yani bu yıllardaki bilimkurgunun temel içeriği belirgindir. Bu zamandaki klasik çalışmalar tamamen şu kısa formülle yanıt veriyordu; gerilim ve macera dolu savaş; zafer ve sosyalizmi yeniden yaratmak için savaş.

A. Grin, Sovyet iktidarındaki en iyi, endişeli ve romantik eserleri yaratmıştır: *Işıltılı Dünya*, *Yol*, *Altın Zincir*. Bu kaliteli eserleri tür ayrımı denilen zorbalık ışığında incelemek oldukça zordur. Ama herhangi birinin bu eserlerin spekülatif kurgu ürünü olmadığını söyleyebilmesi oldukça zor. Ve tabii ki Grin'in *Işıltılı Dünya*'sının ve Belyaev'in *Ariel*'inin yükselişinin ve çiçeklenen dünyanın üzerinde serbestçe sü-

zülmelerinin çeşitli değerleri vardır. İlk durumda bu, daha doğrusu bir sembol, ihtiyaç ve ruhun yeteneğidir. İkincisi ise, fantastik nitelikler bu veya diğer mantıklı manipülasyonların sonucudur. Grin sadece kurgu yazarıdır, Belyaev ise bilimkurgu yazarıdır. Bir edebi eğilimin çeşitli dalları vardır. Grin derin sembolik ifadeler içeren ve gizemli olan *Dalgalarda Koşan* eserini yazmış, Belyaev ise ünlü bir cerrah hakkında olan *Profesör Dowell'in Başı* eserini yazmıştır ve bilimkurgu yazarı Asimov, bu eserde yapılan operasyonların günümüzde artık bir ahlak sorunu olduğunu ama bilimsel veya cerrahi bir teknik olmadığını söylemiştir.

4

Grin de Belyaev de eşit miktarda denize tutkundu. Grin için deniz, maceranın ve rüyaların taze rüzgârının estiği mucizelerin merkeziydi. Belyaev için ise gizemin sembolüydü; *Atlantisli Son İnsan*, *Kayıp Geminin Adası*. Yorgunluktan ve ağır hastalıktan ölmekte olan Grin'in gözünün önünde renkli ve gürültülü Zurbogan ve Gel Gyu limanları canlanıyordu, ortopedik korsesi içinde kıpırdayamayan Belyaev ise, İhtiandr'a açılmış olan sonsuz boşluğa doğru gitmek istiyordu. Yazarın bunu sıklıkla arkadaşlarına anlatması tesadüfen değil de "Balık Adam"ın devamlılığının çeşitli seçeneklerini gelişigüzel doğaçlamasıyla olmuştur.

Eminim ki, bu kitabın günümüz okurları da, kıyıyı terk ettikten sonra İhtiandr'ın kaderini düşünmüşlerdir. Yazar tarafından yapılmış ruhsal anlatım isteği, yalnızca iyi bir kitabın bizi ödüllendirebileceği ince bir hediyedir. *Nautilus*'un

kaptanı Nemo, sonsuza dek derinlere daldı, derinlerde Wells'in hikâyesi olan *Uçurumda*'dan bir batisfer vardı ama özgür İhtiandr, serbest açık alanlara yalnız gitti. Bu fantastik eserler denizin gizemleri hakkındaki kendi özel çerçevelerinde daha geniştir. Bu esaslı gizemde, onun kalıcı çekiciliği vardır.

Belyaev araştırmacısı yazar Boris Lyapunov, romanı inceledi ve hakkında şunları yazdı;

"Negatif kahramanların demirbaşı olarak zalim Zurita, onun bıyıklı annesi Dolores, baskın ve geleneksel anlaşılmaktadır. Maalesef Salvator ikincil -daha çok sembolik- bir rol oynar. Salvator hafızada diğer dâhice davranışlarıyla değil, çoğunlukla mahkemedeki parlak konuşmasıyla kalır. Ve roman halen ilk sayfasından son sayfasına bitmek bilmez bir ilgiyle okunmaktadır."

Ve işte... Romandaki belirgin zayıflıkların onun popülerliğine zarar veremiyor olması, ince ve derin çekiciliğini ortadan kaldıramıyor olması şaşırtıcı. Aksiyon ve beklenmedik iniş çıkışlarla dolu olan ve arkasında maceracı hikâyeden, aşkın hakiki trajedisinden daha büyük bir şey görüyoruz. Ve İhtiandr ile inci tüccarının kızı olan Gutierrez bizleri melodram sözcüğünü unutmaya zorlamaktadır.

Bir diğer şey de, denizkızına âşık olan balıkçı hakkındaki sonsuz efsanevi hikâyenin tersine dönmesi.

Wells'in *Görünmez Adam* hikâyesindeki bölümleri hatırlayalım. Hepsi aynı şekilde ve benzerdir. Görünmez adam ve su adamı. İki hikâyede de acınası bir zulüm var. İki hikâyede de saldırgan ve sinirli bir kalabalık korkudan hatta tahammülsüzlükten kör olmuş, kâr hırsıyla bürünmüştür; bitmeyen, ölümcül bir kavgadır bu. Bunun içinde Belyaev'in romanının başarısının sırrı neydi? Sadece bunda da değil. Dünyada aşk, sonsuz ayrılık, onur, alçaklık ve özgürlük için

yenilmez özlemler hakkında kitap yazan akıllı, başarılı bir hayalperest yaşadı: Belyaev. Bir sonraki kitabı üstüne çalışan A. Belyaev yazarlara özgü bir şekilde, kendi kahramanlarında yeniden doğmuştur. O, genelde daha çok sanatsaldır ve sıkça çeşitli rollere bürünmüştür. İhtiandr imgesi onun mukadder olmayan kaçışı oldu. Hastalık tarafından bastırılan bedende, isteğin aksine, insanın balığın solungaçlarında bulduğu sınırsız özgürlüğe duyulan susuzluk vardır.

İhtiandr'ın trajik imgesi, eleştirilerin seçici gözlerinin, romanda bulduğu gerçek ya da hayali sorunları taşıyordu. Sovyet spekülatif kurgusu her zaman enternasyonalizm ruhuyla, insanların eşitliğine olan inançla, adalete olan özlemle aşılanmıştır. Bu ayırt edici özellikler, Belyaev'in en iyi kitaplarında bulunan anlatımla, sonsuz yaşamın özüyle birlikte, İhtiandr'ın dikkat çekici hikâyesinde de olduğu gibi bahşedildiler.

Üzücü ve cesaretli.

Ve son olarak...

İçinde, yosunların arasında, hamsterın sakince oturduğu bir akvaryum, bu akvaryumun çevresinde de şaşırtıcı bir şekilde rengârenk kılıç taşıyanlar ve koşuşturan altın balıklar görüyorum. Hamster sudan görünmez bir zarla ayrılmış. Son zamanlarda böyle zarlar temelinde, birkaç saat suyun altında kalabilmeyi sağlayan yapay solungaçlar yapıldı.

Bilimin kural gibi olan bu tarz yöntemleri, beklenmediktir.

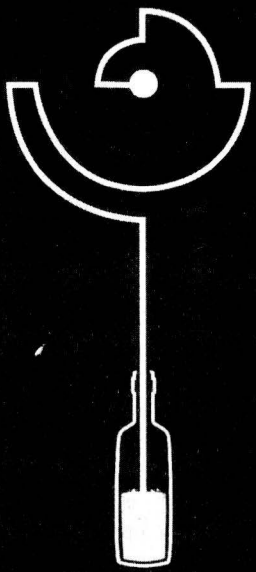
İhtiandr'la nasıl bir ilişkisi vardır?

Bir yandan hiçbir ilişkisi yoktur, çünkü sanat kuralları, analitik araştırma önermelerinden farklıdır. Tüple dalma aracı abartısız, Neptün'ün krallığına giden bir anahtardır ve Belyaev'in romanı ile ilgili bir endişesi yoktur. Ama bu, tekrar ediyorum, bir yandan. Diğer yanı da var...

Modern bilimin gücü, bence, sadece bunlara –ilk adımlarını atmış olanlara– olan hayranlığımızı sağlamlaştırıyor. Şimdilerde tulumla dalış yapan ve fıçıda bulunan dalgıçların tasvir edildiği antik resimler naif bir şekilde görülmektedir. Ama bunlar ilkti. Ve üstünlük tacı eşit bir şekilde hepsine aittir; araştırmacılara ve sanatçılara. Çünkü her sanat, fikirle ve hayalle başlar. Sanatçı olarak, İhtiandr'ın yaratıcısı Aleksandr Romanoviç Belyaev bir öncü olmuştur.

BİLİMKURGU KLASİKLERİ

KIYAMETE BİR MİLYAR YIL

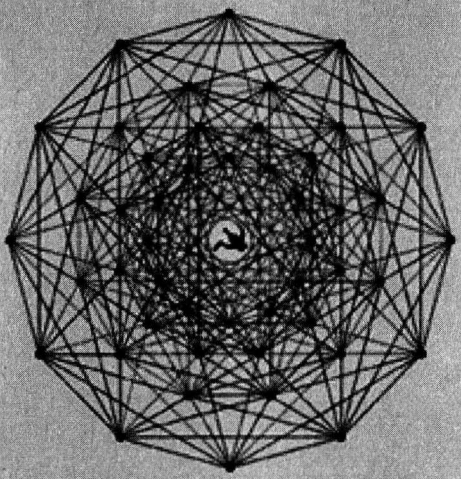

ithaki

BİLİMKURGU KLASİKLERİ

ARKADİ ve BORİS STRUGATSKİ

PAZARTESİ CUMARTESİDEN BAŞLAR

İthaki